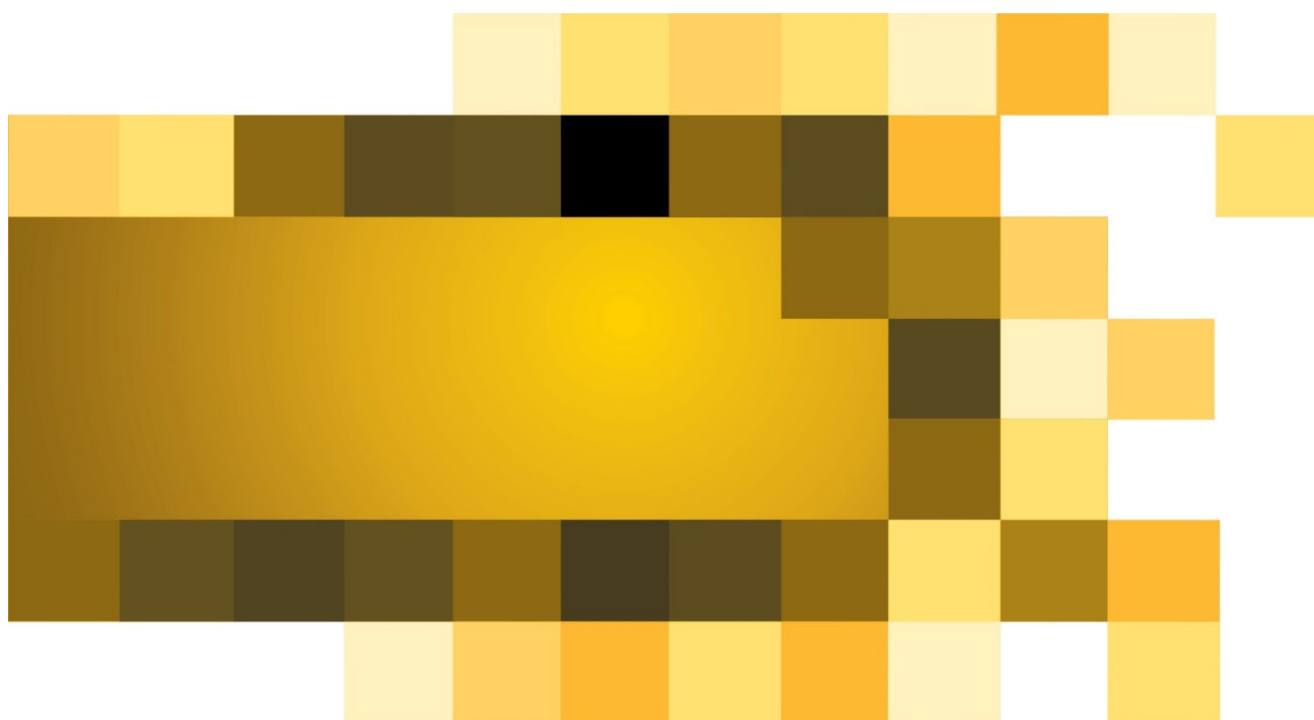

STUDIUM WYKONALNOŚCI

„Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez restaurację
Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach
w Gminie Czerwieńsk”

Czerwieńsk, październik 2016 r.

Zleceniodawca:

Gmina Czerwieńsk
Rynek 25
66-016 Czerwieńsk

Wykonawca:

Biurowisko Ekspertyz i Rozwoju Gospodarczego Sp. z o. o.
ul. Kokosowa 15/2
Zielona Góra
KRS 0000458673
NIP 9731014292
REGON 081128576

Spis treści

Wprowadzenie	7
I. Streszczenie	8
II. Planowanie projektu	12
II.1. Geneza projektu	12
II.1.1. Analiza problemów	12
II.1.2. Analiza celów	21
II.1.3. Analiza grup docelowych	32
II.1.4. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi	37
II.2. Analiza wariantów	53
II.2.1. Analiza wykonalności	54
II.2.2. Analiza popytu	56
II.2.3. Analiza strategiczna	60
II.2.4. Analiza rozwiązań technologicznych	64
II.3. Opis projektu i plan realizacji	77
II.3.1. Tytuł	77
II.3.2. Miejsce realizacji	77
II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji	84
II.3.4. Harmonogram realizacji	97
II.3.5. Miejsce projektu w istniejącym układzie infrastruktury oraz powiązania z innymi projektami i/lub elementami systemu	99
II.3.6. Matryca logiczna	102
II.3.7. Zgodność realizacji projektu z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020	106
dla Poddziałania 4.5.2 Kapitał przyrodniczy regionu – ZIT Zielona Góra	109
II.3.8. Polityki horyzontalne	123
III. Wykonalność projektu	124
III.1. Wykonalność instytucjonalna	124
III.2. Wykonalność prawna	145
III.2.1. Ochrona środowiska	145
III.2.2. Zamówienia publiczne	150
III.2.3. Partnerstwo publiczno-prywatne	151
III.2.4. Pomoc publiczna	151
III.2.5. Pozostałe aspekty prawne projektu	155
III.3. Trwałość projektu	160
III.4. Analiza finansowa	161
III.4.1. Założenia do analizy finansowej	162
III.4.2. Plan finansowy projektu	167
III.4.3. Trwałość finansowa projektu	191
III.4.4. Wskaźniki finansowej efektywności projektu	197

III.5 Analiza kosztów i korzyści	198
III.6 Analiza ryzyka	201

Spis tabel

Tabela 1 DRZEWO PROBLEMÓW.....	20
Tabela 2 Produkty projektu	26
Tabela 3 Rezultaty projektu.....	27
Tabela 4 Ludność Gminy Czerwieńsk w 2015r.	32
Tabela 5 Miejski Obszar Funkcjonalny Zielona Góra.....	34
Tabela 6 Turystyka w Gminie Czerwieńsk	35
Tabela 7 Analiza znaczenia interesariuszy dla powodzenia projektu.....	36
Tabela 8 Analiza stanowiska interesariuszy	37
Tabela 9 Analiza popytu podsumowanie – prognoza liczby mieszkańców Gminy Czerwieńsk, mieszkańców całego MOF ZG i potencjalnych użytkowników Parku w Laskach.....	59
Tabela 10 Analiza wielokryterialna – wagi przypisane zdefiniowanym kryteriom oceny.....	61
Tabela 11 Analiza wielokryterialna (MCA) dla zdefiniowanych wariantów 1A i 1B	63
Tabela 12 Nakłady inwestycyjne dla OPCJI 2A	66
Tabela 13 Nakłady inwestycyjne dla OPCJI 2B	67
Tabela 14 Koszty operacyjne dla OPCJI 2A.....	69
Tabela 15 Koszty operacyjne dla OPCJI 2B	69
Tabela 16 Miara rezultatu dla OPCJI 2A	70
Tabela 17 Miara rezultatu dla OPCJI 2B	70
Tabela 18 Wyniki analizy opcji.....	70
Tabela 19 Efekty zewnętrzne – wariant 2A	72
Tabela 20 Efekty zewnętrzne – wariant 2B	73
Tabela 21 Podsumowanie analizy opcji.....	76
Tabela 22 Elementy projektu wg kategorii kosztów.	85
Tabela 23 Zestawienie powierzchni dla inwestycji	86
Tabela 24 Ramy czasowe realizacji projektu	98
Tabela 25 Wykres Gantta	99
Tabela 42 Matryca logiczna projektu	104
Tabela 28 Wskaźniki produktu	107
Tabela 29 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego.....	107
Tabela 30 Analiza zgodności projektu z kryteriami merytorycznymi.....	109
Tabela 31 KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry	119
Tabela 32 Wybrane parametry sytuacji społeczno-gospodarczej Województwa Lubuskiego w 2015 r.	125
Tabela 33 Zakres odpowiedzialności osób zarządzających projektem	136

Tabela 34 Lista projektów realizowanych przez beneficjenta.....	144
Tabela 35 Zamówienia publiczne w ramach projektu.....	151
Tabela 36 Test występowania pomocy publicznej.....	152
Tabela 37 Zalecane okresy referencyjne.....	163
Tabela 38 Założenia makroekonomiczne – wyciąg do roku 2020.....	165
Tabela 39 Nakłady inwestycyjne projektu [zł.].....	169
Tabela 40 Terminy ponoszenia wydatków/kosztów kwalifikowanych – inwestycyjnych i nie inwestycyjnych.....	170
Tabela 41 Plan amortyzacji.....	179
Tabela 42 Prognoza kosztów operacyjnych dla projektu bez realizacji projektu w latach 2017-2021.....	180
Tabela 43 Zmiana kosztów operacyjnych dla infrastruktury w stanie z projektem.....	180
Tabela 44 Koszty zużycia materiałów i energii.....	181
Tabela 45 Koszty usług obcych.....	181
Tabela 46 Koszty pozostałe dla obiektu po realizacji projektu.....	182
Tabela 47 Koszty działalności operacyjnej w stanie „z projektem” dla lat 2017 - 2023.....	183
Tabela 48 Drzewo decyzyjne – wybór metody określania wielkości dofinansowania projektu.....	186
Tabela 49 Źródła finansowania inwestycji [zł.].....	187
Tabela 50 Wyciąg z prognozy rachunku zysków i strat oraz Cash flow dla inwestycji w okresie do pięciu lat od terminu zakończenia realizacji projektu [zł.].....	189
Tabela 51 Analiza trwałości finansowej projektu.....	191
Tabela 52 Korzyści ekonomiczne – zysk finansowy podmiotów realizujących zlecenia.....	199
Tabela 53 Korzyści ekonomiczne – Korzyści wynikające ze wzrostu wartości gruntów znajdujących się w obszarze istotności.....	200
Tabela 54 Korzyści ekonomiczne – wzrost atrakcyjności gminy/powiatu.....	200
Tabela 55 Zidentyfikowane ryzyka, ich przyczyny i skutki ich materializacji.....	201
Tabela 56 Zidentyfikowane ryzyka, ich przyczyny i skutki ich materializacji.....	203
Tabela 57 Macierz oceny ryzyka.....	203
Tabela 58 Zidentyfikowane ryzyka, sposób postępowania i ryzyko rezydualne.....	204

Spis Rysunków

Rysunek 1 Teren Inwestycji, położony w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim, w gminie Czerwieńsk.....	14
Rysunek 2 Północno-zachodnia granica parku z okazałym egzemplarzem dębu szypułkowego.....	15
Rysunek 3 Wizualizacja parku nr 1.....	22
Rysunek 4 Wizualizacja parku nr 2.....	23
Rysunek 4 Drzewo celów.....	31
Rysunek 5 Grupy docelowe projektu.....	32
Rysunek 6 Cel tematyczny Programowania perspektywy finansowej 2014 -2020 – Umowa Partnerstwa.....	38

Rysunek 8 Cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020	42
Rysunek 9 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	43
Rysunek 10 Cele Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na Lata 2011-2018	45
Rysunek 12 Cele Strategii Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego - wyciąg	53
Rysunek 1 Schemat analizy wariantów	56
Rysunek 2 Wyniki analizy strategicznej	64
Rysunek 6 Lokalizacja projektu na tle Polski	78
Rysunek 7 Lokalizacja na tle Województwa Lubuskiego	79
Rysunek 8 Lokalizacja na tle Powiatu Zielonogórskiego.....	80
Rysunek 9 Położenie miejsca realizacji projektu w terenie – w stosunku do innych obiektów, objętych tzw. „Szlakiem Rothenburgów”. Kolorem czerwonym oznaczono przedmiotowy park.....	82
Rysunek 10 Lokalizacja projektu na tle obszaru Natura 2000.....	83
Rysunek 1 Obszary analizy instytucjonalnej.....	124
Rysunek 12 Lider i partnerzy projektu	130
Rysunek 2 Misja.....	131
Rysunek 32 Proponowany monitoring Strategii w założonych obszarach rozwoju	133
Rysunek 33 Zespół ds. Zarządzania Projektem.....	136
Rysunek 12 Schemat organizacyjny Wnioskodawcy	141
Rysunek 11 Przebieg procedury OOS – w przypadku gdy inwestycja jest przedsięwzięciem mogącym znaczaco oddziaływać na środowisko.	148
Rysunek 3 Wybór czynników do analizy ekonomicznej	199

Spis Wykresów

Wykres 1 ENPV w okresie referencyjnym dla wariantu 2A.....	74
Wykres 1 ENPV w okresie referencyjnym dla wariantu 2B.....	75
Wykres 1 Nakłady projektu w podziale na lata	172
Wykres 1 Struktura wydatków projektu	173
Wykres 1 Struktura kosztów operacyjnych dla projektu w pierwszym pełnym roku po rzeczowym zrealizowaniu inwestycji.....	184
Wykres 1 Struktura kosztów rodzajowych w pierwszym roku po wdrożeniu i ostatnim roku okresu referencyjnego	184
Wykres 2 Struktura finansowania inwestycji, w kwotach całkowitych i kwalifikowalnych.	187
Wykres 3 Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań.....	196

Wprowadzenie

Celem niniejszego studium wykonalności jest wykazanie zasadności realizacji projektu polegającego na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie terenu parku podworskiego w Laskach. W ramach inwestycji przewiduje się roboty rozbiórkowe, w tym usunięcie napowietrznej linii niskiego napięcia, usunięcie elementów małej architektury, budowę ciągów komunikacyjnych, wykonanie instalacji elektrycznej i sanitarnej, w tym wodnej, rozstawienie małej architektury oraz zagospodarowanie zielenią. W ramach opracowania uzasadniono zgodność przedsięwzięcia z celami programu operacyjnego, strategii na poziomie krajowym oraz regionalnym. W szczególności opracowanie studium miało na celu udowodnienie, że przyjęte rozwiązania w zakresie wykonalności projektu pod względem finansowym, technicznym, organizacyjnym, prawnym, trwałości projektu, racjonalności finansowej oraz społecznej, potrzeb rynku, ochrony środowiska, są najlepsze z możliwych oraz najbardziej optymalne pod względem ekonomicznym. Wykonawca Studium Wykonalności ograniczył objętość opracowania do niezbędnego minimum wymaganego przez Instrukcję do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020. Niniejsze Studium Wykonalności zostało opracowane w IV kwartale 2016 roku zgodnie z obowiązującymi w tym czasie regulacjami prawnymi, na podstawie dostępnych wówczas wersji dokumentów programowych i strategicznych, regulacji prawnych oraz danych i dokumentów dotyczących planowanego przedsięwzięcia, które zostały udostępnione Wykonawcy przez Inwestora.

Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności z tytułu użycia w opracowaniu przekazanych przez Inwestora niewłaściwych danych lub informacji dotyczących planowanego przedsięwzięcia.

W przypadku wprowadzania przez Beneficjenta zmian do niniejszego studium zmodyfikowana wersja dokumentu musi zawierać erratę do jego obecnej wersji z podaniem Wykonawcy, informacji o finansowaniu ze środków Unii Europejskiej oraz wyraźne wskazanie zakresu dokonanych zmian i uzupełnień.

Niniejsze Studium Wykonalności zostało opracowane dla konkretnego projektu zgodnie z tytułem, w związku z tym nie powinno być używane lub stosowane dla innych projektów bez przeprowadzenia niezależnej weryfikacji, celem oceny jego przydatności do innych projektów.

I. Streszczenie

Przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie terenu parku podworskiego w Laskach. W ramach inwestycji przewiduje się roboty rozbiórkowe, w tym usunięcie napowietrznej linii niskiego napięcia, usunięcie elementów małej architektury, budowę ciągów komunikacyjnych, wykonanie instalacji elektrycznej i sanitarnej, w tym wodnej, rozstawienie małej architektury oraz zagospodarowanie zielenią. Przewiduje się adaptację większości drzew rosnących na terenie opracowania. Ponadto przewidziane są roboty inżynierskie: wykonanie faszynowania na terenie parku celem umocnienia brzegów zbiornika wodnego; odtworzenie labiryntu w północnej części parku; wykonanie pola do gry w bule w centralnej części parku - nawierzchnia mineralna; wykonanie symbolicznego pola do gry w krykieta w części centralnej parku; wywiezienie ziemi z wykopów oraz roboty archeologiczne, w tym wykonanie konserwacji dwóch filarów zabytkowej bramy przy głównym wejściu oraz badań archeologicznych szeroko płaszczyznowych polegających na odsłonięciu całego założenia pałacowego. W ramach prac konserwatorskich przewiduje się oczyszczenie powierzchni, uzupełnienie ubytków formy architektonicznej oraz pomalowanie na biało. Park ma charakter zabytkowy i jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem 55 (obiekt kat. VIII).

Na cały zakres opracowano pełną dokumentację projektową, na podstawie której Wykonawca wyłoniony w przetargu zrealizuje przedmiotowe przedsięwzięcie.

Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Czerwieńsk (Powiat Zielonogórski, Województwo Lubuskie). Będąc przedmiotem realizacji projektu przedsięwzięcie rewitalizacyjne będzie miało miejsce w miejscowości Laski.

Projekt nosi tytuł: „**Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez restaurację Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk**”.

Grupy docelowe:

- Mieszkańcy Gminy Czerwieńsk i MOF Zielona Góra
- Osoby niepełnosprawne
- Turyści
- Władze Gminy Czerwieńsk

Problemem głównym projektu jest **niewystarczająca ochrona różnorodności biologicznej oraz brak wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk**.

Do problemów szczegółowych należy zaliczyć:

- **Zaniedbana infrastruktura Parku w Laskach, wpływająca na brak ograniczeń antropopresji na cenne pod względem gatunkowym zasoby przyrodnicze.**

- **Niewystarczające działania w zakresie pielęgnacji i utrzymania zasobów przyrodniczych w obrębie Parku w Laskach, co powoduje degradację i niszczenie cennych przyrodniczo gatunków.**
- **Brak wykorzystania przyrodniczych walorów Parku w Laskach do rozwoju potencjału gospodarczego i społecznego Gminy Czerwieńsk.**

Zaniechanie realizacji projektu w dłuższej perspektywie może spowodować i utrwalić następujące zjawiska:

1. Dalsza degradacja i zniszczenie cennych zasobów przyrodniczych Gminy.
2. Dalszy proces utraty różnorodności biologicznej i pogarszanie się stanu środowiska.
3. Niska atrakcyjności turystyczna miasta i gminy.
4. Ograniczone możliwości rozwoju sektora turystycznego na obszarze Gminy.
5. Obniżonej konkurencyjności Gminy.
6. Pogarszania się spójności społecznej i terytorialnej województwa lubuskiego.

Głównym celem projektu jest Wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych.

Zdefiniowany cel główny oraz cele szczegółowe odpowiadają na problemy zdefiniowane w wyniku analizy problemów. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą:

1. **Poprawa infrastruktury Parku Dworskiego w Laskach, ograniczająca antropopresję na cenne pod względem gatunkowym zasoby przyrodniczej m.in. poprzez właściwe zaprojektowanie układu komunikacyjnego Parku.**
2. **Wzrost efektywności działań w zakresie pielęgnacji i utrzymania zasobów przyrodniczych w obrębie Parku w Laskach, przeciwdziałającej degradacji i niszczeniu cennych przyrodniczo gatunków, poprzez realizację planu gospodarki drzewostanem.**
3. **Wykorzystanie przyrodniczych walorów Parku w Laskach do rozwoju potencjału gospodarczego i społecznego Gminy Czerwieńsk, poprzez stworzenie z Parku lokalnej i regionalnej atrakcji przyrodniczej, kulturowej i turystycznej.**

Okres realizacji projektu obejmuje lata 12.10.2016-30.06.2018.

Całkowite wydatki inwestycyjne przedsięwzięcia pogrupowano ze względu na rodzaj zakupów oraz funkcjonalności, jakie oferują. Część kosztów wiąże się z przygotowaniem i wdrażaniem inwestycji, natomiast generalne wydatki przeznaczone są na roboty budowlane. Wszystkie planowane wydatki związane są z inwestycją dot. wsparcia kapitału przyrodniczego.

Działania zaplanowane w projekcie do realizacji przypadają na lata 2016 -2018. Wnioskodawca oprócz planowanych płatności za roboty budowlane ponosi także wydatki na studium wykonalności, obsługę inżyniersko-finansową oraz zaplanował działania związane z promocją projektu. W dalszej części opracowania przedstawione zostaną informacje dotyczące planowanych do poniesienia nakładów na środki trwałe i wydatki nie inwestycyjne.

Z uwagi na przyjęty okres odniesienia, stawki amortyzacji i zaplanowane koszty operacyjne utrzymanie inwestycji w zakresie przewidzianym w projekcie będzie wymagać poniesienia nakładów odtworzeniowych związanych ze zużywaniem się elementów majątku trwałego. Odtworzenie infrastruktury w wysokości 20% nakładów pierwotnych przewidziano w roku 2028. Nakłady całkowite i tym samym kwalifikowalne projektu wynoszą ogółem 2.802.863,88 zł, a nakłady odtworzeniowe to kwota 533.620,78 zł.

Maksymalny poziom dofinansowania dla tego typu zadania to 85% całkowitych kwalifikowanych kosztów projektu. Mamy w tym przypadku do czynienia z projektem, którego całkowita wartość nie przekracza 1 mln EUR, zatem wysokość wsparcia można przyjąć na poziomie 85%. Planowany montaż finansowy uwzględniony w niniejszym studium zakłada dwie formy finansowania inwestycji, tj.

- środki własne z budżetu wnioskodawcy,
- dofinansowanie z RPO L2020.

Projekt będzie funkcjonował w okresie wielu lat od zakończenia inwestycji. Wnioskodawca będzie ponosić wszystkie koszty związane z utrzymaniem i eksploatacją inwestycji. Bezpośrednio po zakończeniu inwestycji i po oddaniu jej do użytkowania, zarządzanie powstałym w niej majątkiem znajdzie się w kompetencjach wnioskodawcy. Do obowiązków wszystkich uczestników projektu należeć będzie bieżące utrzymanie majątku w stanie nie pogorszonym.

Zaktualizowana wartość netto odpowie nam na pytanie czy projekt jest opłacalny z finansowego punktu widzenia, aby się o tym przekonać wykorzystano rachunek przepływów pieniężnych z poprzedniego podrozdziału, który następnie przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej pomniejszono do wartości zaktualizowanych. Dla projektu zastosowano 4% stopę dyskonta zgodnie z obowiązującymi wytycznymi. W tym miejscu należy zaznaczyć, że ujemna wartość NPV nie oznacza, że planowany do realizacji projekt nie powinien zostać zrealizowany, gdyż przy tego rodzaju inwestycjach istotne są dodatkowe oczekiwane korzyści, o których szerzej mowa będzie w analizie ekonomicznej. **Wskaźnik FNPV/C wynosi -2.191.759,87zł, natomiast FNPV/K wynosi 44.082,17zł.**

Projekt nie ma charakteru komercyjnego. Z finansowego punktu widzenia jest nierentowny, gdyż jak przytoczono wyżej FNPV uzyskuje wartości ujemne, natomiast FIRR jest mniejsze od 5%. Jednak wymierne korzyści społeczno – ekonomiczne przedstawione w analizie ekonomicznej projektu potwierdzają zasadność realizacji inwestycji.

Wyniki przeprowadzonej analizy ekonomicznej potwierdzają zasadność realizacji projektu zarówno w Opcji 2A jak i Opcji 2B (element analizy rozwiązań technologicznych). Projekt w obu wariantach należy uznać za wysoko opłacalny pod względem społeczno-ekonomicznym, gdyż prowadzi do poprawy dobrobytu społecznego w ujęciu lokalnym i regionalnym. Jednak badając uzyskane wartości poszczególnych wskaźników należy przyjąć, iż jednoznacznie lepszym rozwiązaniem jest Opcja 2A gdyż:

- w analizie B/C uzyskała większą wartość wskaźnika – 1,29,
- w analizie ekonomicznej uzyskała wyższe wartości wskaźników ENPV - 536 585,21 zł i EIRR – 10,59 %,

- w analizie CEA uzyskała niższą wartość wskaźnika DGC – 51,83 zł.

Trzeba również zauważyć, iż wyniki przeprowadzonej w ramach projektu analizy ryzyka jednoznacznie wskazują, **iż ryzyko rezydualne, czyli pozostające po zastosowaniu działań zapobiegawczych i minimalizujących, w każdym z czterech przypadków zdiagnozowanych zagrożeń dla projektu jest oszacowane na niskim poziomie.**

II. Planowanie projektu

II.1. Geneza projektu

II.1.1. Analiza problemów

Zidentyfikowane problemy grup docelowych projektu są przedmiotem analizy niniejszego rozdziału. Ich graficzną prezentację oraz zależność przyczynowo – skutkową prezentuje drzewo problemów umieszczone na końcu rozdziału.

Za jeden z największych atutów Lubuskiego uważany jest kapitał przyrodniczy, tj. bogate walory środowiska naturalnego i jego różnorodność (lasy, akweny wodne, rzeki). Tak wysoka jakość kapitału przyrodniczego jest jednym z ważnych elementów podnoszących jakość życia mieszkańców regionu, a także stanowi szansę rozwoju turystyki, co z kolei dla wielu obszarów województwa stanowi szansę rozwojową, które muszą ją wykorzystać, jeśli chcą poprawić jakość życia swoich mieszkańców.

Zasoby naturalne mogą w przyszłości stać się jednym z ważnych czynników wpływających na rozwój regionu. Na wielu terenach jednak występują wciąż braki w infrastrukturze ochrony środowiska. Przez województwo lubuskie przepływa wiele większych rzek Polski (m.in. Odra, Warta, Bóbr, Noteć, Nysa Łużycka). Obok tego Województwo lubuskie jest bogate w jeziora, lasy oraz liczne obszary chronionego krajobrazu, co niewątpliwie może wpływać na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Pomimo tego w regionie występuje szereg problemów i przeszkód w zakresie wykorzystania potencjału dziedzictwa naturalnego i kulturowego do działań na rzecz rozwoju Gmin. Problemy o których mowa, to przede wszystkim brak stosownej infrastruktury, która z jednej strony wpływa na atrakcyjność oferty turystycznej wykorzystującej zasoby i walory środowiskowe poszczególnych gmin, z drugiej natomiast poprawia jakość ochrony cennych przyrodniczo siedlisk i gatunków oraz pozwala zmniejszyć obciążenie natury ruchem turystycznym.

Konieczne jest zatem wsparcie w zakresie wielu aspektów funkcjonowania środowiska naturalnego. Niezmiernie istotne jest w kontekście zagrożeń, związanych z następującymi zmianami klimatu, jak również w związku z zagrożeniami środowiskowymi – ochrona różnorodności biologicznej. Tak samo istotne jest, aby w powiązaniu ze wzmocnieniem ochrony gatunków i siedlisk wspierać gminy w zakresie umiejętnego wykorzystywania posiadanych zasobów naturalnych do działalności służącej rozwojowi sektora turystyki i gospodarki opartej na turystyce, przy czym najważniejszą przesłanką w tym kontekście musi być aspekt ochrony przyrody.

Jedną z takich gmin, która posiada ogromny kapitał w postaci zasobów przyrody jest Czerwieńsk. Gmina Czerwieńsk zajmuje obszar po obu brzegach rzek Odry, która w jej granicach ma długość 23 km. Na terenie gminy znajdują się 24 zbiorniki wodne, w tym 7 jezior, 14 stawów rybnych oraz 3 inne zbiorniki. Największym jeziorem w Gminie Czerwieńsk jest Jatnik o powierzchni 12,0 ha i maksymalnej głębokości 12,7 m.

Gmina Czerwieńsk posiada znakomite walory przyrodnicze. Środkową część gminy stanowi rozległa równina rzeki Odry ograniczona od północy i południa wyraźnymi krawędziami i skłonami

wysoczyzn. Na tym obszarze, w rzeźbie terenu, wyraźnie zaznaczają swój udział wały przeciwpowodziowe. Północna część gminy to rozległa równina sandrowa, wyniesiona ok. 20 m nad dolinę rzeki Odry. Południowa część gminy posiada zróżnicowaną rzeźbę terenu. Jest to obszar pagórkowaty o rozległych stokach i wierzchołkach, łagodnie pofałdowany.

Dużym osiągnięciem Gminy Czerwieńsk są jej działania w zakresie ochrony środowiska. Dzięki działaniom władz samorządowych obszar Gminy został zwodociągowany w 100%. Zrealizowano ważne inwestycje dotyczące budowy kanalizacji ściekowej (liczba osób podłączonych wzrosła o 17 %), nastąpił wzrost skanalizowanych terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Czerwieńsk o 30 ha. W ramach inwestycji środowiskowych zrealizowano też budowę zbiornika retencyjnego o powierzchni lustra wody 12 ha oraz oczyszczanie i odmulanie Kanału Zimny Potok.

Podkreślić należy fakt, dotyczący występowania na terenie Gminy Czerwieńsk fragmentu sieci Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry PLB080004. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego. Celem utworzenia sieci Natura 2000 jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginieciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy. Obszary te ze względu na swoje ukształtowanie geologiczne, charakteryzują się dużą różnorodnością biologiczną, obfitującą w rzadkie gatunki roślin i zwierząt.

Park w Laskach – degradacja zasobów historyczno-przyrodniczych

Obszar Natura 2000 częściowo obejmuje też teren Parku dworskiego w Laskach – ok. 50%. Gminę Czerwieńsk w parze z bogactwem Natury cechuje też bogactwo parków, stanowiących dziedzictwo kultury, zawierające przy tym wiele cennych przyrodniczo zasobów, a przez to zawierających w sobie ogromny potencjał turystyczny, oparty na dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym.

Takimi zasobami w Gminie Czerwieńsk, stanowią m.in. Park dworski w Laskach, który został założony ok. 1700 r., przez rodzinę Rothenburg, jako park przylegający do pałacu, park w Nietkowie oraz Arboretum niedaleko Lasek, nad starorzeczem Odry - cechujący się tak samo długą historią, założone przez tę samą rodzinę. Gmina Czerwieńsk, w związku z tym zasobem zrealizowała wspólnie z niemieckim partnerem – Gminą Rotheburg/Lausitz projekt transgraniczny, „Szlakiem Rothenburgów”, w ramach którego przeprowadzono inwentaryzację dendrologiczną i urbanistyczno-przestrzennej oraz wykonano koncepcję odrestaurowania wspólnych miejsc historyczno-zabytkowych Rothenburgów.

W ramach tego powstała również koncepcja wraz z pełną dokumentacją budowlaną dla Parku w Nietkowie. Realizacja zatem niniejszej inwestycji jest naturalną konsekwencją ww. działań.

Beneficjent – Gmina Czerwieńsk zaplanowała inwestycję w Parku w Nietkowie jako pierwszą, przede wszystkim dlatego że jest to Park, który wymaga najpilniejszej uwagi, jak również dlatego, że posiada najciekawsze zasoby przyrodnicze i największy potencjał turystyczny.

Poniżej prezentujemy schemat rozmieszczenia obiektów objętych „Szlakiem Rothenburgów”. Kolorem czerwonym oznaczony jest park w Laskach, będący przedmiotem niniejszego projektu.

Rysunek 1 Teren Inwestycji, położony w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim, w gminie Czerwieńsk.

Źródło: Dokumentacja budowlana, PALMETT – MARKOWE OGRODY S.C.

Obecnie ogólny obraz stanu zachowania drzewostanu parkowego oraz infrastruktury na terenie parku można scharakteryzować jako mocno zniszczony przez zaniedbania, uciążliwości siedliskowe, wydarzenia powodziowe z 1997 r. (powódź stulecia – cała powierzchnia Parku znajdowała się wówczas pod wodą) i naturalne starzenie się drzew. Istnieje konieczność zatem aby przywrócić dawną atrakcyjność parku, ale przede wszystkim należy jak najszybciej zadbać o najcenniejszy drzewostan, który z ww. powodów ulega ciągłej degradacji. Pod względem przyrodniczym największym atutem parku jest to, iż jego część znajduje się w obszarze Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry. **Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Jest to obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej 14 gatunków ptaków, w tym 8 gatunków ujętych w załączniku nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa. Ponadto na terenie parku zachowało się kilka cennych i niekiedy rzadkich gatunków drzew, w tym cypryśnik błotny, żywotniki zachodnie, dęby szypułkowe, klony srebrzyste.** Do cennych gatunków należą również m.in. buki pospolite, lipy drobnolistne, kasztanowce, wiązy szypułkowe, graby pospolite, sosna czarna. Większość drzew to stare egzemplarze o znacznych obwodach pnia, co świadczy o ich atrakcyjności. Na terenie parku znajduje się naturalny zbiornik wodny. Jego usytuowanie (z dala od zabudowań mieszkalnych, bliskość terenów leśnych) wskazuje, iż jest to potencjalne siedlisko dla płazów. Z danych Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Gorzowie wynika, że w części

objętej obszarem Natura 2000 występują tutaj **dwa gatunki dzięciołów: średni i czarny, jak również bocian biały, Jarzębatka i Ortolan.**

Jak wskazano wyżej ogólny obraz stanu zachowania drzewostanu parkowego oraz infrastruktury na terenie parku można scharakteryzować jako mocno zniszczony. Brak odpowiedniej infrastruktury na terenie parku sprawia, iż teren jest zaniedbany, a brak odpowiedniego układu komunikacyjnego rzutuje na niekontrolowane poruszanie się ludzi po terenie parku i niszczenie miejsc cennych przyrodniczo. Na terenie parku brak jest też ułatwień dla osób niepełnosprawnych. Dlatego też należy wziąć pod uwagę rozwiązania, które zwiększą dostępność parku dla osób niepełnosprawnych. Poprzez szereg wieloletnich zaniedbań przedmiotowy teren zatracą swój parkowy charakter. Konieczne zatem staje się przede wszystkim podjęcia działań mających na celu odtworzenie i utrzymanie historycznej formy parku, przywrócenie powiązań widokowych, jak również poprawienie funkcji przedmiotowego obszaru, w tym przede wszystkim jako obiektu niezwykle cennego przyrodniczo.

Park w Laskach – istniejący stan zagospodarowania

Park podworski w Laskach wpisany jest do rejestru zabytków w województwie lubuskim pod numerem 55, decyzją z dnia 29.04.1955r. Park od strony południowej graniczy z ulicą wiodącą do sąsiedniej miejscowości, od strony zachodniej otacza go rów melioracyjny, od strony północnej za drogą gruntową znajdują się pola uprawne. Po stronie północno-wschodniej park graniczy z prywatnymi posesjami. Po stronie wschodniej teren przylega do wiejskiej drogi brukowej. Powierzchnia terenu parku to 6,60 ha.

Park położony jest na płaskim obszarze. Spadki terenu są niewielkie, różnica wysokości pomiędzy najwyższym punktem 45.18 m. n.p.m., a najniższym punktem 43.87 m n.p.m. wynosi 1.31 m.

Na terenie parku od strony wschodniej, przy głównym wejściu stoją **dwa filary zabytkowej bramy**. Węgary są otynkowane, pomalowane na biało. Od wewnętrznej strony widać metalowe elementy konstrukcji drzwi bramy, brama jako taka nie istnieje. Na osi głównej założenia rozpościera się polana, otoczona dwiema alejami lipowymi. W centralnej części terenu jest usytuowany zbiornik wodny z dwiema podłużnymi odnogami. W części północno-wschodniej znajduje się zabytkowa fontanna wymagająca renowacji. Oprócz wymienionych elementów, na terenie parku występują takie elementy małej architektury jak kosze na odpadki i drewniane ławki ze stołami. W centralnej części przebiega naziemna sieć niskiego napięcia, przeznaczona jednakże do usunięcia.

Rysunek 2 Północno-zachodnia granica parku z okazałym egzemplarzem dębu szypułkowego

Źródło: Dokumentacja budowlana, PALMETT – MARKOWE OGRODY S.C.

Należy podkreślić, że w parku oprócz przechodzącej przez środek parku, naziemnej sieć niskiego napięcia przeznaczanej do usunięcia, nie ma żadnej innej infrastruktury, ani infrastruktury elektrycznej, w oparciu o którą można by było zrobić oświetlenie i wykorzystać w procesie użytkowania parku, ani też instalacji wodociągowej, która mogłaby posłużyć do nawodnienia nasadzeń.

Zieleń w parku ze względu na opisywane już powyżej jest zdegradowana i wymaga pilnej uwagi. W celu właściwych działań, mających na celu poprawę ogólnego stanu drzewostanu i roślinności w parku dokonano pełnej inwentaryzacji parku. Inwentaryzację przeprowadzono w październiku 2012 r. oraz dokonano aktualizacji w kwietniu 2013 r., dokonano też analizy dendrochronologicznej i składu gatunkowego parku, analizy układu historycznego.

Oś główna założenia parku przebiega przez bramę wjazdową, dalej ciągnie się pomiędzy dwoma alejami z lipy drobnolistnej (*Tilia cordata*) dzięki czemu widoczny jest historyczny układ parku. Dodatkowo na osi poprzecznej znajduje się aleja z lipy drobnolistnej (*Tilia cordata*), w głębi parku oś podkreślają dwa, dwurzędowe szpalery z grabu pospolitego (*Carpinus betulus*).

Na terenie założenia zachowało się kilka cennych i niekiedy rzadkich gatunków drzew, w tym cypryśnik błotny (*Taxodium distichum*), Żywotniki zachodnie (*Thuja occidentalis*), dęby szypułkowe (*Quercus robur*), klony srebrzyste (*Acer saccharinum*). Inwentaryzowana roślinność to w większości stare egzemplarze wymagające obserwacji i pielęgnacji. Układ nasadzeń jest czytelny. Do cennych gatunków należą również m. in: buki pospolite, lipy drobnolistne, kasztanowce, wiązy szypułkowe, graby pospolite, sosna czarna. Osłabienie i zaburzenie statyki drzew skutkujące zagrożeniem dla odwiedzających zmusiły (po powodzi w roku 1997) do usunięcia wielu cennych egzemplarzy drzew. Gatunki dominujące w warstwie podszytu to *Euonymus europaeus*, *Cornus alba*, *Rubus* sp., *Rosa canina*, *Alnus glutinosa*, *Symphoricarpos* sp., *Sambucus nigra*. Runo części krajobrazowej parku jest

bogate. Znaleźć tam można przede wszystkim: *Urtica dioica*, *Hedera helix*, *Glechoma hederacea*, *Carex* sp., *Adoxa* sp., *Corydalis* sp. W części formalnej występuje murawa trawiasta.

W wyniku inwentaryzacji określono roślinność do tzw. adaptacji, są to drzewa i krzewy:

- cenne pod względem gatunkowym (względy historyczne),
- zdrowe lub z nieznacznymi oznakami chorobowymi,
- z oznakami bytowania awifauny (posiadające dziuple),
- nie kolidujące z projektowanym zagospodarowaniem terenu,
- atrakcyjnym pokroju.

Większość drzew przeznaczonych do adaptacji wymaga przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, które należałoby dokonać w krótkim okresie czasu, z tego względu, że degradacja roślin bez przeprowadzenia tych zabiegów może postępować, aż do obumarcia. Wśród roślin podlegających adaptacji dominują gatunki: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), klon pospolity (*Acer platanoides*), wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*), grab pospolity (*Carpinus betulus*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*).

Park w Laskach pełni też istotną funkcję rekreacyjną, ze względu jednak na zaniedbania i wysoki poziom degradacji nie jest atrakcją historyczno-przyrodniczą, do czego park ma potencjał, dlatego też Park w Laskach nie przyciąga specjalnie osób przyjezdnych. W parku jednakże ze względu na dużą ilość miejsca jest możliwa organizacja różnego rodzaju publicznych imprez i zdarzeń, takich jak festyny, imprezy okolicznościowe, ważne dla mieszkańców miejscowości i Gminy. Z dokumentów sprawozdawczych, podsumowujących tego rodzaju zdarzenia wynika, że z parku w ramach organizacji 14 imprez i zdarzeń o charakterze publicznym, **skorzystało ok. 2600 osób** – byli to mieszkańcy Lasek i okolicznych miejscowości, mieszkańcy Gminy i ok. 25 % osoby spoza Gminy.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 3 pkt.

Udostępnianie terenów cennych przyrodniczo

Przedmiotowy projekt dotyczy inwestycji w Parku w Laskach, z którego skorzystała znaczna liczba osób w roku poprzedzającym złożenie wniosku – było to: **2600 osób**

Wspomnieć należy, że ze względu na brak infrastruktury komunikacyjnej na terenie Parku, istnieją ogólnie wytyczone ścieżki, które w głównej części parku wytyczają szpalery drzew i krzewów. Natomiast sytuacja, gdzie komunikacja wewnątrz parku nie jest niemal niczym ograniczona, przyczynia się w istotny sposób do zwiększenia antropopresji na zasoby naturalne, przyczyniając się do degradacji cennych przyrodniczo gatunków i w ogóle parkowej roślinności.

Uporządkowanie ciągów komunikacyjnych, ograniczenie ruchu i skierowanie go ku obszarom mniej cennym przyrodniczo, natomiast tam gdzie należy zwiększyć ochronę gatunków wprowadzając ograniczenia i ruch tak, aby antropopresji nie było (np. za pomocą ściśle wyznaczonych ścieżek i kładek) pozwoli na powstrzymanie degradacji przyrodniczego i historycznego zasobu parku.

Podsumowując – park należy koniecznie poddać działaniom odrestaurowującym zasób historyczny i przyrodniczy, w tym działaniom pielęgnacyjnym, należy też dokonać nowych nasadzeń i zrealizować roboty budowlane w zakresie budowy koniecznej infrastruktury parkowej (ciągi

komunikacyjne, sieć wodociągowa, elektryczne, mała architektura i inne), która poprawi estetykę parku, nada mu charakter poprzez odtworzenie historycznego układu oraz pozwoli na utworzenie z parku w Laskach lokalnej atrakcji przyrodniczej i turystycznej.

Podsumowanie analizy problemów

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Realizacja projektu wynika z uzasadnionych potrzeb.

Decyzja o realizacji projektu zapadła w związku ze zdiagnozowaną opisaną sytuacją problemową. Właściwość podejmowanych działań wynika też z dokumentacji budowlanej, w tym inwentaryzacji parku oraz w zakresie gospodarki drzewostanem, gdzie widać wprost jakie działania należy podjąć, celem ochrony bioróżnorodności.

Problemem głównym projektu jest **niewystarczająca ochrona różnorodności biologicznej oraz brak wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk.**

Do problemów szczegółowych należy zaliczyć:

- **Zaniedbana infrastruktura Parku w Laskach, wpływająca na brak ograniczeń antropopresji na cenne pod względem gatunkowym zasoby przyrodnicze.**
- **Niewystarczające działania w zakresie pielęgnacji i utrzymania zasobów przyrodniczych w obrębie Parku w Laskach, co powoduje degradację i niszczenie cennych przyrodniczo gatunków.**
- **Brak wykorzystania przyrodniczych walorów Parku w Laskach do rozwoju potencjału gospodarczego i społecznego Gminy Czerwieńsk.**

Zaniechanie realizacji projektu w dłuższej perspektywie może spowodować i utrwalić następujące zjawiska:

7. Dalsza degradacja i zniszczenie cennych zasobów przyrodniczych Gminy.
8. Dalszy proces utraty różnorodności biologicznej i pogarszanie się stanu środowiska.
9. Niska atrakcyjności turystyczna miasta i gminy.
10. Ograniczone możliwości rozwoju sektora turystycznego na obszarze Gminy.
11. Obniżonej konkurencyjności Gminy.
12. Pogarszania się spójności społecznej i terytorialnej województwa lubuskiego.

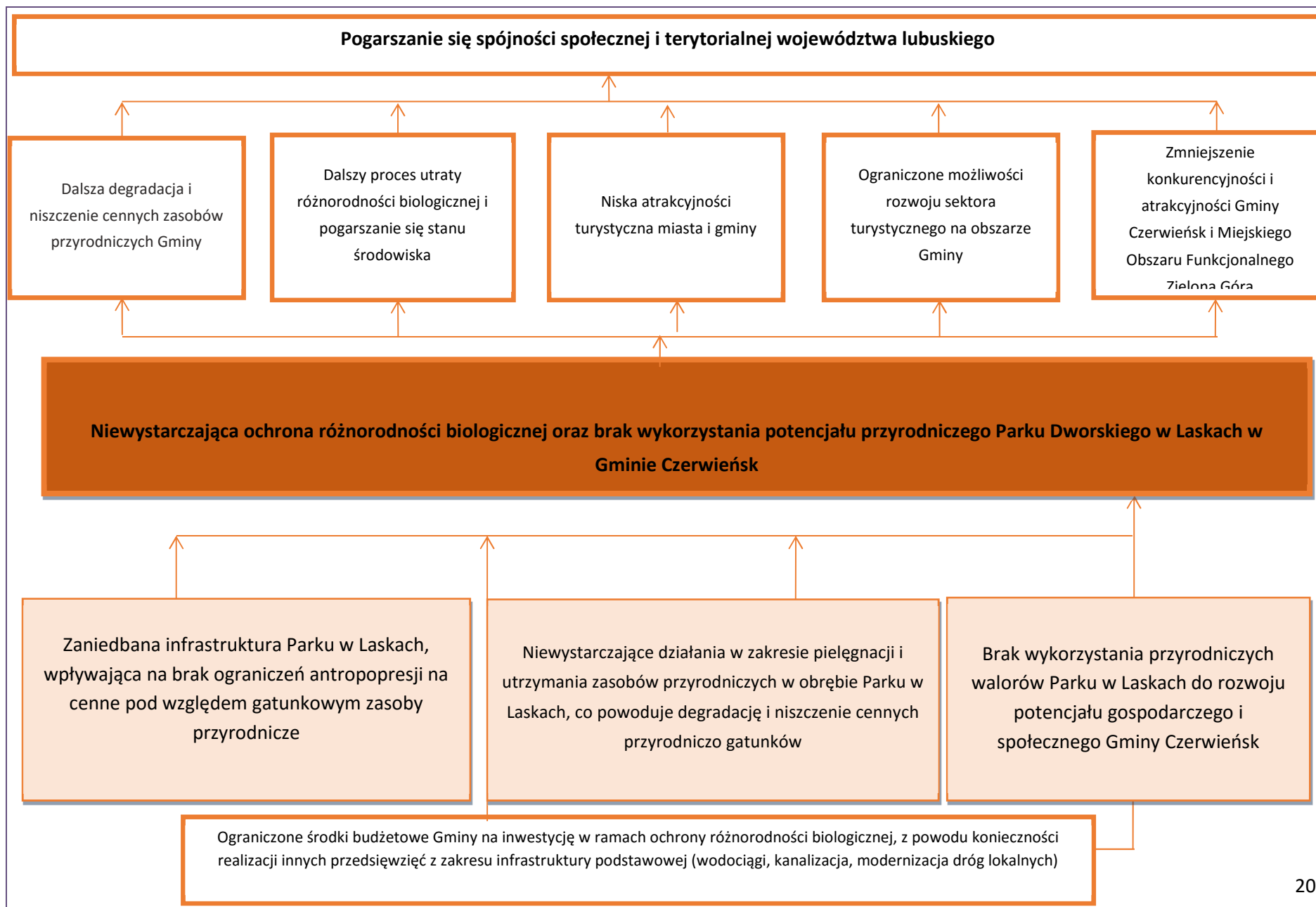
Źródła danych o sytuacji problemowej

Wszelkie określone i analizowane problemy (w tym problemy wskazane w diagramie „Drzewo problemów”) zostały zidentyfikowane przede wszystkim na podstawie:

1. Inwentaryzacji parku przeprowadzonej w październiku 2012 r. oraz aktualizacji w kwietniu 2013 r., analizie dendrochronologicznej i składu gatunkowego, analizie układu historycznego.

2. Dokumentacji technicznej wykonanej przez PALMETT – MARKOWE OGRODY S.C., w tym: „Projekt zagospodarowania terenu”, „Projekt Architektury i DFA”, „Projekt konstrukcji”, Projekt architektury krajobrazu”, projekty instalacyjne
3. Opracowania „Zabytki Małej Architektury w Parkach Gminy Czerwieńsk – Park w Laskach, programy Prac Konserwatorskich”, Monument Service, Marcin Kozarzewski.
4. Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czerwieńsk.
5. Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego
6. Dostępnych danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl i innych).
7. Analiz i wewnętrznych sprawozdań w zakresie wykorzystania parku oraz w zakresie zapotrzebowania mieszkańców.
8. Doświadczenia Beneficjenta.
9. Innych dokumentów o charakterze strategicznym zawierających dane statystyczne i planowane rezultaty.

Tabela 1 DRZEWO PROBLEMÓW

II.1.2 Analiza celów

Na podstawie przeprowadzonej analizy problemów zdefiniowano pożądaną listę celów projektu, którą przedstawiono w formie rozbudowanego diagramu logicznych powiązań między nimi – „drzewo celów”. Przedstawione poniżej drzewo celów obrazuje zależności między celem głównym i celami cząstkowymi a środkami do ich osiągnięcia.

Głównym celem projektu jest Wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych.

Zdefiniowany cel główny oraz cele szczegółowe odpowiadają na problemy zdefiniowane w wyniku analizy problemów. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą:

- 1. Poprawa infrastruktury Parku Dworskiego w Laskach, ograniczająca antropopresję na cenne pod względem gatunkowym zasoby przyrodniczej m.in. poprzez właściwe zaprojektowanie układu komunikacyjnego Parku.**
- 2. Wzrost efektywności działań w zakresie pielęgnacji i utrzymania zasobów przyrodniczych w obrębie Parku w Laskach, przeciwdziałającej degradacji i niszczeniu cennych przyrodniczo gatunków, poprzez realizację planu gospodarki drzewostanem.**
- 3. Wykorzystanie przyrodniczych walorów Parku w Laskach do rozwoju potencjału gospodarczego i społecznego Gminy Czerwieńsk, poprzez stworzenie z Parku lokalnej i regionalnej atrakcji przyrodniczej, kulturowej i turystycznej.**

Podstawowym zadaniem projektowanych działań, związanych z inwestycją, jaką w ramach niniejszego projektu się planuje jest ochrona różnorodności biologicznej oraz stworzenie możliwości szerokiego wykorzystania zasobów przyrodniczych objętych projektem do celów rozwoju gminy, w tym w zakresie rozwoju turystyki, w tym również turystyki lokalnej i regionalnej.

Realizacja inwestycji polega na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku Dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie terenu parku podworskiego w Laskach. W ramach inwestycji przewiduje się roboty rozbiórkowe, w tym usunięcie napowietrznej linii niskiego napięcia, usunięcie elementów małej architektury, budowę ciągów komunikacyjnych, wykonanie instalacji elektrycznej i sanitarnej, w tym wodnej, rozstawienie małej architektury oraz zagospodarowanie zielenią. Przewiduje się adaptację większości drzew rosnących na terenie opracowania. Ponadto przewidziane są roboty inżynierskie: wykonanie faszynowania na terenie parku celem umocnienia brzegów zbiornika wodnego; odtworzenie labiryntu w północnej części parku; wykonanie pola do gry w bule w centralnej części parku - nawierzchnia mineralna; wykonanie symbolicznego pola do gry w krykieta w części centralnej parku; wywiezienie ziemi z wykopów oraz roboty archeologiczne, w tym wykonanie konserwacji dwóch filarów zabytkowej bramy przy głównym wejściu oraz badań archeologicznych szeroko płaszczyznowych polegających na odsłonięciu całego założenia pałacowego. W ramach prac konserwatorskich przewiduje się oczyszczenie powierzchni, uzupełnienie ubytków formy

architektonicznej oraz pomalowanie na biało. Park ma charakter zabytkowy i jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem 55 (obiekt kat. VIII).

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Zgodność projektu z celem działania (tj. 4.5.2 RPO L 2020, typ I).

Beneficjent osiągnie określone cele, dzięki działaniom, jakie będą przeprowadzone w ramach projektu (informacja w rozdziale II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji).

Cele niniejszego projektu, wpisują się bezpośrednio w realizację głównego celu Priorytetu VI RPO L2020, którym jest „poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego” i cel szczegółowy Priorytetu:

- PI 6d („ochrona różnorodności biologicznej regionu” – cel szczegółowy dla działania 4.5.2.)

Realizacja tej inwestycji przyczyni się do rozwiązania wskazanych problemów, związanych z koniecznością zwiększenia ochrony różnorodności biologicznej Gminy, przy rozwiązaniu problemów infrastrukturalnych w parku – stworzenie nowoczesnej infrastruktury parkowej, opartej na dziedzictwie historycznym i cennych zasobach przyrodniczych, utworzenie przejrzystego układu komunikacyjnego, zmniejszającego antropopresję na środowisko, odbudowa fontanny, budowa instalacji elektrycznej i wodociągowej, co pozwoli stworzyć oświetlenie i zapewni właściwe nawadnianie roślinności parku. Inwestycja pozwoli też na realizację pełnych zabiegów pielęgnacyjnych, adaptujących chore i osłabione drzewa, pozwalających na zatrzymanie procesu degradacji drzewostanu, jak również na stworzenie nowych nasadzeń, pod kątem przywrócenia środowiskowych funkcji parku, wprowadzenie ładu do układu przestrzennego oraz stworzenie ścieżki edukacyjnej – w postaci tablic informacyjnych i altany, omawiających zagadnienia środowiskowe oraz prezentujące cenne zasoby przyrodnicze parku. Stworzenie ciekawych aranżacji parkowych, odrestaurowanie historycznego układu parku oraz urokliwych alejek, ścieżek i ciągów komunikacyjnych pozwoli na wykorzystanie zasobu przyrodniczego do rozwoju lokalnej i regionalnej turystyki. Odrestaurowany park z wieloma zadbanymi, cennymi przyrodniczo gatunkami stanie się atrakcją turystyczną, która przyciągnie turystów i przyjezdnych – z całej aglomeracji zielonogórskiej, jak również spoza niej.

Źródło: dokumentacja techniczna

Rysunek 4 Wizualizacja parku nr 2

Źródło: dokumentacja techniczna

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 2 pkt.

Obszar realizacji projektu

Przedmiotowy projekt będzie udostępniać nowy obszar cenny przyrodniczo nie objęty do tej pory żadną formą ochrony. Park objęty projektem częściowo znajduje się na obszarze NATURA 2000 (Dolina Środkowej Odry) – natomiast druga część Paru, obejmująca tereny równie cenne przyrodniczo nie została ustawowo zakwalifikowana jako obszar chroniony i nie jest objęta konkretną formą ochrony przyrody. Jednakże z punktu widzenia Lasek i Gminy Czerwieńsk obszar parku w całości charakteryzuje się bogatą bioróżnorodnością. Park ten dzięki interwencji zostanie udostępniony mieszkańcom i osobom przyjezdnym, będzie pełnił rolę miejsca atrakcyjnego zarówno pod kątem przyrodniczym, jak i rekreacyjnym.

Obecnie ogólny obraz stanu zachowania drzewostanu parkowego oraz infrastruktury na terenie parku można scharakteryzować jako mocno zniszczony przez zaniedbania, uciążliwości siedliskowe, wydarzenia powodziowe z 1997 r. i naturalne starzenie się drzew. Dzięki realizacji projektu, park znów będzie pod wieloma względami miejscem atrakcyjnym dla osób chcących go odwiedzić. Pod względem przyrodniczym największym atutem parku jest to, iż jego część znajduje się w obszarze Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Jest to obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej 14 gatunków ptaków, w tym **8 gatunków ujętych w załączniku nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.** – jest to ok. 50% powierzchni parku.

Natomiast druga połowa powierzchni nie jest objęta do tej pory ochroną, a na tym terenie zachowało się kilka **cennych i niekiedy rzadkich gatunków drzew, w tym cypryśnik błotny, żywotniki zachodnie, dęby szypułkowe, klony srebrzyste.** Do cennych gatunków znajdujące się w tej części należą również m.in. buki pospolite, lipy drobnolistne, kasztanowce, wiązy szypułkowe, graby pospolite, sosna czarna. Większość drzew to stare egzemplarze o znacznych obwodach pnia, co świadczy o ich atrakcyjności.

Zatem w wyniku realizacji projektu w obrębie parku zostaną udostępnione mieszkańcom Gminy Czerwieńsk i osobom przyjezdnym cenne zasoby przyrodnicze – będzie to zatem nowy obszar cenny przyrodniczo, nie objęty do tej pory żadną formą ochrony.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 4 pkt.

Budowa lub modernizacja infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków

Przedmiotowy projekt zakłada modernizację infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i/lub gatunków.

Na terenie parku znajduje się naturalny zbiornik wodny. Jego usytuowanie (z dala od zabudowań mieszkalnych, bliskość terenów leśnych), wskazuje iż jest to potencjalne siedlisko dla płazów. **W miejscu tym projektuje się faszynowanie,** celem umocnienia brzegów zbiornika wodnego. Aby przedłużyć trwałość takiego umocnienia brzeg zostanie obsadzony roślinami, które naturalnie zasiedlają brzeg. Dzięki nim utworzy się wtórne umocnienie roślinne dostatecznie chroniące brzeg

przed rozmywaniem i osuwaniem się gruntu. Zbiornik będzie stanowił idealne miejsce do odbicia godów przez płazy (przewiduje się wykonać faszynowanie w taki sposób, aby płazy mogły swobodnie wydostać się ze zbiornika; zbiornik z roślinnością przybrzeżną i wodną spowoduje, że płazy będą tu mogły znaleźć schronienie). Przedsięwzięcie ma na celu m.in. poprawę siedlisk bytowania chronionych gatunków (płazy podlegają ochronie prawnej).

Ponadto planuje się Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD. W celu monitoringu gatunków i siedlisk bytowania planuje się stworzenie infrastruktury do ich obserwacji. W tym celu wnioskodawca planuje się zakup sprzętu monitoringowego – kamerę cyfrową HD, wraz z niezbędnym osprzętem, koniecznym do instalacji i wdrożenia narzędzia.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 4 pkt.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego

Dzięki projektowi nastąpi ograniczenie antropopresji na przyrodę, a dzięki temu zostanie ograniczona dewastacja i zanieczyszczenie środowiska.

Działania zaplanowane w ramach projektu przyczynią się do zmniejszenia presji ruchu turystycznego na obszar objęty projektem.

W ramach projektu planuje się zaprojektowanie układu komunikacyjnego w taki sposób, aby zwiększone natężenie ruchu odbywało się w miejscach o niższych walorach przyrodniczych, co pozwoli zmniejszyć antropopresję na najcenniejsze obszary. Planuje się wykonanie ciągów pieszo - jezdnych, które będą chroniły park przed niekontrolowanym ruchem turystycznym. Lokalizacja małej architektury, ławek, itp. będzie umieszczona w taki sposób, aby zmniejszyć presję ruchu turystycznego na najcenniejsze obszary parku.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 6 pkt.

Przedmiot ochrony

Projekt obejmuje ochronę kilku siedlisk i/lub gatunków cennych przyrodniczo, są to:

- cypryśnik błotny (*Taxodium distichum*),
- Żywotniki zachodnie (*Thuja occidentalis*),
- dęby szypułkowe (*Quercus robur*),
- klony srebrzyste (*Acer saccharinum*).

Ponadto część parku znajduje się w obszarze Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Jest to obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej 14 gatunków ptaków, w tym **8 gatunków ujętych w załączniku nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa**. Z danych Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Gorzowie wynika, że w części objętej obszarem Natura 2000 występują tutaj **dwa gatunki dzięciołów: średni i czarny, jak również bocian biały, Jarzębatka i Ortolan**.

Cel przedmiotowej inwestycji, dotyczącej odrestaurowania Parku dworskiego w Laskach jak wykazano powyżej odnosi się do zachowania i zwiększenia ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk na cele rozwoju gminy, w tym rozwój ruchu turystycznego.

W parku objętym inwestycją jest duży potencjał, zarówno przyrodniczy, jak historyczno-kulturowy, który może służyć do przyciągnięcia turystów i wpłynąć na wzrost zainteresowania Gminą Czerwieńsk. Piękny Park na spacerzy przyciągnie okoliczną ludność, również mieszkańców aglomeracji zielonogórskiej, którzy chętnie spędzą popołudnie w tak pięknym estetycznie odrestaurowanym parku.

Potencjał ten, jak wykazano w rozdziale „analiza problemów”, do tej pory jest niewykorzystany z powodu degradacji parku, zarówno w warstwie infrastrukturalnej, jak i przyrodniczej – do tej pory nie podejmowano zaawansowanych działań dotyczących odrestaurowania w parku. Wdrożenie projektu umożliwi zatem osiągnięcie wielorakich korzyści dla mieszkańców Gminy i MOFu.

Dzięki realizacji projektu i osiągnięciu poszczególnych wskaźników projekt przyczyni się do realizacji celów długofalowych, związanych z rewitalizacją obszaru zdegradowanego, w tym przede wszystkim:

1. Powstrzymanie degradacji i zniszczenia cennych zasobów przyrodniczych Gminy.
2. Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i pogarszanie się stanu środowiska.
3. Zwiększenie atrakcyjności turystyczna miasta i gminy.
4. Poprawa możliwości rozwoju sektora turystycznego na obszarze Gminy.
5. Poprawa konkurencyjności i atrakcyjności Gminy Czerwieńsk i Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielona Góra.
6. Poprawa spójności społecznej i terytorialnej województwa lubuskiego.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Wskaźniki są adekwatne do zakresu rzeczowego projektu. Beneficjent osiągnie określone cele, dzięki działaniom, jakie będą przeprowadzone w ramach projektu (informacja w rozdziale II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji oraz poniżej w Matrycy Logicznej), co potwierdzi osiągnięcie poniższych wskaźników, wprost wynikających z zaplanowanych działań, a co zostało określone w związku z oceną stanu Parku w Laskach i jego wykorzystania.

Produkty projektu

Tabela 2 Produkty projektu

Nazwa wskaźnika produktu	Jednostka miary	Źródło weryfikacji wskaźnika	Wartość docelowa
Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt	Końcowy protokół odbioru robót	0
Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	Szt.	Końcowy protokół odbioru robót	1

Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23)	Ha	Końcowy protokół odbioru robót	6,48
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Szt.	Końcowy protokół odbioru robót	1
Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami	Szt.	Końcowy protokół odbioru robót	1
Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem	Szt.	Końcowy protokół odbioru robót	1
Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.]	Szt.	Końcowy protokół odbioru robót	1

Źródło: Opracowanie własne

Rezultaty projektu

Tabela 3 Rezultaty projektu

Nazwa wskaźnika rezultatu	Jednostka miary	Źródło weryfikacji wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9)	odwiedziny/rok	Sprawozdanie z działalności parku, sporządzone przez zarządcę/ dokumentacja fotograficzna	0	2600
Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa)	EPC	n/d	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Kryteria oceny strategicznej projektów w ramach Poddziałów Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałów Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

Zgodność projektu ze Strategią ZIT MOF ZG

Projekt wpisuje się w konkretny Priorytet Inwestycyjny wskazany w Strategii ZIT MOF ZG oraz w rekomendowane w nim typy projektów do realizacji.

Przedmiotowy projekt wpisuje się w priorytet inwestycyjny 6d „Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.”

W priorytecie tym są rekomendowane następujące typy projektów, wskazane w Strategii ZIT MOF ZG: W ramach alokacji ZIT:

Typ I: Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych – typ zgodny z niniejszym projektem

Typ II: Rozwój infrastruktury użytku publicznego służącej wyeliminowaniu presji ruchu turystycznego na obszary i gatunki chronione

Typ III: Prowadzenie komplementarnych i uzupełniających do ogólnopolskich działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych (tylko łącznie pozostałymi rodzajami projektów).

Jest to wskazane w ramach Strategii ZIT MOF ZG, Cel 2 „Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych.”;

Działanie 2. Ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych obszaru funkcjonalnego;

Priorytet inwestycyjny 6d /RPO L2020

Przedmiotowy projekt dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, celem zapewnienia z jednej strony lepszej ochrony kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczynienie się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu i wpisuje się swoim charakterem bezpośrednio w rekomendowane do realizacji typy projektów w ramach alokacji ZIT (Typ I). Przedmiotowy projekt ma zbieżne cele z założeniami PI nr 6d, efektem projektu będzie bowiem ochrona różnorodności biologicznej regionu. Projekt zakłada powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej, ponadto w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych na poziomie lokalnym i regionalnym będzie również wzmocniać potencjał rozwoju gospodarczego i społecznego

KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałiań Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu Strategii ZIT ZG

Projekt realizuje wskaźniki wskazane w Strategii ZIT dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry, są to:

- Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**

- Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23) [ha].

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **25,5 ha**

- Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt.]

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**

- Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.]

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**

Projekt realizuje każdy ze wskazanych w ZIT MOF ZG wskaźników produktu

Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu Strategii ZIT ZG

Wskaźnik produktu:

- Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.];

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**; w ramach projektu zakłada się realizację tego wskaźnika na poziomie: **1 szt.** (w roku 2018).

- Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23) [ha].

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **25,5 ha**; w ramach projektu zakłada się realizację tego wskaźnika na poziomie: **6,6 szt.** (w roku 2018).

- Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt]

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**; w ramach projektu zakłada się realizację tego wskaźnika na poziomie: 6,6 szt. (w roku 2018).

- Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt]

Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**

Wyliczenie stopnia realizacji wskaźników produktu w projekcie wg podanego przez Instytucję Pośredniczącą wzoru:

$$\frac{\left(\frac{Wp1}{Ws1} + \frac{Wp2}{Ws2} + \frac{Wpx}{Wsx}\right)}{X} * 30$$

Wp – wartość wskaźnika produkt realizowana w projekcie (dla wskaźnika 1, wskaźnika 2, wskaźnika x),

Ws – wartość wskaźnika produktu na poziomie PI, zapisana w Strategii ZIT MOF ZG,

X – liczba wskaźników.

Wyliczenie stopnia realizacji wskaźników produktu zawartych w Strategii ZIT MOF ZG będzie wyglądało następująco:

$$[(1/2)+(6,6/25,5)+(1/2+1/2)/4]*30= 13,19 \text{ pkt}$$

KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałiań Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

Projekt rozwiązuje problemy dodatkowe, wskazane w Strategii ZIT MOF ZG:

Projekt dotyczy realizacji działań dotyczących oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu, główny cel projektu odpowiada na problem związany ze **zbyt niskim wykorzystaniem zasobów przyrodniczych dla rozwoju usług ekosystemowych.**

Ponadto jednakże ze względu na działania projekt przyczynia się do rozwiązania następujących problemów dodatkowych, zdefiniowanych w Strategii ZIT MOF ZG:

- *Zbyt niska efektywność wykorzystania zasobów kultury* (strategia ZIT MOF ZG: cel 2 Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych. Działanie 1. Poprawa jakości i dostępności usług w dziedzinie kultury.) – w ramach projektu będzie realizowany wskaźnik: Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9 [odwiedziny/rok]). **Działania w ramach projektu przyczynią się zatem w istotny sposób do poprawy efektywności wykorzystania zasobów kultury.**
- *Rozszerzanie się przyczyn wykluczenia społecznego.*

(strategia ZIT MOF ZG: Cel 3 Poprawa społecznej spójności MOF ZG. Działanie 6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu na terenie MOF ZG.) – w ramach projektu będzie miała miejsce restauracja zdegradowanego Parku w Laskach, dzięki czemu powstanie atrakcja turystyczna, wokół której można budować ofertę turystyczno-gospodarczą, co przyczyni się do stabilizacji rynku pracy, **dzięki czemu działania w ramach projektu przyczynią się do zredukowania przyczyn wykluczenia społecznego**

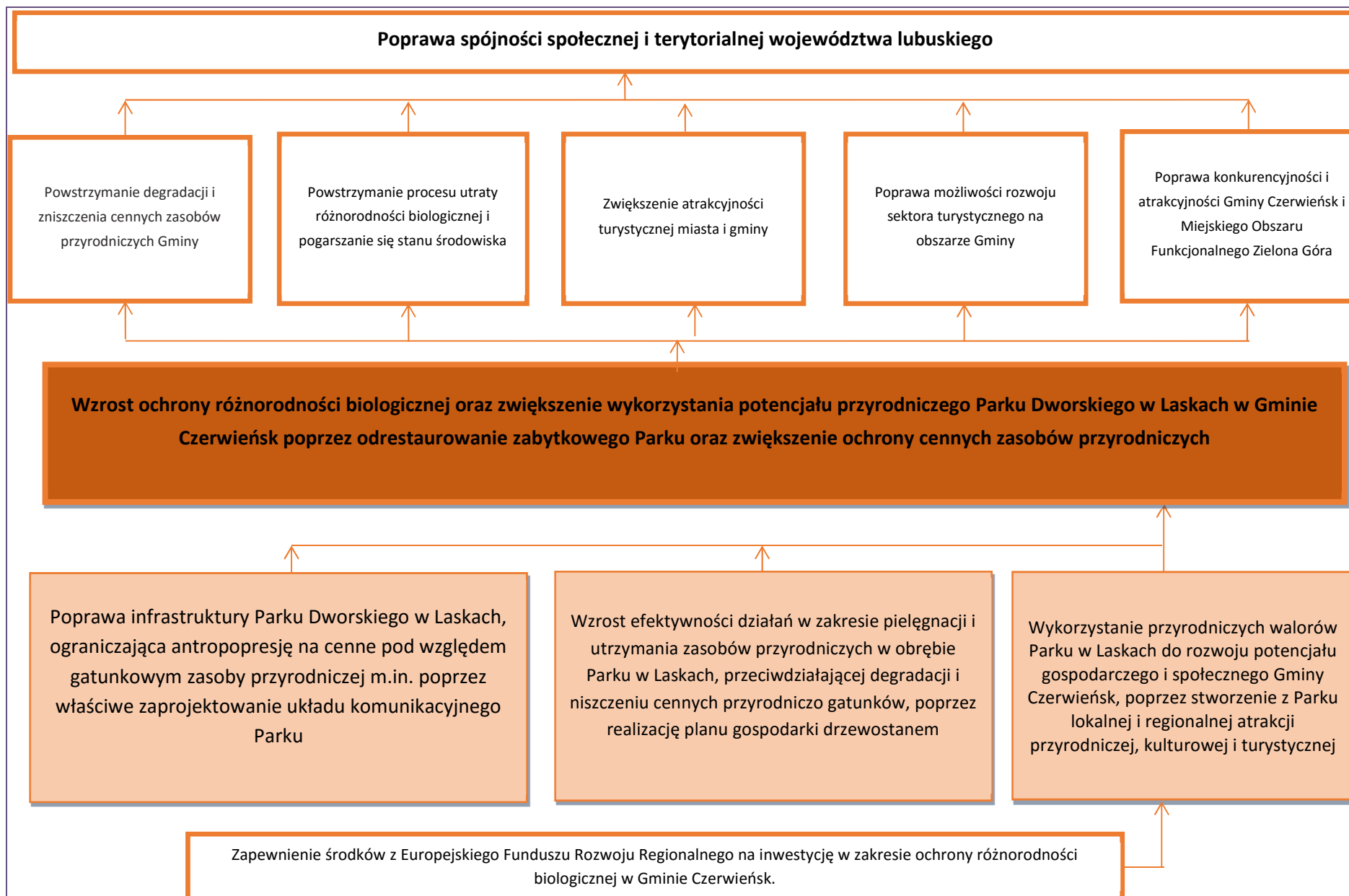
- *Wysoki udział w strukturze bezrobocia osób długotrwale bezrobotnych i bez kwalifikacji zawodowych.*

(strategia ZIT MOF ZG: Cel 3 Poprawa społecznej spójności MOF ZG. Działanie 6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu na terenie MOF ZG.) – w ramach projektu będzie miała miejsce restauracja zdegradowanego Parku w Laskach, dzięki czemu powstanie atrakcja turystyczna, wokół której można budować ofertę turystyczno-gospodarczą, co przyczyni się do stabilizacji rynku pracy, **dzięki czemu działania w ramach projektu przyczynią się do zredukowania przyczyn wykluczenia społecznego.**

- *Mało atrakcyjna przestrzeń publiczna i rekreacyjna*

(strategia ZIT MOF ZG: Cel 3 Poprawa społecznej spójności MOF ZG; Działanie 2. Wsparcie rozwoju obszarów zdegradowanych.) –w ramach projektu będzie miała miejsce restauracja zdegradowanego Parku w Laskach, dzięki czemu powstanie atrakcja turystyczna, w zdecydowany sposób poprawiająca przestrzeń publiczną i rekreacyjną. **Działania w ramach projektu przyczynią się zatem w istotny sposób do rozwiązania problemu związanego z „mało atrakcyjną przestrzenią publiczną i rekreacyjną.**

Rysunek 5 Drzewo celów

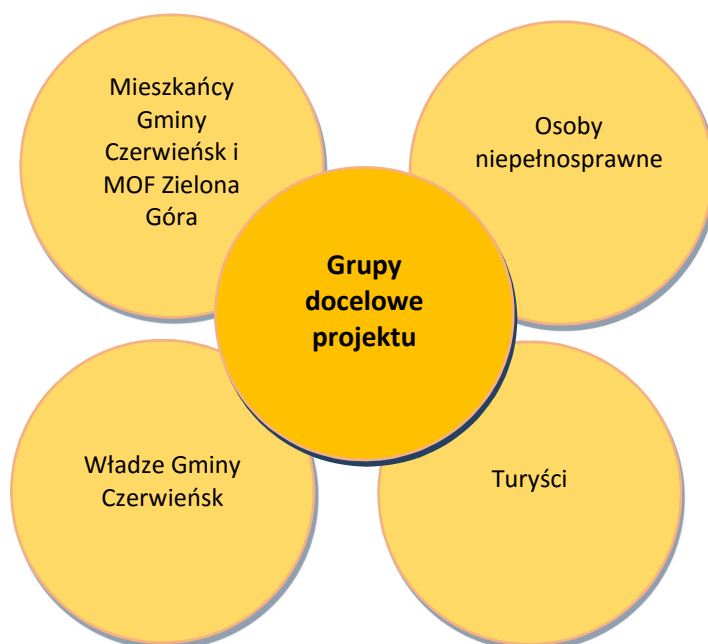
II.1.3. Analiza grup docelowych

W tym rozdziale dokonano analizy grup docelowych. Opis ten jest powiązany z uprzednio przeprowadzoną analizą problemów. W celu uniknięcia powielania informacji umieszczono tutaj rozbudowany opis grup, do których kierowany jest projekt.

Przedmiotem analizy jest odpowiedź na pytania: Kogo dotyczą analizowane problemy i cele? Kto zyska a kto straci, i w jaki sposób, jeśli realizacja projektu dojdzie do skutku?

Na etapie diagnozy dokonano precyzyjnej analizy grup docelowych. Głównych interesariuszy planowanego przedsięwzięcia przedstawia poniższa grafika.

Rysunek 6 Grupy docelowe projektu

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy Gminy Czerwieńsk i MOF Zielona Góra

Aktualnie wg danych GUS (stan na 31.12.2015) w Gminie Czerwieńsk mieszka 10 002 osoby (5078 kobiet, 4924 mężczyzn).

Tabela 4 Ludność Gminy Czerwieńsk w 2015r.

Ludność faktycznie zamieszkała		
ogółem	osoba	10002
kobiety	osoba	5078
mężczyźni	osoba	4924
Ludność według grup wieku:		
0-4 lat	osoba	518
5-9 lat	osoba	575
10-14 lat	osoba	521
15-19 lat	osoba	586

20-24 lat	osoba	698
25-29 lat	osoba	794
30-34 lat	osoba	867
35-39 lat	osoba	877
40-44 lat	osoba	711
45-49 lat	osoba	544
50-54 lat	osoba	593
55-59 lat	osoba	788
60-64 lat	osoba	780
65-69 lat	osoba	488
70 lat i więcej	osoba	662
Ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)	osoba	51
Ludność w wieku:		
przedprodukcyjnym	osoba	1946
produkcyjnym	osoba	6497
poprodukcyjnym	osoba	1559
% ogółem ludność w wieku:		
przedprodukcyjnym	%	19,5
produkcyjnym	%	65,0
poprodukcyjnym	%	15,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Mieszkańcy Gminy Czerwieńsk dysponują parkiem w Laskach, ponadto pełną inwentaryzacją i dokumentacją techniczną, gdzie oprócz opisu stanu obecnego jest pełna koncepcja odrestaurowania parku. Realizacja założeń pozwoli na przywrócenie dawnej świetności parku, ale co najważniejsze pozwoli na ochronę cennego zasobu przyrodniczego, który jest udziałem parku, jak też mieszkańców Lasek i całej Gminy Czerwieńsk.

Inwestycja pozwoli zwiększyć poziom ochrony cennych gatunków, poprawić znacznie jakość infrastruktury i wykorzystać park jako lokalną i regionalną atrakcję turystyczną, co wpłynie na zintensyfikowanie działań rozwojowych w Gminie Czerwieńsk i MOF Zielona Góra.

Działaniami tymi mieszkańcy Gminy są jak najbardziej zainteresowani, wpływają one bowiem na poprawę estetyki ich najbliższej okolicy, ale również na zachowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego i wzrost pozytywnego zainteresowania Gminą Czerwieńsk, co pośrednio wpływa na stabilizację lokalnego rynku pracy.

Realizacja projektu ponadto pomoże poprawić ogólny stan środowiska i wpłynie na wzrost poziomu ochrony różnorodności biologicznej na obszarze całego MOF Zielona Góra. Projekt jest częścią realizacji koncepcji działań z zakresu ochrony różnorodności biologicznej dla całego obszaru MOF. Ze względu bowiem na bezpośrednie sąsiedztwo, poprawa stanu środowiska i wzrost jakości infrastruktury przyrodniczej, jak również poprzez to infrastruktury turystycznej wpłynie na to, że mieszkańcy całego obszaru MOF będą beneficjentami niniejszego projektu, będą oni bowiem najczęstszymi osobami korzystającymi z przedmiotowej powstałej infrastruktury Parku dworskiego w Laskach. W obszar MOF Zielona Góra wchodzi następujące gminy.

Tabela 5 Miejski Obszar Funkcjonalny Zielona Góra

Lp	Gmina wchodząca w skład MOF	Obszar	Liczba mieszkańców	Kobiety/mężczyźni
1	Miasto Zielona Góra – rdzeń (miasto na prawach powiatu)	277 km kw.	138 512	72 795 / 65 717
2	gmina miejsko-wiejska Czerwieńsk	195 km kw.	10 002	5 078 / 4 924
3	gmina miejsko-wiejska Sulechów	237 km kw.	26 495	13 544 / 12 951
4	gmina wiejska Świdnica	160 km kw.	6 443	3 250 / 3 193
5	gmina wiejska Zabór	93 km kw.	4 027	2 040 / 1 987
ŁĄCZNIE		962 km kw.	185 479	96 707 / 88 772

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014r.

Inwestycja zatem jest wyczekiwana i niezwykle pożądana przez tę grupę docelową.

KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałiań Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry – 25 pkt

Oddziaływanie terytorialne efektów realizacji projektu

Projekt jak wyżej wykazano obejmuje swoim zasięgiem, w zakresie oddziaływania 5 gmin Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (Miasto Zielona Góra, gminę miejsko-wiejską Czerwieńsk, gminę miejsko-wiejską Sulechów, gminę wiejską Świdnica, gminę wiejską Zabór)

Osoby niepełnosprawne

Dla osoby niepełnosprawnej korzystanie z infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej jest bardzo utrudnione. Wiele barier architektonicznych sprawia, że każdy spacer po parku czy promenadzie może być niemal niemożliwy bez pomocy osób trzecich, w szczególności dla osób poruszających się na wózkach. Problem jest na tyle ważny, że znalazł odzwierciedlenie w Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011-2018. Jeden z celów tego dokumentu brzmi: „Zwiększenie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym”.

Na terenie parku brak jest obecnie ułatwień dla osób niepełnosprawnych. Ciągi spacerowe podzielono na dwa rodzaje: ciągi piesze i pieszo jezdne. Projektowany układ opracowuje się w sposób umożliwiający jak najpełniejszy dostęp do całego obszaru, uwzględniając potrzeb osób niepełnosprawnych – w tym przede wszystkim osób poruszających się na wózkach. Parametry geometryczne jak również ukształtowanie szerokości ciągów umożliwiają optymalne korzystanie z nich przez osoby niepełnosprawne, osoby o ograniczonej możliwości poruszania się. W parku projektuje się wykonanie oświetlenia. Ciągi spacerowe oświetlone zostaną latarniami parkowymi. Tak powstała infrastruktura oświetleniowa przystosowana jest do potrzeb osób niedowidzących oraz słabowidzących.

Turyści

Położenie gminy Czerwieńsk stwarza doskonałe warunki do rozwoju turystyki, zwłaszcza pieszej, rowerowej i wodnej. Do podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego Gminy

Czerwieńsk można zaliczyć szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe i trasy wodne. Przez gminę przebiegają trzy szlaki piesze o łącznej długości 60 km: czarny, żółty i niebieski. Poza walorami krajobrazowymi, ich atrakcyjność polega na tym, że znajdują się tam liczne zabytki, obiekty sakralne oraz miejsca historycznych wydarzeń.

Przedmiotowa inwestycja znacznie zwiększy atrakcyjność dotychczasowej infrastruktury turystycznej. Park w Laskach będzie atrakcją lokalną i regionalną i w istotny sposób wzbogaci zasób atrakcji Gminy Czerwieńsk, przyciągających przyjezdnych z bliska i z daleka.

Tabela 6 Turystyka w Gminie Czerwieńsk

TURYSTYKA		
Wybrane turystyczne obiekty noclegowe		
ogółem		
obiekty	ob.	1
miejsca noclegowe	msc.	23
korzystający z noclegów	osoba	340
udzielone noclegi	-	1381
hotele		
obiekty	ob.	0
miejsca noclegowe	msc.	0
korzystający z noclegów	osoba	0
udzielone noclegi	-	0
motele		
obiekty	ob.	0
miejsca noclegowe	msc.	0
korzystający z noclegów	osoba	0
udzielone noclegi	-	0
pensjonaty		
obiekty	ob.	0
miejsca noclegowe	msc.	0
korzystający z noclegów	osoba	0
udzielone noclegi	-	0

Źródło: GUS, Bank danych lokalnych

Turyści odwiedzający Gminę Czerwieńsk zyskają znaczącą atrakcję, dlatego też liczba odwiedzających park z pewnością wzrośnie.

Władze Gminy Czerwieńsk

Władzami Gminy Czerwieńsk są: Rada Miejska (15 osób) oraz Burmistrz Czerwieńska. Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) do zadań gminy należy „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy” szczególności utrzymanie ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej oraz „utrzymanie gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych”.

W interesie zatem władz Gminy jest realizacja projektu, którego cele są bezpośrednio związane ze stanem środowiska na tym obszarze, jak również z rozwojem gminy, w tym rozwojem infrastruktury

turystycznej i kulturowej, co będzie służyć m.in. realizacji potrzeb mieszkańców. Ochrona różnorodności biologicznej i odrestaurowanie historycznych założeń w Parku w Laskach stanowiące przedmiot projektu jest realizacją działań, określonych w dokumentach strategicznych Gminy i MOF Zielona Góra. Przedmiotowy projekt jest zatem zgodny z polityką władz gminnych, jak również z polityką w ramach MOF Zielona Góra, którego Gmina Czerwieńsk jest częścią. Projekt odpowiada zatem na potrzeby mieszkańców Gminy i MOF (jest zgodny ze strategią Gminy, oraz strategią ZIT dla MOF ZG) – jego realizacja zatem będzie zgodna z deklaracjami władz, zawartymi w dokumentach strategicznych. Z tego też względu naturalną kolejną rzeczą jest to, że Burmistrz wraz z radnymi są żywotnie zainteresowani realizacją niniejszego projektu, przyczyni się bowiem do rozwoju Gminy Czerwieńsk.

Analiza znaczenia interesariuszy dla powodzenia projektu

Tabela 7 Analiza znaczenia interesariuszy dla powodzenia projektu

Analiza znaczenia interesariuszy				
Możliwość oddziaływania	Duża			Władze Gminy Czerwieńsk
	Średnia		Mieszkańcy Gminy Czerwieńsk i MOF Zielona Góra Osoby niepełnosprawne	
	Mała	Turyści		
		Mała	Średnia	Duża
Artykulacja interesów				

Źródło: opracowanie własne

Wnioski z analizy grup docelowych

Wszystkie, przedstawione powyżej grupy docelowe mogą skorzystać na wdrożeniu projektu i zostały w niego włączone. Przeprowadzona analiza dowodzi, że żadna z grup nie straci na realizacji inwestycji. W toku przeprowadzania analizy grup docelowych stwierdzono, że nie występują pomiędzy nimi konflikty ani sprzeczności interesów.

Opisane grupy skorzystają z projektu w następujący sposób:

- Projekt poprawi jakość zasobów cennych przyrodniczo w Gminie Czerwieńsk i na obszarze MOF Zielona Góra, z czego bezpośrednio korzystają wszyscy mieszkańcy.

- Projekt poprawi dostęp do infrastruktury i zasobów przyrodniczo-kulturalnych dla osób niepełnosprawnych, co wpłynie na aktywizację i integrację osób niepełnosprawnych.
- Projekt poprawi infrastrukturę przyrodniczo-kulturalną, co wpłynie na poprawę jakości oferty dla turystów.
- Projekt sprzyjać będzie realizacji zapisów strategii, w tym Strategii Rozwoju Gminy i Strategii ZIT dla MOF Zielona Góra, co zgodne jest z założeniami władz Gminy.

W wyniku analizy nie rozpoznano kosztów społecznych, które mogłyby powstać po realizacji niniejszej inwestycji. Realizacja działań podjętych w ramach projektu jest bowiem adekwatna do potrzeb i oczekiwań zainteresowanych grup, wśród których istnieje pełna świadomość problemów opisanych w niniejszym opracowaniu i chęć ich rozwiązania w zaproponowany sposób.

Tabela 8 Analiza stanowiska interesariuszy

Źródło: Opracowanie własne

Analiza stanowiska interesariuszy			
Grupa docelowa	Aspiracje/Interesy	Strategie realizacji	Wpływ na projekt
Władze Gminy Czerwieńsk	Realizacja deklaracji oraz realizacja celów Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk, Strategii ZIT MOF ZG, czyli realizacja działań, na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, a w tym dbałość o ochronę środowiska i zrównoważony rozwój.	Przygotowanie wniosku o dofinansowanie projektu, realizacja inwestycji, monitorowanie osiągnięcia wskaźników.	Pozytywny
Mieszkańcy Gminy Czerwieńsk i MOF Zielona Góra Osoby niepełnosprawne	Bezpośrednia możliwość korzystania z utworzonej infrastruktury co wpłynie na poprawę ochrony różnorodności biologicznej w Gminie, poprawę estetyki, wzrost jakości oferty rekreacyjnej w gminie.	Wpływ na władze gminy Czerwieńsk bezpośrednio mieszkańców oraz osoby niepełnosprawne..	Pozytywny
Turyści	Bezpośrednia możliwość korzystania z utworzonej infrastruktury co wpłynie na poprawę ochrony różnorodności biologicznej w Gminie, poprawę estetyki, wzrost jakości oferty turystycznej w gminie.	Wpływ na władze gminy Czerwieńsk pośredni poprzez wybór miejsca przyjazdu turystów.	Pozytywny

II.1.4. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi

W tym punkcie studium wykonalności, Wnioskodawca zobowiązany jest wykazać, że zakres inwestycji w rzeczywistości wynika z potrzeb i zaspokaja je w wystarczającym stopniu. O spełnieniu tego kryterium decyduje między innymi zgodność celów projektu z dokumentami planistycznymi przyjętymi na poziomie regionalnym i lokalnym. Do dokumentów planistycznych należą również wszystkie strategie rozwoju gminy, powiatu, województwa, strategie sektorowe (dotyczące nauki,

zdrowia, turystyki, kultury, strategii innowacji, rozwoju gospodarczego itp. oraz inne dokumenty). Zgodnie z literaturą zgodność celów projektu z dokumentami planistycznymi zachodzi, jeśli:

1. projekt jest wpisany do dokumentu planistycznego,
2. cele projektu pokrywają się, są zbieżne lub realizują cele dokumentu planistycznego,
3. projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym.

PROGRAMOWANIE PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014 -2020 - UMOWA PARTNERSTWA

Umowa Partnerstwa (UP) jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014-2020. Instrumentami realizacji UP są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO). Dokumenty te wraz z UP tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową. UP określa z jednej strony kontekst strategiczny w wymiarze tematycznym i terytorialnym, z drugiej zaś wskazuje oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe.

Autorzy Umowy Partnerstwa w trakcie prac nad dokumentem zidentyfikowali cele tematyczne (cele główne) tj.:

- Cel tematyczny 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji;
- Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK (EFRR);
- Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW);
- Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach (FS,EFRR);
- Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (FS, EFRR);
- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami (FS,EFRR);
- Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej (FS,EFRR);
- Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników (EFS, EFRR);
- Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem (EFS,EFRR);
- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (EFS,EFRR);
- Cel tematyczny 11. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej (EFS).

Rysunek 7 Cel tematyczny Programowania perspektywy finansowej 2014 -2020 – Umowa Partnerstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programowania perspektywy finansowej 2014 -2020 - Umowa Partnerstwa

Mając na względzie fakt, iż celem głównym inwestycji objętej studium wykonalności jest wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych, jednoznacznie należy uznać, iż cel projektu jest spójny z założeniami dokumentu tj. Cel tematyczny: „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami (FS, EFRR)”, w którym jednym z priorytetów inwestycyjnych jest „Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program Natura 2000 i zieloną infrastrukturę” oraz „Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu sektorze mieszkaniowym”. Projekt jest także odpowiedzią na następujące problemy zidentyfikowane w dokumencie tj. Zwiększona presja na środowisko w związku z rozwojem gospodarczym – potrzeba powstrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego i społecznego w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych na poziomie regionalnym i lokalnym (str.81 rozdział „Wybór celów tematycznych i podsumowanie najważniejszych rezultatów interwencji”).

STRATEGIA UNII EUROPEJSKIEJ DLA REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO

Region Morza Bałtyckiego jest obszarem wysoce zróżnicowanym pod względem gospodarczym, środowiskowym i kulturowym, a jednak jego państwa posiadają wiele wspólnych zasobów i wykazują znaczące współzależności. Oznacza to, że działania prowadzone na danym obszarze mogą bardzo szybko wywrzeć wpływ na inne części regionu lub cały jego teren. W takich okolicznościach region Morza Bałtyckiego może stanowić model współpracy regionalnej pozwalający na testowanie oraz rozwój nowych koncepcji i strategii jako przykładów najlepszych praktyk.

Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego stanowi zintegrowane ramy, które umożliwią Unii Europejskiej i państwom członkowskim określenie potrzeb i dostosowanie ich do dostępnych zasobów poprzez koordynację odpowiednich działań politycznych, zapewniając w ten

sposób regionowi Morza Bałtyckiego możliwość korzystania ze zrównoważonego środowiska i optymalny rozwój gospodarczo – społeczny.

Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego obejmuje makroregion, w którego skład wchodzi 8 państw członkowskich Unii Europejskiej: Dania, Estonia, Litwa, Łotwa, Finlandia, Niemcy, Polska, Szwecja. Celem głównym Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego jest zacieśnienie współpracy w regionie Morza Bałtyckiego i wykorzystanie potencjału, jaki pojawił się wraz z rozszerzeniem Unii Europejskiej w 2004 roku. Istotą Strategii jest współpraca na wielu poziomach: rządowym, regionalnym i lokalnym, z udziałem świata nauki, ośrodków badawczych, akademickich, regionalnych struktur współpracy, programów operacyjnych, a także sektora prywatnego. Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego określona została jako pierwsza strategia makroregionalna Unii Europejskiej o charakterze wewnątrzunijnym. Jest realizowana w oparciu o środki w ramach istniejących instrumentów finansowych Unii Europejskiej, środki pochodzące z budżetów narodowych oraz środki pochodzące z międzynarodowych instytucji finansowych. Podstawowe dokumenty opisujące Strategię Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego to:

1. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego, (COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS CONCERNING THE EUROPEAN UNION STRATEGY FOR THE BALTIC SEA REGION),
2. Plan działania (ACTION PLAN).

W dokumentach wyróżniono cztery najważniejsze wyzwania, są to:

- stworzenie warunków dla zrównoważonego środowiska,
- rozwój dobrobytu w regionie,
- wzrost dostępności i atrakcyjności regionu,
- zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony w regionie.

Implementację Strategii oparto na Planie Działania, zawierającym Obszary Priorytetowe i Działania Horyzontalne. Zaktualizowany Plan Działania opiera się na trzech głównych celach: Ocalenie morza (Save the Sea), Rozwój połączeń w regionie (Connect the Region) oraz Zwiększenie dobrobytu (Increase Prosperity), którym towarzyszą cele szczegółowe i wskaźniki. Plan Działania zawiera obecnie 17 Obszarów Priorytetowych (Priority Areas) i 5 Działań Horyzontalnych (Horizontal Actions), w ramach których realizowanych jest kilkadziesiąt Projektów Flagowych (Flagship Projects).

Przedmiotowy projekt objęty niniejszym studium wykonalności jednoznacznie wpisuje się w cele i obszary wsparcia przewidziane w Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego.

Działania podejmowane w ramach przedsięwzięcia są spójne z założeniami Strategii, jednak, ze względu na położenie geograficzne, ich bezpośredni wpływ na osiągnięcie określonych w dokumencie wyzwań jest ograniczony. Niemniej jednak należy stwierdzić, iż projekt wpisuje się pośrednio w 12 obszar priorytetowy „Utrzymanie i zwiększenie atrakcyjności regionu Morza Bałtyckiego, zwłaszcza dzięki edukacji, młodzieży, turystyce, kulturze i zdrowiu”. Ten obszar

priorytetowy dotyczy w szczególności utrzymania i zwiększenia jakości życia obywateli regionu Morza Bałtyckiego, tak aby jego ludność wykazywała dynamikę i wolę angażowania swojej energii na rzecz poprawy sytuacji regionu, a pracownicy byli wykwalifikowani i wydajni, przyczyniając się do większego dobrobytu. Działania w tym obszarze priorytetowym dotyczą również przyciągania turystów, przedsiębiorców, inwestorów, naukowców, itp. do regionu Morza Bałtyckiego, zwiększając tym samym jego kapitał ludzki, fizyczny i finansowy.

Dzięki realizacji projektu i osiągnięciu poszczególnych wskaźników projekt przyczyni się do realizacji celów długofalowych, związanych z wykorzystaniem przyrodniczych walorów do rozwoju potencjału gospodarczego i społecznego. W związku z powyższym należy uznać, iż:

1. cele projektu pokrywają się, są zbieżne lub realizują cele cząstkowe określone w dokumencie:
  - Obszar nr 12 „Utrzymanie i zwiększenie atrakcyjności regionu Morza Bałtyckiego, zwłaszcza dzięki edukacji, młodzieży, turystyce, kulturze i zdrowiu” poprzez wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk,
2. projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj.:
  - dalszy rozwój odczuwalnej jakości życia w regionie Morza Bałtyckiego, systemu edukacji oraz turystycznego potencjału dziedzictwa kulturowego i krajobrazów.

STRATEGIA ROZWOJU POLSKI ZACHODNIEJ DO ROKU 2020

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej przyjęta przez Radę Ministrów 30.04.2014 r. została zainicjowana przez samorządy województw (dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego) na podstawie porozumienia zawartego w sierpniu 2010 r. w Szczecinie.

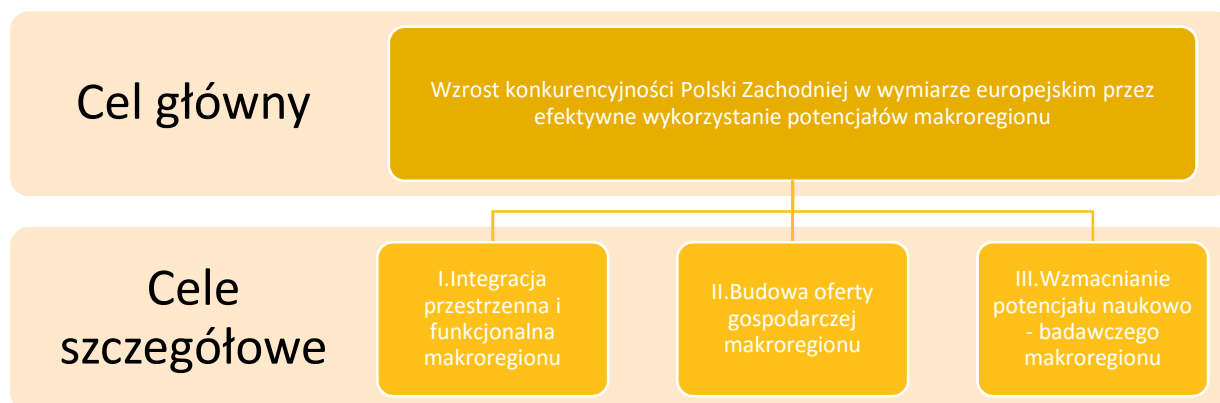
Określono, iż dla Polski Zachodniej osią współpracy, spinającą przestrzeń pięciu województw jest rzeka Odra wraz z dorzeczem. Makroregion ten ma wiele atutów, m.in. korzystne położenie na szlakach międzynarodowych (Polska Zachodnia łączy Europę Środkową z Europą Zachodnią, Południową i Skandynawią) oraz walory kulturowe i przyrodnicze. Sprawia to, że jest atrakcyjny inwestycyjnie i turystycznie. Strategia zakłada, że rozwój Polski Zachodniej powinien opierać się m.in. na:

1. tworzeniu lepszych warunków do inwestowania i uprawiania turystyki,
2. poprawie powiązań transportowych (np. modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej, inwestycje drogowe) i inwestycjach w sieci energetyczne,
3. wzmocnieniu ośrodków naukowo-badawczych, inicjowaniu współpracy między nimi, dopasowaniu kształcenia do wymogów rynku pracy.

Z przyjętej wizji rozwoju Polski Zachodniej wynika bezpośrednio cel główny Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020: Wzrost konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze europejskim przez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu. W tak określony cel główny Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 wpisują się trzy cele szczegółowe wyznaczone na podstawie przeprowadzonej diagnozy potencjałów rozwojowych Polski Zachodniej:

- I. Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu,
- II. Budowa oferty gospodarczej makroregionu,
- III. Wzmacnianie potencjału naukowo - badawczego makroregionu.

Rysunek 8 Cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020

Tak jak widać na powyższym grafie, drugi cel szczegółowy dokumentu ukierunkowany jest na budowę oferty gospodarczej makroregionu. Autorzy strategii podkreślają, że cel dotyczący budowania oferty gospodarczej makroregionu oraz jej promocja w kraju i za granicą wymaga podjęcia działań w następującym zakresie:

- I. wspieranie wypracowywania i implementowania nowoczesnych rozwiązań w wiodących branżach gospodarczych makroregionu,
- II. rozwój i profesjonalizacja działalności ośrodków innowacji i przedsiębiorczości,
- III. wsparcie wiodących branż gospodarczych makroregionu,
- IV. tworzenie zachęt do inwestowania, w tym zapewnienie dostępu do usług publicznych,
- V. tworzenie i rozwój ponadregionalnych produktów turystycznych.

Mając na względzie fakt, iż przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu (Cel główny: wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych), należy uznać, iż:

1. Cel projektu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje następujące cele i działania określone w dokumencie SRPZ do 2020 –Cel szczegółowy nr 2 „Budowa oferty gospodarczej makroregionu”, Działanie 5 „Tworzenie i rozwój ponadregionalnych produktów turystycznych”.

2. Projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym SRPZ do 2020 – tj. pełniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych makroregionu (strona 39, rozdział wyzwania, wizja rozwojowa).

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM OGÓLNYM

Realizacja celów Strategii Rozwoju Polski Zachodniej

Niniejszy Projekt wpisuje się w cele Strategii Polski Zachodniej do roku 2020

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 (załącznik do Uchwały nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 roku) stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji. Łączy w sobie diagnozę stanu regionu, stojące przed nim wyzwania rozwojowe i aspiracje jego mieszkańców. Strategia funkcjonować będzie, jako plan postępowania władz regionalnych, tak w procesie zarządzania województwem, jak i w inicjowaniu oraz rozwijaniu mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem terytorialnym, sferą biznesową i mieszkańcami województwa.

Wizja województwa lubuskiego została określona w następujący sposób: **„W 2020 roku województwo lubuskie w pełni korzysta ze swojego położenia w Europie, walorów środowiska i dostępności komunikacyjnej. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne sektory gospodarki i turystyka, a Lubuszan można już zaliczyć do społeczeństw informacyjnych. Efektywne wykorzystanie środków unijnych, aktywność samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych zapewniły wysoki poziom życia mieszkańców i dostęp do usług o dobrym standardzie. Region postrzegany, jako miejsce zdrowego stylu życia zyskuje miano „zielonej krainy nowoczesnych technologii”.** Cel główny i cele szczegółowe określone w dokumencie przedstawia poniżej przedstawiony rysunek.

Rysunek 9 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Inwestycja objęta niniejszym studium wykonalności dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu (Cel główny: wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel projektu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cele określone w dokumencie SRWL 2020 – Cel szczegółowy nr 1 „Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna”, gdyż projekt w pełnym stopniu wdraża cel operacyjny nr 1.7 „Rozwój potencjału turystycznego województw”, w którym jednym z kierunków interwencji jest „tworzenie i kreowanie produktów turystycznych w regionie ze szczególnym naciskiem na te, które mają szansę stać się markowymi dla województwa” oraz „wsparcie dla wykorzystania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo”;
2. projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym SRWL 2020 – tj. potrzeba zachowania wysokiej wartości środowiska przyrodniczego w połączeniu z koniecznością bardziej intensywnego rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym wysokospecjalistycznego rolnictwa (str. 9, rozdział 2 „Potencjały i wyzwania”, punkt 2.1 „Obszar 1: Gospodarka regionalna i rynek pracy”).

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZIELONOGÓRSKIEGO 2014 – 2020

Głównym celem Strategii Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014 – 2020 jest realizacja misji, która brzmi: „Powiat zielonogórski 2022 stanowi zintegrowaną wspólnotę samorządów, działającą dla wzrostu konkurencyjnego, zrównoważonego, otwartego i spójnego”. W związku z realizacją celów wyróżniono główne obszary działania:

1. Rozwój infrastruktury technicznej w powiecie zielonogórskim;
2. Rozwój edukacji na terenie powiatu zielonogórskiego;
3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców powiatu zielonogórskiego oraz ich integracja ze środowiskiem rodzinnym i społecznym;
4. Poprawa stanu zdrowia oraz dostępności mieszkańców powiatu zielonogórskiego do opieki zdrowotnej;
5. Wzrost stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie zielonogórskim;
6. Zwiększenie konkurencyjności oraz atrakcyjności turystycznej i roli funkcji kulturotwórczej powiatu zielonogórskiego;
7. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki powiatu zielonogórskiego;
8. Skuteczne planowanie i zarządzanie powiatem zielonogórskim.

Mając na względzie fakt, iż przedmiotowa inwestycja dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych (Cel główny: wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez

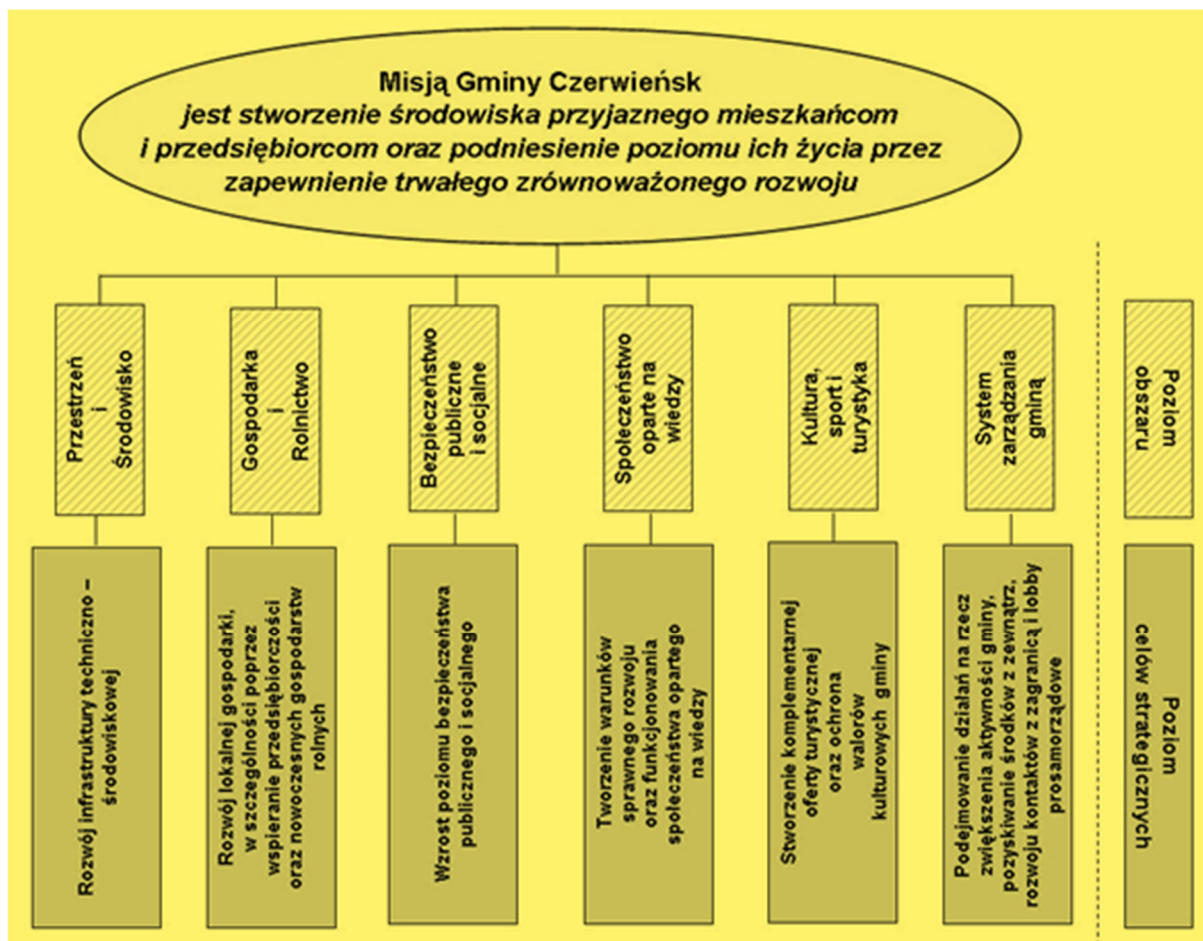
odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych, należy uznać, iż:

1. cel projektu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cele określone w dokumencie – Cel strategiczny nr 1. Rozwój infrastruktury technicznej w powiecie zielonogórskim, gdyż projekt w pełnym stopniu wdraża cel operacyjny 1.3 Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i racjonalne gospodarowanie zasobami,
2. projekt jest odpowiedzią na problemy, potrzeby i słabe strony zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego (str. 28, rozdział 4. Karty celów strategicznych i operacyjnych).

Przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Niewątpliwie takie działanie bezpośrednio wpłynie na racjonalne gospodarowanie zasobami całego Powiatu Zielonogórskiego. W związku z powyższym, jednoznacznie należy uznać, iż opisywany w studium wykonalności projekt jest spójny z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014 – 2020 i realizuje postawione w dokumencie cele rozwojowe.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERWIEŃSK NA LATA 2011–2018

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na Lata 2011–2018 jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania – efektem procesu planowania strategicznego. Przez strategię – w najogólniejszym znaczeniu – można rozumieć sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie rozwojem. Strategia identyfikuje najistotniejsze problemy rozwojowe, formułuje misję, cele strategiczne oraz wariantowe opcje rozwoju odnoszące się do sposobów osiągania założonych celów. Określa też kierunki i granice działania władz publicznych. Władze gminy określiły w dokumencie następującą misję: „Misją gminy Czerwieńsk jest stworzenie środowiska przyjaznego mieszkańcom i przedsiębiorcom oraz podniesienie poziomu ich życia przez zapewnienie trwałego zrównoważonego rozwoju”. Misja realizowana jest przez pryzmat następujących celów strategicznych:

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na Lata 2011-2018

Mając na względzie fakt, iż przedmiotowa inwestycja dotyczy inwestycji w infrastrukturę użyteczności publicznej w gminie (Cel główny: Wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych), należy uznać, iż:

1. cel projektu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje następujące cele określone w dokumencie –Cel strategiczny nr 5 „Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej oraz ochrona walorów kulturowych gminy” Cel operacyjny 5.5 „Ochrona i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i historycznego”,
2. projekt jest również odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Odnowa obiektów zabytkowych oraz modernizacja ich otoczenia (str. 94, Rozdział: Cele strategiczne i operacyjne).

STRATEGIA ZIT MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO ZIELONEJ GÓRY

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Funkcjonalnego Miasta Zielona Góra (dalej – Strategia ZIT) jest elementem procesu programowania wykorzystania środków Unii Europejskiej. Pojawienie się Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych jako narzędzia służącego realizacji strategii terytorialnych nakierowanych na zrównoważony rozwój miast wynika z założeń

polityki spójności na lata 2014-2020 i szerokiego uwzględnienia w jej ramach wymiaru terytorialnego. Miejski Obszar Funkcjonalny Zielonej Góry stanowią: Miasto Zielona Góra – rdzeń (miasto na prawach powiatu) oraz cztery gminy: gmina miejsko-wiejska Czerwieńsk, gmina miejsko-wiejska Sulechów, gmina wiejska Świdnica, i gmina wiejska Zabór. Są to gminy położone na obszarze powiatu zielonogórskiego usytuowanego w środkowo-wschodniej części województwa lubuskiego.

Celem głównym Strategii ZIT jest „Osiągnięcie wyższej jakości życia mieszkańców na obszarze funkcjonalnym Zielonej Góry poprzez poprawę spójności społeczno-gospodarczej tego obszaru”. Realizacja celu głównego następuje poprzez system celów priorytetowych, określających konkretne kierunki interwencji. Zostały one zaprogramowane następująco:

1. Wysoki poziom wewnętrznej integracji MOF i wsparcie powiązań interregionalnych:
  - Działanie 1. Rozwijanie komunikacji przyjaznej środowisku.
  - Działanie 2. Poprawa powiązań MOF z siecią dróg krajowych i likwidacja wąskich gardeł w sieci komunikacyjnej.
  - Działanie 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze funkcjonalnym.
2. Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych:
  - Działanie 1. Poprawa jakości i dostępności usług w dziedzinie kultury.
  - Działanie 2. Ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych obszaru funkcjonalnego.
  - Działanie 3. Zagospodarowanie wód opadowych na terenie rdzenia MOF ZG.
  - Działanie 4. Zapewnienie zgodności gospodarki odpadowej i wodnościekowej z prawodawstwem UE.
  - Działanie 5. Rozwijanie proekologicznych systemów grzewczych w oparciu o produkcję ciepła wytwarzanego w kogeneracji.
  - Działanie 6. Podniesienie efektywności energetycznej obiektów i instalacji w gminach MOF ZG.
3. Poprawa społecznej spójności MOF ZG:
  - Działanie 1. Dostosowanie infrastruktury do zmieniających się warunków demograficznych.
  - Działanie 2. Wsparcie rozwoju obszarów zdegradowanych.
  - Działanie 3. Infrastruktura edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku pracy.
  - Działanie 4. Wysoka jakość i dostępność edukacji na wszystkich poziomach kształcenia.
  - Działanie 5. Lepszy dostęp do wysokiej jakości kształcenia zawodowego.
  - Działanie 6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu na terenach zdegradowanych i obszarach wiejskich.
4. Rozwój sektora MŚP i innowacyjności motorami wzrostu gospodarczego obszaru funkcjonalnego:
  - Działanie 1. Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości.
  - Działanie 2. Rozwój innowacyjności motorem wzrostu MOF ZG.

Mając na względzie fakt, iż przedmiotowa inwestycja dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych (Cel główny: wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie

wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych), należy uznać, iż:

1. cel projektu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje następujące cele określone w dokumencie – Cel 2 „Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych, Działanie 2. „Ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych obszaru funkcjonalnego”, Priorytet inwestycyjny 6d RPO-L2020: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę”,
2. projekt jest również odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Zbyt niskie wykorzystanie zasobów przyrodniczych dla rozwoju usług ekosystemowych (str. 81, Rozdział: Analiza SWOT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry zmiana).

KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

Zgodność projektu ze Strategią ZIT MOF ZG

Projekt wpisuje się w konkretny Priorytet Inwestycyjny wskazany w Strategii ZIT MOF ZG oraz w rekomendowane w nim typy projektów do realizacji.

Przedmiotowy projekt wpisuje się w priorytet inwestycyjny 6d „Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.”

W priorytecie tym są rekomendowane następujące typy projektów, wskazane w Strategii ZIT MOF ZG: W ramach alokacji ZIT:

Typ I: Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych;

Typ II: Rozwój infrastruktury użytku publicznego służącej wyeliminowaniu presji ruchu turystycznego na obszary i gatunki chronione

Typ III: Prowadzenie komplementarnych i uzupełniających do ogólnopolskich działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych (tylko łącznie pozostałymi rodzajami projektów).

Jest to wskazane w ramach Strategii ZIT MOF ZG, Cel 2 „Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych.”;

Działanie 2. Ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych obszaru funkcjonalnego;

Priorytet inwestycyjny 6d /RPO L2020

Przedmiotowy projekt dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, celem zapewnienia z jednej strony lepszej ochrony kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczynienie się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu i wpisuje się swoim charakterem bezpośrednio w rekomendowane do realizacji typy projektów w ramach alokacji ZIT (Typ I). Przedmiotowy projekt ma zbieżne cele z założeniami PI nr 6d, efektem projektu będzie bowiem ochrona różnorodności biologicznej regionu. Projekt zakłada powstrzymanie

procesu utraty różnorodności biologicznej, ponadto w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych na poziomie lokalnym i regionalnym będzie również wzmocniać potencjał rozwoju gospodarczego i społecznego

KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu Strategii ZIT ZG

Projekt realizuje wskaźniki wskazane w Strategii ZIT dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry, są to:

- Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.] Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**
- Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23) [ha]. Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **25,5 ha**
- Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt] Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**
- Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt] Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie **2 szt.**

Projekt realizuje każdy ze wskazanych w ZIT MOF ZG wskaźników produktu

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Ustawa określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu. Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach; zadrzewień. Celem ochrony przyrody jest m.in. zachowanie różnorodności biologicznej oraz utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. W związku z powyższym, jednoznacznie należy uznać, iż opisywany w studium wykonalności projekt jest zgodny z ustawą o ochronie przyrody.

PRIORYTETOWE RAMY DZIAŁAŃ DLA SIECI NATURA 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020

Sieć Natura 2000 na terytorium Polski wyznaczana jest dla: - 81 siedlisk przyrodniczych, w tym 18 siedlisk o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty, - 40 gatunków roślin, w tym 10 gatunków roślin o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty, - 80 gatunków zwierząt, w tym 12 gatunków zwierząt o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty, - 74 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy ptasiej i 83 gatunków ptaków wędrownych.

STRATEGICZNE PRIORYTETY OCHRONY SIECI NATURA 2000 NA LATA 2014-2020:

Największe znaczenie dla poprawy właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, mają działania związane z odbudową ich właściwej struktury i funkcji, zagrożonej w wyniku zaniechania użytkowania, przekształcenia stosunków wodnych na skutek odwodnienia, ekspansji rodzimych i obcych gatunków, zniszczenia siedliska oraz działania związane z reintrodukcją, ochroną ex-situ zagrożonych gatunków i tworzenie dla nich siedlisk zastępczych. Zaplanowano priorytetowe działania dla typów siedlisk przyrodniczych i gatunków wyróżnionych jako priorytety krajowe, biorąc pod uwagę dotychczas zrealizowane działania ochronne w obszarach Natura 2000, wyniki monitoringu przyrodniczego, w tym ocenę wskaźników właściwego stanu ochrony w zakresie struktury i funkcji oraz perspektyw ochrony, opracowywane plany zadań ochronnych obszarów Natura 2000 w Polsce. Zaplanowane na lata 2014-2020 działania będą miały istotne znaczenie dla adaptacji i łagodzenia skutków zmian klimatycznych. Działania będą polegały m.in. na: poprawie stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków szczególnie wrażliwych na zmiany klimatyczne. Efektem podjętych działań będzie: wzrost odporności na niekorzystne czynniki, zwiększenie spójności sieci obszarów Natura 2000 i udroźnienie korytarzy ekologicznych, ograniczanie rozprzestrzeniania się obcych gatunków inwazyjnych.

Przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Głównym celem projektu jest wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych, a jednym z celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym jest wzrost efektywności działań w zakresie pielęgnacji i utrzymania zasobów przyrodniczych w obrębie Parku w Laskach, przeciwdziałającej degradacji i niszczeniu cennych przyrodniczo gatunków, poprzez realizację planu gospodarki drzewostanem. W związku z powyższym, jednoznacznie należy uznać, iż opisywany w studium wykonalności projekt spełnia priorytetowe ramy działań dla sieci natura 2000.

PROGRAM OCHRONY I ZRÓWNOWAŻONEGO UŻYTKOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ ORAZ PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2014-2020

Bardzo dużym i zasadniczym wyzwaniem będzie osiągnięcie celu 1 unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r., polegającego na powstrzymaniu pogarszania się stanu wszystkich gatunków i siedlisk objętych unijnym prawodawstwem w dziedzinie ochrony przyrody oraz osiągnięcie znaczącej i wymiernej poprawy ich stanu tak, aby w porównaniu z obecnymi ocenami do 2020 r. osiągnąć zwiększenie o 100% liczby ocen siedlisk oraz o 50% liczby ocen gatunków

przeprowadzonych na mocy dyrektywy siedliskowej wykazujących poprawę stanu ochrony; a także zwiększenie o 50% liczby ocen gatunków przeprowadzonych na mocy dyrektywy ptasiej wykazujących bezpieczny lub lepszy stan ochrony. Celem nadrzędnym jest „Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju”, natomiast cele strategiczne brzmią:

- A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej,
- B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej,
- C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk,
- D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi,
- E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług,
- F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych,
- G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych G,
- H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Niewątpliwie takie działanie bezpośrednio wpłynie na ochronę różnorodności biologicznej. W związku z powyższym, jednoznacznie należy uznać, iż opisywany w studium wykonalności projekt jest spójny z celami zawartymi w Programie ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz plan działań na lata 2014-2020 i realizuje postawione w dokumencie cele rozwojowe.

KRYTERIA SPECYFICZNE DOPUSZCZAJĄCE

Zgodność projektu z obowiązującymi programami, planami sporządzonymi dla obszarów chronionych

Projekt jest zgodny z obowiązującymi programami, planami sporządzonymi dla obszarów chronionych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO NA LATA 2012 – 2015 Z PERSPEKTYWĄ DO 2019

Naczelną zasadą przyjętą w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym jako nadrzędny cel programu przyjęto „Zrównoważony rozwój województwa lubuskiego uwzględniający poprawę i właściwe wykorzystanie środowiska naturalnego”.

Zgodnie z dokumentem, celem długoterminowym do roku 2019 w zakresie obszaru „Ochrona przyrody i krajobrazu” jest „OCHRONA, ODTWARZANIE I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I GEORÓŻNORODNOŚCI”.

Przedmiotowy projekt dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. W związku z powyższym należy uznać, iż:

1. realizacja projektu wpisuje się w cele określone w dokumencie – Ochrona przyrody i krajobrazu Cel „Ochrona, odtwarzanie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności”,
2. projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. niedostatek infrastruktury i produktów turystycznych (strona 143, rozdział „6 ANALIZA SWOT WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO – ASPEKT ŚRODOWISKOWY”).

KRYTERIA SPECYFICZNE DOPUSZCZAJĄCE

Zgodność projektu z obowiązującym Programem Ochrony Środowiska.

Projekt wpisuje się w cele i kierunki ochrony środowiska wyznaczone do osiągnięcia w POŚ dla Województwa Lubuskiego.

STRATEGIA ROZWOJU KULTURY WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

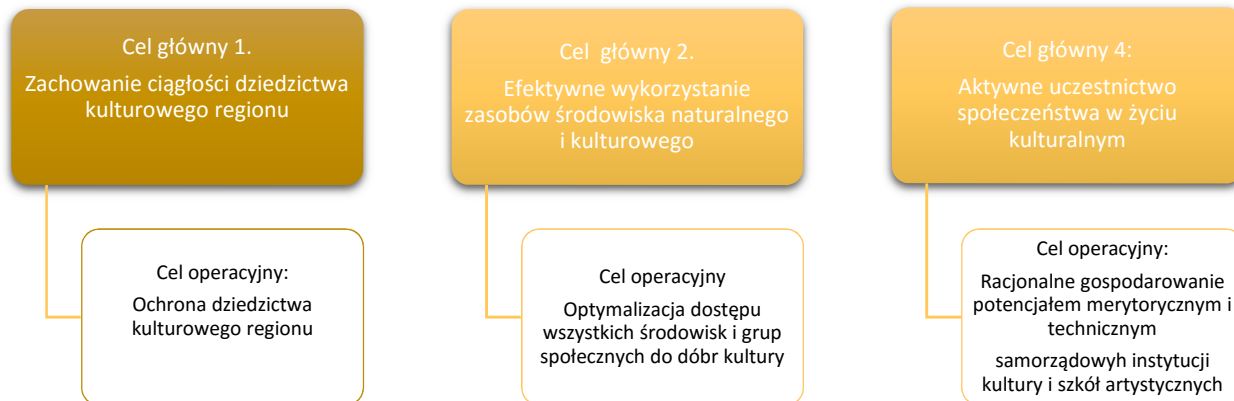
Zgodnie z postanowieniami art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1590 z późniejszymi zmianami), Sejmik Województwa Lubuskiego uchwałą nr XV/91/2000 z dnia 6 marca 2000 roku określił „Strategię rozwoju Województwa Lubuskiego”. Przepis art. 11 ust. 3 cytowanej ustawy przewiduje realizację strategii poprzez programy wojewódzkie. Stanowi on przesłankę formalną do opracowania programu szczegółowego w dziedzinie kultury. Przesłanką merytoryczną ustalenia tego programu jest rola i znaczenie kultury w harmonijnym rozwoju społeczno – gospodarczym regionu, jak również akcesja Polski do Unii Europejskiej i wyzwania związane z tworzeniem europejskiej „przestrzeni kulturowej” przy zachowaniu tożsamości kulturowej krajów członkowskich. W tych okolicznościach Sejmik Województwa Lubuskiego postanowił podjąć prace nad określeniem „Strategii rozwoju kultury Województwa Lubuskiego” – dokumentu precyzującego w tej dziedzinie cele strategiczne i operacyjne, kierunki działania, zadania szczegółowe i ich hierarchizację. „Strategia rozwoju Województwa Lubuskiego” określa **cztery najważniejsze wyzwania rozwojowe regionu – cele główne strategii:**

1. zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu,
2. podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa i zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki i gospodarki,
3. rozwój przedsiębiorczości,
4. efektywne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego
5. zachowanie ciągłości dziedzictwa kulturowego regionu,
6. wzmocnienie pozycji bibliotek publicznych jako głównych o środków informacji oraz kulturalnej i obywatelskiej aktywizacji społeczności lokalnych,
7. aktywne uczestnictwo społeczeństwa w życiu kulturalnym,

8. zapewnienie społeczeństwu możliwości uczestnictwa w przedsięwzięciach artystycznych.

Cele główne realizowane będą w oparciu o założone cele operacyjne oraz przedsięwzięcia wpisujące się w założenia krajowych oraz regionalnych dokumentów strategicznych.

Rysunek 11 Cele Strategii Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego - wyciąg

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego

Inwestycja objęta niniejszym studium wykonalności dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, w tym wykonanie konserwacji dwóch filarów zabytkowej bramy przy głównym wejściu oraz badań archeologicznych szeroko płaszczyznowych polegających na odsłonięciu całego założenia pałacowego. W ramach prac konserwatorskich przewiduje się oczyszczenie powierzchni, uzupełnienie ubytków formy architektonicznej oraz pomalowanie na biało. Park ma charakter zabytkowy i jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem 55 (obiekt kat. VIII). W związku z tym należy uznać, iż:

1. cel główny przedmiotowego projektu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje następujący cel określony w dokumencie SRKWL – Cel główny 2 Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego, Cel operacyjny „Optymalizacja dostępu wszystkich środowisk i grup społecznych do dóbr kultury”, w którym jednym z wymienionych przedsięwzięć do realizacji jest „Modernizacja obiektów kultury”,
2. projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym SRKWL – tj. niski udział środków z budżetu państwa w ochronie dóbr kultury (strona 23, rozdział Analiza SWOT z uzasadnieniem kierunków interwencji).

Ponadto, należy zauważyć, iż przedmiotowa inwestycja pomimo wysokiego poziomu istotności dla rozwoju społeczno – gospodarczego województwa lubuskiego, nie została ujęta w obowiązującym Kontrakcie Terytorialnym, ani w Kontrakcie Lubuskim.

II.2. Analiza wariantów

W tym rozdziale niniejszego studium wykonalności zespół opracowujący dokument przeprowadzi szczegółową analizę wariantów alternatywnych przedmiotowej inwestycji. W rozdziale tym przedstawiona zostanie zastosowana metodyka analizy wykonalności i analizy opcji oraz wskazane zostaną alternatywne warianty realizacji przedsięwzięcia. Pierwszym etapem analizy opcji jest ich identyfikacja, czyli przeprowadzenie analizy wykonalności. Celem analizy wykonalności jest

zidentyfikowanie możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych, które można uznać za osiągalne z punktu widzenia rzeczywistości. Następnie zidentyfikowane opcje na podstawie określonych kryteriów zostały wyselekcjonowane przy wykorzystaniu analizy strategicznej i analizy rozwiązań technologicznych. Dzięki temu wskazany zostanie ostateczny zakres przedsięwzięcia.

Analiza opcji dąży do dokonania porównania i oceny możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych. Celem tej analizy jest wskazanie, które z rozwiązań jest najkorzystniejsze. Analiza opcji w ramach niniejszego studium wykonalności przeprowadzono w dwóch etapach:

- etap pierwszy – analiza strategiczna – etap skoncentrowany na podstawowych rozwiązaniach o charakterze strategicznym. Etap ten, co do zasady, przyjmuje formę analizy wielokryterialnej i opiera się na kryteriach jakościowych,
- etap drugi – analiza rozwiązań technologicznych – na tym etapie należy przeanalizować poszczególne rozwiązania pod kątem technologicznym. Do przeprowadzenia tego etapu zastosowano metody oparte na kryteriach ilościowych (ANALIZA COST EFFECTIVENESS ANALYSIS oraz ANALIZĘ EKONOMICZNĄ).
- etap trzeci - wybór wariantu optymalnego na podstawie uzyskanych wyników analizy strategicznej oraz analizy rozwiązań technologicznych.

II.2.1 Analiza wykonalności

Przeprowadzenie analizy wykonalności polega ona na udzieleniu odpowiedzi na pytanie: Na jakie wykonalne sposoby można rozwiązać zidentyfikowane wcześniej problemy? Celem analizy wykonalności jest zidentyfikowanie możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych, które można uznać za wykonalne m.in. pod względem technicznym, ekonomicznym, środowiskowym i instytucjonalnym.

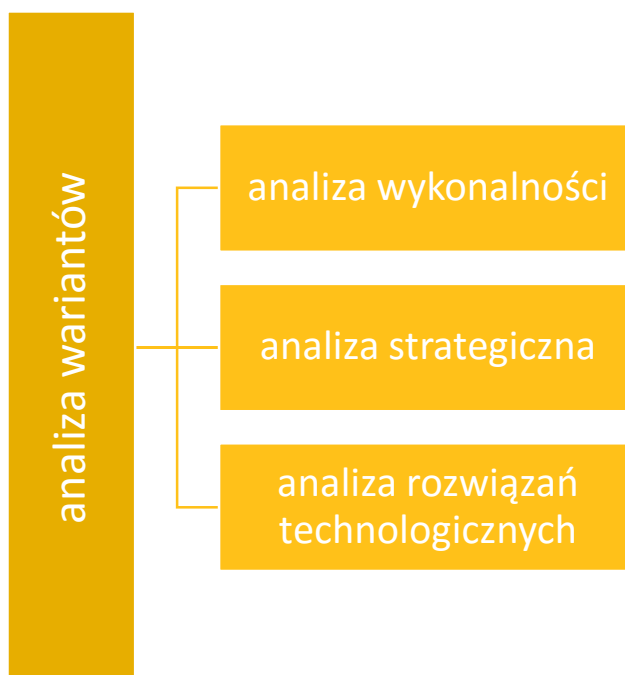
W ramach analizy zrezygnowano z uwzględniania w rozważaniach wariantów: zaniechania inwestycji („nie robić nic”), wariantu, który realizowany byłby bez podejmowania decyzji inwestycyjnej („minimum”) oraz wariantu różniącego się jedynie harmonogramem wykonania inwestycji.

Przystępując do analizy wariantów w ramach niniejszego studium wykonalności można wstępnie założyć, iż określony zakres działań jest wykonalny pod względem technicznym (przedmiotem inwestycji są typowe zadania z zakresu robót budowlano – montażowych, dostaw i montażu wyposażenia polepszającego jakość kształcenia uczniów, oferowane na rynku), prawnym (główny wykonawca zostanie wybrany w trybie wynikającym z ustawy prawo zamówień publicznych), środowiskowym (stwierdza się brak istotnego wpływu na środowisko) oraz instytucjonalnym (wnioskodawca ma bogate doświadczenie w realizacji projektów o podobnym charakterze i dysponuje odpowiednią kadrą specjalistów mogących nadzorować projekt i uczestniczyć w nim). Jeżeli chodzi o wykonalność finansową, należy stwierdzić, że oszacowany wstępny kosztorys pomysłu inwestycyjnego jest adekwatny do środków, jakie można potencjalnie pozyskać w konkursie w ramach RPO Lubuskie 2020 - PODDZIAŁANIE 4.5.2 Kapitał przyrodniczy regionu – ZIT Zielona Góra, KONKURS Nr RPLB. 04.05.02-IZ.00-08-K01/16, oczywiście w połączeniu z odpowiednim wkładem własnym wnioskodawcy. W tak nakreślonych ramach okołoinwestycyjnych można zidentyfikować kilka alternatywnych wariantów realizacji przedmiotowego projektu:

- WARIANTY ROZPATRYWANE W RAMACH ANALIZY STRATEGICZNEJ (warianty, które różnią się od siebie sposobami realizacji projektu):
  1. WARIANT 1A - Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez restaurację Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach przy założeniu, że inwestorem i operatorem inwestycji w okresie referencyjnym będzie Gmina Czerwieńsk;
  2. WARIANT 1B - Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez restaurację Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach przy założeniu, że inwestorem i operatorem inwestycji w okresie referencyjnym będzie specjalnie powołana na tę okoliczność organizacja pozarządowa (celowe stowarzyszenie lub fundacja).

- WARIANTY ROZPATRYWANE W RAMACH ANALIZY ROZWIĄZAŃ TECHNOLOGICZNYCH (warianty, które różnią się od siebie technicznym sposobem realizacji zadania):
  1. WARIANT 2A – Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez restaurację Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach przy założeniu, że inwestorem i operatorem inwestycji w okresie referencyjnym będzie Gmina Czerwieńsk. Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje:
    - Prace rozbiórkowe,
    - Architektura (Trejaż stalowy, Mostek nad rowem melioracyjnym, faszynowanie brzegów, Archeologia, konserwacja zabytków),
    - Roboty drogowe,
    - Wyposażenie parku,
    - Instalacje sanitarne,
    - Instalacje elektryczne,
    - Gospodarka roślinnością,
    - Nasadzenia,
    - Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD.
  2. WARIANT 2B - alternatywnym rozwiązaniem technologicznym w kontekście zdefiniowanego wariantu 2A dla przedmiotowego projektu będzie zakres rzeczowy inwestycji, analogiczny z zakresem przedstawionym w wariantcie 2A z tą jednak zmianą, iż z zakresu rzeczowego zostały wyłączone: nowe nasadzenia. Kosztem tych elementów w szerszym zakresie zostaną wykonane zadania związane z gospodarką istniejącą roślinnością.

Wyżej wymienione i opisane warianty realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia zostały poddane zgodnie z „Instrukcją do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020”, analizie porównawczej w dalszej części rozdziału tj.: warianty różniące się strategicznym podejściem do realizacji inwestycji – analizie strategicznej, natomiast warianty różniące się aspektami technicznymi – analizie rozwiązań technologicznych.

Rysunek 12 Schemat analizy wariantów

Źródło: opracowanie własne

II.2.2. Analiza popytu

Beneficjent przystępując do przygotowania przedmiotowego projektu dokonał analizy ilościowej zapotrzebowania na efekty, jakie powstaną w ramach realizacji projektu, polegającego na realizacji przedsięwzięcia opartego na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku Dworskiego w Laskach, zapewniającego z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającego się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. W ramach inwestycji przewiduje się roboty rozbiórkowe, w tym usunięcie napowietrznej linii niskiego napięcia, usunięcie elementów małej architektury, budowę ciągów komunikacyjnych, wykonanie instalacji elektrycznej i sanitarnej, w tym wodnej, rozstawienie małej architektury oraz zagospodarowanie zielenią. Przewiduje się adaptację większości drzew rosnących na terenie opracowania. Ponadto przewidziane są roboty inżynierskie: wykonanie faszynowania na terenie parku celem umocnienia brzegów zbiornika wodnego; odtworzenie labiryntu w północnej części parku; wykonanie pola do gry w bule w centralnej części parku - nawierzchnia mineralna; wykonanie symbolicznego pola do gry w krykieta w części centralnej parku; wywiezienie ziemi z wykopów oraz roboty archeologiczne, w tym wykonanie konserwacji dwóch filarów zabytkowej bramy przy głównym wejściu oraz badań archeologicznych szeroko płaszczyznowych polegających na odsłonięciu całego założenia pałacowego. W ramach prac konserwatorskich przewiduje się oczyszczenie powierzchni, uzupełnienie ubytków formy architektonicznej oraz pomalowanie na biało. Park ma charakter zabytkowy i jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem 55 (obiekt kat. VIII).

Planując projekt beneficjent uwzględnił własne plany strategiczne, jak również plany strategiczne dla MOF ZG (w tym strategia ZIT MOF ZG, w związku z tym, że Gmina Czerwieńsk jest częścią Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry), określające realizację zadań w ramach ochrony różnorodności biologicznej na obszarze MOF oraz w ramach rozbudowy infrastruktury turystycznej wykorzystującej zasoby przyrodnicze na tym obszarze. Zadania te, w tym przedmiotowy projekt wynikają z dokumentów strategicznych.

Celem przedmiotowego projektu jest **wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego w Gminie Czerwieńsk**, co prowadzi do poprawy ochrony cennych przyrodniczo zasobów oraz zwiększenia wykorzystania tych zasobów na cele rozwoju turystyki Gminy Czerwieńsk i MOF Zielona Góra, przy jednoczesnym zmniejszeniu antropopresji na cenne przyrodniczo gatunki i siedliska.

Przy tak określonych efektach działań przedmiotowego projektu interesariuszami, którzy zostali szczegółowo opisani w podrozdziale II.1.3. Analiza grup docelowych, są

- Mieszkańcy Gminy Czerwieńsk i MOF Zielona Góra
- Osoby niepełnosprawne
- Turyści
- Władze Gminy Czerwieńsk.

Wnioskodawca, będący JST – w związku z realizacją zadań, wynikających ze strategii w zakresie rozwoju infrastruktury przyrodniczej i kulturowej (Zabytkowy Park dworski w Laskach), dla których Wnioskodawca jest właścicielem staje się w tym kontekście naturalnym monopolistą w zakresie zapewnienia podaży usług w zakresie ochrony różnorodności biologicznej parku w Laskach, jak i w zakresie podaży usług w związku z ofertą rekreacyjno-turystyczną parku parciu o dziedzictwo przyrodnicze i historyczne tego obszaru – są to usługi specjalistycznej ochrony środowiska (pielęgnacja i rozwój nasadzeń, w tym drzewostanu) oraz usługi związane z utrzymaniem infrastruktury publicznej, w postaci odrestaurowanego parku, tj. usługi związane z realizacją zadań własnych samorządu gminnego w zakresie upowszechniania kultury, integracji społeczności lokalnej oraz dbałość o środowisko naturalne.

Liczba odbiorców zatem efektów projektu zależy z jednej strony od czynników demograficznych – co dotyczy liczby mieszkańców gminy i całego MOF, którzy są podstawowymi odbiorcami oferty parku. Z drugiej natomiast strony zależy od atrakcyjności lokalizacji parku, całościowej oferty lokalizacji, co dopiero wtedy może przyciągnąć osoby przyjezdne.

Dla pierwszego aspektu zagadnienia istotne są wskaźniki demograficzne, jak również sama realizacja inwestycji, która siłą rzeczy przyciągnie co najmniej tyle samo osób co do tej pory – zatem jeśli w 2015r. było 2600 użytkowników, w 2017 r. w 2019 (12 miesięcy po zakończeniu inwestycji będzie to również 2600 użytkowników).

Dla drugiego aspektu istotny jest kontekst oferty – dojazd do niej, lokalizacja parkingów, oferta gastronomiczna, wreszcie efektywność informacji promocyjnej nt. parku w Laskach. Nie potrzeba w bezpośredniej lokalizacji parku noclegów – z tego względu, że osoby przyjezdne zwiedzające park, będą go zwiedzać co najwyżej kilka godzin, niewielu zatem przyjezdnych w celu obejrzenia parku będą szukać na miejscu również noclegu.

Ponadto w pozostałych kwestiach – można założyć, że dojazd to nie problem, z tego względu że najczęściej osoby przyjezdne pokonują trasę do Lasek własnym transportem, parking też się znajdzie w miarę wygodny, jeśli nie na terenie parku, to w bezpośrednim sąsiedztwie parku. Natomiast brak jest lokalnej oferty gastronomicznej – nie ma w pobliżu parku w chwili obecnej żadnej restauracji, nie ma też żadnej oferty uzupełniającej, to wskazuje co prawda na możliwość rozwoju infrastruktury już po zakończeniu inwestycji w parku, która w połączeniu z infrastrukturą parku będzie stanowić ofertę komplementarną, natomiast w chwili zakończenia inwestycji, która ma pełnić rolę infrastruktury turystycznej brak restauracji to mankament, który może w istotny sposób uszczuplić liczbę osób przyjezdnych, chcących zwiedzić park. Określając zatem potencjalną liczbę turystów w Laskach, którzy przyjadą tutaj po zakończeniu inwestycji w 2019r., wnioskodawca dokonał prostej analizy, wyprowadzając obliczenia od liczby osób odwiedzających Zieloną Górę – w 2015r. było to 58 370 osób (wg GUS – bank Danych Lokalnych). Zgodnie z preferencjami turystów, jakie wskazywali w kwerendzie przeprowadzonej na 123 osobach, goszczących w zielonogórskich hotelach w celach turystycznych w okresie letnim (sierpień 2016r.), będących spoza regionu lubuskiego, co 3 wskazywał na zasoby przyrody i bogactwo naturalne jako istotny punkt wyjazdów turystycznych. Wskazując przy tym, że pod tym względem województwo lubuskie się wyróżnia. Jednakże na pytanie, czy podczas swojego pobytu wybiorą się poza miasto, aby zobaczyć lubuską przyrodę 12 osób (9,16%) odpowiedziało „tak”, uwzględniając wskaźnik błędu na poziomie 50%, uznano, że 5% z badanych byłoby skłonnych odwiedzić park w Laskach w momencie, gdy inwestycja będzie już zakończona. 5 % z ogólnej liczby 58 370 turystów w Zielonej Górze w 2015r., stanowi 2 918 osób. Pomniejszając tę liczbę o wskaźnik korygujący 10% założono liczbę potencjalnych turystów odwiedzających Park w Laskach na poziomie 2 600 os. w 2019r.

W związku z powyższym wartość wskaźnika rezultatu „Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9)” wyliczono na **2600 odwiedzin/rok**

Poniżej prognoza tabelaryczna odnosząca się do potencjalnej liczby użytkowników.

Tabela 9 Analiza popytu podsumowanie – prognoza liczby mieszkańców Gminy Czerwieńsk, mieszkańców całego MOF ZG i potencjalnych użytkowników Parku w Laskach.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Powiat zielonogórski (ziemski)	95 683	96 029	96 364	96 689	97 008	97 314	98 536	99 145
Miasto Zielona Góra	138000	137945	137867	137777	137669	137539	136521	134908
MOF ZG	185 479	185 710	185 914	186 100	186 268	186 408	186 570	185 773
Gmina Czerwieńsk	10 002	10 038	10 073	10 107	10 141	10 172	10 300	10 364
użytkownicy - mieszkańcy Gminy i MOF	2 600	2 609	2 618	2 627	2 636	2 644	2 677	2 694
turyści	0	0	0	0	2 600	2 608	2 641	2 657

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych i prognoz GUS i własnych szacunków.

II.2.3. Analiza strategiczna

W niniejszym rozdziale konsultanci przeprowadzili analizę strategiczną dla wariantów 1 A i 1 B zidentyfikowanych w rozdziale II.2.1. Analiza ta koncentruje się na podstawowych rozwiązaniach o charakterze strategicznym. W rozważaniach najczęściej rozpatrywane są warianty dotyczące np. sposobu realizacji projektu (budowa vs. modernizacja) czy też rozwiązań instytucjonalnych (kto będzie inwestorem i operatorem przedmiotu inwestycji). Etap ten, przyjął formę analizy wielokryterialnej. Analiza wielokryterialna jest to metoda polegająca na wyznaczeniu wskaźnika syntetycznego stanowiącego sumę punktów charakteryzujących poszczególne wymierne kryteria oceny (skorygowane wagami). W związku z tym metoda ta jest też niekiedy określana jako metoda wskaźnika syntetycznego. Analiza wielokryterialna jest wykorzystywana głównie do ewaluacji ex-ante (przed rozpoczęciem realizacji projektu). Jest pomocna przy projektowaniu przedsięwzięć z dofinansowaniem UE, ponieważ umożliwia względnie łatwe porównywanie ze sobą alternatywnych planów projektów (plan 1A i 1B).

Dla potrzeb przeprowadzenia analizy strategicznej zastosowano wyłącznie kryteria o charakterze jakościowym. Wszystkie zastosowane w niniejszym rozdziale kryteria oceny odzwierciedlają cele, którymi kieruje się wnioskodawca przy realizacji przedmiotowego zadania inwestycyjnego (cele zostały zdefiniowane w rozdziale II.1.2 niniejszego studium wykonalności). W związku z tym zespół opracowujący studium wykonalności na potrzeby przeprowadzenia analizy wielokryterialnej zdefiniował następujące kryteria oceny:

A. Ochrona środowiska

- A.1 Poprawa jakości powietrza - ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery na obszarze oddziaływania.
- A.2 Wykorzystanie potencjału terenów zielonych.

B. Infrastruktura publiczna i gospodarka

- B.1 Poprawa aktywności gospodarczej mieszkańców.
- B.2 Poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia.
- B.3 Poprawa stanu infrastruktury komunalnej i publicznej.

C. Ochrona gatunków zwierząt i roślin

- C.1 Poprawa jakości obszarów chronionych (rezerваты/parki krajobrazowe/NATURA 2000).
- C.2 Wpływ na wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, z położeniem szczególnego nacisku na aspekt ochrony przyrody.
- C.3 Wpływ na tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime, inwestycje w banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, eko-parki.
- C.4 Realizacja zasady zachowania równowagi pomiędzy zasobami naturalnymi a regionalną ofertą turystyczno-wypoczynkową oraz rekreacyjną.

D. Funkcjonalność przestrzenna

- D.1 Wpływ na tworzenie nowych miejsc integracji społecznej.
- D.2 Koszt realizacji inwestycji i utrzymania rozwiązania (materiały, energia, usługi obce).
- D.3 Wykorzystanie istniejących zasobów wyposażenia, lokalowych i innej infrastruktury beneficjenta.

- D.4 Wykorzystanie istniejących kompetencji pracowników beneficjenta.

W kolejnym kroku opisanym kryteriom przypisano im wagi, które łącznie osiągają poziom 100% oraz odpowiadają znaczeniu poszczególnych kryteriów z punktu widzenia decydentów.

Tabela 10 Analiza wielokryterialna – wagi przypisane zdefiniowanym kryteriom oceny

Grupa	Kryteria szczegółowe	Waga
A. Ochrona środowiska		0,2
	A.1 Poprawa jakości powietrza - ograniczenie emisji CO2 do atmosfery na obszarze oddziaływania	0,1
	A.2 Wykorzystanie potencjału terenów zielonych	0,1
B. Infrastruktura publiczna i gospodarka		0,3
	B.1 Poprawa aktywności gospodarczej mieszkańców	0,15
	B.2 Poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia	0,1
	B.3 Poprawa stanu infrastruktury komunalnej i publicznej	0,05
C. Ochrona gatunków zwierząt i roślin		0,2
	C.1 Poprawa jakości obszarów chronionych (rezerwy/parki krajobrazowe/NATURA 2000)	0,05
	C.2 Wpływ na wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, z położeniem szczególnego nacisku na aspekt ochrony przyrody	0,05
	C.3 Wpływ na tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime, inwestycje w banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, eko-parki	0,05
	C.4 Realizacja zasady zachowania równowagi pomiędzy zasobami naturalnymi a regionalną ofertą turystyczno-wypoczynkową oraz rekreacyjną	0,05
D. Funkcjonalność przestrzenna		0,3
	D.1 Wpływ na tworzenie nowych miejsc integracji społecznej	0,1
	D.2 Koszt realizacji inwestycji i utrzymania rozwiązania (materiały, energia, usługi obce)	0,1
	D.3 Wykorzystanie istniejących zasobów wyposażenia, lokalowych i innej infrastruktury beneficjenta	0,05
	D.4 Wykorzystanie istniejących kompetencji pracowników beneficjenta	0,05

Źródło: opracowanie własne

Ponadto ustalono maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym kryteriom nadawano w następującej skali:

- brak wpływu – 0 punktów,
- niewielki wpływ – 1 punkt,
- umiarkowany wpływ – 2 punkty,
- istotny wpływ – 3 punkty,
- bardzo duży wpływ – 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego wpływu poszczególnych wariantów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano

przeprowadzoną analizę wielokryterialną w odniesieniu do wpływ danego wariantu projektu (1Ai 1B) na realizację wskazanych celów projektu.

Tabela 11 Analiza wielokryterialna (MCA) dla zdefiniowanych wariantów 1A i 1B

kryterium		WARIANT 1a				WARIANT 1b			
		waga	ocena (od 1 do 4)	ocena ważona	ocena ważona grupy	ocena (od 1 do 4)	ocena ważona	ocena ważona grupy	
A		0,2			0,7			0,7	
	A1		0,1	3	0,3	3	0,3		
	A2		0,1	4	0,4	4	0,4		
B		0,3			0,55			0,55	
	B1		0,15	1	0,15	1	0,15		
	B2		0,1	2	0,2	2	0,2		
	B3		0,05	4	0,2	4	0,2		
C		0,2			0,6			0,6	
	C1		0,05	2	0,1	2	0,1		
	C2		0,05	4	0,2	4	0,2		
	C3		0,05	3	0,15	3	0,15		
	C4		0,05	3	0,15	3	0,15		
D		0,3			1,1			0,95	
	D1		0,1	4	0,4	4	0,4		
	D2		0,1	3	0,3	3	0,3		
	D3		0,05	4	0,2	4	0,2		
	D4		0,05	4	0,2	1	0,05		
SUMA		1	1		2,95	2,95	2,80	2,80	

Źródło: opracowanie własne

Analizę kończy etap wyliczenia dla każdego analizowanego wariantu (1A i 1B) sumarycznego wskaźnika oceny punktowej, zgodnie z przypisanymi wcześniej wagami i w efekcie wybór wariantu optymalnego. Z dokonanych w tym zakresie wyliczeń wyraźnie wynika, że cele postawione przed projektem zostaną osiągnięte w większym stopniu w przypadku wariantu 1A. Opcja ta w dokonanej punktacji otrzymała łącznie 2,95 punktów z czego:

- 0,7 pkt w obszarze „Ochrona środowiska”;
- 0,55 pkt w obszarze „Infrastruktura publiczna i gospodarka”;
- 0,60 pkt w obszarze „Ochrona gatunków zwierząt i roślin”;
- 1,10 pkt w obszarze „Funkcjonalność przestrzenna”.

Rysunek 13 Wyniki analizy strategicznej

WARIANT 1A

- 2,95 PUNKTÓW

WARIANT 1B

- 2,80 PUNKTÓW

Źródło: opracowanie własne

II.2.4 Analiza rozwiązań technologicznych

W rozdziale II.2.3 studium wykonalności analizie rozwiązań technologicznych poddano te warianty technologiczne, które pozostają w zgodności z wynikami analizy strategicznej, dokonanej w poprzednim rozdziale. Zgodnie z „Instrukcją do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020”, etap ten oparty jest o dwie metody analizy kosztów i korzyści, tj. o analizę efektywności kosztowej (czyli wskaźnik DGC) lub o analizę ekonomiczną (wskaźnik EIRR, ENPV oraz wskaźnik B/C).

Zakładając realizację projektu według wariantu 1A wybranego w ramach analizy wielokryterialnej, w kolejnym kroku analizy opcji zdefiniowano i porównano warianty technologiczne 2A i 2B (szczegółowo opisane w rozdziale II.2.1 Analiza wykonalności). Wyniki analizy rozwiązań technologicznych będą miały pierwszorzędne znaczenie w udzieleniu odpowiedzi na pytanie: Jak bardzo realizacja każdego ze zdefiniowanych wariantów jest potrzebna ze społecznego punktu widzenia?

ANALIZA EFEKTYWNOŚCI KOSZTOWEJ (WSKAŹNIK DGC) – WARIANTY 2A I 2B

Analiza wariantów 2A i 2B i wybór spośród nich, wariantu optymalnego zostanie przeprowadzona za pomocą wyliczenia wskaźnika dynamicznego kosztu jednostkowego (analiza

efektywności kosztowej). Analiza efektywności kosztowej (CEA) jest metodą oceny projektów, którą stosuje się wtedy, gdy zmierzenie korzyści w kategoriach pieniężnych nie jest możliwe. Polega ona na wyliczeniu jednostkowego kosztu korzyści. Warunkiem przeprowadzenia takiej analizy jest możliwość skwantyfikowania korzyści. Nie jest konieczne natomiast przypisanie im konkretnej ceny lub ekonomicznej wartości.

Definicja DGC jest przedstawiona poniższym wzorem:

$$DGC = p_{EE} =$$

$$\frac{\sum_{t=0}^n \frac{KI_t + KE_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=0}^n \frac{EE_t}{(1+i)^t}}$$

KI_t – nakłady inwestycyjne poniesione w danym roku,

KE_t – koszty eksploatacyjne poniesione w danym roku,

i – stopa dyskontowa,

t – rok, przyjmuje wartości od 0 do n , gdzie 0 jest rokiem, w którym ponosimy pierwsze koszty, natomiast n jest ostatnim rokiem funkcjonowania inwestycji,

EE_t – miara rezultatu.

Obliczony wg powyższego wzoru wskaźnik pokazuje, jaki jest techniczny koszt uzyskania jednostki rezultatu projektu w ujęciu dynamicznym, tj. uwzględniającym rozkład kosztów i efektów w czasie w porównywanych wariantach 2A i 2B. Koszt ten wyrażony jest w złotych na jednostkę rezultatu. Po obliczeniu wskaźnika dynamicznego kosztu jednostkowego dla każdego określonego wariantu realizacji projektu (2A i 2B) zostanie wybrany wariant najlepszy charakteryzujący się najniższą wartością wskaźnika **DGC**.

Dla przedmiotowej inwestycji dla obliczenia wskaźnika dynamicznego kosztu jednostkowego wzięto pod uwagę następujące wielkości:

- koszty inwestycyjne projektu w poszczególnych wariantach realizacji przedsięwzięcia 2A i 2B;
- nakłady odtworzeniowe projektu w poszczególnych wariantach realizacji przedsięwzięcia 2A i 2B;
- koszty operacyjne projektu w poszczególnych wariantach realizacji przedsięwzięcia 2A i 2B,
  - miarę rezultatu projektu (wskaźnik powierzchni udostępnionych nowych obszarów cennych przyrodniczo (m^2)) w poszczególnych wariantach 2A i 2B,
- 15 letni okres referencyjny,
- analiza efektywności kosztowej prowadzona jest w cenach stałych, z zastosowaniem stopy dyskontowej na poziomie 5% (społeczna stopa dyskontowa).
- pozostałe założenia przyjęte w analizie są tożsame z tymi przyjętymi dla analizy finansowej projektu.

Szacunki kosztów dla rozważanych opcji

Koszty inwestycyjne

Na potrzeby prowadzonej analizy DGC przyjęto poniższe, podstawowe założenia dotyczące kosztów inwestycyjnych projektu w poszczególnych opcjach:

- wszystkie rodzaje kosztów inwestycyjnych w obu rozważanych opcjach podano w cenach stałych,
- na koszty inwestycyjne w opcjach 2A i 2B składają się nakłady inwestycyjne oraz niezbędne nakłady odtworzeniowe,
- koszty inwestycyjne środków trwałych zostały oszacowane na podstawie sporządzonych kosztorysów, specyfikacji technicznych oraz ofert producentów dla podobnych środków trwałych, które są przedmiotem niniejszego projektu,
- w celu przeprowadzenia analizy DGC dla wszystkich rozważanych opcji w takich samych warunkach tj. dla takiego samego okresu odniesienia, przyjęto iż koszty inwestycyjne w wariantach 2A i 2B będą pojawiać się w identycznym układzie czasowym.

Tabela 12 Nakłady inwestycyjne dla OPCJI 2A

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ilość	Cena jednostkowa netto	Wartość netto	Podatek VAT	Wartość brutto	2016	2017	2018
Wydanki na realizację inwestycji (bezpośrednie)								
Roboty budowlane			2 469 911,00	198 192,88	2 668 103,88	0,00	969 374,65	1 698 729,23
Prace rozbiórkowe	1	569,72	569,72	45,58	615,30	0,00	615,30	0,00
Architektura (Trejaż stalowy, Mostek nad rowem melioracyjnym, faszynowanie brzegów, Archeologia, konserwacja zabytków)	1	597 205,17	597 205,17	47 776,41	644 981,58	0,00	200 000,00	444 981,58
Roboty drogowe	1	736 942,89	736 942,89	58 955,43	795 898,32	0,00	250 000,00	545 898,32
Wyposażenie parku	1	67 452,80	67 452,80	5 396,22	72 849,02	0,00	0,00	72 849,02
Instalacje sanitarne	1	181 518,07	181 518,07	14 521,45	196 039,52	0,00	196 039,52	0,00
Instalacje elektryczne	1	298 814,66	298 814,66	23 905,17	322 719,83	0,00	322 719,83	0,00
Gospodarka roślinnością	1	158 653,21	158 653,21	12 692,26	171 345,47	0,00	0,00	171 345,47
Nasadzenia	1	424 754,48	424 754,48	33 980,36	458 734,84	0,00	0,00	458 734,84
Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD	1	4 000,00	4 000,00	920,00	4 920,00	0,00	0,00	4 920,00
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ogółem koszty inwestycji :			2 469 911,00	198 192,88	2 668 103,88	0,00	969 374,65	1 698 729,23

Lata	2016	2017	2018	2028
Nakłady inwestycyjne i odtworzeniowe	0,00	969 374,65	1 698 729,23	533 620,78

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Nakłady inwestycyjne dla OPCJI 2B

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ilość	Cena jednostkowa netto	Wartość netto	Podatek VAT	Wartość brutto	2016	2017	2018
Wydatki na realizację inwestycji (bezpośrednie)								
Roboty budowlane			2 330 732,30	187 058,58	2 517 790,88	0,00	969 374,65	1 239 994,40
Prace rozbiórkowe	1	569,72	569,72	45,58	615,30	0,00	615,30	0,00
Architektura (Trejaż stalowy, Mostek nad rowem melioracyjnym, faszynowanie brzegów, Archeologia, konserwacja zabytków)	1	597 205,17	597 205,17	47 776,41	644 981,58	0,00	200 000,00	444 981,58
Roboty drogowe	1	736 942,89	736 942,89	58 955,43	795 898,32	0,00	250 000,00	545 898,32
Wyposażenie parku	1	67 452,80	67 452,80	5 396,22	72 849,02	0,00	0,00	72 849,02
Instalacje sanitarne	1	181 518,07	181 518,07	14 521,45	196 039,52	0,00	196 039,52	0,00
Instalacje elektryczne	1	298 814,66	298 814,66	23 905,17	322 719,83	0,00	322 719,83	0,00
Gospodarka roślinnością	1	444 228,99	444 228,99	35 538,32	479 767,31	0,00	0,00	171 345,47
Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD	1	4 000,00	4 000,00	920,00	4 920,00	0,00	0,00	4 920,00
Wyposażenie			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ogółem koszty inwestycji :			2 330 732,30	187 058,58	2 517 790,88	0,00	969 374,65	1 239 994,40

Lata	2016	2017	2018	2028
Nakłady inwestycyjne i odtworzeniowe	0,00	969 374,65	1 239 994,40	441 873,81

Źródło: opracowanie własne

Koszty eksploatacyjne

Na potrzeby wykonania analizy DGC zostały oszacowane podstawowe koszty eksploatacyjne. Szacunek ten oparto na poniższych założeniach:

- dla uproszczenia obliczeń w analizie uwzględnione zostały podstawowe składniki kosztów eksploatacyjnych, związane bezpośrednio z funkcjonowaniem poszczególnych elementów projektu w zależności od rozpatrywanego wariantu (2A i 2B),

- wszystkie koszty eksploatacyjne oszacowano na podstawie danych historycznych beneficjenta oraz informacji uzyskanych ze sprawozdań finansowych z działalności podobnych obiektów publicznych w miejscowościach o zbliżonym potencjale społeczno – gospodarczym w Polsce,
- strumień kosztów operacyjnych wykorzystany na potrzeby wyliczenia wskaźnika DGC w wariantcie 2A obejmuje wartość kosztów rodzajowych niezbędnych do utrzymania jedynie nowopowstałej infrastruktury w wariantcie 2A (różnicowy strumień kosztów $W1-W0$),
- strumień kosztów operacyjnych wykorzystany na potrzeby wyliczenia wskaźnika DGC w wariantcie 2B obejmuje wartość kosztów rodzajowych niezbędnych do utrzymania jedynie nowopowstałej infrastruktury w wariantcie 2B (różnicowy strumień kosztów $W1-W0$),
- w prognozie kosztów rodzajowych dla opcji 2A i 2B (zarówno dla wariantu bez inwestycji jak i wariantu z inwestycją) założono wzrost kosztów usług obcych, kosztów materiałów i energii oraz pozostałych kosztów rodzajowych, na poziomie połowy wskaźnika „Produktu Krajowego Brutto” rocznie w okresie referencyjnym projektu,
- w prognozie kosztów rodzajowych dla opcji 2A i 2B (zarówno dla wariantu bez inwestycji jak i wariantu z inwestycją) założono wzrost kosztów wynagrodzeń oraz ubezpieczeń społecznych, na poziomie połowy wskaźnika „Dynamiki realnego wzrostu płac” rocznie w okresie referencyjnym projektu,
- dla obydwu scenariuszy 2A i 2B, wzrost PKB do roku 2030 zgodnie z oficjalnymi prognozami rządowymi, zawartymi w „Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020”,
- w celu przeprowadzenia analizy DGC dla wszystkich rozważanych Opcjach 2A i 2B w takich samych warunkach tj. dla takiego samego okresu odniesienia, przyjęto iż roczne koszty operacyjne w obu wariantach będą pojawiać w tych samych ramach czasowych.

Tabela 14 Koszty operacyjne dla OPCJI 2A

I. Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Zużycie materiałów i energii	0,00	3 804,12	3 878,30	3 950,05	4 019,17	4 085,49	4 152,90	4 217,27	4 280,53	4 342,60	4 405,56	4 467,24	4 529,78	4 593,20
Usługi obce	0,00	6 147,61	6 267,48	6 383,43	6 495,14	6 602,31	6 711,25	6 815,28	6 917,50	7 017,81	7 119,57	7 219,24	7 320,31	7 422,79
Wynagrodzenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podatki i opłaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe koszty rodzajowe	0,00	5 104,30	5 203,83	5 300,10	5 392,85	5 481,83	5 572,28	5 658,65	5 743,53	5 826,82	5 911,30	5 994,06	6 077,98	6 163,07
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SUMA	0,00	15 056,02	15 349,61	15 633,58	15 907,17	16 169,64	16 436,43	16 691,20	16 941,57	17 187,22	17 436,43	17 680,54	17 928,07	18 179,07

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Koszty operacyjne dla OPCJI 2B

I. Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Zużycie materiałów i energii	0,00	3 423,71	3 490,47	3 555,04	3 617,25	3 676,94	3 737,61	3 795,54	3 852,47	3 908,34	3 965,01	4 020,52	4 076,80	4 133,88
Usługi obce	0,00	5 840,23	5 954,11	6 064,26	6 170,39	6 272,20	6 375,69	6 474,51	6 571,63	6 666,92	6 763,59	6 858,28	6 954,29	7 051,65
Wynagrodzenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podatki i opłaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe koszty rodzajowe	0,00	4 593,87	4 683,45	4 770,09	4 853,57	4 933,65	5 015,06	5 092,79	5 169,18	5 244,13	5 320,17	5 394,66	5 470,18	5 546,76
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SUMA	0,00	13 857,80	14 128,02	14 389,39	14 641,21	14 882,79	15 128,35	15 362,84	15 593,29	15 819,39	16 048,77	16 273,45	16 501,28	16 732,30

Źródło: opracowanie własne

Miara rezultatu projektu

Na potrzeby wykonania analizy DGC zostały oszacowane miary rezultatów projektu w postaci wskaźnika wygenerowanej powierzchni udostępnionych nowych obszarów cennych przyrodniczo (m2) w poszczególnych wariantach 2A i 2B. Szacunek ten oparto na poniższych założeniach:

- wskaźnik dodatkowej powierzchni udostępnionych nowych obszarów cennych przyrodniczo (m2) dzięki realizacji inwestycji przy poszczególnych opcjach realizacji projektu oszacowano na podstawie danych beneficjenta (dokumentacje techniczna),
- przy określeniu wskaźnika powierzchni udostępnionych nowych obszarów cennych przyrodniczo (m2) dzięki realizacji przedsięwzięcia w poszczególnych opcjach uwzględniono zakres rzeczowy projektu oraz związaną z tym możliwość rozszerzenia oddziaływania projektu,
- ponadto przyjęto, iż zdefiniowane efekty realizacji inwestycji we obu wariantach realizacji projektu 2A i 2B będą pojawiać w tych samych ramach czasowych.

Tabela 16 Miara rezultatu dla OPCJI 2A

Miara rezultatu	2018	2019
Powierzchnia udostępnionych nowych obszarów cennych przyrodniczo (m2)	0	64 854,25
SUMA	0	64854,25

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Miara rezultatu dla OPCJI 2B

Miara rezultatu	2018	2019
Powierzchnia udostępnionych nowych obszarów cennych przyrodniczo (m2)	0	53 540,00
SUMA	0	53540,00

Źródło: opracowanie własne

Po zdyskontowaniu powyżej wyliczonych wielkości, zespół opracowujący niniejsze studium wykonalności otrzymał wskaźniki dynamicznego kosztu jednostkowego - DGC (zł/m2 powierzchni nowych obszarów cennych przyrodniczo) dla każdego z rozpatrywanych wariantów realizacji przedsięwzięcia. Ostateczne wyniki analizy efektywności kosztowej dla poszczególnych opcji 2A i 2B przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 18 Wyniki analizy opcji

Wyszczególnienie	OPCJA 2A	OPCJA 2B
Zdyskontowane koszty inwestycyjne i operacyjne projektu	2 988 477,21	2 494 908,18
Zdyskontowana miara rezultatu projektu	57 655,19	47 596,87
Wskaźnik DGC	51,83	52,42

Źródło: opracowanie własne

ANALIZA EKONOMICZNA (WSKAŹNIK EIRR, ENPV I B/C) – WARIANTY 2A I 2B

Analiza ekonomiczna zakłada przebadanie efektywności projektu w zdefiniowanych wariantach 2A i 2B z punktu widzenia całego społeczeństwa. Społeczno-ekonomiczna analiza kosztów i korzyści uwzględnia nie tylko finansowe koszty i korzyści wyrażane przepływami pieniężnymi, ale również ma za zadanie dostarczyć informacji o tych aspektach oddziaływania przedsięwzięcia, które nie są przedmiotem transakcji rynkowych. W niniejszym rozdziale przeanalizowano program inwestycyjny w wariantach 2A i 2B właśnie w takim ujęciu, a więc z uwzględnieniem tych korzyści i kosztów inwestycji, które nie są bezpośrednio mierzalne. Podjęto tu próbę kwantyfikacji kosztów i korzyści społeczno-ekonomicznych, a uzyskane tą drogą wielkości włączono do formuł oceny społeczno-ekonomicznej. Analiza ta ma na celu wykazanie, który z danych scenariuszy inwestycyjnych (2A czy 2B) w większym stopniu doprowadzi do wzrostu dobrobytu społeczności objętej jego skutkami.

Należy przy okazji podkreślić, iż z uwagi na trudność oszacowania wielkości wpływu poszczególnych czynników trzeba mieć świadomość pewnej niedoskonałości wyników i traktować je bardziej jako wielkości przybliżone, odzwierciedlające skalę oddziaływania, niż bezwzględne i niepodważalne wyniki.

Analiza ekonomiczna w ramach niniejszej analizy rozwiązań technologicznych przeprowadzona została za pomocą metody DCF. Została przeprowadzona **w cenach stałych** z zastosowaniem stopy dyskonta na poziomie **5 %** przy okresie odniesienia **równym 15 lat**. Ponadto, dla każdego zdefiniowanego efektu (zarówno w wariantach 2A jak i 2B) w analizie ekonomicznej przyjęto każdego roku okresu referencyjnego projektu wzrost efektu na poziomie połowy wzrostu PKB. Wzrost PKB do roku 2030 zgodnie z oficjalnymi prognozami rządowymi, zawartymi w „Wytocznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020”.

W prowadzonej dla obu wariantów analizie ekonomicznej wykorzystane zostały autorskie przemyślenia i analizy, oparte na szerokiej wiedzy i doświadczeniu oraz źródłach literaturowych. Do podstawowej literatury opisującej metody analizy ekonomicznej, a przede wszystkim metody wyceny efektów zewnętrznych przedsięwzięć inwestycyjnych, można zaliczyć:

- Behrens W., Hawranek P.M., Poradnik przygotowania przemysłowych studiów feasibility study, UNIDO, Warszawa 2003 (www.unido.pl),
- Żylicz T., Wycena dóbr nierynkowych. AURA 8/07,
- Pearce D., Atkinson G. and Mourato S., Cost Benefit Analysis and the Environment: Recent Developments. OECD / Edward Elgar, Cheltenham, 2005.

Efekty zewnętrzne, efekty fiskalne

W ramach analizy ekonomicznej zarówno w wariantach 2A jak i 2B zidentyfikowano i skwantyfikowano efekty zewnętrzne powstałe w wyniku realizacji projektu. Ponadto, na potrzeby przeprowadzenia analizy ekonomicznej uwzględniono w niej efekty fiskalne poprzez skorygowanie następujących pozycji:

- wyeliminowanie transferu kosztu podatku VAT od nakładów inwestycyjnych (wyłącznie gdy nie podlega on zwrotowi). Korektę odchyleń przeprowadzono jedynie dla lat prowadzenia procesu inwestycyjnego.
- wyeliminowanie transferu kosztu podatku CIT, którego wysokość adekwatną do uzyskanego wynagrodzenia, wykonawca inwestycji musi odprowadzić do budżetu państwa. Zasadnym wydaje się więc wyeliminowanie tego transferu z kosztów społeczno - ekonomicznych. Przy kalkulacji odchyleń podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych przyjęto dodatkowe założenie - jako podstawę opodatkowania (19%) przyjęto uzyskanie przez firmy wykonawcze 15% rentowności na zawartych kontraktach. Korektę odchyleń podatkowych przeprowadzono jedynie dla lat prowadzenia procesu inwestycyjnego.

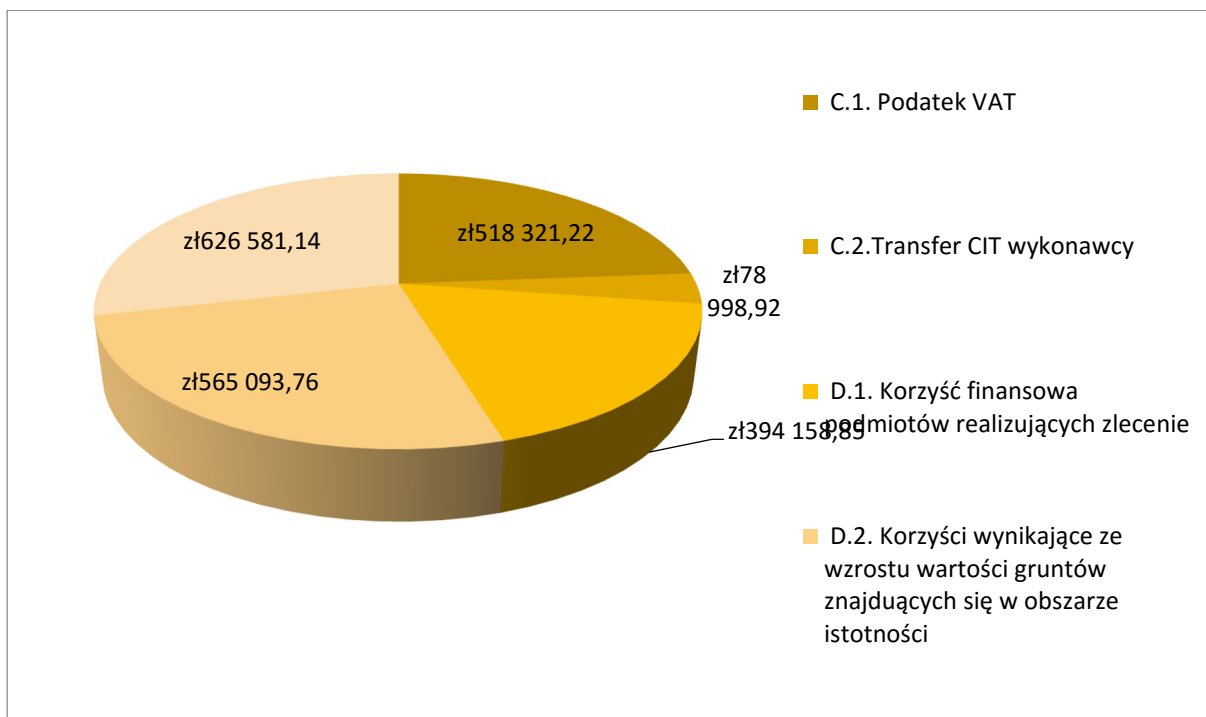
Dodatkowo w ramach przedmiotowego projektu zespół opracowujący analizę finansowo - ekonomiczną podczas prac nad analizą ekonomiczną nie zidentyfikował żadnych kosztów społeczno - ekonomicznych generowanych przez przedmiotowe przedsięwzięcie zarówno w wariantach 2A jak i 2B.

W poniższych zestawieniach tabelarycznych oraz wykresach przedstawiono zdyskontowane wartości wynikowe poszczególnych efektów oraz ich strukturę w poszczególnych wariantach realizacji przedsięwzięcia 2A i 2B.

Tabela 19 Efekty zewnętrzne – wariant 2A

C.1. Podatek VAT	518 321,22 zł
C.2. Transfer CIT wykonawcy	78 998,92 zł
D.1. Korzyść finansowa podmiotów realizujących zlecenie	394 158,85 zł
D.2. Korzyści wynikające ze wzrostu wartości gruntów znajdujących się w obszarze istotności	565 093,76 zł
D.3. Wzrost atrakcyjności przyrodniczej gminy/powiatu	626 581,14 zł

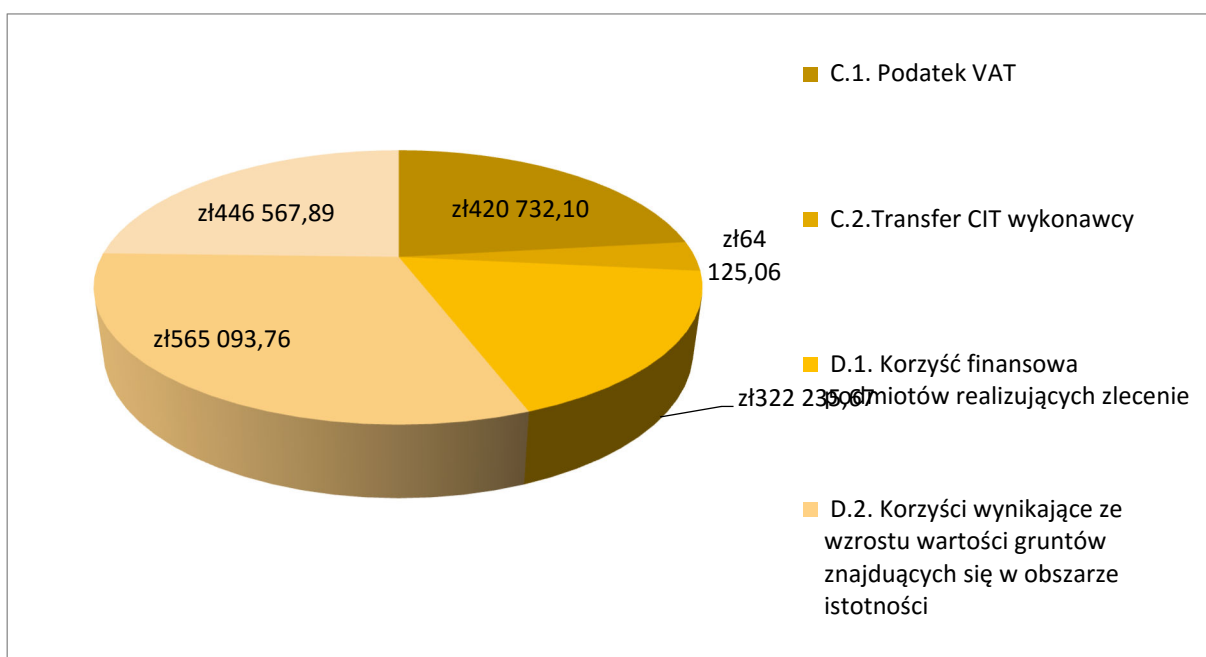

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20 Efekty zewnętrzne – wariant 2B

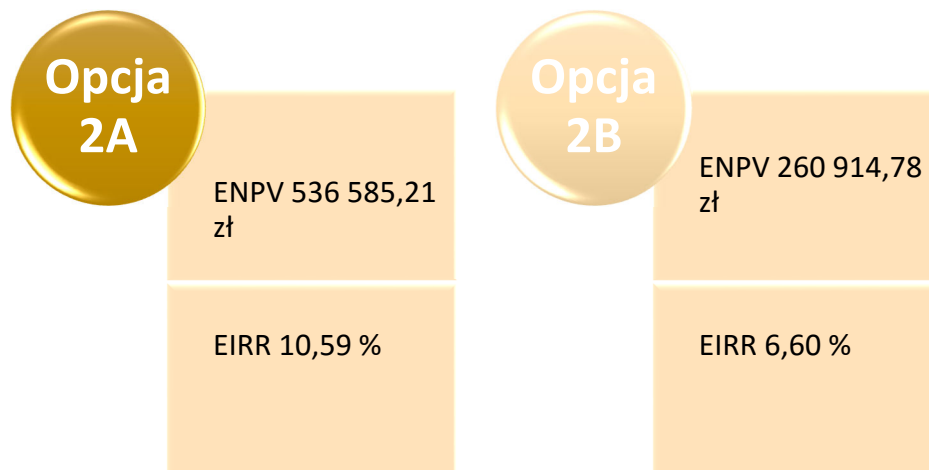
C.1. Podatek VAT	420 732,10 zł
C.2. Transfer CIT wykonawcy	64 125,06 zł
D.1. Korzyść finansowa podmiotów realizujących zlecenie	322 235,67 zł
D.2. Korzyści wynikające ze wzrostu wartości gruntów znajdujących się w obszarze istotności	565 093,76 zł
D.3. Wzrost atrakcyjności przyrodniczej gminy/powiatu	446 567,89 zł

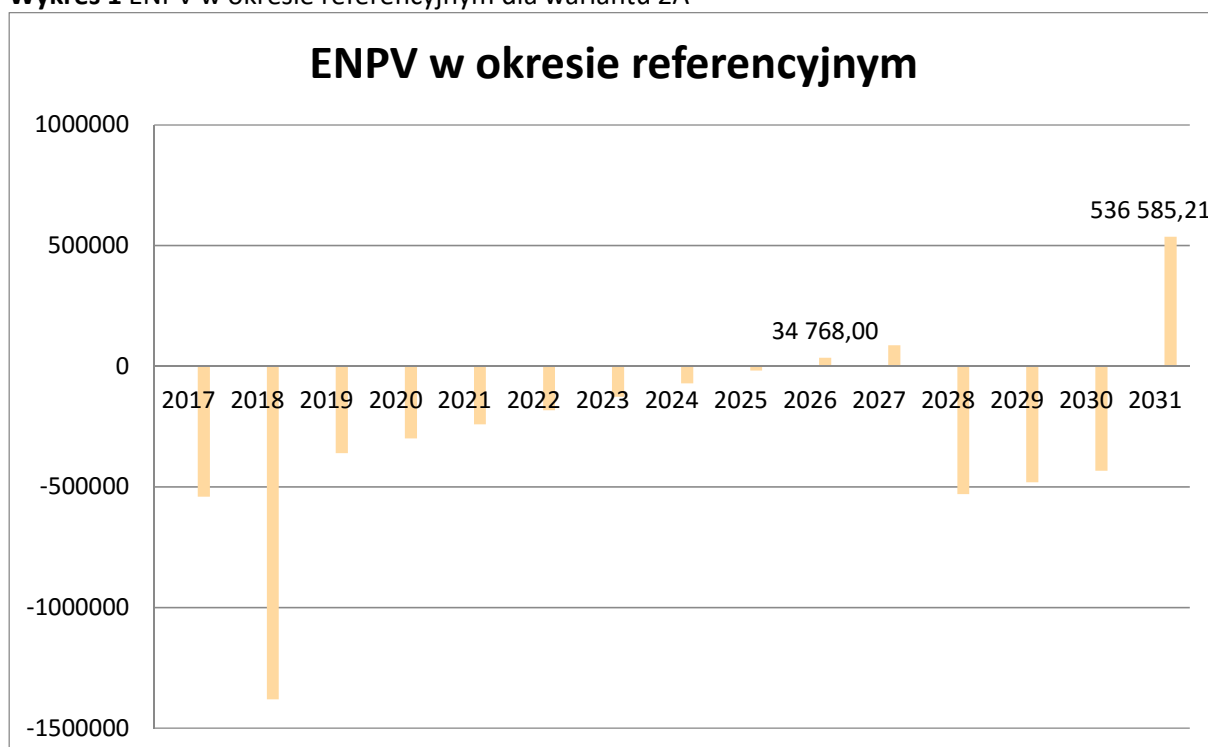
Źródło: opracowanie własne

W celu obliczenia efektywności ekonomicznej projektu w wariancie 2A i 2B na potrzeby niniejszego dokumentu zostały wyliczone następujące wskaźniki ekonomicznej efektywności przedmiotowego zadania:

- ENPV czyli ekonomiczna wartość bieżąca projektu,
- EIRR czyli ekonomiczna stopa zwrotu.

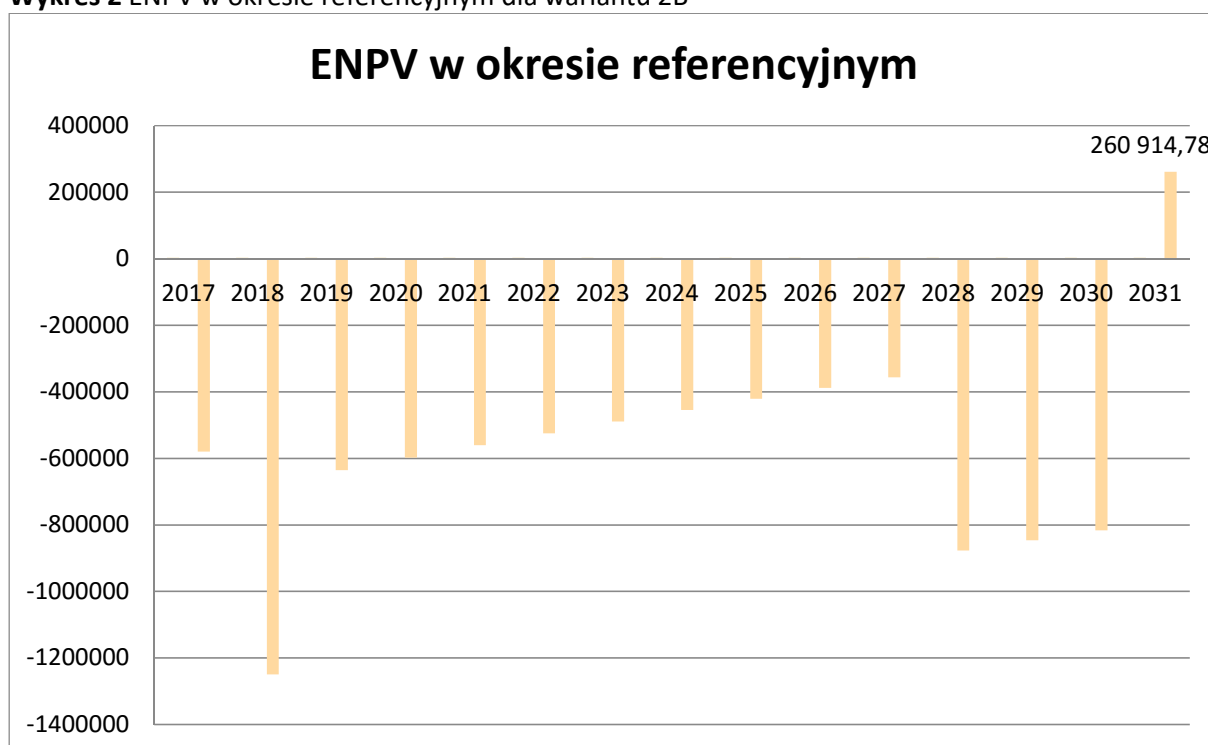

Wykres 1 ENPV w okresie referencyjnym dla wariantu 2A

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2 ENPV w okresie referencyjnym dla wariantu 2B

Źródło: opracowanie własne

Powyższe wartości wskaźników potwierdzają, że inwestycja jest uzasadniona ze społeczno – ekonomicznego punktu widzenia zarówno w opcji 2A jak i 2B. Zwrot z inwestycji tj. nadwyżka korzyści społeczno – ekonomicznych nad stratami w obu wariantach nastąpi w 2031 roku.

Dodatkowo w celu porównania wariantów 2A i 2B wyliczono również dla każdej z opcji wartość wskaźnika koszty/korzyści. Jest to stosunek zdyskontowanych korzyści do zdyskontowanych kosztów projektu. Jeżeli $B/C > 1$, to projekt jest efektywny ekonomicznie (wykazuje korzyści netto). W przeciwnym razie koszty ekonomiczne projektu przewyższają jego korzyści ekonomiczne, co świadczy o ekonomicznej nieopłacalności inwestycji.

Wyniki przeprowadzonej analizy ekonomicznej potwierdzają zasadność realizacji projektu zarówno w Opcji 2A jak i Opcji 2B. **Projekt w obu wariantach należy uznać za wysoko opłacalny pod względem społeczno-ekonomicznym, gdyż prowadzi do poprawy dobrobytu społecznego w ujęciu**

lokalnym i regionalnym. Niemniej jednak zgodnie z „Instrukcją do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020” w tym momencie na podstawie przeprowadzonych wcześniej analiz, należy dokonać wyboru najlepszego z wcześniej zaproponowanych wariantów realizacji inwestycji (w przedmiotowym przypadku wybór pomiędzy wariantem 2A i 2B). Badając uzyskane wartości poszczególnych wskaźników należy przyjąć, iż jednoznacznie lepszym rozwiązaniem jest Opcja 2A gdyż:

- w analizie B/C uzyskała większą wartość wskaźnika – 1,29,
- w analizie ekonomicznej uzyskała wyższe wartości wskaźników ENPV - 536 585,21 zł i EIRR – 10,95 %,
- w analizie CEA uzyskała niższą wartość wskaźnika DGC – 51,83 zł.

Tabela 21 Podsumowanie analizy opcji

Analiza strategiczna		
	OPCJA 1A	OPCJA 1B
Analiza wielokryterialna	2,95	2,80
Analiza rozwiązań technologicznych		
	OPCJA 2A	OPCJA 2B
Wskaźnik DGC	51,83	52,42
ENPV	536 585,21 zł	260 914,78 zł
EIRR	10,95%	6,60%
wskaźnik B/C	1,29	1,22

Źródło: opracowanie własne

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu został poprzedzony pogłębioną analizą opcji.

Dokonano porównania i oceny możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych. Celem tej analizy było wskazanie, które z rozwiązań jest najkorzystniejsze. Analiza opcji w ramach niniejszego studium wykonalności przeprowadzono w dwóch etapach:

- etap pierwszy – analiza strategiczna. Etap ten, przyjął formę analizy wielokryterialnej i opiera się na kryteriach jakościowych,
- etap drugi – analiza rozwiązań technologicznych. Do przeprowadzenia tego etapu zastosowano metody oparte na kryteriach ilościowych (ANALIZA COST EFFECTIVENESS ANALYSIS oraz ANALIZĘ EKONOMICZNĄ).
- etap trzeci - wybór wariantu optymalnego na podstawie uzyskanych wyników analizy strategicznej oraz analizy rozwiązań technologicznych - badając uzyskane wartości poszczególnych wskaźników przyjęto, iż jednoznacznie lepszym rozwiązaniem jest Opcja 2A.

II.3. Opis projektu i plan realizacji

W niniejszym podrozdziale projektu dotyczącego przedmiotowej inwestycji opisane są zagadnienia dotyczące działań planowanych do wykonania.

II.3.1. Tytuł

Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez restaurację Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk

II.3.2. Miejsce realizacji

Lokalizacja projektu:

- Województwo: lubuskie.
- Powiat zielonogórski.
- Gmina: Czerwieńsk.
- Miejscowość: Laski:
  - Park dworski w Laskach, nr ewidencyjne działek: 272 i 280/2, Województwo lubuskie; powiat zielonogórski; gmina Czerwieńsk; obr. ewidencyjny Laski.

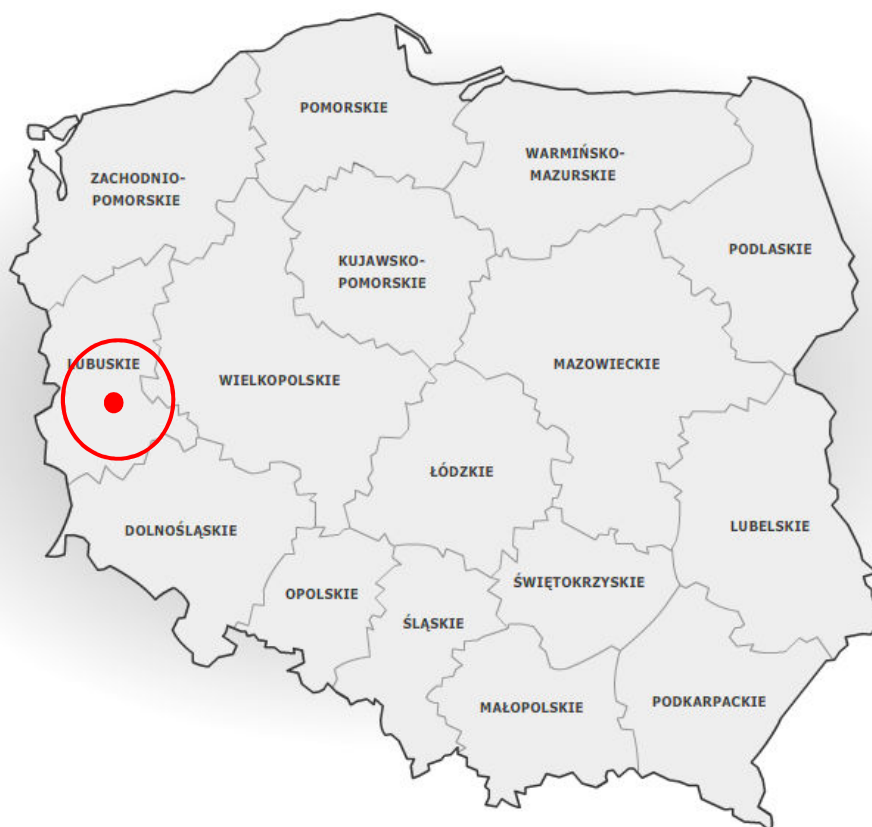
Obszar realizacji projektu – obszar wiejski.

Obszary wiejskie są to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast oraz miasta do 5 tys. mieszkańców. Projekt będzie realizowany w Laskach w miejscowości wiejskiej, zatem z definicji obejmuj obszar wiejski.

Obszar realizacji projektu – ośrodek subregionalny i lokalny.

Projekt będzie realizowany na terenie wsi Laski, , natomiast efekty projektu będą oddziaływać na obszar całej Gminy Czerwieńsk, w Aglomeracji zielonogórskiej, w kontekście zaistnienia produktu turystycznego, generującego istotny aspekt rozwojowy dla obszaru Całej Gminy, w tym Czerwieńska, który jest siedzibą władz samorządowych. Znajdują się tu instytucje powiatowe (m.in. Liceum Ogólnokształcące im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”). Swoją lokalizację mają tutaj znaczące firmy logistyczne i produkcyjne, co sprawia że Gmina Czerwieńsk jest miejscem pracy wielu osób z północno-zachodniej części Powiatu Zielonogórskiego. Znajduje się tutaj też węzeł kolejowy, co decyduje, że Gmina stanowi dobrą lokalizację na centrum logistyczne. Wszystko to sprawia, że Gmina Czerwieńsk oddziałuje gospodarczo na cały obszar Powiatu Zielonogórskiego.

Rysunek 14 Lokalizacja projektu na tle Polski

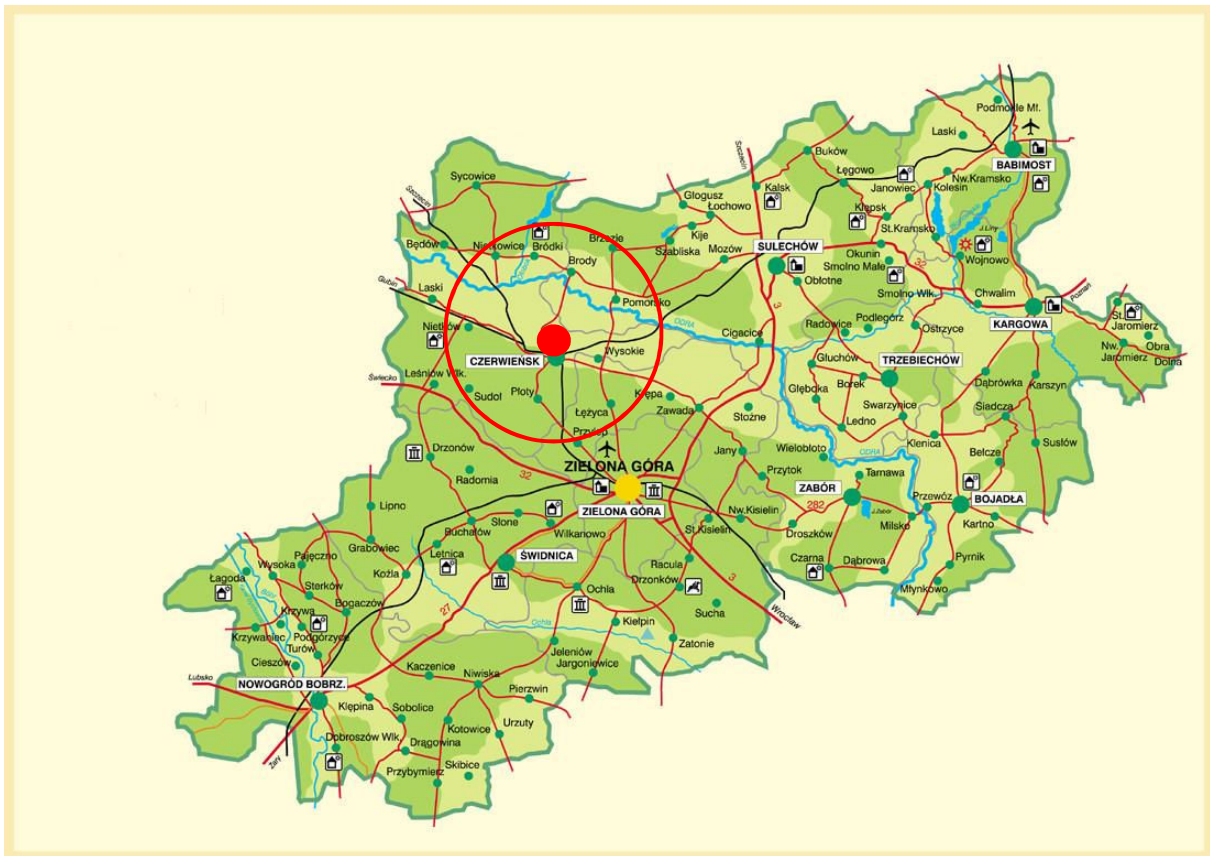
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji (<http://administracja.mac.gov.pl>)

Rysunek 15 Lokalizacja na tle Województwa Lubuskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji (<http://administracja.mac.gov.pl>)

Rysunek 16 Lokalizacja na tle Powiatu Zielonogórskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji (<http://administracja.mac.gov.pl>)

Rysunek 14 Położenie miejsca realizacji projektu na tle Gminy Czerwieńsk.

Źródło: dane własne beneficjenta

Park w Laskach jest częścią tzw. „Szlaku Rothenburgów”, w którym ujęto przedsięwzięcia o charakterze zwiększającym ochronę różnorodności biologicznej, przy poprawie wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturalnych do celów turystycznych, służących rozwojowi Gminy.

Rysunek 17 Położenie miejsca realizacji projektu w terenie – w stosunku do innych obiektów, objętych tzw. „Szlakiem Rothenburgów”. Kolorem czerwonym oznaczono przedmiotowy park.

Źródło: www.google.com/maps

Cechy specyficzne miejsca realizacji projektu

Niniejszy projekt **nie będzie realizowany**:

- na terenie specjalnej strefy ekonomicznej,
- na terenie parku naukowo-technologicznego,
- na terenie obszaru zdegradowanego, zidentyfikowanego w Programie Rewitalizacji.
- Na terenie Parku narodowego

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Realizacja projektu na właściwym obszarze

Zadanie **definitywnie nie jest realizowane w obszarze parku narodowego.**

Przedmiotowy teren nie został objęty taką ochroną, nie podjęto żadnej decyzji, obejmującej ww. teren, na którym zlokalizowany jest Park w Laskach powołującej do życia park narodowy na tym obszarze.

Lokalizacja inwestycji względem obszarów Natura 2000

Przedmiotowa Inwestycja jest częściowo zlokalizowana na obszarze sieci Natura 2000 (ok. 50 % obszaru Parku) na obszarach ptasich: Dolina Środkowej Odry, PLB080004; ponadto bezpośrednio przylega do obszaru siedliskowego: „Krośnieńska Dolina Odry”, PLH080028. W wyniku realizacji inwestycji nie wystąpią jednakże negatywne skutki dla środowiska, grożące bezpieczeństwu ekologicznemu najbliższych terenów objętych ochroną. Szczegółowy opis wpływu na środowisko znajduje się w pkt. III.2.1. „Ochrona środowiska” niniejszego Studium Wykonalności Projektu.

Rysunek 18 Lokalizacja projektu na tle obszaru Natura 2000

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

II.3.3 Zakres rzeczowy inwestycji

Wszystkie wydatki projektu zostały sprawdzone pod kątem ich kwalifikowalności z katalogiem kosztów wymienionych w następujących dokumentach:

- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020.
- Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020.
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. U. UE z dnia 13.05.2014 r. nr L 138/5).

Szczegółowy budżet projektu znajduje się w rozdziale III.4.2.1. niniejszego Studium Wykonalności.

Skrócony opis zakresu rzeczowego

Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie terenu parku podworskiego w Laskach, w Gminie Czerwieńsk. W ramach inwestycji przewiduje się roboty rozbiórkowe, w tym usunięcie napowietrznej linii niskiego napięcia, usunięcie elementów małej architektury, budowę ciągów komunikacyjnych, wykonanie instalacji elektrycznej i sanitarnej, rozstawienie małej architektury oraz zagospodarowanie zielenią. Przewiduje się adaptację większości drzew rosnących na terenie opracowania. Ponadto w ramach projektu podjęte zostaną działania dotyczące ochrony cennych przyrodniczo gatunków zlokalizowanych na obszarze Parku oraz poprzez wybudowanie infrastruktury i ukierunkowanie natężenia ruchu turystycznego zmniejszenie antropopresji na obszary cenne przyrodniczo.

Ponadto planuje się wykonanie badań archeologicznych szeroko płaszczyznowych polegających na odsłonięciu całego założenia pałacowego.

Projekt będzie realizowany na obszarze parku w Laskach. Część parku znajduje się w obszarze Dolina Środkowej Odry, natomiast obszar Krośnieńskiej Doliny Odry graniczy bezpośrednio z terenem planowanego przedsięwzięcia.

Na cały zakres projektu przygotowany jest dokumentacja techniczna, na podstawie której wyłoniony zostanie w przetargu wykonawca. Wnioskodawca jest właścicielem działek, na których będzie zlokalizowana inwestycja.

Zakres planowanej rewitalizacji i zagospodarowania przestrzeni publicznej obejmuje:

Tabela 22 Elementy projektu wg kategorii kosztów.

Lp	Elementy projektu wg kategorii kosztów
1	Wydatki na przygotowanie projektu
1.1	Studium Wykonalności
2	Wydatki na realizację inwestycji (bezpośrednie)
2.1	Prace rozbiórkowe
2.2	Architektura (Trejaż stalowy, Mostek nad rowem melioracyjnym, faszynowanie brzegów, Archeologia, konserwacja zabytków)
2.3	Roboty drogowe
2.4	Wyposażenie parku
2.5	Instalacje sanitarne
2.6	Instalacje elektryczne
2.7	Gospodarka roślinnością
2.8	Nasadzenia
2.9	Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD
3	Wydatki na wdrażanie projektu
3.1	Promocja projektu
3.2	Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia)
3.3	Obsługa inżyniersko-finansowa projektu

Źródło: Opracowanie własne

1. Wydatki na przygotowanie projektu

Studium Wykonalności

Celem studium wykonalności projektu jest stwierdzenie, że realizacja projektu jest możliwa, uwzględniając wszystkie aspekty wykonalności, w tym instytucjonalny, prawny, finansowy i środowiskowy. Oprócz tego studium ma pokazać, a także uzasadnić, że projekt jest wart dofinansowania w ramach RPO L2020, a więc rozwiązuje istotne i właściwie zidentyfikowane problemy społeczności lokalnej, jest najlepszym z możliwych rozwiązań, opłacalnym ze społecznego punktu widzenia.

Uzasadnienie: Sporządzenie studium wykonalności inwestycji (a zatem i poniesienie kosztów z tym związanych) jest niezbędne z tego względu, że dokument umożliwi ocenę projektu pod względem potrzeby, możliwości oraz efektywności jego realizacji. Przedmiotowy wydatek należy uznać za kwalifikowany, ponieważ mieści się w katalogu wydatków wskazanych Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 zatwierdzonymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

2. Wydatki na realizację inwestycji (bezpośrednie)

W ramach przedmiotowych robót będą przeprowadzone następujące prace budowlane

1. Roboty rozbiórkowe.
2. Architektura.
3. Roboty inżynierskie.
4. Roboty archeologiczne.
5. Roboty drogowe.
6. Mała architektura w parku.
7. Wykonanie instalacji wodnej.
8. Wykonanie instalacji elektrycznej.
9. Zagospodarowanie zielenią.

Tabela 23 Zestawienie powierzchni dla inwestycji

Lp	Rodzaj powierzchni	Powierzchnia (m2)	% całości terenu
	Terren objęty inwestycją	64 854,2500	100,00%
1	Nawierzchnia pieszo-jezdna mineralna	2 621,7228 m2	4,04%
2	Nawierzchnia piesza mineralna	2 268,5997 m2	3,50%
3	Fontanna	442,6471 m2	0,68%
	Suma powierzchni zabudowy:	5 332,9696 m2	8,22%
1	Roślinność projektowana	57 450,2594 m2	88,58%
2	Wody powierzchniowe	2 071,0210 m2	3,19%
	Suma powierzchni biologicznie czynnej	59 521,2804 m2	91,78%

Źródło: dokumentacja projektowa

Roboty rozbiórkowe

Przewidziana jest rozbiórka istniejącej naziemnej sieci niskiego napięcia biegnącej na osi północ-południe w środkowej części założenia. Stanowi ona element kolizyjny z drzewami występującymi w parku oraz jest barierą widokową w obiekcie historycznym. Ponadto planuje się rozbiórkę takich elementów małej architektury jak kosze na odpadki i ławki ze stolikami. Ponadto planowane jest wywiezienie materiałów z rozbiórki.

Architektura (Trejaż stalowy, Mostek nad rowem melioracyjnym, faszynowanie brzegów, Archeologia, konserwacja zabytków)

W ramach tego zadania wykonane zostaną następujące prace budowlane:

OBIEKTY BUDOWLANE

- **TREJAŻE**

Obiekt stanowi dominantę widokową i jego konstrukcja nawiązuje do nieistniejącej bryły pałacu dworskiego. Służy jako ozdoba, a także podpora pod pnącza. Ponieważ przy obydwu stronach konstrukcji ustawione są ławki służy spacerującym jako tło w miejscu wypoczynku.

Przewiduje się wykonanie trzech rodzajów przęsła, które imitować będą elewacje frontową i ogrodową. Wysokość paneli wynosi 400 cm, a szerokość : panel z ozdobnikiem 240 cm, panel z otworem wejściowym 240 cm (otwór 180 cm szerokości i 320 cm wysokości) i panel wąski 60 cm. Trejaże wykonane będą ze stali i posadowione na fundamentach punktowych.

Trejaże jako ażurowe konstrukcje stalowe, będą imitować elewację frontową oraz ogrodową zniszczonego pałacu stanowią podporę dwóch gatunków pnączy. Przy wejściach, na osi głównej róża pienna 'Super Dorothy', na innych fragmentach winobluszcz pięciolistkowy (Parthenocissus quinquefolia). Forma jest delikatna, choć wielkogabarytowa. Metalowe kratki pozwalają na utrzymanie efektu transparentności konstrukcji.

- **Mostek nad rowem melioracyjnym**

W ramach prac planuje się wykonanie mostku nad rowem melioracyjnym – w ciągu spacerowym, zgodnie z dokumentacją budowlaną.

- **FASZYNOWANIE**

Na terenie parku projektuje się faszynowanie celem umocnienia brzegów zbiornika wodnego, znajdującego się pośrodku parku. Polega ono na wbijaniu w odstępach od 50 do 70 cm kołków i przeplatanie między nimi gałęzi wiklinowych. Wysokość takiego umocnienia wynosi między 30, a 60 cm. Aby przedłużyć trwałość takiego umocnienia należy obsadzić brzeg roślinami, które naturalnie zasiedlają brzeg. Dzięki nim utworzy się wtórne umocnienie roślinne dostatecznie chroniące brzeg przed rozmywaniem i osuwaniem się gruntu.

(element związany z budową infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków)

- **Archeologia, konserwacja zabytków**

Teren objęty opracowaniem znajduje się na obszarze ochrony konserwatorskiej, wpis do rejestru zabytków w województwie lubuskim pod numerem 55 z dnia 29.04.1955 r. Zatem prace będą przebiegać w ramach uzgodnień z Konserwatorem zabytków. W ramach działań planuje się prace

archeologiczne i konserwację zabytkowych elementów parku, w związku z uzgodnieniami z konserwatorem – zgodnie z dokumentacją techniczną.

Roboty drogowe

Projektowany teren parku podzielony został na poszczególne strefy funkcjonalne. Przestrzeń na osi głównej, to przestrzeń reprezentacyjna i wypoczynkowa. W części północnej parku przewidziano odtworzenie labiryntu, która będzie atrakcją dla odwiedzających. W strefie zachodniej zaprojektowano obszerną część krajobrazową przeznaczoną na wypoczynek. Dodatkowo w części centralnej przewidziano pole do gry w bule oraz symboliczne pole do gry w krokieta. W części wschodniej rozmieszczone są także tablice edukacyjno-informacyjne z XIX wiecznymi postaciami.

Projekt zakłada **przebieg ścieżek parkowych** nawiązujący do historycznego układu nawierzchni. Wszystkie ścieżki wykonane są z przepuszczalnej nawierzchni mineralnej w kolorze beżowym obrzeżonej stalową listwą. Ciągi spacerowe podzielono na dwa rodzaje - ciągi piesze i pieszo-jezdne. Ciąg pieszo-jezdny ciągnie się od północnozachodniej części, przez zachodnią, południową, aż po wschodnią część parku – umożliwi to wjazd pojazdów do ewentualnych napraw czy konserwacji, ale co najważniejsze **umożliwi dostęp do całości parku osób poruszających się na wózkach rehabilitacyjnych**.

Planuje się w ramach tego zadania wykonanie nawierzchni:

- **NAWIERZCHNIA PIESZO-JEZDNA MINERALNA** – 2621,7228 m kw. (4,04% całkowitej powierzchni objętej inwestycją)
- **NAWIERZCHNIA PIESZA MINERALNA** – 2268,5997 m kw. (3,50 % całkowitej powierzchni objętej inwestycją)

Wyposażenie parku

- **BRAMA**

Przy wejściu do parku znajduje się zabytkowa brama składająca się z dwóch węgarów o konstrukcji ceglanej, pokrytych grubą warstwą zaprawy cementowej. Powierzchnia pomalowana jest wtórnie na kolor biały. W ramach prac konserwatorskich przewiduje się oczyszczenie powierzchni, uzupełnienie ubytków formy architektonicznej oraz pomalowanie na biało.

- **DROBNE FORMY ARCHITEKTONICZNE**

ŁAWKA

Ławki i kosze na śmieci lokalizowane są wzdłuż ścieżek spacerowych, w miejscach otwierających się na atrakcyjne widoki, przy metalowym trejażu oraz w labiryncie (sytuacja widoczna na załączniku graficznym). Ławki występują pojedynczo lub po dwie sztuki.

Wymiary ławki: wysokość – 97 cm, wysokość siedziska – 40 cm, długość – 150cm, waga – 50kg.
Ławki będą z żeliwa siedzenie z listew drewnianych.

KOSZ NA ODPADKI

Ławki i kosze na śmieci lokalizowane są wzdłuż ścieżek spacerowych, w miejscach otwierających się na atrakcyjne widoki, przy metalowym trejażu oraz w labiryncie. Pojemniki znajdują się także przy wejściach do parku, umieszczane są pojedynczo.

STOJAK NA ROWERY

Stojaki na rowery usytuowane są za głównym wejściem do parku. Ustawienie pięciu sztuk, za bramą po lewej stronie.

Wymiary: długość – 110 cm, wysokość z odcinkiem kotwiącym – 140 cm, wysokość od powierzchni ziemi – 100 cm.

TABLICA INFORMACYJNO-PROMOCYJNA TYP. 1

Tablice informacyjno-promocyjne usytuowane są przy wejściu do parku, za bramą od strony wewnętrznej, przy trejażu od strony elewacji frontowej oraz przy labiryncie.

Wymiary: wysokość – 235 cm, szerokość – 100 cm, grubość – 7 cm, 4.4.3. Materiały.

Konstrukcja – stalowy stelaż spawany z ceowników, ocynkowany i pomalowany proszkowo. Obity blachą ocynkowaną i pomalowaną proszkowo. Tablice będą posadowione na fundamencie punktowym 90 x 30 cm.

Instalacje sanitarne

W ramach zadania zaplanowano wykonanie przyłączy wodociągu. Planuje się doprowadzenie przyłącza wodociągowego do studzienek z zaworami do podlewania zieleni położonych na terenie projektowanej rewitalizacji Parku w Laskach. W celu doprowadzenia wody do Parku należy wykonać włączenia do istniejącego wodociągu fi 100 za pomocą nawiertki z zasuwą kielichową fi 50. Do pomiaru ilości pobieranej wody zaprojektowano wodomierz wielostrumieniowy z nadajnikiem impulsów WSfi25. Zawór zwrotny antyskażeniowy fi25 typu EA należy umieścić za zestawem wodomierzowym.

Nad wodociągiem należy ułożyć taśmę ostrzegawczo-lokalizacyjną z wkładką metalową w kolorze niebieskim na głębokości 40cm. Praca studzienek do podlewania zieleni w okresie wiosna-lato. Pobór wody do napełniania niecek i uzupełniania obiegów wynosi 5m³/h. wibratorami i rozbiórką odeskowań ścian wykopu.

Instalacje elektryczne

Projekt obejmuje instalację elektryczną oświetlenia parkowego. Cała instalacja będzie zasilana z istniejącej sieci elektroenergetycznej poprzez szafkę rozdzielczo-pomiarową, będącą własnością

Enea. Zaciski wyjściowe w tej szafce są rozgraniczeniem własności Enea i Klienta. Z szafki tej będzie zasilana szafa oświetlenia zewnętrznego SOZ.

Oświetlenie ścieżek i terenu zostanie zrealizowane za pomocą stylizowanych latarni, opraw najazdowych oraz opraw na słupach. Zostało ono wkomponowane w otaczającą architekturę i zostało zaprojektowane do celów bezpieczeństwa, użytkowych i dekoracyjnych.

Projektowane słupy należy instalować na typowych fundamentach prefabrykowanych zalecanych przez producenta słupów.

Wszystkie obwody zasilające oświetlenie zewnętrzne są obsługiwane ze skrzynki oświetlenia zewnętrznego. Sterowanie oświetleniem będzie realizowane z tablicy SOZ poprzez styczniki za pomocą nastawnego zegara astronomicznego.

Gospodarka roślinnością

Projekt gospodarki drzewostanem opiera się na inwentaryzacji przeprowadzonej w październiku 2012 r. oraz aktualizacji w kwietniu 2013 r., analizie dendrochronologicznej i składu gatunkowego, analizie układu historycznego oraz autorskiej koncepcji zagospodarowania terenu. Zinwentaryzowaną roślinność przypisuje się do jednej z następujących grup: do adaptacji, do adaptacji/pielęgnacji, do obserwacji i in.. Analizy poszczególnych egzemplarzy dokonano wg następujących kryteriów: gatunek, stan zdrowotny i przybliżony wiek, walory dekoracyjne, kompozycja (lokalizacja w odniesieniu do planowanej inwestycji, ewentualne kolizje z obiektami projektowanymi).

Do adaptacji zakwalifikowano drzewa i krzewy:

- cenne pod względem gatunkowym (względy historyczne),
- zdrowe lub z nieznacznymi oznakami chorobowymi,
- z oznakami bytowania awifauny (posiadające dziuple),
- nie kolidujące z projektowanym zagospodarowaniem terenu,
- atrakcyjnym pokroju.

Większość drzew przeznaczonych do adaptacji wymaga przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych. Wśród roślin podlegających adaptacji dominują gatunki: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), klon pospolity (*Acer platanoides*), wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*), grab pospolity (*Carpinus betulus*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*).

Gospodarka drzewostanem przewiduje zachowanie maksymalnej liczby cennego starodrzewia ze wskazaniem do pielęgnacji. Oś główna założenia przebiega przez bramę wjazdową, dalej ciągnie się pomiędzy dwoma alejami z lipy drobnolistnej (*Tilia cordata*) dzięki czemu widoczny jest historyczny układ parku. Dodatkowo na osi poprzecznej znajduje się aleja z lipy drobnolistnej (*Tilia cordata*), w głębi parku oś podkreślają dwa, dwurzędowe szpalery z grabu pospolitego (*Carpinus betulus*).

Na terenie założenia zachowało się kilka cennych i niekiedy rzadkich gatunków drzew, które będą podlegały pielęgnacji, a inwestycja przyczyni się do wzmocnienia ich ochrony, są to:

- **cypryśnik błotny** (*Taxodium distichum*),
- **Żywotniki zachodnie** (*Thuja occidentalis*),
- **dęby szypułkowe** (*Quercus robur*),

- **klony srebrzyste** (*Acer saccharinum*).

Inwentaryzowana roślinność to w większości stare egzemplarze wymagające obserwacji i pielęgnacji. Układ nasadzeń jest czytelny. **Do cennych gatunków, wymagających większej staranności w zakresie ochrony należą również m. in: buki pospolite, lipy drobnolistne, kasztanowce, wiązy szypułkowe, graby pospolite, sosna czarna.**

Gatunki dominujące w warstwie podszytu to *Euonymus europaeus*, *Cornus alba*, *Rubus* sp., *Rosa canica*, *Alnus glutinosa*, *Symphoricarpos* sp., *Sambucus nigra*. Runo części krajobrazowej parku jest bogate. Znaleźć tam można przede wszystkim: *Urtica dioica*, *Hedera helix*, *Glechoma hederacea*, *Carex* sp., *Adoxa* sp., *Corydalis* sp. W części formalnej występuje murawa trawiasta.

Ponadto zaznaczyć należy, że przedmiotem realizacji projektu jest też taka dbałość o nasadzenia, aby poprawić warunki dla chronionych gatunków ptaków, które w parku mają swoje siedliska.

Obecnie ogólny obraz stanu zachowania drzewostanu parkowego oraz infrastruktury na terenie parku można scharakteryzować jako mocno zniszczony przez zaniedbania, uciążliwości siedliskowe, wydarzenia powodziowe z 1997 r. i naturalne starzenie się drzew. Dzięki realizacji projektu, park znów będzie pod wieloma względami miejscem atrakcyjnym dla osób chcących go odwiedzić. Pod względem przyrodniczym największym atutem parku jest to, iż jego część (ok. 50%) znajduje się **w obszarze Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry, PLB080004**. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Jest to obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej 14 gatunków ptaków, w tym **8 gatunków ujętych w załączniku nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.**

Nasadzenia

Plan nasadzeń powstał w wyniku przeprowadzonej analizy przestrzennej oraz analizy wiekowej i gatunkowej drzewostanu wykonanej na podstawie aktualnej inwentaryzacji. Projekt obejmuje dobór i rozstawienie drzew, krzewów i roślin okrywowych oraz wykonanie trawników. Projekt wycinki oraz projekt nasadzeń uwzględniają roślinność istniejącą (składającą się w znacznej mierze z wtórnych nasadzeń) oraz aktualny stan wiedzy związanej z zasadami rewaloryzacji zabytkowych założeń parkowych.

Przewiduje się uzupełnienie alej lipowych ze wschodniej części parku (zarówno dwóch alej dojazdowych jak i jednej na osi poprzecznej założenia). Są to drzewa o dużych parametrach szkółkarskich.

Dodatkowo zaprojektowano dosadzenie egzemplarzy soliterowych cennych gatunków, zarówno w części wschodniej jak i zachodniej.

Ponadto zaprojektowano przy ciągach komunikacyjnych liczne nasadzenia krzewów i roślin okrywowych w dużych grupach. Krzewy przewidziano głównie przy skrzyżowaniu alej, są to gatunki o ozdobnych kwiatach lub pokroju – żylistek szorstki i śnieguliczka biała, dereń świdwa oraz różaneczniki i azalie. Rośliny okrywowe zaprojektowano w zachodniej części parku pod koronami grup drzew, a

także na skrzyżowaniach alejek jako tło dla ławek parkowych. Na osi głównej przywrócono historyczne nasadzenia róż w postaci okrągłego klombu. Dodatkowo konstrukcję trejażu obsadzono pnączami: różą pienną i winobluszczem pięciolistkowym. Na terenie projektowanego obiektu przewidziano słoneczne murawy rekreacyjne. Dobór gatunkowy zapewni trwałość oraz walory estetyczne przez cały rok.

DRZEWA

Część projektowanych drzew stanowią uzupełnienia alej lipowych we wschodniej części parku, uzupełnienie rzędu dębów wzdłuż północno-zachodniej granicy parku, utworzenie alei buków w centralnej części założenia. Pozostałe egzemplarze to gatunki soliterowe. Przewiduje się nasadzenia drzew o dużych parametrach szkółkarskich.

KRZEWY

Nasadzenia krzewów przewiduje się głównie na skrzyżowaniach alejek parkowych oraz jako nasadzenia w formie różanki na osi wejścia głównego. Przewiduje się też krzewy na polanie rekreacyjnej i wzdłuż jednej ze ścieżek w zachodniej, krajobrazowej części założenia. W przypadku wykonania labiryntu grabowego, materiał szkółkarski sadzić w cynek.

BYLINY OKRYWOWE

Nasadzenia bylin wprowadza się głównie w miejscach zacienionych, pod koronami drzew, ale i w miejscach skrzyżowań alejek, jako tło dla innych roślin w zachodniej części parku. Przy trejażu przewidziano nasadzenia przebarwiającego się jesienią winobluszczu pięciolistkowego (*Parthenocissus quinquefolia*).

TRAWNIKI

W parku projektuje się murawy rekreacyjne. Trawnik wykonać metodą siewu. Mieszanka uniwersalna.

Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD

W celu monitoringu gatunków i siedlisk bytowania planuje się stworzenie infrastruktury do ich obserwacji. W tym celu wnioskodawca planuje się zakup sprzętu monitoringowego – kamerę cyfrową HD, wraz z niezbędnym osprzętem, koniecznym do instalacji i wdrożenia narzędzia.

Uzasadnienie: Wszystkie koszty są niezbędne do poniesienia, aby zrealizować działania i uzyskać zaplanowany efekt w postaci stworzenia infrastruktury, która przyczyni się do poprawy zdiagnozowanej w obszarze zdegradowanym sytuacji kryzysowej. Koszty te też mieszczą się w katalogu kosztów wydatków kwalifikowalnych.

3. Wydatki na realizację inwestycji (pośrednie)

Ponadto w zakres projektu wchodzi wydatki na wdrażanie projektu:

Promocja projektu

Beneficjent planuje promocję projektu poprzez:

1. Umieszczenie tablicy informacyjno-promocyjnej w miejscu realizacji inwestycji – 1 szt. (w momencie rozpoczęcia robót budowlanych do zakończenia projektu).
2. Umieszczenie tablicy pamiątkowej po zakończeniu inwestycji – 1 szt.
3. Umieszczenie informacji o współfinansowaniu ze źródła EFRR i realizacji inwestycji na stronie internetowej Wnioskodawcy.
4. Ponadto zamieszczenie informacji w gazetce lokalnej „Czerwieńsk – U nas”, planuje się także przygotowanie broszury informującej o projekcie.
- 5.

Uzasadnienie: promocja projektu jest niezbędnym elementem realizacji inwestycji dofinansowywanej ze środków wspólnotowych. Obwarowana jest licznymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego. Istnieje więc tym samym konieczność ponoszenia wydatków na działania promocyjne.

Działania promocyjne realizowane przez Beneficjenta będą zgodne z:

- Podręcznikiem wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji.
- Księgą Identyfikacji Wizualnej znaku marki Fundusze Europejskie i znaków programów polityki spójności na lata 2014-2020.

Promocja przedmiotowego projektu będzie więc mieć na celu m.in.:

- wzrost świadomości społeczeństwa o udzielonym przez Unię Europejską wsparciu finansowym dla projektu;
- sprzyjanie kreowaniu pozytywnego wizerunku UE wśród odbiorców projektu;
- systematyczne informowanie o przebiegu prac nad projektem.

Promocja skierowana będzie do ogółu społeczeństwa, w szczególności mieszkańców gminy i województwa lubuskiego, bez względu na wiek, płeć i status społeczny. Wszelkie informacje dotyczące projektu będą jasne i zrozumiałe dla przeciętnego odbiorcy, a Beneficjent będzie unikał w przewidzianych formach promocji języka specjalistycznego/branżowego.

We wszystkich dokumentach i materiałach (w korespondencji prowadzonej w sprawie realizacji projektu z wykonawcami oraz instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie RPO, umów z wykonawcami, dokumentacji przetargowej, ogłoszeń dotyczących wyboru wykonawcy), które przygotowywane będą w związku z realizacją projektu, zawarte zostaną informacje o udziale Unii Europejskiej oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego we współfinansowaniu przedsięwzięcia. Dotyczyć to będzie również oznaczania dokumentów i pomieszczeń (miejsca działania zespołu projektowego), w których realizowany jest projekt – za pomocą logo Unii Europejskiej z odniesieniem do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo województwa lubuskiego.

Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia)

Przestrzeganie zasady konkurencyjności oraz prawodawstwa krajowego i wspólnotowego, w tym w szczególności zasad zamówień publicznych, należy do podstawowych obowiązków każdego beneficjenta realizującego projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Ustawa prawo zamówień publicznych wymienia krąg podmiotów zobowiązanych do jej stosowania. W katalogu tym znajduje się beneficjent. W związku z wdrożeniem projektu konieczne będzie przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w drodze przetargu nieograniczonego na wykonanie dostawy sprzętu i usługi opracowania ZIS. Przetarg wymaga sporządzania czasochłonnej i kosztochłonnej dokumentacji (np. Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia). Od precyzyjnego określenia wymagań zamawiającego w zakresie sprzętu, usług i dostaw zależy w dużej mierze powodzenie całego projektu. Dlatego zasadny jest zakup usługi polegający na doradztwie technicznym związanym z obsługą projektu (Przygotowanie dokumentacji przetargowej - opis przedmiotu zamówienia).

Przedmiotowy wydatek należy uznać za kwalifikowany, ponieważ mieści się w katalogu wydatków wskazanych w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 zatwierdzonymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

Obsługa inżyniersko-finansowa projektu

Realizacja projektu finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wymaga od Beneficjenta powzięcia szeregu działań związanych z właściwym ponoszeniem wydatków. Aby wydatek został uznany za kwalifikowany konieczne jest jego ujęcie w systemie księgowym (wyznaczenie odpowiednich kont syntetycznych i analitycznych), właściwe oznaczenie, a następnie przedstawienie we wniosku o płatność. Prace te są niezbędne do zakończenia projektu zgodnie z obowiązującym prawem oraz wytycznymi horyzontalnymi i regionalnymi.

Prawidłowe wykonanie prac budowlanych, zgodnie z projektem budowlanym, jak również zgodnie z celami projektu przez wykonawcę wyłonionego w postępowaniu na realizację zadania publicznego na wszystkich etapach realizacji kontraktu (od podpisania umowy do odbioru końcowego) wymaga również profesjonalnego nadzoru ze strony inwestora. Jest to wymóg ustawy, od którego zależna jest legalność realizowanych działań i odbiór.

Uzasadnienie: Przedmiotowy wydatek należy uznać za kwalifikowany, ponieważ mieści się w katalogu wydatków wskazanych w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu

Spójności na lata 2014-2020 zatwierdzonymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Ponadto celem właściwej realizacji przedmiotowych robót zasadne jest zatrudnienie zewnętrznej firmy lub bezpośrednio osobę z uprawnieniami, która w imieniu inwestora będzie odpowiedzialna za nadzór nad postępowaniem prac oraz odbiór robót w ramach realizacji projektu. Wskazany wydatek jest niezbędny dla zapewnienia wysokiej jakości usług oraz produktów i rezultatów projektu. Zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 zatwierdzonymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydatek ten uznaje się za wydatek kwalifikowany.

Podsumowanie opisu zakresu rzeczowego

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 2 pkt.

Obszar realizacji projektu

Przedmiotowy projekt będzie udostępniać nowy obszar cenny przyrodniczo nie objęty do tej pory żadną formą ochrony. Park objęty projektem częściowo znajduje się na obszarze NATURA 2000 (Dolina Środkowej Odry) – ok. 50% powierzchni parku, natomiast druga część Parku, obejmująca tereny również cenne przyrodniczo nie została ustawowo zakwalifikowana jako obszar chroniony i nie jest objęta konkretną formą ochrony przyrody. Z punktu widzenia miejscowości Laski i Gminy Czerwieńsk obszar parku w całości charakteryzuje się bogatą bioróżnorodnością. Park ten dzięki interwencji zostanie udostępniony mieszkańcom i będzie pełnił rolę miejsca atrakcyjnego zarówno pod kątem przyrodniczym, jak i rekreacyjnym.

Obecnie ogólny obraz stanu zachowania drzewostanu parkowego oraz infrastruktury na terenie parku można scharakteryzować jako mocno zniszczony przez zaniedbania, uciążliwości siedliskowe, wydarzenia powodziowe z 1997 r. i naturalne starzenie się drzew. Dzięki realizacji projektu, park znów będzie pod wieloma względami miejscem atrakcyjnym dla osób chcących go odwiedzić. Pod względem przyrodniczym największym atutem parku jest to, iż jego część znajduje się w obszarze Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Jest to obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej 14 gatunków ptaków, w tym **8 gatunków ujętych w załączniku nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa**. Ponadto na terenie parku zachowało się kilka **cennych i niekiedy rzadkich gatunków drzew, w tym cypryśnik błotny, żywotniki zachodnie, dęby szypułkowe, klony srebrzyste**. Do cennych gatunków należą również m.in. buki pospolite, lipy drobnolistne, kasztanowce, wiąz szypułkowe, graby pospolite, sosna czarna. Większość drzew to stare egzemplarze o znacznych obwodach pnia, co świadczy o ich atrakcyjności.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 4 pkt.

Budowa lub modernizacja infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków

Przedmiotowy projekt zakłada modernizację infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i/lub gatunków.

Elementami inwestycji odpowiadającym na tego rodzaju zapotrzebowanie jest:

- faszynowanie,
- montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD.

Na terenie parku znajduje się naturalny zbiornik wodny. Jego usytuowanie (z dala od zabudowań mieszkalnych, bliskość terenów leśnych) wskazuje, iż jest to potencjalne siedlisko dla płazów. W miejscu tym projektuje się faszynowanie, celem umocnienia brzegów zbiornika wodnego. Aby przedłużyć trwałość takiego umocnienia brzeg zostanie obsadzony roślinami, które naturalnie zasiedlają brzeg. Dzięki nim utworzy się wtórne umocnienie roślinne dostatecznie chroniące brzeg przed rozmywaniem i osuwaniem się gruntu. Zbiornik będzie stanowił idealne miejsce do odbycia godów przez płazy (przewiduje się wykonać faszynowanie w taki sposób, aby płazy mogły swobodnie wydostać się ze zbiornika; zbiornik z roślinnością przybrzeżną i wodną spowoduje, że płazy będą tu mogły znaleźć schronienie). Przedsięwzięcie ma na celu m.in. poprawę siedlisk bytowania chronionych gatunków (płazy podlegają ochronie prawnej).

Ponadto planuje się Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD. W celu monitoringu gatunków i siedlisk bytowania planuje się stworzenie infrastruktury do ich obserwacji. W tym celu wnioskodawca planuje się zakup sprzętu monitoringowego – kamerę cyfrową HD, wraz z niezbędnym osprzętem, koniecznym do instalacji i wdrożenia narzędzia.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 4 pkt.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego

Dzięki projektowi nastąpi ograniczenie antropopresji na przyrodę, a dzięki temu zostanie ograniczona dewastacja i zanieczyszczenie środowiska.

Działania zaplanowane w ramach projektu przyczynią się do zmniejszenia presji ruchu turystycznego na obszar objęty projektem.

W ramach projektu planuje się zaprojektowanie układu komunikacyjnego w taki sposób, aby zwiększone natężenie ruchu odbywało się w miejscach o niższych walorach przyrodniczych, co pozwoli zmniejszyć antropopresję na najcenniejsze obszary. **Planuje się wykonanie ciągów pieszo - jezdnych, które będą chroniły park przed niekontrolowanym ruchem turystycznym. Lokalizacja małej architektury, ławek, itp. będzie umieszczona w taki sposób, aby zmniejszyć presję ruchu turystycznego na najcenniejsze obszary parku.**

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM – 6 pkt.

Przedmiot ochrony

Projekt obejmuje ochronę kilku siedlisk i/lub gatunków cennych przyrodniczo, są to:

- cypryśnik błotny (*Taxodium distichum*),
- Żywotniki zachodnie (*Thuja occidentalis*),

- dęby szypułkowe (*Quercus robur*),
- klony srebrzyste (*Acer saccharinum*).

Ponadto część parku znajduje się w obszarze Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Jest to obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej 14 gatunków ptaków, w tym **8 gatunków ujętych w załączniku nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.**

- Dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W ramach projektu infrastruktury powstałej w wyniku realizacji inwestycji zostanie w pełni przystosowana do potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się (w tym osób niedosłyszących, niedowidzących oraz słabowidzących).

Na terenie parku brak jest obecnie ułatwień dla osób niepełnosprawnych. Ciągi spacerowe podzielono na dwa rodzaje: ciągi piesze i pieszo jezdne. Projektowany układ opracowuje się w sposób umożliwiający jak najpełniejszy dostęp do całego obszaru, uwzględniając potrzeb osób niepełnosprawnych – w tym przede wszystkim osób poruszających się na wózkach. Parametry geometryczne jak również ukształtowanie szerokości ciągów umożliwiają optymalne korzystanie z nich przez osoby niepełnosprawne, osoby o ograniczonej możliwości poruszania się. W parku projektuje się wykonanie oświetlenia. Ciągi spacerowe oświetlone zostaną latarniami parkowymi. Tak powstała infrastruktura oświetleniowa przystosowana jest do potrzeb osób niedowidzących oraz słabowidzących.

II.3.4. Harmonogram realizacji

Harmonogram realizacji projektu został opracowany głównie poprzez określenie przypuszczalnej długości czasu:

- potrzebnego na przeprowadzenie wszelkich procedur związanych z wystąpieniem z wnioskiem o dofinansowanie inwestycji ze środków wspólnotowych w ramach RPO L2020 (procedura oceny formalnej i merytorycznej, przygotowanie dokumentów do umowy o dofinansowanie),
- potrzebnego na przeprowadzenie wyboru wykonawców z zachowaniem zasady przepisów ustawy prawo zamówień publicznych a także czasu niezbędnego do wykonania prac.

Okresy realizacji poszczególnych etapów projektu zostały określone realistycznie i na podstawie doświadczenia Beneficjenta w zakresie realizacji różnych projektów, nie przewiduje się żadnych opóźnień w realizacji przedsięwzięcia. Opóźnienia mogą powstać w wyniku zdarzeń niezależnych od Beneficjenta, w związku z czym trudno je przewidzieć czy zaplanować działania zapobiegawcze. Mogą one być związane z nieterminowym wywiązaniem się z umowy wykonawcy.

W związku z tym Beneficjent podjął działania zapobiegawcze opóźnieniom poprzez uwzględnienie zapasu czasu w planowaniu okresów realizacji poszczególnych etapów projektu, a także zawieranie odpowiednich klauzul odnośnie ram czasowych wykonania zamówień przez wykonawcę. Zatem nawet nieprzewidziane wydarzenia nie powinny wpłynąć na przesunięcie się terminów określonych w harmonogramie (bardzo niskie prawdopodobieństwo wystąpienia opóźnień).

Ramy czasowe realizacji projektu

Tabela 24 Ramy czasowe realizacji projektu

	Dzień/miesiąc/rok
Planowany termin rozpoczęcia prac przygotowawczych dotyczy projektów objętych pomocą publiczną i oznacza przewidywaną datę podjęcia prac przygotowawczych w ramach projektu. Należy wziąć pod uwagę tylko te prace przygotowawcze, które będą miały odzwierciedlenie w wydatkach projektu, zgodnie z katalogiem wydatków kwalifikowalnych, w ramach prac przygotowawczych, ujętym w danym programie pomocowym. W przypadku, gdy projekt nie jest objęty pomocą publiczną należy wybrać „Nie dotyczy”.	Nie dotyczy
Planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu – oznacza datę zawarcia przez Beneficjenta pierwszej umowy w ramach Projektu.	12.10.2016
Planowany termin rozpoczęcia rzeczowej realizacji projektu – oznacza podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do realizacji projektu (inwestycji), w szczególności podjęcie prac budowlanych lub pierwsze zobowiązanie Beneficjenta do zamówienia/zakupu środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych czy usług (np. zawarcie umowy z wykonawcą, zapłata zaliczki, zawarcie umowy sprzedaży ruchomych środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych). Rozpoczęcia rzeczowej realizacji projektu nie stanowią czynności podejmowane w ramach działań przygotowawczych (np. analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu, przygotowanie dokumentacji projektowej, w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).	01.07.2017
Planowany termin zakończenia rzeczowej realizacji projektu – oznacza datę podpisania przez Beneficjenta ostatniego protokołu odbioru lub równoważnego dokumentu w ramach projektu.	20.06.2018
Planowany termin zakończenia finansowej realizacji projektu – oznacza datę poniesienia ostatniego wydatku w projekcie.	30.06.2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych beneficjenta

Wykres Gantta

Tabela 25 Wykres Gantta

Działanie	2015				2016				2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Studium Wykonalności								X								
Przetarg na wykonanie robót budowlanych w zakresie odrestaurowania Parku w Laskach										X						
Podpisanie kontraktu z wykonawcą robót budowlanych na obiekcie objętych projektem										X						
Wykonanie prac budowlanych											X	X	X	X		
Odbiór końcowy kontraktu														X		
Promocja projektu											X	X	X	X		
Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia)										X						
Obsługa inżyniersko-finansowa projektu											X	X	X	X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych beneficjenta

II.3.5. Miejsce projektu w istniejącym układzie infrastruktury oraz powiązania z innymi projektami i/lub elementami systemu

Przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu Gminy Czerwieńsk w Województwie Lubuskim.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM PUNKTOWYM

Projekt jest komplementarny z innymi działaniami podejmowanymi w celu poprawy ochrony różnorodności biologicznej oraz rozwoju infrastruktury turystycznej w oparciu o zasoby przyrody i kultury.

W przypadku przedmiotowego działania zrealizowano jak do tej następujące projekty, przekraczające łącznie 10% inwestycji niniejszego projektu:

Odra dla turystów 2020 – lubuskie przystanie

- Tytuł projektu: „Odra dla turystów 2020 – lubuskie przystanie”;
- Zakres projektu: Najważniejszym celem projektu jest rozwój turystyki w regionie lubuskim, w tym aktywizacja żeglugi na obszarze Doliny Środkowej Odry i stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju turystyki w miejscowościach nadodrzańskich w województwie lubuskim. Jedną z budowanych przystani jest przystań na terenie Gminy Czerwieńsk, w miejscowości Nietków;
- okres realizacji: 2015 - 2016;
- wartość projektu: Koszt całego przedsięwzięcia to 4 mln zł, natomiast koszt budowy przystani w Nietkowie to 563.899,79 zł;
- źródła finansowania: Budowa 10 przystani jest realizowana przy wsparciu poszczególnych gmin na obszarze których powstają przystanie oraz przez Urząd Marszałkowski;
- charakter powiązania z projektem zgłaszanym do dofinansowania: obydwie projekty mają charakter komplementarny ponieważ prowadzą do tego samego celu – przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu.

Upowszechnienie kultury w miejscowości Płoty poprzez remont obiektu kulturalnego

- Tytuł projektu: „Upowszechnienie kultury w miejscowości Płoty poprzez remont obiektu kulturalnego”;
- Beneficjent: Gmina Czerwieńsk;
- Działanie: Odnowa i rozwój wsi;
- okres realizacji: 09/2013 - 06/2014;
- wartość projektu: 690.417,58 zł;
- koszty kwalifikowalne: 561.315,11 zł;
- źródła finansowania: PROW 2017-2013 Działanie Odnowa i rozwój wsi;
- miejsce realizacji: Wiejski Dom Kultury w Płotach;
- charakter powiązania z projektem zgłaszanym do dofinansowania: obydwie projekty mają charakter komplementarny ponieważ prowadzą do tego samego celu – przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu.

Świat nauki – nowe standardy edukacji w szkołach zielonogórskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego

- Tytuł projektu: „Świat nauki – nowe standardy edukacji w szkołach zielonogórskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego”;
- Beneficjent: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Samodzielny Oddział w Zielonej Górze;

- Działanie: 8.2.3 Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych – ZIT Zielona Góra;
- okres realizacji: 2016 - 2023;
- wartość projektu: 24 557 848,70 zł;
- koszty kwalifikowalne: 24 557 848,70 zł;
- źródła finansowania: RPO – LUBUSKIE 2020 (EFRR);
- miejsce realizacji: obszar MOF Zielona Góra;
- charakter powiązania z projektem zgłaszanym do dofinansowania: obydwa projekty mają charakter komplementarny ponieważ jednym z celów projektu edukacyjnego jest wzrost świadomości ekologicznej i z zakresu różnorodności biologicznej, w tym na obszarze MOF Zielona Góra, co będzie realizowane w ramach zajęć dodatkowych z zakresu nauk przyrodniczych, co jest komplementarne względem tworzonej w ramach niniejszego projektu infrastruktury służącej ochronie różnorodności biologicznej w Parku w Laskach.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM OGÓLNYM NR 1 – 1 PUNKT

W związku z powyższym, należy uznać, iż realizacja projektu objętego niniejszym studium wykonalności (projekt inwestycyjny, finansowany z EFRR) jest komplementarna z planowanym do realizacji projektem w ramach OP 8. - Poprawa jakości kształcenia w regionie (projekty edukacyjne, miękkie, finansowane z EFS). **Takie działanie jednoznacznie zapewnia komplementarność wewnątrzprogramową projektu w kontekście połączenia interwencji środków EFRR i EFS**

Ponadto należy dodać, że na terenie Gminy Czerwieńsk realizowany będzie projekt „**Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez odrestaurowanie Arboretum i zabytkowego parku w Nietkowie**”. Projekt ma na celu odrestaurowanie miejsc zabytkowych (wartość projektu 3.300.000,00).

Natomiast projektem komplementarnym jest również projekt realizowany w ramach EWT Saksonia-Lubuskie, **PROJEKT pn.: „Szlakiem Rothenburgów w Gminie Czerwieńsk – etap I”**.

Projekt polegał na przeprowadzeniu inwentaryzacji dendrologicznej i urbanistyczno-przestrzennej oraz na wykonaniu koncepcji odrestaurowania wspólnych miejsc historyczno-zabytkowych Rothenburgów. W ramach koncepcji, na terenie obiektów parkowych, Arboretum położonego nad starorzeczem Odry oraz przystani rzecznej w Nietkowie, w ramach tego projektu zinwentaryzowano drzewostan i stan małej architektury w Parku w Laskach, oraz wykonano koncepcje nasadzeń i dokumentację budowlaną dla Parku w Laskach, na bazie której będzie realizowany niniejszy projekt.

Niniejszy projekt jest zatem bezpośrednią konsekwencją działań podjętych w ramach projektu transgranicznego.

II.3.6. Matryca logiczna

Matryca logiczna jest narzędziem analitycznym wspomagającym planowanie i zarządzanie projektem. Dzięki odpowiedniemu zorganizowaniu i ustrukturyzowaniu różnych informacji ułatwia zrozumienie istoty projektu, jego celów, podejmowanych środków, ale także zidentyfikowanie potencjalnych zagrożeń i podjęcie decyzji o udzieleniu wsparcia.

Matryca logiczna składa się z czterech kolumn i czterech rzędów. Pierwsza kolumna powinna zawierać ścieżkę celów wskazaną w drzewie celów. Następnie podaje się informacje dotyczące założeń (czwarta kolumna) zaczynając od dołu i przechodząc ku górze. Założenia identyfikowane są w trakcie przeprowadzania wszystkich analiz związanych z projektem jako zewnętrzne czynniki pozostające poza kontrolą menadżera projektu, które mogą mieć znaczenie dla realizacji projektu. Trzecim i ostatnim etapem jest podanie wskaźników i odnoszących się do nich źródeł weryfikacji (druga i trzecia kolumna) z góry na dół.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Zgodność projektu z celem działania (tj. 4.5.2 RPO L 2020, typ I).

Beneficjent osiągnie określone cele, dzięki działaniom, jakie będą przeprowadzone w ramach projektu (informacja w rozdziale II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji).

Cele niniejszego projektu, wpisują się bezpośrednio w realizację głównego celu Priorytetu VI RPO L2020, którym jest „poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego” i cel szczegółowy Priorytetu: - PI 6d („ochrona różnorodności biologicznej regionu” – cel szczegółowy dla działania 4.5.2.)

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Wskaźniki są adekwatne do zakresu rzeczowego projektu. Beneficjent osiągnie określone cele, dzięki działaniom, jakie będą przeprowadzone w ramach projektu (informacja w rozdziale II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji oraz poniżej w Matrycy Logicznej), co potwierdzi osiągnięcie poniższych wskaźników, wprost wynikających z zaplanowanych działań, a co zostało określone w związku z oceną stanu Parku w Laskach i jego wykorzystania.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM PUKTOWYM – 3 PUNKTY

Realizacja wskaźników programowych

Projekt realizuje następujące wskaźniki programowe oraz wskaźniki włączone do ram wykonania, co wskazano poniżej.

- Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych,
- Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych,
- Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23).

Informacja poniżej w Matrycy Logicznej.

Tabela 26 Matryca logiczna projektu

Matryca logiczna projektu „Wsparcie kapitału przyrodniczego regionu poprzez restaurację Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk”				
	LOGIKA INTERWENCJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA WERYFIKACJI	ZAŁOŻENIA
REZULTATY DŁUGOFALOWE	<p>Dzięki realizacji projektu i osiągnięciu poszczególnych wskaźników projekt przyczyni się do realizacji celów długofalowych, związanych z rewitalizacją obszaru zdegradowanego, w tym przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powstrzymanie degradacji i zniszczenia cennych zasobów przyrodniczych Gminy. • Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i pogarszanie się stanu środowiska. • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta i gminy. • Poprawa możliwości rozwoju sektora turystycznego na obszarze Gminy. • Zwiększenie konkurencyjności Gminy. • Poprawa spójności społecznej i terytorialnej województwa lubuskiego. 			
REZULTATY	<p>Głównym celem projektu jest Wzrost ochrony różnorodności biologicznej oraz zwiększenie wykorzystania potencjału przyrodniczego Parku Dworskiego w Laskach w Gminie Czerwieńsk poprzez odrestaurowanie zabytkowego Parku oraz zwiększenie ochrony cennych zasobów przyrodniczych.</p> <p>Zdefiniowany cel główny oraz cele szczegółowe odpowiadają na problemy zdefiniowane w wyniku analizy problemów. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Poprawa infrastruktury Parku Dworskiego w Laskach, ograniczająca antropopresję na cenne pod względem gatunkowym zasoby przyrodniczej m.in. poprzez właściwe zaprojektowanie układu komunikacyjnego Parku. 5. Wzrost efektywności działań w zakresie pielęgnacji i utrzymania zasobów przyrodniczych w obrębie Parku w Laskach, przeciwdziałającej degradacji i niszczeniu cennych przyrodniczo gatunków, poprzez realizację planu gospodarki drzewostanem. 6. Wykorzystanie przyrodniczych walorów Parku w Laskach do rozwoju potencjału gospodarczego i społecznego Gminy Czerwieńsk, poprzez stworzenie z Parku lokalnej i regionalnej atrakcji przyrodniczej, kulturowej i turystycznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9) – 2600 odwiedzin/rok 8. Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa) – 0 EPC 	<p>Sprawozdanie z działalności parku, sporządzone przez zarządcę/ dokumentacja fotograficzna</p> <p>n/d</p>	<p>Brak innych obiektywnych przeszkód uniemożliwiających realizację projektu. Dobra sytuacja makroekonomiczna w regionie oraz sytuacja finansowa Beneficjenta. Realizacja przewidzianych w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego celów wpływających na konkurencyjność i atrakcyjność oferty gospodarczej województwa.</p>

PRODUKTY		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych – 0 szt. • Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych – 1 szt. • Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23) – 6,48 ha • Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. • Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. • Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem - 1 szt. • Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.] – 1 szt. 	<p>Dokumentacja budowlana / Końcowy protokół odbioru robót</p> <p>Dokumentacja budowlana / Końcowy protokół odbioru robót</p> <p>Dokumentacja budowlana / Końcowy protokół odbioru robót</p> <p>Dokumentacja budowlana / Końcowy protokół odbioru robót</p> <p>Dokumentacja budowlana / Końcowy protokół odbioru robót</p> <p>Dokumentacja budowlana / Końcowy protokół odbioru robót</p>	<p>Występować tu będzie ryzyko zw. opóźnieniem realizacji prac. Założeniem jest, że działania przeprowadzone w projekcie, zwłaszcza sprawne działanie Beneficjenta oraz rzetelne postępowanie wykonawców pozwolą uzyskać wymienione produkty projektu. Powstała infrastruktura będzie spełniać wszystkie wymagania postawione przez Beneficjenta, w tym zgodność z odpowiednimi normami i standardami, wiedzą techniczną.</p>
DZIAŁANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Studium Wykonalności • Przetarg na wykonanie robót budowlanych w zakresie odrestaurowania Parku w Laskach • • Podpisanie kontraktu z wykonawcą robót budowlanych na obiekcie objętych projektem • Wykonanie prac budowlanych • Odbiór końcowy kontraktu • Promocja projektu • Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia) • Obsługa inżyniersko-finansowa projektu 	<p>Nakłady na realizację projektu</p> <p>Nakłady inwestycyjne kwalifikowane ogółem: 2 802 863,88</p> <p>Nakłady inwestycyjne ogółem: 2 802 863,88</p>	<p>Końcowy protokół odbioru robót / dokumentacja budowlana powykonawcza</p>	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych beneficjenta oraz analizy celów i analizy problemów

II.3.7. Zgodność realizacji projektu z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020

Opis zgodności z Osią Priorytetową 4 (OP4) ŚRODOWISKO I KULTURA

Przedmiotowy projekt spójny jest z logiką i celami Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020. Inwestycja wpisuje się w cel główny Programu, którym jest: „Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego”. Niniejsza inwestycja oddziaływać będzie na kilka elementów przedstawionego celu:

- Ochrona różnorodności biologicznej regionu (PI 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę).

Projekt wpisuje się również w cele szczegółowe RPO L2020 takie jak:

- powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej, ponadto w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych na poziomie lokalnym i regionalnym będą również wzmacniać potencjał rozwoju gospodarczego i społecznego,
- działania z zakresu zielonej infrastruktury, które pozwolą na rozwój infrastruktury związanej z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo. Budowa zielonej infrastruktury z jednej strony zapewni lepszą ochronę wartości przyrodniczych, a jednocześnie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej tych obszarów,
- podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zmiany postaw i zachowań ludzi na bardziej ekologiczne, będą mogły być realizowane działania informacyjno-edukacyjne.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Inwestycja objęta niniejszym studium wykonalności realizuje przede wszystkim główny cel Priorytetu IV RPO L2020, którym jest „Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego” i cele szczegółowe Priorytetu:

- PI 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę).

Uszczegółowienie RPO L2020 - „Szczegółowy opis osi priorytetowych” (sierpień 2016 r.) jako kwalifikujące się do wsparcia projekty w ramach **Poddziałania 4.5.2 Kapitał przyrodniczy regionu – ZIT Zielona Góra**.

Przedmiotem niniejszego projektu jest przedsięwzięcie oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności

turystycznej regionu. Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie terenu parku podworskiego w Laskach. W ramach inwestycji przewiduje się roboty rozbiórkowe, w tym usunięcie napowietrznej linii niskiego napięcia, usunięcie elementów małej architektury, budowę ciągów komunikacyjnych, wykonanie instalacji elektrycznej i sanitarnej, w tym wodnej, rozstawienie małej architektury oraz zagospodarowanie zielenią.

Rezultatem realizacji projektu polegającego zagospodarowanie terenu parku podworskiego w Laskach będzie poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego, co w szerszym horyzoncie czasu doprowadzi do osiągnięcia wskaźników określonych w załączniku nr 2 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO Lubuskie 2020 dla przedmiotowego poddziałania. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawiają poniższe zestawienia tabelaryczne.

Tabela 27 Wskaźniki produktu

	Nazwa wskaźnika rezultatu bezpośredniego	Jednostka miary	Wartość docelowa na poziomie RPO	Wartość osiągnięta w ramach projektu	Wpływ projektu na osiągnięcia wskaźnika RPO
Poddziałanie 4.5.2 Kapitał przyrodniczy regionu – ZIT Zielona Góra.	Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt	0	0	-
	Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt	0	1	-
	Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23)	ha	25,50	6,48	Projekt ma znaczący wpływ na realizację wskaźnika
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	0	1	-
	Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	0	1	-
	Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem	szt.	0	1	-
	Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.]	szt.	0	1	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika nr 2 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO Lubuskie 2020.

Tabela 28 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego

Typ I: Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach
---

		Jednostka miary	Wartość docelowa na poziomie RPO	Wartość docelowa w ramach projektu	Wpływ projektu na osiągnięcia wskaźnika RPO
Poddziałanie 4.5.2 Kapitał przyrodniczy regionu – ZIT Zielona Góra	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9)	odwiedziny /rok	0	2600	-
	Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa)	EPC	0	0	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika nr 2 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO Lubuskie 2020.

Cele przedmiotowego projektu za sprawą realizacji powyższych wskaźników są logicznie powiązane z celami Działania 4.5.2, pomiędzy sobą (są komplementarne względem siebie w zakresie realizacji działań na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Ponadto powyższe cele jasno wskazują, jakie korzyści można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu.

Tabela 29 Analiza zgodności projektu z kryteriami merytorycznymi

KRYTERIA FORMALNO - MERYTORYCZNE
dla Poddziałania 4.5.2 Kapitał przyrodniczy regionu – ZIT Zielona Góra

KRYTERIA HORYZONTALNE DOPUSZCZAJĄCE			
Zgodność projektu z celem Działania	Zgodnie z kryterium ocenie podlega, czy projekt wpisuje się w cel Działania/ Poddziałania w ramach którego jest realizowany.	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	Tak Zgodność projektu z celem działania. Beneficjent osiągnie określone cele, dzięki działaniom, jakie będą przeprowadzone w ramach projektu (informacja w rozdziale II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji).
Zgodność projektu z Dokumentami strategicznymi oraz branżowymi	Czy projekt jest zgodny z dokumentami strategicznymi oraz branżowymi wymienionymi w Regulaminie konkursu/naboru w trybie pozakonkursowym? Czy projekt wpisuje się w konkretny cel operacyjny oraz w podstawowe działania rekomendowane do priorytetowej realizacji/kierunki interwencji celu operacyjnego określone w danym dokumencie/dokumentach? (jeśli dotyczy)	tak/nie/nie dotyczy niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK projekt jest zgodny z dokumentami strategicznymi oraz branżowymi wymienionymi w Regulaminie konkursu/naboru w trybie pozakonkursowym projekt wpisuje się w konkretny cel operacyjny oraz w podstawowe działania rekomendowane do priorytetowej realizacji/kierunki interwencji celu operacyjnego określone w danym dokumencie/dokumentach.
Zgodność projektu z politykami horyzontalnymi, w tym w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych	W ramach kryterium ocenie podlega czy projekt jest neutralny bądź pozytywny pod względem realizacji polityk horyzontalnych i czy Wnioskodawca wskazał konkretne działania, które mają pozytywny wpływ na realizację następujących polityk horyzontalnych: <ul style="list-style-type: none"> • zrównoważony rozwój (OP 1-5), • równość szans i niedyskryminacja (OP 1-5, OP 9)*, • równouprawnienie płci, (OP 1- 5, OP 9). W przypadku budowy nowej infrastruktury inwestycja musi być zgodna z koncepcją uniwersalnego projektowania, bez możliwości odstępstw od stosowania wymagań prawnych w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnością wynikających z obowiązujących przepisów budowlanych.	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	Tak Projekt jest: <ul style="list-style-type: none"> • pozytywny w zakresie polityki zrównoważonego rozwoju, • pozytywny w zakresie równości szans i niedyskryminacji, • pozytywny w zakresie równouprawnienia płci.

Adekwatność wskaźników do zakresu rzeczowego projektu	Celem kryterium jest ocena wybranych w projekcie wskaźników realizacji projektu. Ocenie podlega możliwość ich osiągnięcia oraz trafność/realność wskazanych wartości docelowych wskaźników wybranych przez wnioskodawcę spośród listy wskaźników przygotowanych przez Instytucję Zarządzającą RPO w ramach poszczególnych Działań/typów projektów.	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK Wskaźniki są adekwatne do zakresu rzeczowego projektu. Beneficjent osiągnie określone cele, dzięki działaniom, jakie będą przeprowadzone w ramach projektu (informacja w rozdziale II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji oraz poniżej w Matrycy Logicznej).
Realizacja projektu wynika z uzasadnionych potrzeb	W ramach kryterium ocenie podlega zasadność przyjętych w projekcie założeń. Wnioskodawca musi wskazać, czy projekt jest realizowany w odpowiedzi na zdiagnozowane zapotrzebowanie (analiza popytu), przedstawić cele, potrzeby, trendy.	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK Realizacja projektu wynika z uzasadnionych potrzeb. Decyzja o realizacji projektu zapadła w związku ze zdiagnozowaną opisaną sytuacją problemową. Właściwość podejmowanych działań wynika też z dokumentacji budowlanej, w tym inwentaryzacji parku oraz w zakresie gospodarki drzewostanem, gdzie widać wprost jakie działania należy podjąć, celem ochrony bioróżnorodności.
Wykonalność projektu	W ramach kryterium należy stwierdzić, czy potencjał inwestycyjny wnioskodawcy jest wystarczający do zrealizowania inwestycji, czy przewidziano problemy w zarządzaniu, które mogą doprowadzić do nie zrealizowania przedsięwzięcia, czy podano potencjalne sposoby ich rozwiązania, czy podmiot dysponuje potencjałem technicznym, organizacyjnym (weryfikacji podlegać będą również kompetencje oraz potencjał kadrowy wnioskodawcy), finansowym, prawnym, pozwalającym zrealizować inwestycję, osiągnąć zakładane cele oraz utrzymać efekty realizacji projektu. W ramach kryterium należy zweryfikować, czy wnioskodawca oszacował ryzyko towarzyszące inwestycji i potrafi je zminimalizować oraz podjąć działania zaradcze.	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną w zakresie realizacji przedmiotowego projektu. Z powyższej analizy instytucjonalnej wynika iż Wnioskodawca posiada odpowiedni potencjał inwestycyjny, techniczny, organizacyjny, finansowy, prawny, który pozwoli zrealizować inwestycję, osiągnąć główny cel projektu, cele szczegółowe oraz utrzymać efekty i rezultaty w okresie trwałości projektu.
Trwałość projektu	Ocenie w ramach kryterium podlega, czy Beneficjent nie planuje w okresie 3/5 lat od płatności końcowej na rzecz Beneficjenta, zmian skutkujących spełnieniem przesłanek określonych w art. 71 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia	tak/nie/nie dotyczy niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK Beneficjent zapewni trwałość projektu - Beneficjent nie planuje w okresie 5 lat od płatności końcowej na rzecz Beneficjenta

	2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006. Czy wnioskodawca zapewni trwałość instytucjonalną, techniczną i finansową inwestycji po zakończeniu jej realizacji ? (jeśli dotyczy)		zmian, skutkujących nie utrzymaniem trwałości projektu.
KRYTERIA HORYZONTALNE OGÓLNE - OCENA: PUNKTOWA			
Nazwa kryterium oceny	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium	
Komplementarność wewnątrz programowa projektu	W ramach kryterium Wnioskodawca powinien wskazać, w jaki sposób projekt zapewni komplementarność wewnątrzprogramową w kontekście połączenia interwencji środków EFRR i EFS. Zgodnie z kryterium ocenie podlega komplementarny charakter planowanego przedsięwzięcia z innymi przedsięwzięciami, które mogą być/są komplementarne wobec przedmiotowej inwestycji.	0/1 0 pkt – projekt nie zapewnia komplementarności wewnątrzprogramowej 1 pkt – projekt zapewnia komplementarność wewnątrzprogramową 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	1 pkt Komplementarność analizowanego projektu z projektami EFS przedstawiono w rozdziale II.3.5. Miejsce projektu w istniejącym układzie infrastruktury oraz powiązania z innymi projektami i/lub elementami systemu.
Realizacja wskaźników programowych	Celem kryterium jest premiowanie tych projektów, które w sposób najpełniejszy wpisują się w założenia przyjęte dla danego obszaru na poziomie Programu poprzez realizację wskaźników włączonych do ram wykonania lub pozostałych wskaźników programowych (jeśli dotyczy).	0/1/3 0 pkt – projekt nie realizuje wskaźników włączonych do ram wykonania ani wskaźników programowych 1 pkt - projekt realizuje co najmniej jeden wskaźnik programowy 3 pkt – projekt realizuje wskaźniki włączone do ram wykonania Punkty nie podlegają sumowaniu 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	3 pkt. Realizacja wskaźników programowych Projekt realizuje następujące wskaźniki programowe oraz wskaźniki włączone do ram wykonania, co wskazano poniżej. <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, • Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, • Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23).

			Informacja poniżej w Matrycy Logicznej.
Realizacja celów Strategii Rozwoju Polski Zachodniej	Celem kryterium jest premiowanie projektów wpisujących się w cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020.	0/2 0 pkt – projekt nie wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 2 pkt – projekt wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020	2 pkt. Projekt wpisuje się w cele Strategii Polski Zachodniej do roku 2020 II.1.4. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi
Priorytetowy charakter projektu**	Celem kryterium jest premiowanie projektów ujętych w ramach Kontraktu Terytorialnego. (jeśli dotyczy)	0/2 0 pkt – projekt nie jest ujęty w Kontrakcie Terytorialnym 2 pkt – projekt jest ujęty Kontrakcie Terytorialnym 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	Nie dotyczy
Projekt realizowany w formule Kontraktu Lubuskiego	Celem kryterium jest premiowanie projektów realizowanych w ramach Kontraktu Lubuskiego. (jeśli dotyczy)	0/3 0 pkt – projekt nie jest realizowany w formule Kontraktu Lubuskiego 3 pkt – projekt jest realizowany w formule Kontraktu Lubuskiego 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	Nie dotyczy
Zgodność projektu ze zgłoszoną koncepcją w formule KL	Kryterium ma na celu preferowanie projektów w ramach formuły KL: <ul style="list-style-type: none"> • których wartość dofinansowania będzie równa lub niższa od wartości deklarowanej w zgłoszonej koncepcji do formuły Kontraktu Lubuskiego • których wartość docelowa wskaźników będzie równa lub wyższa od wartości deklarowanej w zgłoszonych koncepcjach do formuły Kontraktu Lubuskiego • które są zgłoszone przez podmioty tworzące partnerstwa wskazane w porozumieniach ws. KL (jeśli dotyczy) 	0-3 pkt. 0 pkt – wartość dofinansowania projektu jest wyższa od wartości deklarowanej w zgłoszonej koncepcji do formuły KL, wartość docelowa wskaźników we wniosku jest niższa od wartości deklarowanej w zgłoszonej koncepcji do formuły KL, projekt złożony przez inny podmiot niż ten wskazany w porozumieniu ws. KL 1 pkt – wartość dofinansowania projektu jest równa lub niższa od wartości deklarowanej w zgłoszonej koncepcji do formuły KL. 1 pkt – wartość docelowa wskaźników jest równa lub wyższa od wartości deklarowanej w zgłoszonej koncepcji do formuły KL. 1 pkt – projekt złożony przez podmiot tworzący partnerstwo wskazany w porozumieniu ws. KL. Punkty sumują się. 0 punktów nie oznacza odrzucenia wniosku.	Nie dotyczy

Korzyści społeczno – ekonomiczne wynikające z realizacji projektu – aspekt zatrudnieniowy	Ocena w ramach kryterium będzie dotyczyła prozatrudnieniowego aspektu przedsięwzięcia, czy będzie on miał wpływ na powstanie nowych miejsc pracy.	0/2 0 pkt. – projekt nie wpływa na powstanie nowych miejsc pracy 2 pkt – projekt wpływa na powstanie nowych miejsc pracy 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	0 pkt Beneficjent nie planuje zatrudnienia nowych osób
--	---	--	--

KRYTERIA SPECYFICZNE DOPUSZCZAJĄCE

OCENA: TAK/NIE

Kryteria specyficzne mają na celu zbadanie, w jakim stopniu projekt wpływa i realizuje istotne kwestie w ramach Działania 4.5. Kapitał przyrodniczy regionu RPO-L2020.

Kryteria specyficzne dopuszczające mają charakter bezwzględny – ich niespełnienie oznacza odrzucenie wniosku.

Nazwa kryterium oceny	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium	
Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu	<p>W ramach kryterium ocenie podlega poprawność przeprowadzonej analizy opcji realizacji przedsięwzięcia i dokonania właściwego wyboru wariantu optymalnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czy zidentyfikowano i zanalizowano co najmniej minimalną liczbę istotnych i technicznie wykonalnych opcji (czy w przypadku braku wariantów alternatywnych dostatecznie uzasadniono ich brak)? • czy zastosowana została właściwa metoda analizy opcji? • czy wyboru wariantu optymalnego dokonano w oparciu o prawidłowo przeprowadzoną analizę opcji? • czy do realizacji wybrano najkorzystniejszy wariant inwestycji? (jeśli dotyczy) 	<p>tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku</p>	<p>TAK</p> <p>Dokonano porównania i oceny możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych. Celem tej analizy było wskazanie, które z rozwiązań jest najkorzystniejsze. Analiza opcji w ramach niniejszego studium wykonalności przeprowadzono w dwóch etapach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • etap pierwszy – analiza strategiczna. Etap ten, przyjął formę analizy wielokryterialnej i opiera się na kryteriach jakościowych, • etap drugi – analiza rozwiązań technologicznych. Do przeprowadzenia tego etapu zastosowano metody oparte na kryteriach ilościowych (ANALIZA COST EFFECTIVENESS ANALYSIS oraz ANALIZĘ EKONOMICZNĄ). <p>etap trzeci - wybór wariantu optymalnego na podstawie uzyskanych wyników analizy strategicznej oraz analizy rozwiązań technologicznych - badając uzyskane wartości poszczególnych wskaźników</p>

			przyjęto, iż jednoznacznie lepszym rozwiązaniem jest Opcja 2A.
Koszty projektu (zasadność, racjonalność, adekwatność w stosunku do celu i zakresu projektu) i efektywność projektu (w tym prawidłowość analiz)	<p>Celem kryterium jest ocena zasadności poniesienia konkretnych wydatków, należy wskazać czy wydatki nie zostały przeszacowane, są racjonalne, czy zostały odpowiednio dobrane do planowanej inwestycji. W ramach kryterium ocena będzie obejmować zagadnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> czy korzyści osiągnięte w wyniku realizacji projektu uzasadniają poniesienie przedstawionych kosztów. czy uzyskane w wyniku obliczeń wartości wskaźników ekonomicznej i/lub finansowej opłacalności inwestycji potwierdzają potrzebę realizacji projektu oraz czy uzyskane w wyniku realizacji projektu korzyści są współmierne do poniesionych kosztów. <p>Ocenie będzie podlegać poprawność sporządzonych analiz, które są podstawą do oceny efektywności i wykonalności projektu w aspekcie jego zakresu, celów, zapotrzebowania na dofinansowanie oraz trwałości podmiotu rozumianej jako zachowanie płynności finansowej w fazie inwestowania oraz operacyjnej.</p> <p>Ocenie będzie podlegać prawidłowość sporządzenia przez wnioskodawcę analiz oraz realność przedstawionych założeń.</p>	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK korzyści osiągnięte w wyniku realizacji projektu uzasadniają poniesienie przedstawionych kosztów.
Zgodność projektu z obowiązującymi programami, planami sporządzonymi dla obszarów chronionych	<p>W ramach kryterium ocenie podlega zgodność projektu i proponowanych przez Wnioskodawcę działań z dokumentem:</p> <ul style="list-style-type: none"> Priorytetowe ramy działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF), Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań na lata 2014-2020 <p>oraz brak sprzeczności z:</p> <ul style="list-style-type: none"> zatwierdzonymi planami ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych*, planami zadań ochronnych obszarów Natura 2000*, programami ochrony gatunków lub siedlisk, <p>Zatwierdzone plany ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, plany zadań ochronnych obszarów Natura 2000 będą stanowić załącznik do wniosku aplikacyjnego Opcję</p>	tak/nie/nie dotyczy niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku bez możliwości poprawy	TAK Projekt jest zgodny z obowiązującymi programami, planami sporządzonymi dla obszarów chronionych

	„nie dotyczy” należy wybrać w przypadku, gdy projekt realizowany jest poza obszarami chronionymi.		
Zgodność projektu z obowiązującym Programem Ochrony Środowiska	W ramach kryterium ocenie podlega, czy projekt jest zgodny z aktualnym <i>Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego</i> . Weryfikacji będzie podlegać, czy realizowany/zaplanowany do realizacji projekt wpisuje się w cele i kierunki ochrony środowiska wyznaczone do osiągnięcia w POŚ dla Województwa Lubuskiego.	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	Tak projekt jest zgodny z aktualnym <i>Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego</i> .
Możliwość realizacji inwestycji	W ramach kryterium ocenie podlega, czy wnioskodawca posiada udokumentowane prawo dysponowania gruntami niezbędnymi do realizacji inwestycji (czy wnioskodawca dokonał wymaganych uzgodnień z właścicielami gruntów i w konsekwencji uzyskał prawo do dysponowania gruntami na potrzeby realizacji projektu)?	tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	Tak Wnioskodawca posiada udokumentowane prawo dysponowania gruntami niezbędnymi do realizacji inwestycji – działki nr 272 i nr 280/2 obręb Laski, na których będzie realizowana inwestycja stanowią własność Gminy Czerwieńsk.
Gotowość techniczna projektu do realizacji	W ramach kryterium ocenie podlega: <ul style="list-style-type: none"> czy Beneficjent posiada pozwolenie na budowę lub dokonał zgłoszenia robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę (i uzyskał potwierdzenie organu, że nie wniesiono sprzeciwu w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia)? czy Beneficjent posiada pozwolenie wodno-prawne? (jeśli jest wymagane) <p>Opcję „nie dotyczy” należy wybrać w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inwestycji, które nie wymagają pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia budowlanego – zgodnie z ustawą Prawo budowlane (Dz.U. 2016, poz. 290) oraz - dla projektów realizowanych w trybie „zaprojektuj i wybuduj”, dla których w momencie składania wniosku o dofinansowanie pozwolenie na budowę lub zgłoszenie budowlane nie jest wymagane. Dla projektów realizowanych w trybie „zaprojektuj i wybuduj” należy zweryfikować czy opracowano program funkcjonalno-użytkowy. 	tak/nie/nie dotyczy* niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK Beneficjent posiada pozwolenie na budowę na pełen zakres prac dotyczących odrestaurowaniu zabytkowego Parku w Laskach – Decyzja Starosty Zielonogórskiego nr 662/13 z dnia 23.08.2013r.
Dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	W ramach kryterium ocenie podlega przystosowanie infrastruktury powstałej w wyniku realizacji projektu do potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się (w tym osób niedosłyszących, niedowidzących oraz słabowidzących).	tak/nie/nie dotyczy* niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku	TAK W ramach projektu infrastruktury powstałej w wyniku realizacji inwestycji zostanie w pełni przystosowana do potrzeb

	<p>*Opcję „nie dotyczy” należy wybrać w przypadku, gdy projekt nie zakłada budowy infrastruktury która może być dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, np. inwestycje w banki genowe.</p>		<p>osób o ograniczonej możliwości poruszania się (w tym osób niedosłyszących, niedowidzących oraz słabowidzących).</p> <p>Na terenie parku brak jest obecnie ułatwień dla osób niepełnosprawnych. Ciągi spacerowe podzielono na dwa rodzaje: ciągi pieszce i pieszo jezdne. Projektowany układ opracowuje się w sposób umożliwiający jak najpełniejszy dostęp do całego obszaru, uwzględniając potrzeb osób niepełnosprawnych – w tym przede wszystkim osób poruszających się na wózkach. Parametry geometryczne jak również ukształtowanie szerokości ciągów umożliwiają optymalne korzystanie z nich przez osoby niepełnosprawne, osoby o ograniczonej możliwości poruszania się. W parku projektuje się wykonanie oświetlenia. Ciągi spacerowe oświetlone zostaną latarniami parkowymi. Tak powstała infrastruktura oświetleniowa przystosowana jest do potrzeb osób niedowidzących oraz słabowidzących.</p>
<p>Realizacja projektu na właściwym obszarze</p>	<p>W ramach kryterium ocenie podlega czy zadanie nie jest realizowane w obszarze parku narodowego? (Inwestycje przeznaczone dla parków narodowych mogą być realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020)</p>	<p>tak/nie niespełnienie kryterium oznacza odrzucenie wniosku</p>	<p>TAK</p> <p>Zadanie definitywnie nie jest realizowane w obszarze parku narodowego.</p> <p>Szczegóły w rozdziale II.3.2. Miejsce realizacji, jak również w rozdziale II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji.</p>

KRYTERIA SPECYFICZNE PUNKTOWE

Kryteria specyficzne punktowe mają zróżnicowaną maksymalną ilość możliwych do uzyskania punktów, w zależności od poziomu istotności danego problemu. Preferowane będą projekty, które w jak największym stopniu spełniają wszystkie kryteria specyficzne określone dla danego typu projektu. IZ RPO-L2020 dopuszcza sytuację, kiedy projekt otrzyma punktację „0” w ramach poszczególnych kryteriów specyficznych punktowych, ale nie skutkuje to odrzuceniem wniosku. Ocena na podstawie tych kryteriów polega na przyznawaniu punktów projektowi w zależności od stopnia spełnienia kryterium.

Projekty realizowane w partnerstwie	Preferowane będą projekty realizowane w formule partnerstwa. Partnerstwa mogą być tworzone przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe na warunkach określonych w porozumieniu lub umowie o partnerstwie (zgodnie z art. 33 ust.1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2016, poz. 217), dołączonej do dokumentacji aplikacyjnej.	0-3 punktów 0 pkt. – projekt nie jest realizowany w partnerstwie 1 pkt – projekt realizowany jest z 1 partnerem 2 pkt. – projekt realizowany jest z 2 partnerami 3 pkt. – projekt realizowany jest więcej niż z 2 partnerami 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	3 pkt. projekt realizowany jest więcej niż z 2 partnerami projekt jest realizowany w formule partnerstwa, tworzonego przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe na warunkach określonych w porozumieniu lub umowie o partnerstwie. Projekt będzie wdrażany w partnerstwie z: <ul style="list-style-type: none"> • Gminą Nowogród Bobrzański, • Gminą Świdnica, • Miastem Zielona Góra • Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe Nadleśnictwo Zielona Góra
Udostępnianie terenów cennych przyrodniczo	Preferowane będą projekty o znacznej liczbie osób korzystających z infrastruktury w roku poprzedzającym złożenie wniosku (dla projektów polegających na budowie obiektów zakładana roczna liczba osób korzystających).	1-6 punktów 1 pkt – poniżej 1 000 2 pkt.– od 1 000 do 2 500 3 pkt.– od 2 501 do 5 000 4 pkt.–od 5 001 do 7 500 5 pkt. – od 7 501 do 10 000 6 pkt. – powyżej 10 000 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	3 pkt Przedmiotowy projekt dotyczy inwestycji w Parku w Laskach, z którego skorzystała znaczna liczba osób w roku poprzedzającym złożenie wniosku – było to: 2600 osób
Obszar realizacji projektu	Preferowane będą projekty udostępniające nowe obszary cenne przyrodniczo nie objęte formami ochrony przyrody. W przypadku obszarów miejskich będą to np. miejsca, które nie zostały ustawowo zakwalifikowane jako obszar chroniony, nie zostały objęte konkretną formą ochrony przyrody, ale z punktu widzenia danej miejscowości/osiedla charakteryzują się bogatą bioróżnorodnością. Mogą to być obszary zaniedbanych parków, które dzięki interwencji zostaną udostępnione mieszkańcom i będą pełniły rolę miejsca atrakcyjnego zarówno pod kątem przyrodniczym, jak i rekreacyjnym.	0/2 punkty 0 pkt.–nie 2 pkt.–tak 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	3 pkt Przedmiotowy projekt będzie udostępniać nowy obszar cenny przyrodniczo nie objęty d tej pory żadną formą ochrony. Park objęty projektem częściowo znajduje się na obszarze NATURA 2000 (Dolina Środkowej Odry) – dotyczy to tylko terenów bezpośrednio przylegających do rzeki, natomiast miejsca bardziej oddalone, równie cenne przyrodniczo nie zostały ustawowo zakwalifikowane jako obszar

			chroniony i nie są objęte konkretną formą ochrony przyrody. Jednakże z punktu widzenia Lasek i Gminy Czerwieńsk obszar parku w całości charakteryzuje się bogatą bioróżnorodnością. Park ten dzięki interwencji zostanie udostępniony mieszkańcom i będzie pełnił rolę miejsca atrakcyjnego zarówno pod kątem przyrodniczym, jak i rekreacyjnym.
Budowa lub modernizacja infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków	Ocenie podlegać będzie, czy projekt zakłada budowę lub modernizację infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i/lub gatunków. np.: wylęgarnie jaj i ikry, azyle dla zwierząt, pogłębianie i oczyszczanie naturalnych zbiorników wodnych, budowę zastawek i innych urządzeń wodnych w celu poprawy siedlisk bytowania chronionych gatunków, urządzenia do inwentaryzacji i monitoringu gatunków.	0/4 punkty 0 pkt. – projekt nie zakłada budowy lub modernizacji infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i/lub gatunków 4 pkt. – projekt zakłada budowę lub modernizację infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i/lub gatunków 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	4 pkt. Przedmiotowy projekt zakłada modernizację infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i/lub gatunków.
Ograniczenie negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego	Ocenie podlegać będzie, czy projekt przewiduje ograniczenie negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego. Celem kryterium jest zbadanie, czy dzięki projektowi nastąpi ograniczenie antropopresji na przyrodę, a dzięki temu zostanie ograniczona dewastacja i zanieczyszczenie środowiska. Należy przeanalizować, czy działania zaplanowane w ramach projektu przyczynią się do zmniejszenia presji ruchu turystycznego na obszar objęty projektem, np. zostanie wytyczony nowy szlak/ścieżka spacerowa chroniąca przed niekontrolowanym ruchem turystycznym, zostanie wybudowana kładka dla spacerowiczów/rowerzystów umieszczona nad obszarem, który ma zostać chroniony przed zdeptaniem, zostanie wybudowany taras widokowy skupiający odwiedzających w jednym miejscu, nastąpi przekierowanie natężenie ruchu turystycznego do miejsc o niższych walorach przyrodniczych, co pozwoli zmniejszyć antropopresję na najcenniejsze obszary, wybudowane będą parking i zatoki postojowe w miejscach, gdzie odwiedzający docierali pojazdami mechanicznymi.	0 pkt. – projekt nie zakłada ograniczenia negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego 4 pkt.– projekt zakłada ograniczenie negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	4 pkt. Dzięki projektowi nastąpi ograniczenie antropopresji na przyrodę, a dzięki temu zostanie ograniczona dewastacja i zanieczyszczenie środowiska. Działania zaplanowane w ramach projektu przyczynią się do zmniejszenia presji ruchu turystycznego na obszar objęty projektem. W ramach projektu planuje się zaprojektowanie układu komunikacyjnego w taki sposób, aby zwiększone natężenie ruchu odbywało się w miejscach o niższych walorach przyrodniczych, co pozwoli zmniejszyć antropopresję na najcenniejsze obszary. Planuje się wykonanie ciągów pieszo - jezdnych, które będą chroniły park przed niekontrolowanym ruchem turystycznym. Lokalizacja małej architektury, ławek, itp. będzie

			umieszczona w taki sposób, aby zmniejszyć presję ruchu turystycznego na najcenniejsze obszary parku.
Przedmiot ochrony	Preferowane będą projekty obejmujące ochronę kilku siedlisk i/lub gatunków cennych przyrodniczo.	0/3/6punktów 0 pkt. – projekt obejmuje ochronę 1siedliska i/lub gatunku cennego przyrodniczo 3 pkt. – projekt obejmuje ochronę od 2 do 4siedlisk i/lub gatunków cennych przyrodniczo 6 pkt.–projekt obejmuje ochronę powyżej 4siedlisk i/lub gatunków cennych przyrodniczo 0 punktów w kryterium nie oznacza odrzucenia wniosku	6 pkt. Projekt obejmuje ochronę kilku siedlisk i/lub gatunków cennych przyrodniczo, są to: <ul style="list-style-type: none"> • cypryśnik błotny (Taxodium distichum), • Żywotniki zachodnie (Thuja occidentalis), • dęby szypułkowe (Quercus robur), • klony srebrzyste (Acer saccharinum). Ponadto część parku znajduje się w obszarze Natura 2000 – Dolina Środkowej Odry. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Jest to obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej 14 gatunków ptaków, w tym 8 gatunków ujętych w załączniku nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 30 KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałiań Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

KRYTERIA OCENY STRATEGICZNEJ PROJEKTÓW w ramach Poddziałiań Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry	
Ocenie będzie podlegał, czy projekt wpisuje się w konkretny Priorytet Inwestycyjny wskazany w Strategii ZIT MOF ZG oraz rekomendowane w nim typy projektów do realizacji.	Tak.

**Zgodność projektu
ze Strategią ZIT
MOF ZG**

Projekt wpisuje się w priorytet inwestycyjny 6d „Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.”

W priorytecie tym są rekomendowane następujące typy projektów, wskazane w Strategii ZIT MOF ZG:

W ramach alokacji ZIT:

Typ I: Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych;

Typ II: Rozwój infrastruktury użytku publicznego służącej wyeliminowaniu presji ruchu turystycznego na obszary i gatunki chronione

Typ III: Prowadzenie komplementarnych i uzupełniających do ogólnopolskich działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych (tylko łącznie pozostałymi rodzajami projektów).

Jest to wskazane w ramach Strategii ZIT MOF ZG, Cel 2 „Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych.”;

Działanie 2. Ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych obszaru funkcjonalnego;

Priorytet inwestycyjny 6d /RPO L2020

Przedmiotowy projekt dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, celem zapewnienia z jednej strony lepszej ochrony kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczynienie się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu i wpisuje się swoim charakterem bezpośrednio w rekomendowane do realizacji typy projektów w ramach alokacji ZIT (Typ I). Przedmiotowy projekt ma zbieżne cele z założeniami PI nr 6d, efektem projektu będzie bowiem ochrona różnorodności biologicznej regionu. Projekt zakłada powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej, ponadto w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych na poziomie lokalnym i regionalnym będzie również wzmocniać potencjał rozwoju gospodarczego i społecznego

Zgodność projektu ze Strategią ZIT MOF ZG wykazano w rozdziale II.1.4. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi.

<p>Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu Strategii ZIT ZG</p>	<p>Kryterium ma określić w jakim stopniu projekt realizuje wskaźniki produktu określone w danym Priorytecie Inwestycyjnym w Strategii ZIT MOF ZG.</p> <p>W ramach kryterium oceniana będzie relacja (proporcja) wartości założonych do realizacji w projekcie wskaźników do wartości wskaźników produktu określonych w Strategii ZIT MOF ZG na poziomie Priorytetów Inwestycyjnych. Wnioskodawca otrzyma punkty proporcjonalnie do stopnia realizacji przez projekt wskaźników Strategii ZIT MOF ZG.</p> <p>W celu obliczenia stopnia realizacji wskaźników produktu stosuje się następujący wzór:</p> $\frac{\left(\frac{Wp1}{Ws1} + \frac{Wp2}{Ws2} + \frac{Wpx}{Wsx}\right)}{X} * 30$ <p>Wp – wartość wskaźnika produkt realizowana w projekcie (dla wskaźnika 1, wskaźnika 2, wskaźnika x), Ws – wartość wskaźnika produktu na poziomie PI, zapisana w Strategii ZIT MOF ZG, X – liczba wskaźników</p>	<p>13,19 pkt Projekt realizuje wskaźniki produktu określone w danym priorytecie Inwestycyjnym w Strategii ZIT MOF ZG.</p> <p>W strategii ZIT MOF ZG są wskazane następujące wskaźniki:</p> <p><u>Wskaźnik produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]; Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie 2 szt.; w ramach projektu zakłada się realizację tego wskaźnika na poziomie: 1 szt. (w roku 2018). • Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI 23) [ha]. Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie 25,5 ha; w ramach projektu zakłada się realizację tego wskaźnika na poziomie: 6,6 szt. (w roku 2018). • Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt] Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie 2 szt.; w ramach projektu zakłada się realizację tego wskaźnika na poziomie: 6,6 szt. (w roku 2018). • Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt] Dla obszaru ZIT MOF ZG określono ten wskaźnik do realizacji na poziomie 2 szt. <p>Wyliczenie stopnia realizacji wskaźników produktu zawartych w Strategii ZIT MOF ZG będzie wyglądało następująco: $[(1/2)+(6,6/25,5)+(1/2+1/2)]/4*30= 13,19$ pkt</p> <p>Projekt realizuje każdy ze wskazanych w ZIT MOF ZG wskaźników produktu i rezultatu</p> <p>Szczegółowe informacje o stopniu realizacji wskaźnika znajduje się w rozdziale II.1.2 Analiza celów pod koniec rozdziału. Ponadto informacja o realizacji wskaźników i przyjętych wielkościach dla tych wskaźników znajdują się w rozdziale II.3.6 matryca projektu oraz w II.3.3 Zakres rzeczowy projektu</p>
<p>Rozwiązanie problemu dodatkowego wskazanego w Strategii ZIT MOF ZG</p>	<p>Ocenie będzie podlegać, czy realizacja projektu, poza bezpośrednim rozwiązaniem zidentyfikowanego w nim problemu (uznanego przez Wnioskodawcę za problem wiodący), przyczynia się do rozwiązywania innych problemów wskazanych w Strategii ZIT MOF ZG.</p>	<p>30 pkt. – rozwiązanie 4 dodatkowych problemów Realizacja projektu, poza bezpośrednim rozwiązaniem zidentyfikowanego w nim problemu (uznanego przez Wnioskodawcę za problem wiodący), przyczynia się do rozwiązywania innych problemów wskazanych w Strategii ZIT MOF ZG</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbyt niska efektywność wykorzystania zasobów kultury (strategia ZIT MOF ZG: cel 2 Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych. Działanie 1. Poprawa jakości i dostępności usług w dziedzinie kultury.) – w ramach projektu będzie realizowany wskaźnik: Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9)

		<p>[odwiedziny/rok]). Działania w ramach projektu przyczynią się zatem w istotny sposób do poprawy efektywności wykorzystania zasobów kultury.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzanie się przyczyn wykluczenia społecznego. (strategia ZIT MOF ZG: Cel 3 Poprawa społecznej spójności MOF ZG. Działanie 6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu na terenie MOF ZG.) – w ramach projektu będzie miała miejsce restauracja zdegradowanego Parku w Laskach, dzięki czemu powstanie atrakcja turystyczna, wokół której można budować ofertę turystyczno-gospodarczą, co przyczyni się do stabilizacji rynku pracy, dzięki czemu działania w ramach projektu przyczynią się do zredukowania przyczyn wykluczenia społecznego • Wysoki udział w strukturze bezrobocia osób długotrwale bezrobotnych i bez kwalifikacji zawodowych. (strategia ZIT MOF ZG: Cel 3 Poprawa społecznej spójności MOF ZG. Działanie 6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu na terenie MOF ZG.) – w ramach projektu będzie miała miejsce restauracja zdegradowanego Parku w Laskach, dzięki czemu powstanie atrakcja turystyczna, wokół której można budować ofertę turystyczno-gospodarczą, co przyczyni się do stabilizacji rynku pracy, dzięki czemu działania w ramach projektu przyczynią się do zredukowania przyczyn wykluczenia społecznego. • Mało atrakcyjna przestrzeń publiczna i rekreacyjna (strategia ZIT MOF ZG: Cel 3 Poprawa społecznej spójności MOF ZG; Działanie 2. Wsparcie rozwoju obszarów zdegradowanych.) –w ramach projektu będzie miała miejsce restauracja zdegradowanego Parku w Laskach, dzięki czemu powstanie atrakcja turystyczna, w zdecydowany sposób poprawiająca przestrzeń publiczną i rekreacyjną. Działania w ramach projektu przyczynią się zatem w istotny sposób do rozwiązania problemu związanego z „mało atrakcyjną przestrzenią publiczną i rekreacyjną. <p>Szczegółowe informacje o problemach, jakie projekt rozwiązuje znajduje się w rozdziałach II.1.1 Analiza problemów oraz w II.1.2 Analiza celów.</p>
<p>Oddziaływanie terytorialne efektów realizacji projektu</p>	<p>Ocenić będzie podlegać, czy realizacja zgłaszanego przez Wykonawcę projektu będzie oddziaływać poza zasięg terytorialny, wskazany jako obszar jego bezpośredniej realizacji.</p>	<p>25 pkt. Projekt jak wyżej wykazano obejmuje swoim zasięgiem, w zakresie oddziaływania 5 gmin Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (Miasto Zielona Góra, gminę miejsko-wiejską Czerwieńsk, gminę miejsko-wiejską Sulechów, gminę wiejską Świdnica, gminę wiejską Zabór)</p> <p>Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w rozdziale: II.1.3 Analiza grup docelowych, jak również w rozdziałach II.1.1 Analiza problemów oraz w II.1.2 Analiza celów.</p>

Źródło: opracowanie własne

II.3.8. Polityki horyzontalne

W tym rozdziale studium wykonalności ocenie zostanie poddany stopień realizacji przez projekt polityk horyzontalnych Unii Europejskiej. W odróżnieniu od polityki regionalnej, polityki horyzontalne nie są adresowane do konkretnych obszarów, ale dotyczą określonych zagadnień bez względu na to, gdzie występują.

Do najbardziej istotnych polityk horyzontalnych UE w szczególności należy zaliczyć: politykę równości szans i niedyskryminacji, politykę zrównoważonego rozwoju, politykę równouprawnienia płci. Pomimo szerokiego zakresu merytorycznego zdefiniowanych polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, dany projekt powinien realizować tę politykę, która jest dominująca i charakterystyczna w ramach danego typu przedsięwzięć.

Aby projekt mógł być przedmiotem dofinansowania musi oddziaływać neutralnie lub pozytywnie na wszystkie polityki horyzontalne.

Polityka zrównoważonego rozwoju - pozytywny wpływ

Zrównoważony rozwój oznacza wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku oraz bardziej konkurencyjnej. Dzięki temu podejściu kraje Unii Europejskiej mają prosperować w niskoemisyjnym świecie ograniczonych zasobów, jednocześnie zapobiegając degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności i niezrównoważonemu wykorzystaniu zasobów. Działania podejmowane w celu realizacji rozwoju to działania zwiększające konkurencyjność, przeciwdziałające zmianom klimatu oraz zapewniające czystą i efektywną energię. Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju sprowadza się między innymi do:

- ograniczenia zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych,
- wspierania zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwanie energii z niskoemisyjnych źródeł z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej,
- energooszczędnego budownictwa.

co w pełni pokrywa się z celami przedmiotowego projektu (pozytywny wpływ), szerzej opisanymi w rozdziale II.1.2 Analiza celów.

Polityka równości szans i niedyskryminacji – pozytywny wpływ

Spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji oznacza podejmowanie działań zapobiegających wszelkim formom dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na politykę równych szans i niedyskryminacji. Osobami korzystającymi pośrednio z efektów projektu będą mieszkańcy Gminy bez względu na płeć, pochodzenie, wykształcenie, wyznanie, sytuację socjoekonomiczną, rasę, kolor skóry, religię, światopogląd, niepełnosprawność lub orientację seksualną. W wyniku realizacji projektu zostaną zmniejszone bariery w dostępie do usług publicznych oferowanych przez Beneficjenta, w tym dla osób niepełnosprawnych.

Polityka równouprawnienia płci – pozytywny wpływ

Polityka ta ma prowadzić do podejmowania działań na rzecz osiągnięcia stanu, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki oraz gdy mają oni równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju), z których mogą korzystać. Zasada ta ma gwarantować możliwość wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci.

Projekt ma pozytywny wpływ na politykę równouprawnienia płci. Przedsięwzięcie oraz jego produkty i rezultaty w żaden sposób nie dyskryminują oraz nie utrwalają stereotypów płci. Przedmiotem zainteresowania projektu nie są kwestie równości płci. Jednakże należy zaznaczyć, że Beneficjent będzie stosował tę zasadę np. w procesie zarządzania projektem. Kadra zostanie dobrana nie wg płci, ale posiadanych kompetencji i doświadczenia.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Projekt jest:

- pozytywny w zakresie polityki zrównoważonego rozwoju,
- pozytywny w zakresie równości szans i niedyskryminacji,
- pozytywny w zakresie równouprawnienia płci.

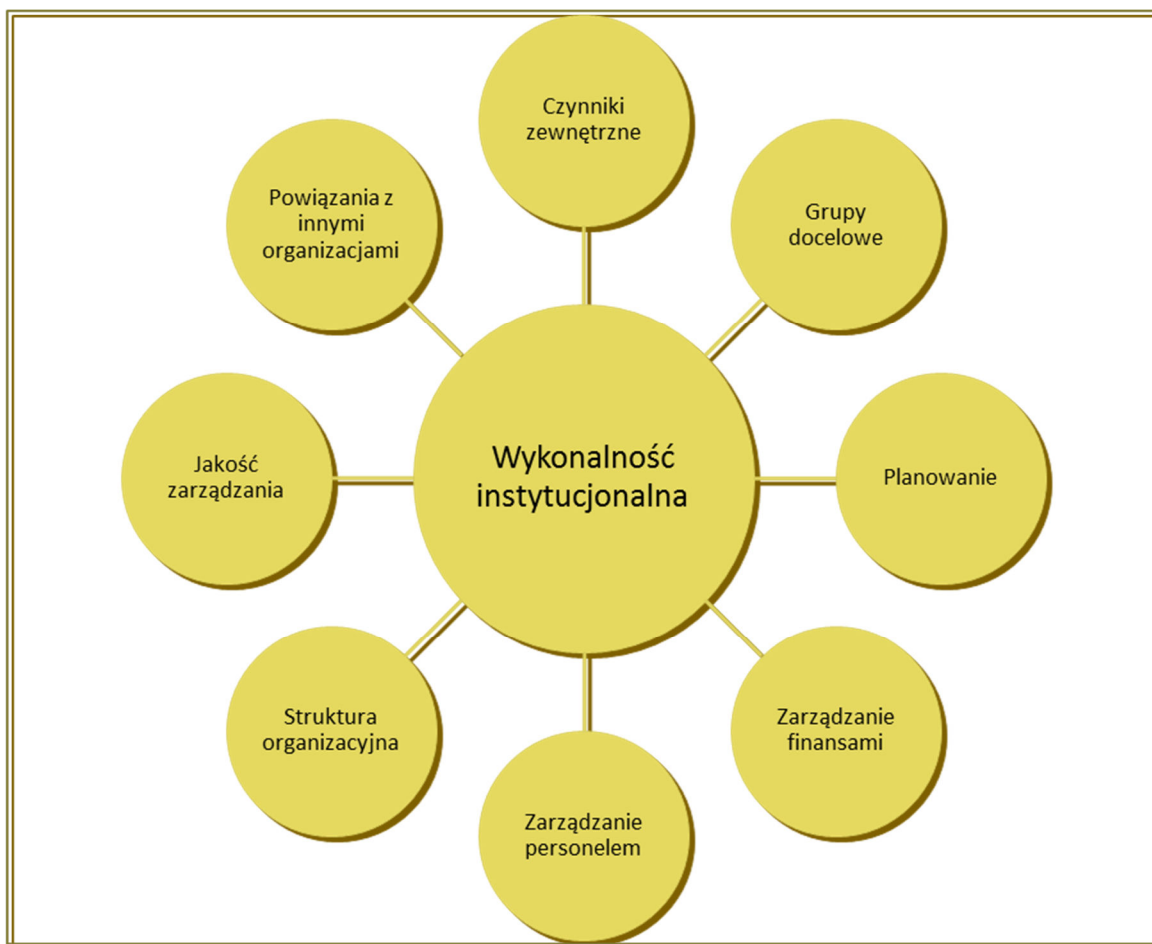
III. Wykonalność projektu

W rozdziale trzecim niniejszego studium wykonalności projektu dotyczącego przedmiotowej inwestycji opisane jest zagadnienie dotyczące wykonalności instytucjonalnej i prawnej inwestycji.

III.1. Wykonalność instytucjonalna

W tym punkcie studium wykonalności ocenie podlega przygotowanie podmiotu realizującego projekt do jego wdrożenia, czyli status prawny i sytuacja wnioskodawcy, zabezpieczenie rzeczowe, finansowe i kadrowe gwarantują powodzenie inwestycji.

Analizą wykonalności instytucjonalnej objęto następujące obszary:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Project Cycle Management Guidelines”, European Comission

Czynniki zewnętrzne

Podstawowe parametry charakteryzujące sytuację społeczno - ekonomiczno województwa zawiera poniższa tabela.

Tabela 31 Wybrane parametry sytuacji społeczno-gospodarczej Województwa Lubuskiego w 2015 r.

	Jednostka miary	2015
PODZIAŁ TERYTORIALNY (STAN W DNIU 31 XII)		
Podregiony (NTS3)	-	2
Powiaty (NTS4)	-	12
Miasta na prawach powiatu (NTS4)	-	2
Gminy (NTS5)	-	83
Miasta	-	42
Miejscowości podstawowe ogółem	-	1297
Sołectwa	-	1026
Powierzchnia*	ha	1398789
LUDNOŚĆ (STAN W DNIU 31 XII) *		
Ludność faktycznie zamieszkała		
Ogółem	osoba	1018075
Kobiety	osoba	495674
Mężczyźni	osoba	522401
Ludność według grup wieku:		

0-4 lat	osoba	49795
5-9 lat	osoba	56421
10-14 lat	osoba	47756
15-19 lat	osoba	52723
20-24 lat	osoba	63670
25-29 lat	osoba	74519
30-34 lat	osoba	87847
35-39 lat	osoba	84368
40-44 lat	osoba	72387
45-49 lat	osoba	59146
50-54 lat	osoba	63345
55-59 lat	osoba	79251
60-64 lat	osoba	76488
65-69 lat	osoba	60505
Ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)	osoba	73
Ludność w wieku:		
Przedprodukcyjnym	osoba	153972
Produkcyjnym	osoba	673190
Poprodukcyjnym	osoba	190913
W % ogółem ludność w wieku:		
Przedprodukcyjnym	%	18,1
Produkcyjnym	%	63,1
Poprodukcyjnym	%	18,8
Wskaźniki obciążenia demograficznego		
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	58,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	103,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	29,7
Kobiety na 100 mężczyzn	osoba	105
Na 1000 ludności:		
Zgony	-	9,96
przyrost naturalny	-	-0,7
urodzenia żywe	-	9,2
małżeństwa zawarte w ciągu roku	-	4,9
Rozwody	-	2,0
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	promil	4,1
Saldo migracji na pobyt stały		
saldo migracji gminnych wewnętrznych	osoba	-893
saldo migracji zagranicznych	osoba	b.d.
Bezrobotni zarejestrowani		
Ogółem	osoba	39348
Mężczyźni	osoba	18085
Kobiety	osoba	21263
Bezrobotni według wieku		
24 lata i mniej	osoba	5357
25-34	osoba	10479
35-44	osoba	8371
45-54	osoba	7300
55 i więcej	osoba	7841
Stopa bezrobocia rejestrowanego	%	12,5

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	6,1
Kobiety	%	7,1
Mężczyźni	%	5,3
Oferty pracy		
Ogółem	-	2611
dla niepełnosprawnych	-	175
Aktywność ekonomiczna (dane średnioroczne)		
aktywni zawodowo	tys. osób	440
bierni zawodowo	tys. osób	374
Wskaźnik zatrudnienia		
Ogółem	%	51,1
Kobiety	%	44,1
Mężczyźni	%	58,3
Procentowy udział osób w wieku 25-64 lata uczących się i kształcących się w ludności ogółem w tej samej grupie wieku	%	2,5
WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	zł	3567,60
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	%	85,9
Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych razem	osoba	196405
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń razem	zł	1810,13
Przeciętna liczba osób pobierających emerytury i renty - rolnicy indywidualni	osoba	18361
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych	zł	1319,74
ZASOBY MIESZKANIOWE		
Mieszkania*	-	b.d
Przeciętna powierzchnia użytkowa		
1 mieszkania	m2	b.d
na 1 osobę	m2	b.d
gaz z sieci	-	:
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO		
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania*	-	1780
Mieszkania oddane do użytkowania		
Mieszkania	-	3233
Izby	-	13691
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	308325
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	-	641
Mieszkania na 10 tys. ludności	-	31,71
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	102,9
Zużycie wody, energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych		
zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m3	86,1
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)		
Ogółem	-	11272
sektor publiczny	-	4731
sektor prywatny	-	105731
Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007		

Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	3416
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	-	119
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	-	8709
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	214
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	462
Sekcja F – Budownictwo	-	13750
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	-	28234
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	-	7537
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	-	3122
Sekcja J - Informacja i komunikacja	-	2027
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	-	2988
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	-	10737
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	7672
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	2914
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	-	675
Sekcja P – Edukacja	-	3309
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	-	5975
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	-	1946
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	-	7344
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	1

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Województwo Lubuskie ze względu na swe położenie geograficzne stanowi ważny element korytarzy transportowych łączących kraje skandynawskie z Europą Południową oraz Europę Zachodnią z Europą Centralną i Wschodnią. Położenie geograficzne i przestrzenne Województwa Lubuskiego oraz związana z nimi dostępność komunikacyjna stanowią o jego konkurencyjności oraz o konkurencyjności głównych ośrodków miejskich (Gorzów Wlkp, Zielona Góra, Nowa Sól, Żary, Świebodzin, Sulechów) zwłaszcza w sferze gospodarczej (atrakcyjność: inwestycyjna, turystyczna i antropogeniczna). Przez teren województwa przebiegają dwa paneuropejskie korytarze transportowe: nr II – Berlin – Poznań – Warszawa – Mińsk – Moskwa – Niżny Nowogród (przyszła A-2) i III Berlin – Wrocław – Katowice – Lwów – Kijów (A-4 przyszła A-18) oraz dwa inne korytarze na kierunku północ – południe: nadodrzański (Świnoujście – Szczecin – Gorzów – Zielona Góra – granica czeska (droga nr 3) i wschód – zachód: (Kostrzyn – Gorzów – Gdańsk).

Historyczna przeszłość Ziemi Lubuskiej powoduje, że przestrzeń województwa nie jest kulturowo jednorodna. Południowa część województwa, o gęstej sieci osadniczej, historycznie związana ze Śląskiem, charakteryzuje się dużą liczbą rezydencji i parków, w tym o unikatowych walorach jak pałace w Żaganiu i Iłowej. Część północno – wschodnia i środkowo – wschodnia to obszary o wielkich walorach przyrodniczych: wysokiej lesistości, licznych jeziorach i rzekach, a równocześnie o słabiej rozwiniętej sieci osadniczej.

Beneficjentem niniejszego projektu jest Gmina Czerwieńsk - jednostka samorządu terytorialnego, Partnerem Gmin Nowogród Bobrzański, Gmin Świdnica, Miasto Zielona Góra oraz Państwowe Gospodarstwo Leśne, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Zielona Góra .

Status prawny Beneficjenta (Gminy Czerwieńsk) jako jednostki podziału terytorialnego państwa reguluje art. 16 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, a także ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym. Gmina, jako jednostka samorządu terytorialnego posiada osobowość prawną i jest wpisana do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej prowadzonego przez Urząd Statystyczny. Działalność Gminy regulowana jest również przez Statut, przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Gminie Czerwieńsk w sprawie Statutu Gminy.

Więcej informacji odnośnie przepisów prawa wpływających na funkcjonowanie instytucji znajduje się w kolejnym podrozdziale „struktura organizacyjna”.

Powiązania z innymi podmiotami/organizacjami

Marketing terytorialny jest istotnym narzędziem budowania silnej pozycji Gminy w coraz bardziej konkurencyjnym środowisku społecznym. Aktywność marketingowa musi być postrzegana w kontekście wykorzystywania szans rozwojowych Gminy. Ważnym elementem pobudzenia aktywności lokalnej jest przygotowanie a następnie skuteczna realizacja strategii marketingowej. Rozwijające się kontakty Gminy z instytucjami otoczenia zewnętrznego, rosnąca rola środków unijnych w rozwoju społeczności lokalnych, internacjonalizacja gospodarki regionalnej, a następnie skuteczne korzystanie z narzędzi i działań marketingowych przez Gminę to wszystko spowodowało, iż Gmina Czerwieńsk jest postrzegana jako atrakcyjna przyrodniczo, nowoczesna i przyjazna zarówno mieszkańcom, turystom, jak i inwestorom.

Gmina jest najbliższym partnerem organizacji pozarządowych, nie tylko poprzez działanie w społeczności lokalnej, ale przede wszystkim poprzez wspólnotę celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Relacje pomiędzy Gminą (jednostką samorządu terytorialnego) a organizacjami pozarządowymi reguluje przede wszystkim ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z nią samorządy, a także szerzej wszystkie organy administracji publicznej, mają obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie zadań pożytku publicznego, które wymienione są w ustawie. Ustawa nie przesądza jednak, jak ten obowiązek ma być realizowany, pozostawiając w tym zakresie wybór samorządom. Przykładowe formy współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi:

- zlecenie zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie albo w formie powierzenia (pełne finansowanie) albo zlecenia realizacji zadania (dofinansowanie);
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;

- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych;
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym;
- zawieranie umów o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie;
- zawieranie umów partnerstwa określonych w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Beneficjentem przedmiotowego projektu jest Gmina Czerwieńsk, natomiast Operatorem – Zabytkowy Park Dworski w Laskach w Gminie Czerwieńsk. Projekt będzie wdrażany w partnerstwie z Gminą Nowogród Bobrzański, Gminą Świdnica, Miastem Zielona Góra oraz Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe Nadleśnictwo Zielona Góra. Nie planuje się zawarcia partnerstwa z sektorem rządowym, pozarządowym lub biznesu.

Rysunek 20 Lider i partnerzy projektu

Źródło: opracowanie własne

Zadania Lider:

- złożenie wniosku w celu pozyskania dofinansowania na realizację projektu,
- podpisanie umowy na dofinansowanie,
- monitorowanie projektu oraz końcowe jego rozliczenie,
- sporządzenie i dostarczenie niezbędnych informacji na temat projektu uprawnionym do tego celu instytucjom,
- przechowywanie w okresie określonym przez instytucję udzielającą pomocy finansowej wszelkich danych i informacji dotyczącej jego realizacji,
- umożliwienie kontroli i audytu projektu na żądanie uprawnionych do tego instytucji i organów,
- prawidłową realizację działań ujętych we wniosku o dofinansowanie niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu.

Zadania Partnera:

- uczestnictwo i współpraca w procesie podejmowania przez Lidera Projektu wszelkich decyzji mających na celu prawidłową realizację projektu – funkcja opiniotwórcza i konsultacyjna,
- wniesienie odpowiedniego (niefinansowego) udziału/wkładu w realizację projektu, tj. zasobów ludzkich, organizacyjnych i technicznych,
- współpraca z Liderem Projektu w zakresie prowadzenia działań promocyjnych niezbędnych do informowania społeczeństwa o realizacji projektu współfinansowanego ze środków UE,
- wsparcie Lidera Projektu poprzez uczestnictwo w konferencji dot. oddania do użytkowania odrestaurowanego Zabytkowego Parku Dworskiego w Laskach,
- współpraca z Liderem Projektu podczas opracowywania folderu/publikacji oraz realizacji filmu promującego przedsięwzięcie.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM PUNKTOWYM 3 pkt

Nazwa kryterium - Projekty realizowane w partnerstwie

projekt jest realizowany w formule partnerstwa, tworzonego przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe na warunkach określonych w porozumieniu lub umowie o partnerstwie. Jest 4 partnerów.

Grupy docelowe

Grupy docelowe zostały szczegółowo opisane w pkt. II.1.3. Analiza grup docelowych niniejszego Studium Wykonalności Projektu.

Planowanie

Gmina Czerwieńsk od wielu lat w swojej działalności posługuje się dokumentami strategicznymi pozwalającymi wyznaczyć cele, a następnie monitorować ich stan realizacji. Włodarze jak i pracownicy urzędu są przekonani o konieczności stosowania tego typu podejścia do planowania przyszłości samorządu.

Strategia samorządu wyznacza główne kierunki rozwoju, wyznacza do osiągnięcia określone cele. Jest narzędziem do efektywnego zarządzania jednostką z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Natomiast misja samorządu wyznacza realne cele nadrzędne dla rozwoju JST, które będą przedmiotem dążeń na najbliższe lata. Określenie misji jest ściśle powiązane z wyznaczonymi celami i przekłada się na strategię i plany jednostki.

Rysunek 21 Misja

Źródło: : Strategia Rozwoju Gmina Czerwieńsk

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk określa cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działania gminy w okresie 2011–2018. Przed samorządem stoi perspektywa pozyskiwania i zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet Gminy Czerwieńsk – z uwagi na stale rosnącą liczbę zadań własnych – niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych rezultatów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania. Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011–2018 to:

- Środki własne budżetowe na realizację zadań własnych gminy;
- Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe:
  - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności);
  - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
  - inne zagraniczne środki finansowe;
  - krajowe środki finansowe;
  - inne źródła finansowania.

Komercyjne instrumenty finansowe:

- pożyczki i kredyty bankowe;
- leasing finansowy;
- inne.

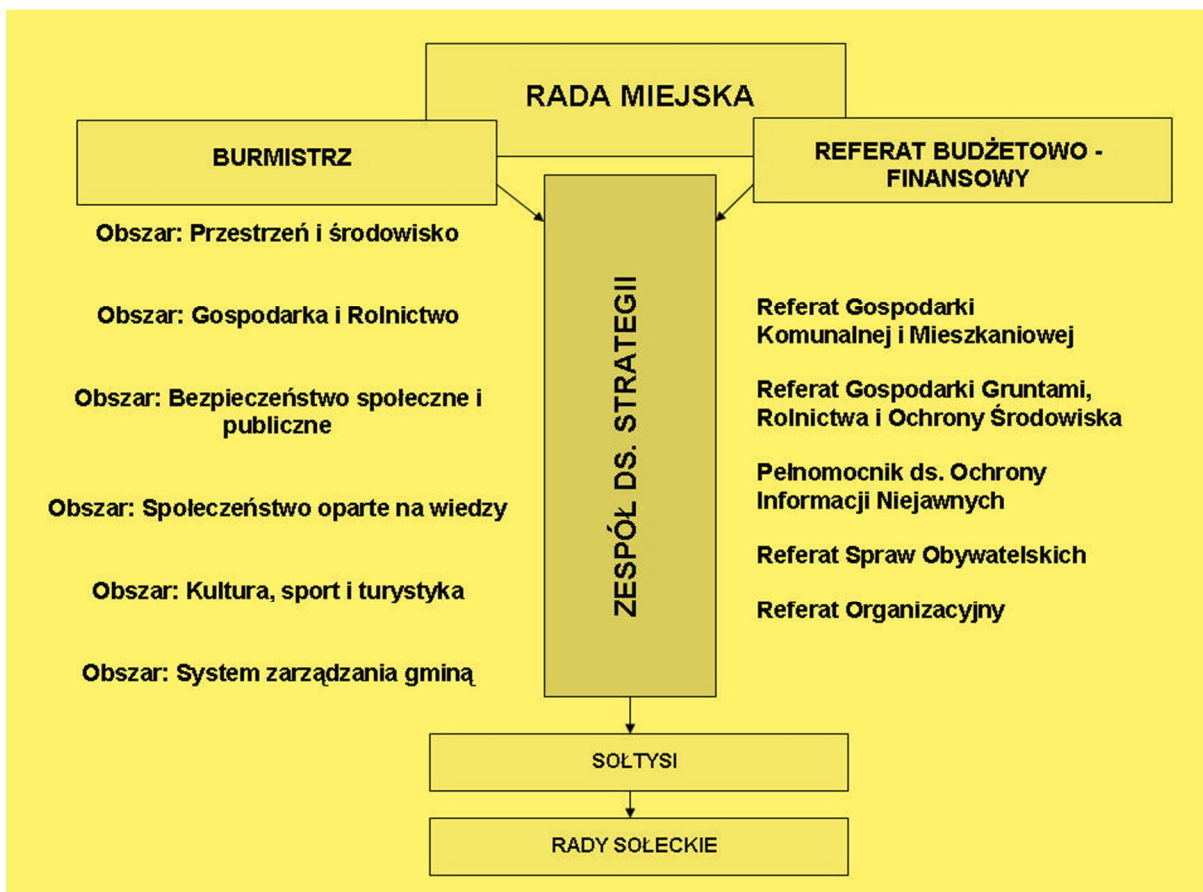
Zarówno poprzedni jak i obecny budżet Gminy zostały wykonane poprawnie i konsekwentnie realizowane przez władze Gminy.

Gmina wdraża plan monitorowania Strategii Rozwoju. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania, ewaluacji i aktualizacji jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

W celu prowadzenia sprawnego monitoringu proponuje się powołanie specjalnego Zespołu ds. strategii. Będzie odpowiedzialny za realizację celów założonych w obszarach: Przestrzeń i środowisko, Gospodarka i Rolnictwo, Bezpieczeństwo Społeczne i Publiczne, Społeczeństwo oparte na wiedzy, Kultura, sport i turystyka oraz System zarządzania gminą. W skład Zespołu wejdą: Burmistrz wraz z przedstawicielami poszczególnych Komisji, Sołtysi w porozumieniu z Radami Sołeckimi oraz przedstawiciele Referatów.

Co roku Zespół ds. strategii będzie pracować nad aktualizacją zapisów strategii. Oceniany będzie postęp prac nad realizacją Strategii, a następnie wskazane będą kolejne priorytetowe zadania do realizacji w roku następnym. Przy wyborze zadań do realizacji będą brane pod uwagę zmieniające uwarunkowania zarówno zewnętrzne (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania środków finansowych), jak i wewnętrzne, wpływające na rozwój gminy. Wszelkie proponowane zmiany uchwalane będą przez Radę Miejską.

Poniższy schemat przedstawia proponowany monitoring Strategii w założonych obszarach rozwoju.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011 – 2018

Aby „Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk 2011-2018” przyniosła zaplanowane efekty musi być systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wczesne wykrycie ewentualnych nieprawidłowości, które mogą wystąpić przy realizacji założonych celów. Dzięki monitoringowi możliwe również będzie określenie stopnia wdrożenia strategii, czy w przewidzianym przedziale czasowym zostały zrealizowane zaplanowane działania.

Wnioskodawca w ramach przedmiotowego projektu planuje realizację zamówień publicznych. Wszystkie działania związane z realizacją Projektu będą wdrażane z poszanowaniem prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, zgodnie z dyrektywami oraz dokumentami strategicznymi wszystkich poziomów w danym obszarze wsparcia. Działania do realizacji zadań publicznych zostały szerzej opisane w rozdziale III.2.2.

Zarządzanie finansami

Beneficjent prowadzi pełną księgowość zgodną z ustawą o prowadzeniu rachunkowości. Beneficjent nie zalega z płatnościami na rzecz instytucji sektora publicznego – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Skarbowego. Beneficjent prawidłowo rozliczył otrzymane wcześniej dotacje.

Beneficjent nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie ze środków wspólnotowych w ramach RPO Lubuskie 2020:

- na Beneficjencie nie ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;

- Beneficjent nie znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9–11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych, dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z dnia 01.10.2004 r., str. 2);
- Beneficjent nie wykorzystał niezgodnie z przeznaczeniem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy o finansach publicznych.

Za zarządzanie finansami Beneficjenta odpowiada Skarbnik będący głównym księgowym oraz podległa mu komórka.

Sprawozdania finansowe JST przygotowane przez Skarbnika przy współudziale jednostek organizacyjnych samorządu zostały przedstawione i pozytywnie zaopiniowane przez organ Uchwałodawczy stanowiący JST oraz zostały zatwierdzone przez niezależnego audytora z Regionalnej Izby Obrachunkowej.

Wnioskodawca w poprzednich latach realizowała już inwestycje współfinansowane środkami zewnętrznymi i zawsze w oparciu o ostatni wniosek o płatność rozliczała otrzymane dotacje bezpośrednio po zakończeniu realizacji zadania.

Stan finansów w jednostce jest podstawowym źródłem informacji o działalności JST, które odzwierciedla wszystkie zdarzenia, jakie wystąpiły w samorządzie. Wnioskodawca regularnie publikuje informacje na temat swoich osiągnięć i stanie finansów zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Obieg dokumentów oraz zarządzanie finansami w gminie jest odpowiednio dokumentowane zgodnie z Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów w urzędzie.

Pracownicy urzędu mają obowiązek stosowania się do regulaminu, w skład którego wchodzi system monitoringu i planowania pracy. Taki sposób działania umożliwia sprawne tworzenie harmonogramu pracy, obniżając jej koszt i zwiększając efektywność pracy pracowników.

Proces realizacji dostaw w JST realizowany jest poprzez odpowiednią procedurę, która zapewnia prawidłowy tryb postępowania w zakresie zakupu dostaw, usług i robót budowlanych, planowania zakupów, w tym ustanawiania kryteriów wyboru i oceny wykonawców.

Zarządzanie personelem

Analiza potencjału beneficjenta wykazała, że posiada on wykwalifikowany personel zdolny do wdrożenia przedmiotowego projektu. W swojej wieloletniej historii pracownicy urzędu zdobyli doświadczenie w zakresie wdrażania projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych (EFRR, EFS oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013).

Wszystkie projekty zostały rozliczone, a kontrola instytucji nie wykazała żadnych istotnych nieprawidłowości w zakresie finansowym, czy prawa zamówień publicznych.

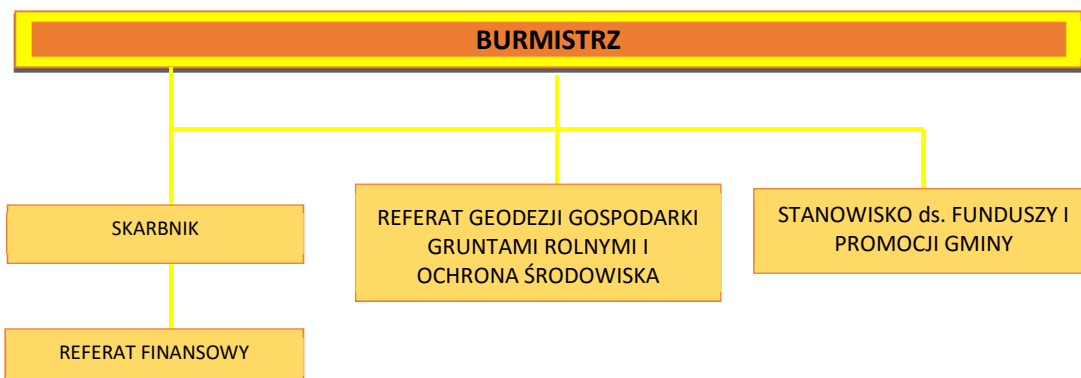
Beneficjent posiada komórkę odpowiedzialną za wszelkie płatności w ramach projektu. Na czele tej komórki stoi Skarbnik z wieloletnim doświadczeniem.

Ponadto samorząd dysponuje ekspertami w zakresie ustawy prawo zamówień publicznych i funduszy unijnych (pracownicy urzędu korzystają też w tym obszarze ze specjalistycznych podmiotów

zewnętrznych, które wspierają swoim doświadczeniem i wiedzą techniczną procesy wyboru wykonawców i zdobywania oraz rozliczania inwestycji współfinansowanych środkami zewnętrznymi).

Na potrzeby realizacji projektu zostanie powołany Zespół ds. Zarządzania Projektem składający się z przedstawicieli sekcji finansowej, Referatu Geodezji Gospodarki Gruntami Rolnymi i Ochrony Środowiska oraz Stanowiska d. Funduszy i Promocji Gminy. Nad zespołem projektowym nadzór będzie pełnił Burmistrz.

Rysunek 23 Zespół ds. Zarządzania Projektem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych beneficjenta

Praca osób odpowiedzialnych za realizację projektu będzie finansowana ze środków wnioskodawcy w ramach istniejącego zatrudnienia. Pracownicy posiadają duże doświadczenie w prowadzeniu tego typu przedsięwzięć. Realizując od wielu lat różnej wielkości prace inwestycyjne oraz dostawy nabyli umiejętności, co z pewnością przełoży się na prawidłowy przebieg realizacji projektu.

Beneficjent posiada zasoby kadrowe i techniczne pozwalające na prawidłową i płynną realizację projektu. Dysponuje on m.in. pomieszczeniami w siedzibie, zaś do wdrażania projektu mogą być wykorzystane m.in.: telefony stacjonarne, samochody, komputery z podłączeniem do Internetu, fax. oraz inny sprzęt biurowy.

Tabela 32 Zakres odpowiedzialności osób zarządzających projektem

ZARZĄDZANIE PROJEKTEM	
Nazwa	Zakres działania
BURMISTRZ	Bezpośredni nadzór nad całością prac związanych z realizacją projektu
STANOWISKO ds. FUNDUSZY I PROMOCJI GMINY	<ul style="list-style-type: none"> • komunikacja z Instytucją Zarządzającą RPO L2020, • zarządzanie ryzykiem, • prowadzenie dokumentacji projektowej, • nadzór nad realizacją budżetu projektu, • monitorowanie realizacji projektu, • kontrolne w miejscu realizacji inwestycji, • promocja projektu, • obsługa kontroli projektu, • robót budowlanych inwestycji

<p>SKARBNIK</p> <p>REFERAT FINANSOWY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ewidencjonowanie wydatków w ramach projektu zgodnie z prawodawstwem krajowym • wydzielenie kont syntetycznych i analitycznych dot. projektu • regulowanie płatności na rzecz Wykonawcy • sprawdzanie faktur pod względem formalno-rachunkowym • przygotowanie wniosków o płatność • nadzór nad realizacją budżetu projektu
<p>REFERAT GEODEZJI GOSPODARKI GRUNTAMI ROLNYMI I OCHRONA ŚRODOWISKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie i prowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych • przygotowanie projektów umów z Wykonawcami • zarządzanie zmianami w umowach z Wykonawcami • udział w kontrolach w miejscu realizacji inwestycji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych beneficjenta.

Wnioskodawca prowadzi politykę kadrową poprzez pozyskiwanie, rozwój i utrzymanie efektywnie działającego zespołu pracowników, który zapewnia pełną, na wysokim poziomie realizację zadań wynikających z ustawy. Priorytetem polityki kadrowej jest rozwój zawodowy pracowników urzędu poprzez tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, wdrożenie efektywnego systemu szkoleń oraz przejrzystego systemu awansowania i nagradzania, jako istotnych elementów motywacji. W celu realizacji polityki kadrowej przywiązuje się dużą wagę do planowania zasobów ludzkich, naboru pracowników oraz ich oceny.

Nabór pracowników stanowi istotny obszar strategicznego zarządzania kadrami w urzędzie. Nabór do służby samorządowej w urzędzie jest otwarty i konkurencyjny. Nabór pracowników na określone stanowiska pracy jeśli chodzi o wymagania kwalifikacyjne oraz zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności następuje w oparciu o opis stanowiska pracy. Opis poszczególnych stanowisk pracy przygotowuje kierownik komórki organizacyjnej i przedkłada do akceptacji kierownikowi jednostki. Nabór pracowników przeprowadza się w celu zapewnienia realizacji zadań JST, przy uwzględnieniu specyfiki wymagań niezbędnych przy obsadzie poszczególnych komórek organizacyjnych i stanowisk pracy. Ogłoszenia o naborze na stanowiska urzędnicze zawierają co najmniej następujące informacje:

- nazwę i adres urzędu,
- nazwę stanowiska pracy,
- zakres głównych obowiązków,
- wymagania warunkujące dopuszczenie do procedury rekrutacyjnej,
- wymagania związane ze stanowiskiem pracy,
- wykaz dokumentów, które należy złożyć,
- miejsce, termin i warunki składania ofert.

Okresowa ocena pracowników służy zapewnieniu odpowiedniego poziomu merytorycznego kadry urzędniczej w jednostkach samorządu terytorialnego. Poddanie się ocenie jest obowiązkowe dla pracowników samorządowych zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych, w tym kierowniczych stanowiskach urzędniczych.

Pracodawca jest zobowiązany zapewnić pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy, ponosi też odpowiedzialność za stan BHP w zakładzie pracy. Chroni on ponadto zdrowie i życie

pracowników przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki do zapewnienia wymaganych przez prawo warunków pracy.

Struktura organizacyjna

Beneficjentem niniejszego projektu jest Gmina Czerwieńsk - jednostka samorządu terytorialnego – czyli typ podmiotu uprawniony do ubiegania się o dofinansowanie zgodnie z wyżej cytowanymi zapisami SZOOP RPL L2010.

Status prawny gminy jako jednostki podziału terytorialnego państwa reguluje art. 16 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, a także ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym. Gmina, jako jednostką samorządu terytorialnego posiada osobowość prawną i jest wpisana do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej prowadzonego przez Urząd Statystyczny.

Działalność Gminy regulowana jest również przez Statut, przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Gminy Czerwieńsk w sprawie Statutu Gminy.

Zgodnie ze Statutem gmina jest podstawową jednostką lokalnego samorządu terytorialnego powołaną dla organizacji życia publicznego na swoim terytorium. Mieszkańcy zamieszkujący obszar gminy z mocy ustawy stanowią gminną wspólnotę samorządową, realizującą swoje zbiorowe cele lokalne poprzez udział w referendum oraz poprzez swoje ograny. Gmina położona jest w Powiecie Zielonogórskim, w Województwie Lubuskim. Gmina posiada osobowość prawną. Wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

Zakres działania gminy wynikający z Ustawy o samorządzie gminnym obejmuje wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów (art. 6). W zakres tych spraw wchodzi zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnot. Zadania własne gminy obejmują m.in. sprawy (art. 7):

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania
- ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- działalności w zakresie telekomunikacji,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- edukacji publicznej,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony

- zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- cmentarzy gminnych,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej, promocji gminy,
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych,
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Organami gminy są:

- Rada Miejska,
- Burmistrz.

Do właściwości Rady Miejskiej należy m.in.:

- uchwalanie statutu gminy;
- ustalanie wynagrodzenia kierownika JST, stanowienie o kierunkach jego działania oraz przyjmowanie sprawozdań z jego działalności;
- powoływanie i odwoływanie skarbnika gminy, który jest głównym księgowym budżetu;
- uchwalanie budżetu gminy, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu;
- uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- uchwalanie programów gospodarczych;
- przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Rada Miejska kontroluje działalność Burmistrza, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy; w tym celu powołuje komisję rewizyjną. Organem wykonawczym gminy jest Burmistrz. Kadencja Burmistrza rozpoczyna się w dniu rozpoczęcia kadencji rady miejskiej lub wyboru go przez radę miejską i upływa z dniem upływu kadencji rady.

Burmistrz wykonuje uchwały rady miejskiej i zadania gminy określone przepisami prawa.

Do zadań Burmistrza należy w szczególności:

- przygotowywanie projektów uchwał rady gminy;

- opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- określanie sposobu wykonywania uchwał;
- gospodarowanie mieniem komunalnym;
- wykonywanie budżetu;
- zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

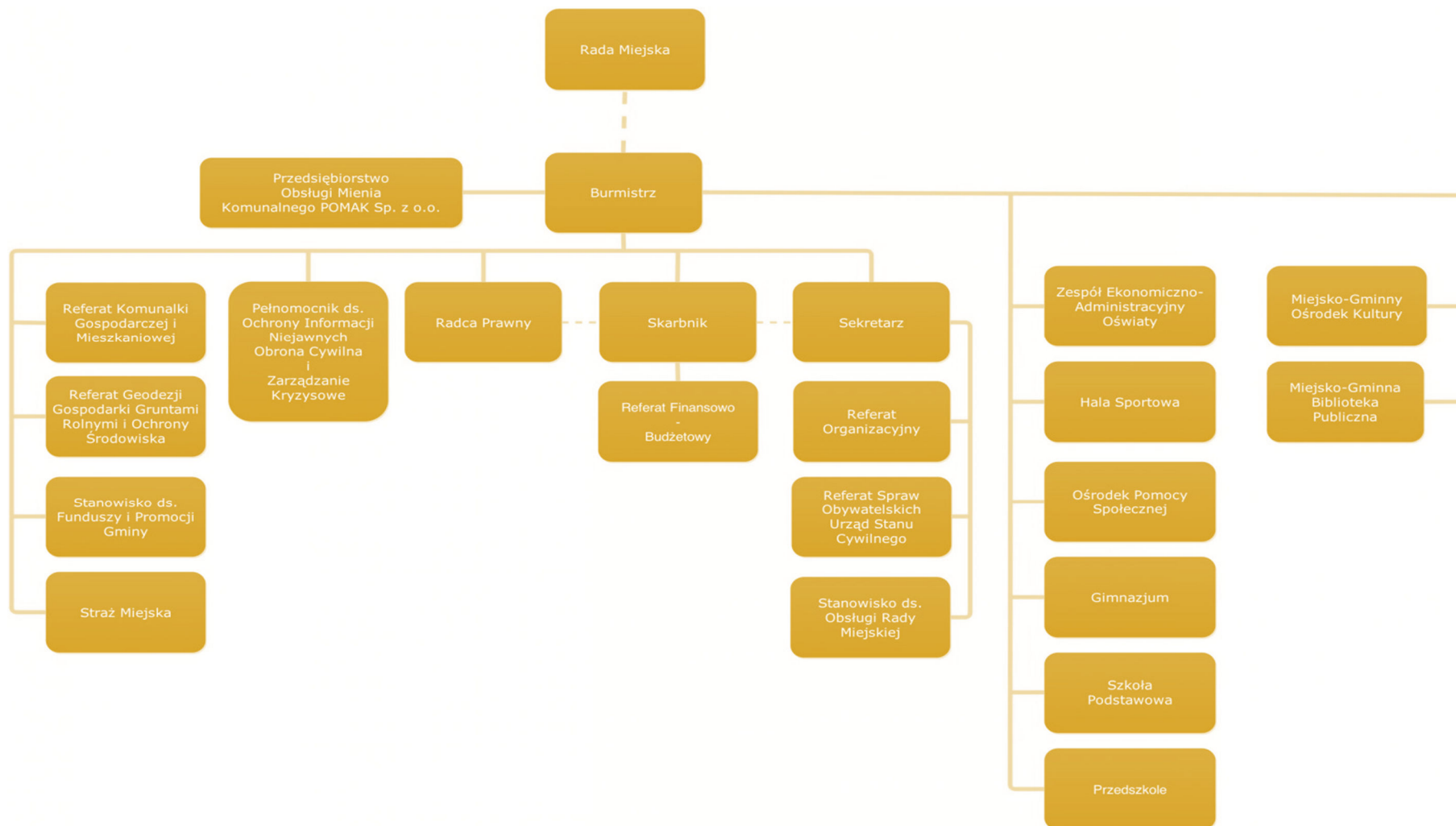
Burmistrz kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

Rada uchwała budżet gminy, w którym są m.in. zabezpieczone środki na realizację projektu (wkład własny). Natomiast bieżącym nadzorem nad realizacją projektu, od fazy aplikowania, aż po płatność końcową zajmuje się Burmistrz oraz podlegli mu pracownicy Urzędu Miasta/Urzędu Gminy. Włączenie władz gminy w proces nadzoru realizacji projektu gwarantuje wysoką jakość koordynacji współpracy poszczególnych komórek.

Urząd posiada swój schemat organizacyjny, który odpowiada obowiązkom jakie musi realizować gmina. Natomiast na potrzeby realizacji projektu utworzona zostanie robocza grupa, w skład której wejdą poszczególne osoby zaangażowane u Wnioskodawcy w procesy inwestycyjne. Pracownicy znają swoje obowiązki i wiedzą za co są odpowiedzialni przy wdrażaniu projektu. Poniżej znajduje się schemat organizacyjny gminy

Rysunek 24 Schemat organizacyjny Wnioskodawcy

Źródło: dane Beneficjenta

Jakość zarządzania

Kierowanie Jednostką Samorządu Terytorialnego, jaką jest Gmina na drodze do konstruktywnych przemian zaczyna się od określenia kierunku, opracowania wizji przyszłości oraz strategii pozwalających wprowadzić zmiany, które doprowadzą do urzeczywistnienia tej wizji. Możliwość realizacji planów uzyskuje się dzięki jednoczeniu ludzi. Oznacza to komunikowanie nowego kierunku pracownikom, którzy potrafią zawierać sojusze oraz rozumieją wizję i chcą się zaangażować w jej urzeczywistnienie. Urzeczywistnianie wizji wymaga motywowania i inspirowania – trzeba sprawić, żeby ludzie cały czas podążali w odpowiednim kierunku. Celem kadry zarządzającej (Burmistrz) jest sprawowanie nadzoru, tworzenie atrakcyjnej wizji przyszłości, inspirowanie i angażowanie pracowników, których talenty i zdolności mogą przyczynić się do realizacji wyznawanych wartości i wizji oraz budowanie zespołów. Kadra zarządzająca koncentruje swoją uwagę na realizacji bieżących zadań, maksymalnie ograniczając ryzyko mogące wiązać się z błędnymi decyzjami swoich pracowników, ponosi odpowiedzialność za podejmowane decyzje i wyniki instytucji. Działania takie powodują, że po początkowym okresie rozwoju i nabyciu umiejętności związanych z obowiązkami na danym stanowisku, następuje koncentracja tylko na osiągnięciu dobrych wyników.

Kadra zarządzająca skutecznie buduje relacje partnerskie wewnętrzne i zewnętrzne instytucji. Zaufanie jest podstawą budowania relacji partnerskich. Przystępując do nawiązywania relacji partnerskich kadra zarządzająca musi najpierw stworzyć atmosferę zaufania w kontaktach ze współpracownikami. W gminie dominuje poczucie wysokiego zaufania zarówno przełożonych do pracowników, jak i pracowników do przełożonych. Wysoki poziom zaufania występuje również na zewnątrz gminy, gdzie konkurencja i współzawodnictwo jest jeszcze większe. Dominuje również wysokie poczucie odpowiedzialności za przyszłość i rozwój mieszkańców i obszaru gminy.

Kadra zarządzająca (Burmistrz i kierownicy poszczególnych referatów) sprawuje kontrole nad prawidłowym funkcjonowaniem gminy. Pracownicy urzędu to w wielu przypadkach osoby z kilkunastoletnim stażem. Odpowiednia rotacja kadr urzędu gwarantuje z jednej strony generowanie nowych pomysłów (nowe osoby w urzędzie), a z drugiej strony doświadczenie i znajomość instytucji (pracownicy z długoletnim stażem). W ramach kontroli zarządczej w gminie wyróżnia się w szczególności:

- samokontrolę,
- kontrolę wewnętrzną,
- nadzór sprawowany przez:
  - Burmistrza Czerwieńska,
  - osoby pełniące funkcje kierownicze, zgodnie z podziałem zadań i kompetencji,
- kontrolę finansową prowadzoną przez Skarbnika Gminy,
- osoby upoważnione przez Burmistrza.

Celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w urzędzie:

- zgodności podejmowanych działań z przepisami prawa oraz wewnętrznymi procedurami;
- skutecznego i efektywnego działania;
- wiarygodności sprawozdań;

- ochrony zasobów;
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania;
- efektywnego i skutecznego przepływu informacji;

Elementami kontroli zarządczej w Gminie Czerwieńsk są w szczególności:

- ustawy, rozporządzenia, uchwały Rady Miejskiej, Zarządzenia Burmistrza ;
- procedury, instrukcje, zakresy obowiązków pracowników, polecenia służbowe;
- zarządzanie ryzykiem przez kierowników gminnych jednostek organizacyjnych i kierowników komórek organizacyjnych Urzędu, identyfikacja ryzyka, analiza ryzyka, podejmowanie działań zapobiegawczych występowaniu ryzyka;
- ustalenie misji gminy, celów i zadań strategicznych w powiązaniu ze strategią gminy i w ramach poszczególnych zadań budżetowych oraz zadań wspomagających osiągnięcie celów strategicznych, a także mierników określających stopień ich realizacji.

System kontroli zarządczej w gminie obejmuje:

- kontrolę wstępną, która ma charakter zapobiegawczy, stosowaną przed podjęciem decyzji;
- kontrolę bieżącą, która prowadzona jest na każdym etapie procesu celem wyeliminowania nieprawidłowości przed jego zakończeniem;
- kontrolę następczą, która ma charakter inspekcyjny prowadzony po zakończeniu określonych działań, skierowaną na wykrycie nieprawidłowości, wskazanie osób odpowiedzialnych i skorygowanie błędów w formie zaleceń pokontrolnych.

Standardy kontroli zarządczej dzielą się na 5 grup odpowiadających poszczególnym elementom:

- środowisko wewnętrzne;
- cele i zarządzanie ryzykiem;
- mechanizmy kontroli;
- informacja i komunikacja;
- monitorowanie i ocena.

Kierownicy komórek organizacyjnych i pracownicy gminy są zobowiązani do stałego podnoszenia swoich umiejętności i wiedzy niezbędnych do skutecznego i efektywnego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy. Pracownicy są informowani o decyzjach swoich przełożonych w sposób ustny lub gdy wymaga tego sytuacja pisemny.

Delegowanie uprawnień w JST, czyli zakresy zadań, uprawnień i odpowiedzialności powierza się pisemnie w kartach stanowisk pracy lub na podstawie odrębnych upoważnień. Uprawnienia deleguje się w zakresie adekwatnym do wagi podejmowanych decyzji, stopnia skomplikowania i ryzyka z nim związanego. Pełnomocnictwo obejmuje dysponowanie środkami finansowymi oraz reprezentowanie i składanie oświadczeń woli. Prowadzi się stały rejestr wydanych upoważnień i udzielonych pełnomocnictw.

Wnioskodawca posiada również doświadczenie we wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Kadra urzędu ma niezbędną wiedzę i kwalifikacje wymagane do zarządzania projektem wdrażanym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020. Ich działania

podejmowane są na rzecz grup docelowych wymienionych w odrębnym rozdziale. W ciągu ostatnich siedmiu lat beneficjent zrealizował projekty wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 33 Lista projektów realizowanych przez beneficjenta

Lp	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość projektu: Kwota całkowita/kwota wydatków kwalifikowalnych	Źródło finansowania oraz program, w ramach którego projekt by realizowany
1.	"Uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Czerwieńsk"	2007-2013	27 113 012.37/ 15 008 730.20 zł	fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego działanie: 3.1. Infrastruktura ochrony środowiska przyrodniczego.
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Leśniów Wielki, Sudoł, Płoty	2004-2006	6 918 114.15 zł/4 687 793.00 zł	fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego program: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego działanie: 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska
3.	Szybciej, dalej i w górę - wysoka jakość oświaty w Gminie Czerwieńsk	2007-2013	2 316 581.40 zł/1 969 094.19 zł	fundusz: Europejski Fundusz Społeczny program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
4.	Program aktywizacji społeczno-zawodowej bezrobotnych w Gminie Czerwieńsk w latach 2008-2013	2007-2013	585 422.12 zł/497 608.80 zł	fundusz: Europejski Fundusz Społeczny program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
5.	Leśniów Wielki: remont Wiejskiego Domu Kultury, doposażenie boiska, urządzenie placu zabaw dla dzieci	2004-2006	294 291.94 zł/193 218.40 zł	fundusz: Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej program: Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich działanie: 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
6.	Idziemy po sukces	2007-2013	148 914.80 zł/126 577.58 zł	fundusz: Europejski Fundusz Społeczny program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych beneficjenta

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Podsumowując należy uznać, że wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną w zakresie realizacji przedmiotowego projektu.

Z powyższej analizy instytucjonalnej wynika iż Wnioskodawca posiada odpowiedni potencjał inwestycyjny, techniczny, organizacyjny, finansowy, prawny, który pozwoli zrealizować inwestycję,

osiągnąć główny cel projektu, cele szczegółowe oraz utrzymać efekty i rezultaty w okresie trwałości projektu.

III.2. Wykonalność prawna

III.2.1. Ochrona środowiska

Zgodnie z prawem wspólnotowym oraz krajowym, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) stanowi istotny element procesu inwestycyjnego. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wynika z przepisów krajowego prawa dostosowanego do wymagań odpowiednich dyrektyw Unii Europejskiej.

Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego projektu przeanalizowano pod kątem wymogów przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określonych w:

1. **Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz.U. 2016 poz. 353) – dalej Ustawa OOŚ, która w zakresie swojej regulacji dokonuje wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:
  - **dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r.** w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne z późniejszymi zmianami (**Dyrektywa 97/11/WE**) (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1, str. 248) – **dalej Dyrektywa OOŚ**;
  - dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102);
  - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
  - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 375);
  - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466);

- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008, str. 8);
  - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz. Urz. UE L 164 z 25.06.2008, str. 19).
2. **Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko** (Dz. U. z 2016 r., poz. 71). – dalej **rozporządzenie OOŚ**, które zgodnie z art. 60 ww. ustawy OOŚ określa rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (paragraf 2 rozporządzenia OOŚ) oraz przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (paragraf 3 rozporządzenia OOŚ), dla których należy zgodnie z art. 59. Ust. 1 Ustawy OOŚ przeprowadzić ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
  3. **Wytyczne w zakresie dokumentowania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych** (Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 19 października 2015 r.).
  4. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz.U. 2016, poz. 672 ze zm.)

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM ŚRODOWISKOWYM DOPUSZCZAJĄCYM NR 1 (Poprawność procedury OOŚ)

Projekt przygotowano zgodnie z poszanowaniem właściwych przepisów i procedur dotyczących oceny oddziaływanie na środowisko, tj. projekt posiada komplet dokumentacji świadczącej o prawidłowo przeprowadzonej procedurze OOŚ. Poniżej szczegóły.

W kontekście Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko procedurze oceny oddziaływania na środowisko podlegają przedsięwzięcia wymienione w paragrafie 2 i 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 3 ust. 13 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji (...) przez przedsięwzięcie – rozumie się zamierzenie budowlane lub inną ingerencję w środowisko polegającą na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin; przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty.

Analizowany projekt dotyczy realizacji przedsięwzięcia opartego na wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych, w postaci Parku dworskiego w Laskach, zapewniające z jednej strony lepszą ochronę kapitału przyrodniczego, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie terenu parku podworskiego w

Laskach. W ramach inwestycji przewiduje się roboty rozbiórkowe, w tym usunięcie napowietrznej linii niskiego napięcia, usunięcie elementów małej architektury, budowę ciągów komunikacyjnych, wykonanie instalacji elektrycznej i sanitarnej, w tym wodnej, rozstawienie małej architektury oraz zagospodarowanie zielenią. Przewiduje się adaptację większości drzew rosnących na terenie opracowania. Ponadto przewidziane są roboty inżynieryjne: wykonanie faszynowania na terenie parku celem umocnienia brzegów zbiornika wodnego; odtworzenie labiryntu w północnej części parku; wykonanie pola do gry w bule w centralnej części parku - nawierzchnia mineralna; wykonanie symbolicznego pola do gry w krykieta w części centralnej parku; wywiezienie ziemi z wykopów oraz roboty archeologiczne, w tym wykonanie konserwacji dwóch filarów zabytkowej bramy przy głównym wejściu oraz badań archeologicznych szeroko płaszczyznowych polegających na odsłonięciu całego założenia pałacowego. W ramach prac konserwatorskich przewiduje się oczyszczenie powierzchni, uzupełnienie ubytków formy architektonicznej oraz pomalowanie na biało. Park ma charakter zabytkowy i jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem 55 (obiekt kat. VIII).

Realizowana inwestycja zatem nie wpływa na przekształcenie lub zmianę dotychczasowego sposobu wykorzystania terenu.

Art. 59. Ust 1. Ustawy OOS stanowi, iż przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaga realizacja następujących planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

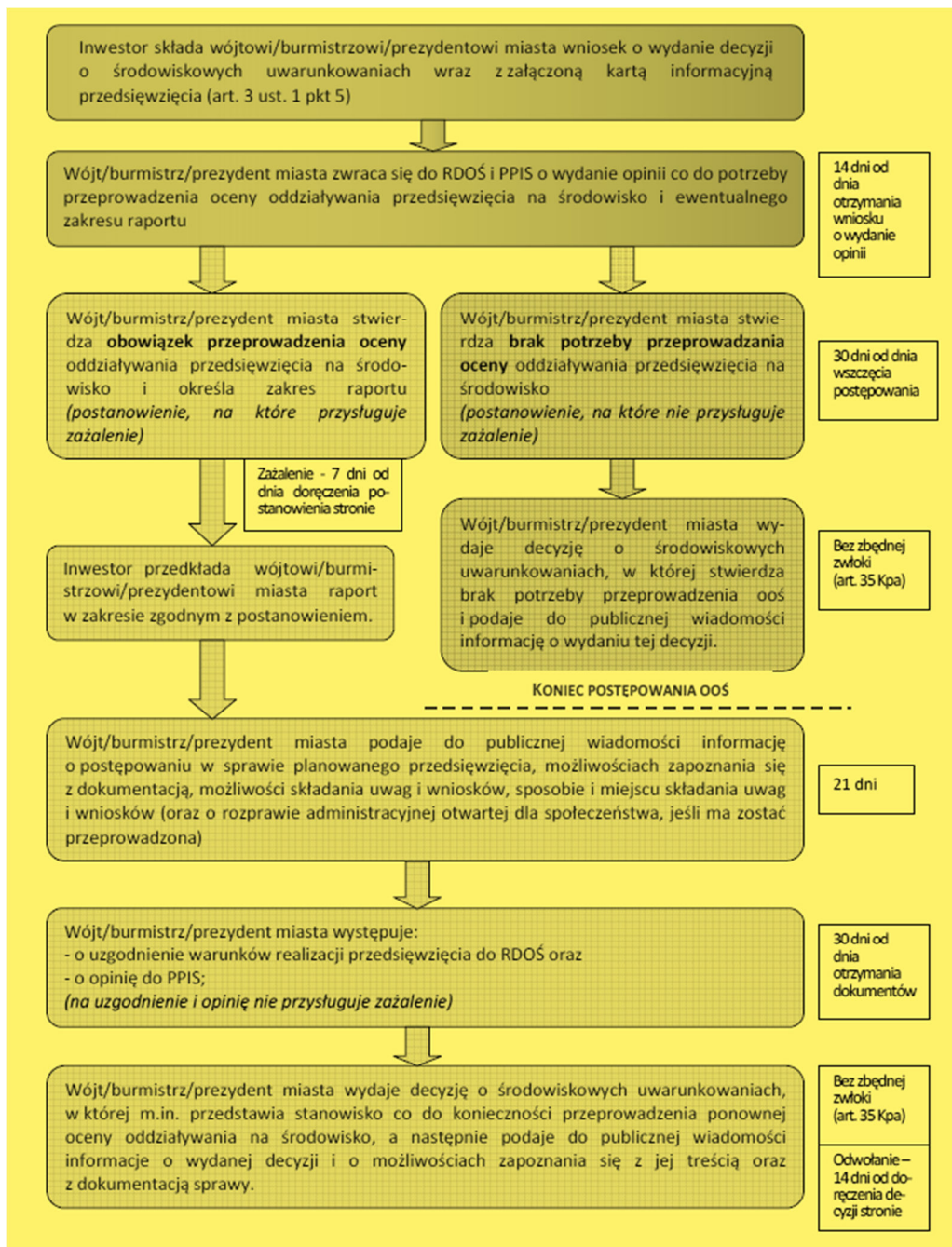
1. planowanego przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
2. planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony na podstawie art. 63 ust. 1.

Zgodnie z informacją powyżej co do zakresu planowanych działań przedmiotowa inwestycja nie znajduje się ani w katalogu przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, ani nie jest przedsięwzięciem mogąącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Co ustalono w wyniku analizy zakresu inwestycji. Rozpatrywana inwestycja nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Aby móc zakwalifikować przedmiotową inwestycję do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko musi być ona ujęta w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 71). Przedsięwzięcia odpowiadające charakterowi lub zakresowi analizowanej inwestycji nie są wymienione w § 2 ani § 3 rozporządzenia Rady Ministrów, dlatego zamierzenie inwestycyjne będące przedmiotem niniejszego postępowania administracyjnego nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko ani mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z tym, przedmiotowa inwestycja nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nie wymaga również przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w toku postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej.

Na diagramie poniżej przedstawiono szczegółowo postępowanie, jakie należy wykonać kiedy inwestycja jest przedsięwzięciem mogąącym znacząco oddziaływać na środowisko, wówczas organ konsultuje decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych z Regionalnym Dyrektorem Ochrony

Środowiska oraz z właściwym Inspektorem Ochrony środowiska. W takiej sytuacji RDOŚ w razie stwierdzenia możliwości istotnego wpływu inwestycji na środowisko. Ostatecznie jednakże organ odmówił wszczęcia postępowania, uzasadniając to jak wyżej przytoczono.

Rysunek 25 Przebieg procedury OOŚ – w przypadku gdy inwestycja jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ustawy OOŚ i Kodeksu Postępowania Administracyjnego.

NATURA 2000

Działania będą realizowane na obszarze wiejskim i miejskim, na terenie Gminy Czerwieńsk, w miejscowości Laski. Przedmiotowa Inwestycja jest częściowo zlokalizowana na obszarze sieci Natura

2000 (ok. 50 % obszaru Parku): na obszarach ptasich: Dolina Środkowej Odry, PLB080004; ponadto bezpośrednio przylega do obszaru siedliskowego: „Krośnieńska Dolina Odry”, PLH080028.

Przedsięwzięcie nie będzie jednakże miało wpływu na integralność obszaru:

- a. nie zmieni się bowiem powierzchnia siedlisk chronionych i liczebność populacji gatunków chronionych,
- b. nie będzie wpływu na kluczowe procesy i związki kształtujące strukturę obszaru,
- c. nie nastąpi fragmentacja siedlisk w obrębie obszaru,
- d. nie nastąpi przebudowa zespołów i zgrupowań gatunków,
- e. nie zostaną zintensyfikowane zagrożenia dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków o ich siedlisk,
- f. nie powstanie bariera migracji dla zwierząt chronionych w obszarze.

Wręcz przeciwnie – przedmiotowa inwestycja wprowadzi elementy wspomagające ochronę gatunków chronionych. Projekt nie wywrze istotnego wpływu na środowisko – projekt inwestycyjny będzie realizowany na terenie obszarów przekształconych antropogenicznie, jednakże wzmacniających ochronę środowiska, zmniejszając antropopresję na obszary cenne przyrodniczo, jak również ukierunkowując ruch turystyczny zmniejszając obciążenie tych obszarów. W związku z powyższym można uznać, że przedmiotowe zamierzenie inwestycyjne nie wpłynie znacząco negatywnie na właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunki roślin i zwierząt, dla ochrony których stworzona została spójna Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000.

Szczegółowa mapa pokazująca miejsce realizacji inwestycji względem obszarów Natura 2000 znajduje się w rozdziale II.3.2 Miejsce realizacji inwestycji.

Ponadto przedmiotowa inwestycja:

- Nie emituje szkodliwych zapachów i pyłów, w ilościach powodujących jakiegokolwiek zagrożenie i wymagających dodatkowych uzgodnień i opracowań.
- Projekt jest korzystny dla środowiska pod względem wpływu na różnicowanie biologiczne, poprawia dostępność zasobów naturalnych, przyczyniając się do zwiększenia ich ochrony, ponadto nie generuje emisji trwałych zanieczyszczeń.
- Zadanie nie emituje hałasów i wibracji i promieniowania, nie wywiera ujemnego wpływu na istniejący drzewostan, glebę oraz wody powierzchniowe i podziemne.
- Zastosowane w projekcie rozwiązania nie wpływają ujemnie na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi inne obiekty oraz zgodne jest z obowiązującymi przepisami i normami.
- Odpady stałe powstałe w trakcie realizacji projektu zbierane będą w koszach na śmieci opróżnianych przez koncesjonowaną firmę i wywożonych na wysypisko śmieci.

Ramowa Dyrektywa Wodna

W dniu 22 grudnia 2000 r. została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, zwana Ramową Dyrektywą Wodną, która formalnie obowiązuje Polskę od dnia akcesji do Unii Europejskiej, czyli od dnia 1 maja 2004 r. Głównym

celem dyrektywy jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych, jak również dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych do 2015 r. Najważniejszym krokiem zmierzającym w kierunku osiągnięcia celów dyrektywy było opracowanie niezbędnych dokumentów planistycznych, jakimi są Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz Program wodno-środowiskowy kraju. Przedmiotowe dokumenty służą ustaleniu monitoringowi Działanie objęte wnioskiem o dofinansowanie nie obejmuje nowych zmian charakterystyki fizycznej części wód powierzchniowych lub zmiany poziomu części wód podziemnych, które pogarszają stan jednolitej części wód lub uniemożliwiają osiągnięcie dobrego stanu wód/potencjału. Działanie to nie jest związane z gospodarką wodną, nie ingeruje w jednolite części wód, a tym samym nie wpłynie na stan wód i nie uniemożliwi osiągnięcia dobrego stanu/potencjału wód.

III.2.2. Zamówienia publiczne

Zgodność z prawodawstwem krajowym i wspólnotowym, a w szczególności przestrzeganie przepisów o zamówieniach publicznych, jest jednym z kryteriów dostępności wsparcia z EFRR w ramach RPO L2020 (zgodność z prawodawstwem krajowym). Wszystkie działania związane z realizacją Projektu będą wdrażane z poszanowaniem prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, zgodnie z dyrektywami oraz dokumentami strategicznymi wszystkich poziomów w danym obszarze wsparcia., tj. będą zgodne z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (PZP) oraz z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020.

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych w art. 3 precyzyjnie wskazuje katalog podmiotów zobowiązanych do jej stosowania. Wśród nich są jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, do których zaliczany jest Beneficjent.

Przy realizacji projektu („Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Czerwieńsk, w tym wykorzystanie instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach”) przewidziany tryb udzielania zamówienia na wyłonienie wykonawcy to przetarg nieograniczony (art. 39 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych). Jest to tryb podstawowy i najbardziej konkurencyjny, w którym w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu, oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy. Zamawiający podczas rozpatrywania ofert nie pominie ofert składanych przez oferentów z innych państw członkowskich zgodnie z § 2 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane.

W przypadku pozostałych kontraktów (np. promocja, studium wykonalności projektu) zastosowanie znajdzie art. 4 pkt. 8 ustawy prawo zamówień publicznych stanowiący o wyłączeniu spod reżimu zamówień publicznych, z uwagi na wartość przedmiotu zamówienia: „Ustawy nie stosuje się do zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30.000 euro”. Oznacza to, że wydatki ponoszone będą przez Beneficjenta z poszanowaniem zasady konkurencyjności oraz zgodnie z art. 44 Ustawy o finansach publicznych, która mówi, że wydatki publiczne powinny być dokonywane:

- w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
- w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;
- w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

W ramach realizacji projektu zostanie zachowana neutralność technologiczna, co oznacza, że nie będą faworyzowane żadne konkretne technologie oraz zapewniony będzie otwarty dostęp zainteresowanych stron do uczestnictwa w realizacji inwestycji.

Wszystkie zaplanowane w ramach projektu zamówienia wymieniono w poniższej tabeli.

Tabela 34 Zamówienia publiczne w ramach projektu

Lp.	Przedmiot zamówienia	Rodzaj zamówienia	Tryb udzielania zamówienia
1	Studium Wykonalności	Usługa	zamówienie poniżej 30.000 euro (art. 4 pkt. 8 ustawy prawo zamówień publicznych) - Regulamin udzielania zamówień publicznych Beneficjenta
2	Wydatki na realizację inwestycji	Roboty budowlane	zamówienie zgodnie z PZP art. 39 przetarg nieograniczony.
3	Promocja projektu	Usługa	zamówienie poniżej 30.000 euro (art. 4 pkt. 8 ustawy prawo zamówień publicznych) - Regulamin udzielania zamówień publicznych Beneficjenta
4	Obsługa inżyniersko-finansowa projektu	Usługa	zamówienie poniżej 30.000 euro (art. 4 pkt. 8 ustawy prawo zamówień publicznych) - Regulamin udzielania zamówień publicznych Beneficjenta
5	Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia)	Usługa	zamówienie poniżej 30.000 euro (art. 4 pkt. 8 ustawy prawo zamówień publicznych) - Regulamin udzielania zamówień publicznych Beneficjenta

Źródło: Opracowanie własne.

III.2.3. Partnerstwo publiczno-prywatne

Przedmiotowy projekt nie jest realizowany w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

III.2.4. Pomoc publiczna

Art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) mówi, że, pomocą publiczną jest wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych, w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Zgodnie z ugruntowaną wykładnią prawną dotyczącą pomocy publicznej został przeprowadzony test występowania pomocy publicznej, który wykazał, że przedmiotowy projekt nie jest projektem objętym pomocą publiczną, ponieważ nie uzyskano wszystkich odpowiedzi twierdzących na zadane pytania.

Tabela 35 Test występowania pomocy publicznej

PYTANIA		TAK	NIE
1	Czy następuje transfer zasobów przypisywany władzy publicznej?	X	
2	Czy transfer ten skutkuje przysporzeniem na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe?	X	
3	Czy transfer ten jest selektywny i uprzywilejowuje określony podmiot?	X	
4	Czy w wyniku transferu następuje zakłócenie konkurencji?		X
5	Czy transfer wpływa na wymianę gospodarczą pomiędzy państwami członkowskimi?		X
Czy projekt podlega pomocy publicznej?			X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie publikacji „Pomoc publiczna w programach operacyjnych 2007-2013. Poradnik dla administracji publicznej”. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

1. Czy następuje transfer zasobów, przypisywany władzy publicznej?

Transfer zasobów publicznych, poza najprostszą formą, jaką jest bezzwrotne przekazanie danemu podmiotowi środków pochodzących z budżetu, może przybrać również inne formy, takie jak np.:

1. obniżenie obciążeń podatkowych i parafiskalnych (ulga podatkowa, umorzenie lub odroczenie płatności podatku bądź innej daniny publicznej),
2. przeniesienie własności składników majątkowych stanowiących własność publiczną (np. poprzez sprzedaż lub wniesienie aportem do spółki) lub oddanie takich składników majątkowych w użytkowanie (np. poprzez zawarcie umowy dzierżawy albo najmu),
3. udzielenie ze środków publicznych pożyczki lub innej formy finansowania zwrotnego,
4. udzielenie gwarancji opartej o środki publiczne (np. gwarancje Skarbu Państwa),
5. objęcie za środki publiczne akcji/udziałów w spółce prawa handlowego.

Zasobami publicznymi są zasoby przynależne władzy publicznej. W warunkach polskich są to przede wszystkim (ale nie tylko) środki budżetu państwa i budżetów samorządowych oraz mienie Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, w tym także środki Regionalnych Programów Operacyjnych pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W omawianym przypadku mamy do czynienia z bezzwrotnym przekazaniem danemu podmiotowi środków publicznych.

Należy dodać, że transfer zasobów publicznych zachodzi, gdy następuje przepływ zasobów między dwoma odrębnymi podmiotami, np.:

- podmiot publiczny przekazuje zasoby podmiotowi niepublicznemu,
- obie strony są podmiotami publicznymi,
- obie strony są podmiotami niepublicznymi.

Przez „podmiot niepubliczny” należy przy tym rozumieć podmiot posiadający osobowość prawną odrębną od osobowości prawnej władz publicznych (a więc podmiot nie pozostający w strukturach szeroko pojętej administracji rządowej bądź samorządowej).

Przepływ środków odbywać się będzie pomiędzy Instytucją Zarządzającą RPO Lubuskie 2020 (Województwem Lubuskim), występującym w tym przypadku jako dysponent środków publicznych (środki budżetu RP, w tym środki z UE na realizację Polityki Strukturalnej), a podmiotem publicznym – Gminą Czerwieńsk oraz Partnerami (Jednostką Samorządu Terytorialnego), IZ RPO L2020 jest podmiotem publicznym („władzą publiczną”). Występuje zatem transfer zasobów przypisywany władzy publicznej.

2. Czy transfer ten skutkuje przysporzeniem na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe?

Przez „przysporzenie” należy rozumieć korzyść ekonomiczną osiąganą przez podmiot, na rzecz którego dokonywany jest transfer zasobów publicznych (przez przysporzenie należy rozumieć wszelką korzyść ekonomiczną, pojęcie „przysporzenia” jest więc szersze niż pojęcia „przychód” czy też „zysk”. Przykładowo – udzielenie przez budżetu państwa gwarancji kredytowej danemu przedsiębiorcy nie skutkuje powstaniem u tego przedsiębiorcy przychodu ani tym bardziej zysku; jednakże gwarancja ta stanowi dla przedsiębiorcy korzyść ekonomiczną – dzięki niej może on otrzymać kredyt, którego w przeciwnym wypadku by nie otrzymał).

Przesłanką wystąpienia pomocy publicznej nie jest jakiegokolwiek przysporzenie, lecz jedynie takie przysporzenie, które następuje na warunkach korzystniejszych, niż rynkowe. W przypadku, gdy określone podmiotowi zostało udzielone zamówienie w trybie przewidzianym w przepisach o zamówieniach publicznych należy uznać, że transakcja między stronami (zamawiającym i wykonawcą zamówienia) została zawarta na warunkach rynkowych – nawet, gdyby wykonawca osiągnął na tym zamówieniu wysoki zysk.

W przypadku projektu opisanego w studium wykonalności ma miejsce bezzwrotne dofinansowanie projektu. Uzyskanie przez Beneficjenta dofinansowania do realizowanego projektu jest dla niego korzyścią ekonomiczną, gdyż zamiast angażować do wykonania tego projektu 100 % własnych środków zaangażuje jedynie 15 %. Pozostałe 85 % jest pomocą bezzwrotną, której w normalnym toku działalności Beneficjent nie uzyskałby. Osiągnięcie przez Gminę Czerwieńsk i Partnerów korzyści ekonomicznej jest więc bezsporne.

3. Czy transfer ten jest selektywny tzn. uprzywilejowuje określone podmioty?

Przepisy TWE dotyczą selektywności polegającej na faworyzowaniu określonych podmiotów (ang. „undertaking”). Traktat nie ogranicza zatem zagadnienia pomocy publicznej do relacji władze publiczne - przedsiębiorstwo (ang. „enterprise”). Przeciwnie – pomocą publiczną może być transfer zasobów publicznych dokonany na rzecz dowolnego podmiotu, o ile spełnione są wszystkie z omawianych tu przesłanek. Forma prawna podmiotu otrzymującego transfer z zasobów publicznych nie ma znaczenia dla oceny, czy ten transfer stanowi pomoc publiczną.

W szczególności pomocą publiczną może być transfer zasobów publicznych dokonany na rzecz podmiotów takich jak organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje etc.), czy jednostki samorządu terytorialnego (wykonujące działalność gospodarczą w formie zakładu budżetowego).

Kryterium selektywności oznacza, że nie jest pomocą publiczną taki transfer zasobów publicznych, z którego na równych prawach mogą skorzystać wszystkie zainteresowane podmioty. Przykładowo, obniżenie stawki podatku dochodowego od osób prawnych nie stanowi pomocy publicznej, jako że z tego transferu (polegającego pozostawieniu w kasie podmiotów podlegających opodatkowaniu środków finansowych, które w przeciwnym razie powiększyłyby zasoby publiczne) korzystają wszystkie osoby prawne. Z inną sytuacją mamy do czynienia w przypadku ulgi podatkowej przyznawanej indywidualnemu podmiotowi – takie obniżenie podatków dotyczy tylko tego konkretnego podmiotu, zatem spełnia kryterium selektywności, przez co może stanowić pomoc publiczną.

W omawianym przypadku transfer odbywa się poprzez konkurs ogłoszony przez Instytucję Zarządzającą RPO L2020.

Poprzez wsparcie uprzywilejowany zostanie Beneficjent wyłoniony w ramach konkursu zamkniętego. Zamknięty charakter konkursu jak i ograniczone środki postawione do dyspozycji zawężają krąg potencjalnych beneficjentów w taki sposób, że wsparcie nie ma charakteru powszechnego. Występuje więc selektywność udzielanego wsparcia.

4. Czy w wyniku transferu następuje zakłócenie konkurencji?

Przesłanka ta ma szczególne znaczenie, jako że nadrzędnym celem przepisów o pomocy publicznej jest ochrona konkurencji na jednolitym rynku europejskim. Jak wskazano wyżej, zakres podmiotowy przepisów o pomocy publicznej jest nieograniczony (przepisy te dotyczą wszystkich podmiotów, niezależnie od cech tych podmiotów). Natomiast zakres przedmiotowy tych przepisów obejmuje wszelką działalność wykonywaną w warunkach konkurencji. Chodzi tu o konkurencję faktyczną (gdy konkurują ze sobą co najmniej dwa podmioty) lub potencjalną (w obecnej chwili daną działalność na określonym rynku wykonuje tylko jeden podmiot, lecz potencjalnie mogą pojawić się inne podmioty zainteresowane podjęciem tej samej działalności na tym samym rynku).

Dla oceny występowania pomocy publicznej nie ma znaczenia cel działalności wykonywanej przez określony podmiot. Istotne jest tylko to, czy działalność ta, jest wykonywana w warunkach faktycznej lub potencjalnej konkurencji.

W konsekwencji powyższej analizy należy stwierdzić, że pomoc publiczna nie dotyczy tych dziedzin działalności, które nie są wykonywane w warunkach konkurencyjnych, nawet, jeśli jest to działalność zarobkową (działalność gospodarcza). Taka sytuacja występuje wówczas, gdy działalność jest wykonywana w warunkach monopolu naturalnego lub monopolu prawnego. Wspomaganie zasobami publicznymi działalności wykonywanej w warunkach monopolu naturalnego lub monopolu ustanowionego prawem nie stanowi pomocy publicznej.

Beneficjent czyli Gmina Czerwieńsk, będący JST - działa w warunkach monopolu naturalnego, na ograniczonym, lokalnym rynku. Tylko JST na wskazanym obszarze zajmują się kwestiami utrzymania zasobów gminnych, w tym w zakresie posiadanych infrastruktury parkowej i historycznej oraz w zakresie stwarzania warunków do ochrony różnorodności biologicznej. Wszystkie te podmioty są uprawnione do aplikowania ośrodki. Wnioskodawca wykonuje w tym przypadku zadanie o charakterze publicznym. Nie zachodzi więc przesłanka naruszenia lub groźby naruszenia konkurencji oraz wpływu

na wymianę handlową. Z tego też względu, że charakter wsparcia ze środków publicznych ma charakter ściśle związany z lokalizacją i jest dedykowany tylko na działania z obszaru poprawy efektywności energetycznej dla budynków użyteczności publicznej na terenie województwa lubuskiego.

5. Czy transfer wpływa na wymianę gospodarczą pomiędzy państwami członkowskimi?

Ostatnią z przesłanek niezbędnych do wystąpienia pomocy publicznej jest wpływ dokonywanego transferu zasobów publicznych na handel między krajami członkowskimi. Pojęcie „handlu” należy rozumieć szeroko – jako wszelkie aspekty międzynarodowej wymiany gospodarczej, w tym przepływy kapitału. W warunkach jednolitego rynku europejskiego stosunkowo rzadko występują sytuacje, w których wsparcie udzielone danemu podmiotowi, wykonującemu działalność w warunkach konkurencji, nie wywierałoby w ogóle takiego wpływu (zgodnie z orzecznictwem ETS „siła” tego wpływu nie ma znaczenia).

W przypadku przedmiotowej inwestycji mamy do czynienia z rozwojem infrastruktury użyteczności publicznej, opierającej się na cennych zasobach przyrody, działalność prowadzona w parku ma charakter publiczny i wykonywana jest nieodpłatnie przez podmiot publiczny na rzecz obywateli. Inwestycja ma charakter typowo lokalny, a jej efekty nie wpływają w znaczący sposób na wymianę gospodarczą pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Podsumowując należy stwierdzić, że interwencja Europejskiego Funduszu Regionalnego polegająca na dofinansowaniu projektu realizowanego przez Gminę Czerwieńsk i Partnerów nie wpłynie na wymianę handlową w ramach Jednolitego Rynku Europejskiego.

Wnioski

Podsumowując, zgodnie z powyższą analizą wymienionych przesłanek należy stwierdzić, że w wyniku realizacji projektu, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO L2020 następuje transfer zasobów na rzecz beneficjenta, ma on przy tym charakter selektywny, nie będzie jednak wpływał na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi, a także nie zakłóca wewnątrz wspólnotowej konkurencji. Beneficjent nie zatrzymuje dla siebie korzyści, wynikające z otrzymanego dofinansowania, a transferuje je do mieszkańców.

W przypadku przedmiotowej inwestycji należy zatem stwierdzić, że dofinansowanie niniejszego projektu nie stanowi pomocy publicznej, ponieważ nie wyczerpuje wszystkich znamion pomocy publicznej.

III.2.5. Pozostałe aspekty prawne projektu

Beneficjent przystępując do realizacji projektu przewidzianego do współfinansowania ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020 winien opisać wszystkie pozwolenia i koncesje, jak będą wymagane na etapie realizacji i eksploatacji projektu.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Gotowość techniczna projektu do realizacji

Beneficjent posiada pozwolenie na budowę na pełen zakres prac dotyczących odrestaurowaniu zabytkowego Parku w Laskach – Decyzja Starosty Zielonogórskiego nr 662/13 z dnia 23.08.2013r.

Charakter przedmiotowego przedsięwzięcia, którego zakres objęty pozwoleniem na budowę wynika wprost z zaleceń wskazanych w przeprowadzonym audycie energetycznym, polega na robotach budowlanych, i ze względu na swój charakter wymaga uzyskania pozwolenia na budowę. Na podstawie art. 28, art. 33 ust.1, art.34 ust 4i art. 36, art. 55 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (dz.u z 2013r. poz. 1409 ze zmianami oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – kodeks postępowania administracyjnego (dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zmianami), wydano Beneficjentowi stosowne pozwolenia po rozpatrzeniu następujących wniosków o wydanie pozwolenia na budowę:

- 1) z dnia 23.08.2013 r. - został zatwierdzony projekt budowlany i udzielone zostało pozwolenie na budowę Gminie Czerwieńsk a na inwestycję obejmującą roboty budowlane polegające na odrestaurowaniu zabytkowego parku wpisanego do rejestru pod numerem 55 (obiekt kategorii VIII) – inwestycja na terenie działek nr 272, 280/2, i 269. W miejscowości Laski.

Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1409) roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę. W praktyce najczęściej decyzja o pozwoleniu na budowę staje się ostateczna, jeśli żadna ze stron postępowania w sprawie pozwolenia na budowę, której decyzja została prawidłowo doręczona, nie złoży w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, odwołania do wojewody. W przypadku niniejszego projektu: termin 14 dni minął bezskutecznie (tj. bez złożenia odwołania od żadnej z przedmiotowych decyzji) termin 14 dni liczony od dnia doręczenia decyzji i jest ona w tej chwili już ostateczna.

W myśl art. 57 § 5 pkt 2 k.p.a. termin uważa się za zachowany, jeśli pismo (odwołanie) zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego (obecnie Poczta Polska). W związku z tym, organ obliczając 14 dniowy termin do ostateczności pozwolenia na budowę wziął pod uwagę, że strona ma prawo przed upływem 14 dni od dnia doręczenia decyzji (14 - ostatniego dnia) nadać skuteczny bieg odwołaniu złożonemu w urzędzie pocztowym, przez co decyzja nie będzie mogła korzystać z waloru ostateczności.

W chwili obecnej odczekano już wystarczająco długo aby stwierdzić upływ 14-dniowego terminu na złożenie odwołania. Organ zatem nie ma wątpliwości, że żadna ze stron nie złożyła odwołania w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, tak więc stwierdził, że obie decyzje korzystają z waloru ostateczności.

Na potrzeby realizacji inwestycji wydana został również decyzja Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

LUBUSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze
ul. Kopernika 1, 65-063 Zielona Góra

Zielona Góra, 02-09-2

tel. (68) 324 73 90, 324 74 11 fax (68) 325 37 45
www.lwzk.pl e-mail: sekretariat.zgora@lwzk.pl

ZN.5142.17.2013[Cze-4]

Gmina Czerwieńsk
ul. Rynek 25
66-016 Czerwieńsk

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 83 ust. 2 i 2c, art. 86 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 poz. 627 z późn. zm), w związku art. 36 ust. 1 pkt 11, art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. g, art. 7 pkt 1, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003, Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), a także zgodnie z § 19 ust. 1 pkt 5 Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. z 2011, Nr 165, poz. 987) oraz w oparciu o art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. 2013 poz. 267 ze zm.) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 17.06.2013 r. (data wpływu 21.06.2013 r.) złożonego przez Gminę Czerwieńsk reprezentowaną przez Pana Bartłomieja Gasparskiego z firmy Palmett – Markowe Ogrody z siedzibą w Warszawie przy ul. Wybieg 4

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków o r z e k a

1. udzielić zezwolenia na usunięcie z terenu dz. nr ewid. 191/2, obręb 0006 znajdującej się w obrębie zabytkowego parku w miejscowości Nietków, gm. Czerwieńsk drzew i krzewów wyszczególnionych w załączniku nr 1 (inventaryzacja drzewostanu) będącym integralną częścią nn. decyzji (w kolumnie 7 „Sugerowane przeznaczenie” wg ww. załącznika wskazane do wycinki drzewa i krzewy określono jako „usunięcie”) o lp. 613, 622, 644, 657, 657a, 658, 659, 660, 661, 663, 664, 666, 667, 671, 672, 676, 677, 679, 682, 691, 692, 693, 699, 700, 701, 715, 716, 717, 718, 719, 723, 728, 731, 732, 733, 744, 754, 757, 758, 764, 767, 773, 774, 775, 785, 786, 789, 790, 791, 794, 796, 797, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 818, 820, 822, 824, 838a, 838b, 838c, 838d oraz fragmenty powierzchni luźno zakrzewionych siewkami których wiek nie przekracza 10 lat

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM SPECYFICZNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Możliwość realizacji inwestycji

Wnioskodawca posiada udokumentowane prawo dysponowania gruntami niezbędnymi do realizacji inwestycji – działki nr 272 i nr 280/2 obręb Łaski, na których będzie realizowana inwestycja stanowią własność Gminy Czerwieńsk.

Niniejszy projekt został przygotowany w oparciu o:

- umowę Nr FiP.272.3.2012 z dnia 16.10.2012 r. pomiędzy firmą Palmett – Markowe Ogrody S.C. a Gminą Czerwieńsk z siedzibą Urzędu Gminy i Miasta, przy ul. Rynek 25 w Czerwieńsku,
- wytyczne Inwestora dotyczące projektu oraz uzgodnienia robocze,
- wytyczne Konserwatora z dn. 13.02.2013 r., sygn. ZN.5142.14.2012[Cze-2],

- aktualną mapę do celów projektowych w skali 1:500 działek (Arkusze nr 1 i 2) 1260 – 57/2012, wydaną z upoważnienia Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Zielonej Górze,
- koncepcję zaakceptowaną przez Zamawiającego i Konserwatora,
- wizję lokalną, konieczne inwentaryzacje oraz odkrywki wraz z dokumentacją fotograficzną;
- dokumentację historyczną;
- wypis i wyrys z rejestru gruntów,
- opracowanie „Zabytki małej architektury w parkach Gminy Czerwińsk (Nietków, Laski) - założenia planowanych prac konserwatorskich”; autor: Agnieszka Wielocha, Karolina Zalewska,
- uzgodnienia międzybranżowe;
- wymienione poniżej obowiązujące przepisy i dokumenty:
  - Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity,
  - Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zmianami),
  - Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880),
  - Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627),
  - Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz.U. 2011 nr 165 poz. 987),
  - Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U z 2006 r. Nr 156 poz. 1118 z późn. zm.,
  - Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
  - Przepisy prawa miejscowego dotyczące utworzenia obszarów chronionych w trybie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
  - Ochrona zabytków ustalona w innych dokumentach uchwalanych przez gminę,
  - Zalecenia konserwatorskie wydane przez Lubuski Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków ze znakiem ZN.5142.14.2012[Cze-2] z dnia 13 lutego 2013 roku.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Projekt jest zgodny z dokumentami strategicznymi oraz branżowymi wymienionymi w Regulaminie konkursu/naboru w trybie pozakonkursowym. Projekt wpisuje się w konkretny cel operacyjny oraz w podstawowe działania rekomendowane do priorytetowej realizacji/kierunki interwencji celu operacyjnego określone w danym dokumencie/dokumentach).

Poniżej informacja o zgodności z konkretnymi uregulowaniami prawnymi wynikającymi z obowiązujących dokumentów branżowych, o których mowa w regulaminie przedmiotowego konkursu, a z których wynikają określone przepisy prawa.

Należy zaznaczyć, że planowane działania projektowe będą zgodne z następującymi dokumentami planistycznymi i branżowymi:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko;
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U.UE.L.2014.124.1);
3. Umowa Partnerstwa na lata 2014-2020 – Programowanie perspektywy finansowej na lata 2014 – 2020 z dnia 21 maja 2014 r.;
4. Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020 (WLWK) – katalog definicji dla Celów Tematycznych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności oraz dla pomocy technicznej);
5. Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego;
6. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020,
7. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020;
8. Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020;
9. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016, poz. 353)
10. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006;
11. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu;
12. Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020;
13. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015, poz. 1651, z późn. zm.);
14. Priorytetowe ramy działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF);
15. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań na lata 2014-2020;
16. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego;
17. Ustawa Prawo budowlane (Dz.U. 2016, poz. 290);

18. Ustawa Prawo wodne (Dz.U. 2015, poz. 469).

Po analizie przedstawionych przez Beneficjenta wyjaśnień i dokumentów należy stwierdzić, że jest przygotowany do prowadzenia procesu inwestycyjnego – wszystkie wymagane prawem decyzje, pozwolenia, uzgodnienia są w posiadaniu Beneficjenta. Aktualnie nie istnieją też inne przeszkody natury prawnej i budowlanej do rozpoczęcia prac.

Inwestycja zostanie zrealizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami prawa. Wszelkie materiały, wyroby i urządzenia odpowiadać będą Polskim Normom oraz przepisom ich stosowania. Ponadto posiadać będą stosowne certyfikaty, atesty i świadectwa dopuszczenia do użycia.

III.3. Trwałość projektu

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM HORYZONTALNYM DOPUSZCZAJĄCYM

Beneficjent **zapewni trwałość projektu** - Beneficjent nie planuje w okresie 5 lat od płatności końcowej na rzecz Beneficjenta zmian, skutkujących nie utrzymaniem trwałości projektu.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 oraz Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 - 2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 10 kwietnia 2015 r., MliR/H 2014-2020/12(01)/04/2015/ projekt zachowuje trwałość, jeżeli w ciągu pięciu lat (trzech lat w przypadku MSP w odniesieniu do projektów, z którymi związany jest wymóg utrzymania inwestycji lub miejsc pracy) od płatności końcowej na rzecz beneficjenta nie zajdzie którakolwiek z następujących okoliczności:

- zaprzestanie działalności produkcyjnej lub przeniesienie jej poza obszar objęty programem,
- zmiana własności elementu infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści,
- istotna zmiana wpływająca na charakter operacji, jej cele lub warunki wdrażania, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jej pierwotnych celów.

Planowana do wykonania inwestycja będzie zarządzana bezpośrednio przez wnioskodawcę. Wnioskodawca zapewni finansowanie jej utrzymania. Nie występuje ryzyko zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo zaprzestania działalności Beneficjenta w okresie trwałości projektu, a także poza tym okresem.

Wnioskodawca zapewni finansowanie utrzymania celów projektu. Beneficjent, co roku w budżecie własnym uwzględni środki na utrzymanie infrastruktury objętej projektem. Nie występuje ryzyko wystąpienia braku środków na obsługę projektu w okresie trwałości. Beneficjent posiada płynność finansową, co potwierdza analiza finansowa projektu.

Beneficjent osiągnie wyznaczone w projekcie cele wskazane w pkt. II.1.3. Analiza celów niniejszego Studium Wykonalności. Nie istnieje ryzyko nie osiągnięcia wskaźnika produktu. Wskaźniki rezultatu zostaną osiągnięte bezpośrednio po przeprowadzeniu prac.

Przyjęte rozwiązania techniczno – instytucjonalne gwarantują trwałość projektu oraz jego właściwe oddziaływanie na wszystkich beneficjentów. Beneficjent w ramach ogłoszonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego nałoży na wykonawców obowiązek minimum 24-miesięcznej gwarancji i rękojmi oraz zapewnienia zastępczego sprzętu na czas ewentualnych napraw.

W okresie trwałości projekt będzie obsługiwany na bieżąco przez komórkę odpowiedzialną za inwestycje Beneficjenta. Produkty i rezultaty projektu będą monitorowane i ewaluowane tak by zachować cele projektu postawione na etapie składania wniosku o dofinansowanie.

Podsumowując należy stwierdzić, iż beneficjent projektu – posiada wystarczające środki i zasoby oraz zdolność organizacyjną i doświadczenie do wdrożenia Projektu. Nie ma zatem żadnego zagrożenia, co do stabilności prawnej, instytucjonalnej i finansowej projektu w fazie operacyjnej, tj. od oddania inwestycji do użytkowania.

W ciągu 5 lat od dnia otrzymania płatności końcowej:

- beneficjent nie zaprzestanie działalności produkcyjnej i nie przeniesie jej poza obszar objęty programem,
- nie nastąpi zmiana własności elementu infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści,
- nie wystąpi zmiana istotna wpływająca na charakter operacji, jej cele lub warunki wdrażania, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jej pierwotnych celów.

III.4. Analiza finansowa

Analiza sporządzona została na podstawie informacji, wytycznych i metodologii zawartych w:

- Przewodniku po analizie kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych. Narzędzie analizy ekonomicznej polityki spójności 2014–2020, Grudzień 2014,
- Instrukcji do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020,
- Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020,
- Zaktualizowanych wariantach rozwoju gospodarczego Polski, o których mowa w Podrozdziale 7.4 Założenia do analizy finansowej – Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020,

- Umowie Partnerstwa 2014-2020. Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,

a także w oparciu o dane zawarte zarówno w materiałach Beneficjenta, jak i o doświadczenie autorów niniejszego Studium. Dodatkowym źródłem informacji niezbędnych do opracowania założeń przyjętych w analizie są m.in.:

- Dokumentacje techniczne wraz z kosztorysami.
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.
- Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020.
- Strategia ZIT miejskiego obszaru funkcjonalnego Zielonej Góry
- Materiały źródłowe otrzymane bezpośrednio z Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku (m.in. sprawozdania rzeczowo-finansowe).
- Informacje otrzymane od osób zajmujących się inwestycjami w gminie.
- Ogólnodostępne materiały i informacje na temat funkcjonowania jst, jednostek otoczenia makroekonomicznego, trendów i uwarunkowań społeczno-ekonomicznych.

Analizę finansową przeprowadzono w oparciu o metodologię zdyskontowanych przepływów środków pieniężnych (DCF). Horyzont czasowy analizy wynosi 15 lat, liczony od roku bazowego (czyli pierwszego roku okresu odniesienia), którym jest rok rozpoczęcia realizacji projektu lub rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu, w zależności od tego, który z nich przypada później (Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020). Kierowano się przy tym jednocześnie okresem przewidywanego życia inwestycji oraz konieczną ostrożnością przy planowaniu finansowym.

III.4.1. Założenia do analizy finansowej

Określenie przepływów finansowych projektu zostało wykonane zgodnie z zasadami prowadzenia rachunkowości z punktu widzenia prawa bilansowego, Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz prawa podatkowego.

Ponieważ analiza finansowa opiera się w znacznej mierze na planowaniu przyszłych kosztów i korzyści finansowych (a dokładniej wpływów i wydatków), określono poniżej założenia, jakie będą jej towarzyszyć. Zadbano przy tym szczególnie o ich realność i odpowiednie umotywowanie.

Postarano się, aby każda wielkość pojawiająca się w analizie finansowej była uzasadniona w sposób niebudzący wątpliwości, tzn. wynikała ze źródeł zewnętrznych, danych historycznych lub obliczeń.

Okres odniesienia (referencyjny)

Horyzont czasowy prognozy opiera się na tzw. okresach referencyjnych – jest to okres, na jaki sporządza się projekcję finansową; zwykle jest to okres życia/funkcjonowania inwestycji.

W przypadku niniejszego projektu posłużono się Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020, opracowanymi w oparciu o międzynarodowe praktyki. W tym dokumencie zaleca się, aby okres odniesienia (referencyjny) dla przedsięwzięć dotyczących zadań z zakresu infrastruktury kapitału przyrodniczego wynosił 15 lat.

Zgodnie z definicją, pierwszym rokiem okresu referencyjnego (bazowym) jest rok rozpoczęcia realizacji projektu lub rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu, w zależności od tego, który z nich przypada później. Wobec powyższego za okres projekcji finansowej przyjęto okres odniesienia (referencyjny) zaczynający się w 2016 roku, a kończący w roku 2031.

Tabela 36 Zalecane okresy referencyjne

Sektor	Okres odniesienia zalecany przez Komisję Europejską [lata]	Okres odniesienia zalecany przez IŻ RPO-L2020 [lata]
Koleje	30	nie dotyczy
Gospodarka wodno-ściekowa	30	nie dotyczy
Drogi	25-30	30
Gospodarowanie odpadami	25-30	25
Porty morskie i lotnicze	25	nie dotyczy
Transport miejski	25-30	30
Energetyka	15-25	25
Badania i innowacyjność	15-25	15
Sieci szerokopasmowe	15-20	15
Infrastruktura biznesowa	10-15	15

Źródło: Instrukcja do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020

Ceny nominalne/ceny stałe

W analizie finansowej użyto **cen stałych** w zł. Stosowanie ich w kolejnych latach pozwala wyeliminować wpływ inflacji na dane finansowe.

Stopa dyskontowa

Stopa dyskontowa jest to stopa, przy użyciu której przyszłe wartości sprowadza się do wartości bieżącej. Stopa dyskontowa służy do uwzględniania w analizie spadku wartości pieniądza w czasie. Stopa, przy której dyskontuje się przyszłe przepływy gotówkowe jest równa stopie, jaką można uzyskać przy alternatywnej inwestycji (tzw. koszt kapitału utraconych możliwości).

W analizie finansowej, z uwagi na prowadzenie analizy w cenach stałych, przyjęto stopę dyskontową wynoszącą 4%.

Podatek VAT

W Polsce podatek VAT został wprowadzony przez: Ustawę z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 11 poz. 50). Jednak konieczność harmonizacji

polskiego prawa podatkowego z prawem UE zmusiła polskiego ustawodawcę do uregulowania tej kwestii w nowej "Ustawie o podatku od towarów i usług" z dnia 11 marca 2004 roku.

W analizie dla wydatków planowanych do poniesienia w latach 2016-2018 przyjęto podstawową stawkę podatku wynoszącą 23% zgodnie z odpowiednimi obowiązującymi przepisami. Gmina Czerwieńsk, jako jednostka samorządu terytorialnego nie ma możliwości odzyskania podatku VAT. W związku z powyższym **w analizie finansowej przyjęto nakłady kwalifikowane uwzględniające podatek VAT, z uwagi na brak możliwości odzyskania ww. podatku przez inwestora** (zgodnie z wytycznymi zawartymi w dokumencie pn. Umowa Partnerstwa 2014-2020 Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020).

Jednostki samorządu terytorialnego takie jak gminy, powiaty czy województwa, są innymi niż organy władzy publicznej uczestnikami sektora finansów publicznych, zatem nie korzystają z wyłączenia z opodatkowania, o którym mowa w art. 15 ust. 6 ustawy o VAT, lecz są objęte zwolnieniem, o którym mowa w § 8 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 97, poz. 970 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem zwalnia się od podatku czynności związane z wykonywaniem zadań publicznych nałożonych odrębnymi przepisami, wykonywane w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność przez jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych.

W myśl art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. z 2001 r., Dz. U. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 1 powołanej wyżej ustawy do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Do zadań własnych Gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Zgodnie z powołanymi wyżej przepisami, rozliczenie podatku naliczonego na zasadach określonych w art. 86 ustawy o VAT uwarunkowane jest tym, aby zakupywane towary i usługi były wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych. Natomiast w niniejszym projekcie kupowane towary i usługi **nie będą wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych**.

Założenia makroekonomiczne

Przyjęte założenia, makroekonomiczne i pozostałe, które mają wpływ na wyniki analizy finansowej to:

- średnie ceny usług w województwie lubuskim,
- prognozowany wzrost PKB,
- stawki amortyzacji nowej infrastruktury powstałej w wyniku realizacji projektu i jego odtwarzania (jeśli wystąpi),
- przy planowaniu kosztów stosowano także dane historyczne wnioskodawcy z lat 2014 oraz 2015,
- analiza prowadzona jest w cenach stałych z 2016 roku.

Poniżej przedstawiono podstawowe **założenia makroekonomiczne**, w oparciu o które prowadzono analizy niniejszego opracowania.

Źródłem danych do roku 2045 są „Warianty rozwoju gospodarczego Polski”. W analizie finansowej użyty został wariant podstawowy. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 37 Założenia makroekonomiczne – wyciąg do roku 2020

WARIANT	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PODSTAWOWY						
PKB	103,4	103,8	103,9	104,0	103,9	103,8
Stopa inflacji	99,8	101,7	101,8	102,5	102,5	102,5
Stopa bezrobocia	8,2	7,6	7,0	6,5	6,4	6,4
Dynamika realnego wzrostu płac	103,6	101,9	101,9	102,1	102,8	103,1
Zmiany kursu oraz stopy procentowej odpowiadające wariantowi podstawowemu						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EUR/PLN	4,15	4,03	3,91	3,79	3,74	3,74
1-rocza stopa WIBOR	1,81	1,71	2,39	3,41	4,55	5,12
WARIANT PESYMISTYCZNY						
PKB	103,4	102,8	102,2	101,8	101,7	101,8
Stopa inflacji	99,8	101,3	101,5	102,0	102,3	102,5
Stopa bezrobocia	8,2	8,0	9,2	9,5	9,8	9,4
Dynamika realnego wzrostu płac	103,6	101,0	100,4	100,5	101,1	101,1
Zmiany kursu oraz stopy procentowej odpowiadające wariantowi pesymistycznemu						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EUR/PLN	4,15	4,34	4,32	4,29	4,30	4,30
1-rocza stopa WIBOR	1,81	1,67	2,28	3,11	4,35	4,78

Źródło: Warianty rozwoju gospodarczego Polski, o których mowa w Podrozdziale 7.4 Założenia do analizy finansowej – Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020

Analizy finansowe prowadzone są dla lat 2016-2031, przy czym w roku 2016 poniesiono wydatki na Studium Wykonalności. W pierwszej połowie roku 2017 nastąpi wyłonienie wykonawcy robót, natomiast od III kw 2017- do II kw. 2018 prowadzona będzie inwestycja. Okres 2019-2031 stanowi etap operacyjny.

Określenie kategorii projektu i wybór metody analizy

Określono kategorię projektu potrzebną do wyboru odpowiedniej analizy finansowej na podstawie odpowiedzi uzyskanych na następujące pytania:

- ✓ Czy możliwe jest oddzielenie strumienia przychodów inwestycyjnych od ogólnego strumienia przychodów beneficjenta?

- ✓ Czy możliwe jest oddzielenie strumienia kosztów operacyjnych i nakładów związanych z inwestycją od ogólnego strumienia kosztów operacyjnych i nakładów beneficjenta?

Przedsięwzięcie można zaliczyć do kategorii 1. Istnieje bowiem możliwość jednoznacznego oddzielenia strumieni kosztów i przychodów projektu od ogólnych strumieni przychodów i kosztów beneficjenta. Z uwagi na powyższe w obliczeniach zastosowano **standardowy model finansowy**. Sporządzono więc prognozę uwzględniającą w analizie jedynie przepływy pieniężne dla projektu. Wynikiem sporządzenia powyższej prognozy jest ustalenie wartości przepływów pieniężnych obejmujących:

- 1) nakłady inwestycyjne na projekt będący przedmiotem analizy,
- 2) nakłady odtworzeniowe na projekt będący przedmiotem analizy,
- 3) koszty działalności operacyjnej związane z planowaną inwestycją,
- 4) przychody generowane przez planowaną inwestycję,
- 5) wartość rezydualną projektu.

Następnie wykonano prognozę dla projektu uwzględniając cały plan inwestycyjny (z pominięciem rezerw w nakładach inwestycyjnych dla projektu), przy czym wszystkie elementy:

1. kosztów operacyjnych wyszczególniono zgodnie z rachunkiem zysków i strat (wariant porównawczy):
  - amortyzacja,
  - zużycie materiałów i energii,
  - usługi obce,
  - podatki i opłaty,
  - wynagrodzenia,
  - ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia,
  - pozostałe koszty rodzajowe,
  - wartość sprzedanych towarów i materiałów,
2. wpływów i wydatków wyszczególniono zgodnie z rachunkiem przepływów pieniężnych (metoda pośrednia):
  - z działalności operacyjnej,
  - z działalności inwestycyjnej.

W celu przedstawienia jednoznacznej i jak najbardziej rzetelnej oceny szans powodzenia realizacji inwestycji i zachowania jej trwałości z uwagi na starania o środki zewnętrzne, przeprowadzono pełną analizę finansową i ekonomiczną zgodnie z obowiązującymi wytycznymi. Na podstawie tak sporządzonego planu finansowego zostały obliczone wskaźniki efektywności projektu oraz zostały ustalone źródła finansowania inwestycji.

Wnioskodawca jest jednostką samorządu terytorialnego, który obecnie znajduje się w bezpiecznej sytuacji finansowej (patrz: Trwałość finansowa projektu). Taka forma prawna beneficjenta pozwala zabezpieczyć nakłady na przeprowadzenie inwestycji i minimalizuje niebezpieczeństwo braku finansów na pokrycie funkcjonowania Projektu.

Załączony do niniejszego Studium Wykonalności arkusz kalkulacyjny został sporządzony zgodnie z Instrukcją do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020. Pierwsza karta arkusza zawiera założenia dotyczące analizowanego przypadku, następnie wyodrębniono szereg kart obliczeniowych, a na końcu zaprezentowano najważniejsze wyniki, na które składają się m.in. wysokość nakładów kwalifikowanych i całkowitych, poziom dofinansowania, wskaźniki finansowe, wyniki analizy wariantów.

III.4.2. Plan finansowy projektu

W niniejszym rozdziale sporządzone zostały plany finansowe będące podstawą do obliczenia wskaźników finansowej efektywności inwestycji oraz dokonania analizy trwałości finansowej.

III.4. 2.1. Nakłady inwestycyjne i odtworzeniowe

Całkowite wydatki inwestycyjne przedsięwzięcia pogrupowano ze względu na rodzaj zakupów oraz funkcjonalności, jakie oferują. Część kosztów wiąże się z przygotowaniem i wdrażaniem inwestycji, natomiast generalne wydatki przeznaczone są na roboty budowlane. Wszystkie planowane wydatki związane są z inwestycją dot. wsparcia kapitału przyrodniczego.

Działania zaplanowane w projekcie do realizacji przypadają na lata 2016 -2018. Wnioskodawca oprócz planowanych płatności za roboty budowlane ponosi także wydatki na studium wykonalności, obsługę inżyniersko-finansową oraz zaplanował działania związane z promocją projektu. W dalszej części opracowania przedstawione zostaną informacje dotyczące planowanych do poniesienia nakładów na środki trwałe i wydatki nie inwestycyjne.

Wysokość nakładów finansowych określono rzetelnie i każdorazowo podpierano się szczegółową analizą cen towarów i usług obowiązujących na rynku. W okresie przygotowawczym dokonywano rozeznania rynku poprzez kierowanie zapytań telefonicznych lub mailowych do dostawców towarów i usług oraz analizę cenników dostępnych na stronach internetowych. Wykonawców usług już zrealizowanych wybierano zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, Rozdział 6.5 Wydatki ponoszone zgodnie z zasadą uczciwej konkurencji. Należy, przy tym zauważyć, że:

1. Wysokość nakładów na roboty budowlane oszacowana została na podstawie kalkulacji polegającej na obliczeniu wartości szacunkowej robót objętych przedmiarem robót jako sumy iloczynów ilości jednostek przedmiarowych robót podstawowych i ich cen jednostkowych wg cen obowiązujących w IV kwartale 2016 roku – kosztorysy.
2. Koszty usług dla projektu określono po uprzednim rozpoznaniu rynku w IV kwartale 2016 wśród specjalistycznych firm posiadających w swej ofercie usługi techniczne i inżynierskie.
  - Studium wykonalności – wydatek już poniesiony – wysokość kwoty w nakładach wynika z faktury za wykonaną usługę;

- Obsługa inżyniersko-finansowa, w tym nadzór inwestycyjny i rozliczanie finansowe projektu – wysokość planowanego wydatku oszacowano na podstawie rozeznania rynku wśród podmiotów oferujących usługi pełnienia inspektora nadzoru i doradztwa finansowego;
- Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia) - wysokość planowanego wydatku oszacowano na podstawie rozeznania rynku wśród podmiotów oferujących usługi prowadzenia postępowań przetargowych;
- Promocja – wysokość nakładów wynika z planowanego zakresu działań promocyjnych opisanych w rozdziale promocja projektu.

W związku z tym, że wnioskodawca nie ma możliwości odzyskania kwoty podatku VAT, stanowi on wydatek kwalifikowany w budżecie projektu.

Przedstawione w poniższej tabeli nakłady finansowe nie wykazują odchyłeń od kosztów zadań realizowanych w porównywalnym zakresie na terenie Województwa Lubuskiego. W związku z planowanym finansowaniem inwestycji ze środków Unii Europejskiej oraz zgodnie z założeniami RPO Lubuskie 2020, koszty kwalifikowane obejmować mogą wszystkie nakłady inwestycyjne poniesione od 01.01.2014 r. W przypadku niniejszego projektu pierwsze płatności ponoszone były w roku 2016.

Tabela 38 Nakłady inwestycyjne projektu [zł.]

	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ilość	jednostka miary	Cena jednostkowa netto	Wartość netto	Podatek VAT	Wartość brutto	KOSZTY KWALIFIKOW ANE	w tym VAT	KOSZTY NIEKWALIFIK OWANE
1	Wydatki na przygotowanie projektu				12 000,00	2 760,00	14 760,00	14 760,00	2 760,00	0,00
1.1	Studium Wykonalności	1	usługa	12 000,00	12 000,00	2 760,00	14 760,00	14 760,00	2 760,00	0,00
2	Wydatki na realizację inwestycji (bezpośrednie)				2 469 911,00	198 192,88	2 668 103,88	2 668 103,88	198 192,88	0,00
					2 469 911,00	198 192,88	2 668 103,88	2 668 103,88	198 192,88	0,00
2.1	Prace rozbiórkowe	1	kpl	569,72	569,72	45,58	615,30	615,30	45,58	0,00
2.2	Architektura (Trejaż stalowy, Mostek nad rowem melioracyjnym, faszynowanie brzegów, Archeologia, konserwacja zabytków)	1	kpl	597 205,17	597 205,17	47 776,41	644 981,58	644 981,58	47 776,41	0,00
2.3	Roboty drogowe	1	kpl	736 942,89	736 942,89	58 955,43	795 898,32	795 898,32	58 955,43	0,00
2.4	Wyposażenie parku	1	kpl	67 452,80	67 452,80	5 396,22	72 849,02	72 849,02	5 396,22	0,00
2.5	Instalacje sanitarne	1	kpl	181 518,07	181 518,07	14 521,45	196 039,52	196 039,52	14 521,45	0,00
2.6	Instalacje elektryczne	1	kpl	298 814,66	298 814,66	23 905,17	322 719,83	322 719,83	23 905,17	0,00
2.7	Gospodarka roślinnością	1	kpl	158 653,21	158 653,21	12 692,26	171 345,47	171 345,47	12 692,26	0,00
2.8	Nasadzenia	1	kpl	424 754,48	424 754,48	33 980,36	458 734,84	458 734,84	33 980,36	0,00
2.9	Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD	1	kpl	4 000,00	4 000,00	920,00	4 920,00	4 920,00	920,00	0,00
3	Wydatki na wdrażanie projektu (pośrednie)				97 560,98	22 439,02	120 000,00	120 000,00	22 439,02	0,00
3.1	Promocja projektu	1	usługa	16 260,16	16 260,16	3 739,84	20 000,00	20 000,00	3 739,84	0,00
3.2	Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie	1	usługa	8 130,08	8 130,08	1 869,92	10 000,00	10 000,00	1 869,92	0,00

	oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia)									
3.3	Obsługa inżyniersko-finansowa projektu	1	usługa	73 170,73	73 170,73	16 829,27	90 000,00	90 000,00	16 829,27	0,00
	Ogółem koszty inwestycji :				2 579 471,98	223 391,90	2 802 863,88	2 802 863,88	223 391,90	0,00

Źródło: opracowanie własne

Tabela 39 Terminy ponoszenia wydatków/kosztów kwalifikowanych – inwestycyjnych i nie inwestycyjnych

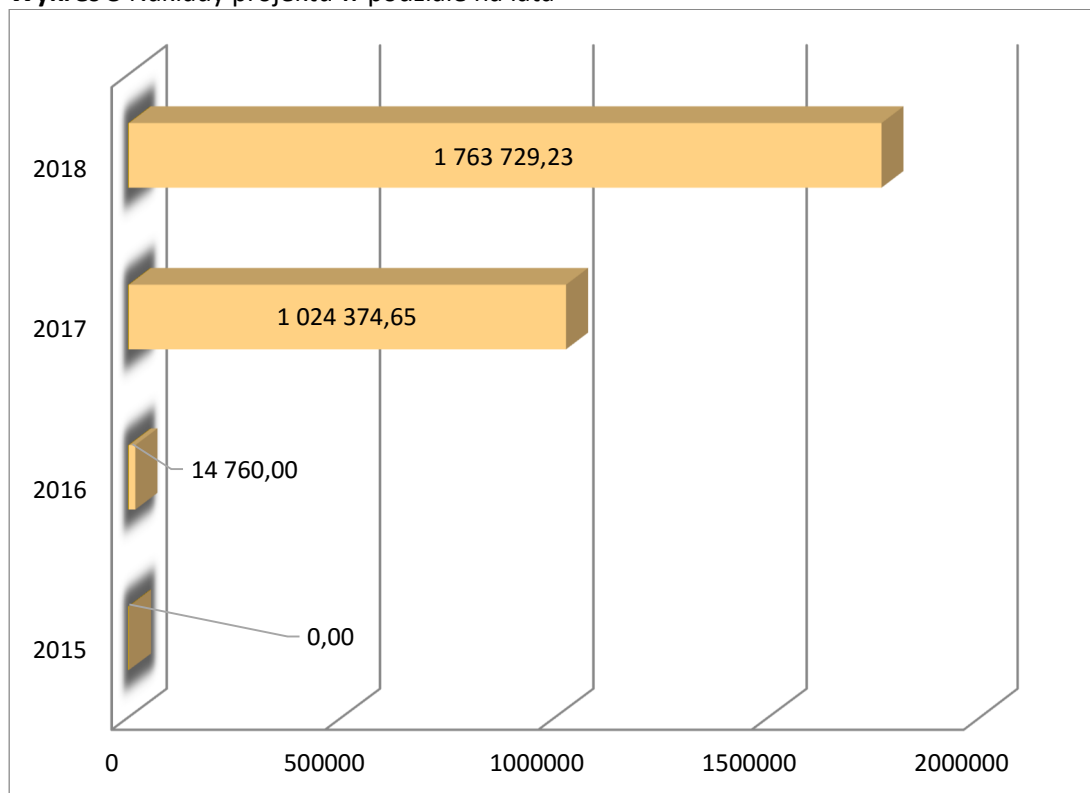
WYSZCZEGÓLNIENIE	2016					2017					2018				
	I kw	II kw	III kw	IV kw	Σ	I kw	II kw	III kw	IV kw	Σ	I kw	II kw	III kw	IV kw	Σ
1	0,0	0,0	0,0	14	14	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,00
	0	0	0	760,00	760,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00
1.1	0,0	0,0	0,0	14		0,0	0,0	0,00	0,00		0,00	0,00	0,0	0,0	
	0	0	0	760,00		0	0	0,00	0,00		0,00	0,00	0	0	
2	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,0	0,0	0,00	969	969 374,65	210	1 488	0,0	0,0	1 698
	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	374,65	969 374,65	000,00	729,23	0	0	729,23
	0,0	0,0	0,0	0,00		0,0	0,0	0,00	969		210	1 488	0,0	0,0	
	0	0	0	0,00		0	0	0,00	374,65		000,00	729,23	0	0	
2.1	0,0	0,0	0,0	0,00		0,0	0,0	0,00	615,30		0,00	0,00	0,0	0,0	
	0	0	0	0,00		0	0	0,00	615,30		0,00	0,00	0	0	
2.2	0,0	0,0	0,0	0,00		0,0	0,0	0,00	200		150	294 981,58	0,0	0,0	
	0	0	0	0,00		0	0	0,00	000,00		000,00	294 981,58	0	0	
2.3	0,0	0,0	0,0	0,00		0,0	0,0	0,00	250		60 000,00	485 898,32	0,0	0,0	
	0	0	0	0,00		0	0	0,00	000,00		60 000,00	485 898,32	0	0	
2.4	0,0	0,0	0,0	0,00		0,0	0,0	0,00	0,00		0,00	72 849,02	0,0	0,0	
	0	0	0	0,00		0	0	0,00	0,00		0,00	72 849,02	0	0	
2.5	0,0	0,0	0,0	0,00		0,0	0,0	0,00	196		0,00	0,00	0,0	0,0	
	0	0	0	0,00		0	0	0,00	039,52		0,00	0,00	0	0	

2.6	Instalacje elektryczne	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00		0,0 0	0,0 0	0,00 719,83	322		0,00	0,00	0,0 0	0,0 0	
2.7	Gospodarka roślinnością	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00		0,0 0	0,0 0	0,00	0,00		0,00	171 345,47	0,0 0	0,0 0	
2.8	Nasadzenia	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00		0,0 0	0,0 0	0,00	0,00		0,00	458 734,84	0,0 0	0,0 0	
2.9	Montaż cyfrowego systemu monitoringu Parku na kamerze cyfrowej Full HD	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00		0,0 0	0,0 0	0,00	0,00		0,00	4 920,00	0,0 0	0,0 0	
3	Wydatki na wdrażanie projektu (pośrednie)	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00	0,00	0,0 0	0,0 0	25 000,00	30 000,00	55 000,00	25 000,00	40 000,00	0,0 0	0,0 0	65 000,00
3.1	Promocja projektu	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00		0,0 0	0,0 0	0,00	5 000,00		0,00	15 000,00	0,0 0	0,0 0	
3.2	Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia)	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00		0,0 0	0,0 0	10 000,0 0	0,00		0,00	0,00	0,0 0	0,0 0	
3.3	Obsługa inżyniersko-finansowa projektu	0,0 0	0,0 0	0,0 0	0,00		0,0 0	0,0 0	15 000,00	0,00		25 000,00	25 000,00	0,0 0	0,0 0	
	Ogółem koszty inwestycji :	0,0 0	0,0 0	0,0 0	14 760,00	14 760,00	0,0 0	0,0 0	25 000,00	999 374,65	1 024 374,65	235 000,00	1 528 729,23	0,0 0	0,0 0	1 763 729,23

Źródło: opracowanie własne

Nakłady projektu w ujęciu rocznym przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3 Nakłady projektu w podziale na lata

Źródło: opracowanie własne.

Nakłady projektu związane są bezpośrednio z inwestycją odpowiadającą przedmiotowi konkursu, tj. wsparciem kapitału przyrodniczego.

Wszystkie wydatki są kwalifikowane w świetle obowiązujących wytycznych kwalifikowalności wydatków. NA terenie Parku nie jest prowadzona działalność gospodarcza, ani nie dokonano dzierżawy terenu podmiotom trzecim.

Zgodność z Kryterium Specyficznym nr 2

Koszty projektu (zasadność, racjonalność, adekwatność w stosunku do celu i zakresu projektu) i efektywność projektu (w tym prawidłowość analiz)

Tak, jak to przedstawiono w założeniach do analizy, wysokość planowanych do poniesienia nakładów została właściwie oszacowana, wszystkie wydatki są racjonalne i dobrane odpowiednio do planowanej inwestycji. Bez ich poniesienia w przedstawionej wysokości nie można byłoby osiągnąć założonych celów i projekt nie rozwiązywałby wszystkich zidentyfikowanych problemów. W dalszej części analiz wskazujemy, że korzyści powstałe w efekcie projektu wyraźnie przewyższają koszty inwestycji.

Należy również zauważyć, że korzyści społeczno-ekonomiczne osiągnięte w wyniku realizacji projektu uzasadniają poniesienie przedstawionych kosztów. Wskaźniki potwierdzające przytoczoną tezę wyliczono w dalszej części dokumentu.

Uzyskane w wyniku obliczeń wartości wskaźników ekonomicznej opłacalności inwestycji potwierdzają potrzebę realizacji projektu oraz uzyskane w wyniku realizacji projektu korzyści są współmierne do poniesionych kosztów.

Nakłady budowlane są niezbędne z uwagi na zaplanowane wykonanie kompleksowego wsparcia kapitału przyrodniczego. Analiza opcji wskazuje jednoznacznie, że działania budowlane są optymalnym rozwiązaniem zidentyfikowanym w zakresie problemów środowiskowych. Przy wyborze konkretnych robót budowlanych kierowano się najlepszym stosunkiem efektów do wysokości planowanych wydatków.

Nakłady na promocję projektu są odpowiednie do skali projektu i wynikają z obowiązków informacyjno-promocyjnych wnioskodawcy. Szczegółowe działania promocyjne opisano w części SW dotyczącej promocji.

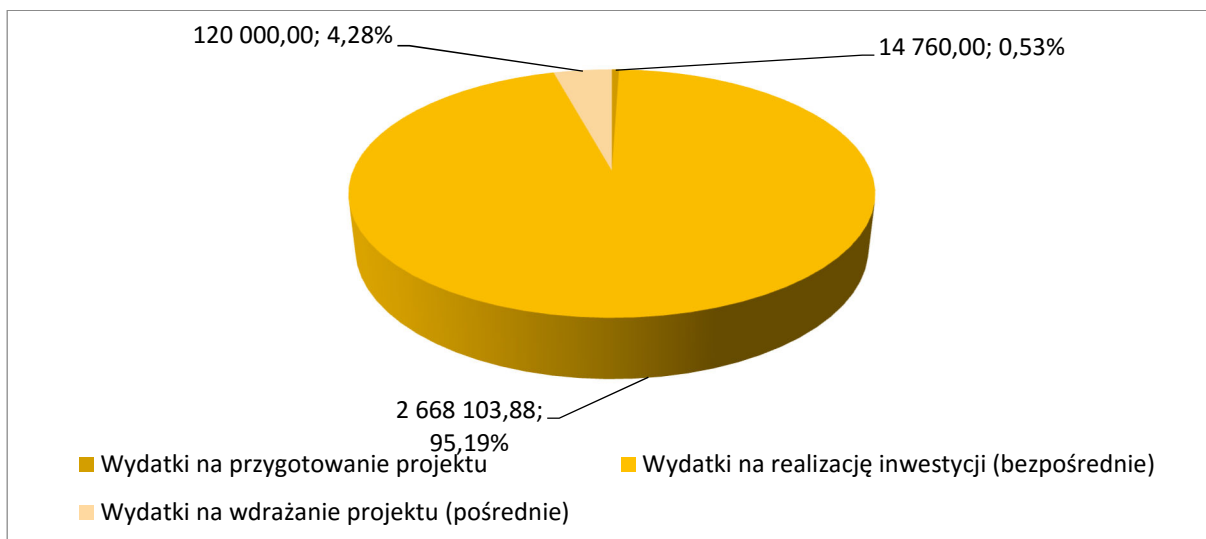
Do wydatków kwalifikowanych zaliczono również nakłady planowane do poniesienia na Doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Obsługa inżyniersko-finansowa, w tym nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji projektu - nadzór inwestorski oraz finansowe rozliczenie inwestycji). Zespół doradcy będzie czuwać nad prawidłowością procesu budowy obiektów i sprawnego rozliczenia inwestycji pod kątem finansowym oraz merytorycznym .

W nakładach ujęto także doradztwo techniczne związane z obsługą projektu (Przygotowanie oraz przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych w projekcie wraz z przygotowaniem opisów przedmiotu zamówienia). Gmina zdecydowała się na ten wydatek ze względu na skalę przedsięwzięcia i z uwagi na łatwość popełnienia pomyłki przy tworzeniu opisu przedmiotu zamówienia. Założono więc zgodnie z zapisami wytycznych, że w tym przypadku wnioskodawca będzie się posługiwał usługą zewnętrzną na przeprowadzenie wszystkich postępowań przetargowych.

Wydatek związany z opracowaniem Studium Wykonalności został uznany za kwalifikowany, ponieważ z jednej strony dokument ten jest niezbędnym załącznikiem do dokumentacji aplikacyjnej, a z drugiej strony zobrazował wnioskodawcy wykonalność inwestycji pod względem technicznym, prawnym, środowiskowym, organizacyjnym, finansowym i ekonomicznym. Koszt wykonania Studium Wykonalności mieści się w średnich przedziałach cenowych dla tego typu dokumentacji. Wykonawca został wybrany zgodnie z zasadami opisanymi w wytycznych kwalifikowalności wydatków wśród podmiotów oferujących tego typu usługi na rynku.

W strukturze nakładów przedsięwzięcia największą pozycję stanowią wydatki związane z bezpośrednią realizacją inwestycji. Szczegóły przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Struktura wydatków projektu

Źródło: opracowanie własne

W projekcie nie przewiduje się wydatków związanych z cross-finansowaniem, stąd nie przekroczono wyznaczonych dla tych wydatków limitów.

Z uwagi na przyjęty okres odniesienia, stawki amortyzacji i zaplanowane koszty operacyjne utrzymanie inwestycji w zakresie przewidzianym w projekcie będzie wymagać poniesienia nakładów odtworzeniowych związanych ze zużywaniem się elementów majątku trwałego. Odtworzenie infrastruktury w wysokości 20% nakładów pierwotnych przewidziano w roku 2028. Wykonane w ramach projektu roboty zwiększą wartość majątku trwałego wnioskodawcy po zakończeniu inwestycji. Zgodnie z przyjętym planem amortyzacji wartość inwestycji będzie ulegała stopniowemu zmniejszeniu, a po latach użytkowania infrastruktury nastąpi fizyczne zużycie zmodernizowanych budynków. W celu zachowania trwałości rezultatów prac budowlanych przewidziano odtworzenie majątku trwałego na wskazanym wyżej poziomie w stosunku do wartości początkowej inwestycji. Przyjęty poziom odtworzenia wynika z doświadczeń wnioskodawcy oraz praktyki przyjętej dla tego typu działań inwestycyjnych. Nakłady te mają charakter niezbędny dla zapewnienia operacyjności projektu w przyjętym okresie odniesienia. Do nakładów odtworzeniowych należeć będą roboty związane z wymianą zużytych elementów m.in. instalacji elektrycznych, elementów małej architektury na nowe. Zaistnieje z pewnością także potrzeba wykonania pewnych robót budowlanych służących utrzymaniu w dalszym ciągu funkcjonalności parku, jako miejsca rekreacji.

Nakłady całkowite i tym samym kwalifikowalne projektu wynoszą ogółem 2.802.863,88 zł, a nakłady odtworzeniowe to kwota 533.620,78 zł.

III.4.2.2. Przychody projektu

Przychody projektu należy rozważyć z punktu widzenia wnioskodawcy oraz operatorów inwestycji. W obu przypadkach mamy do czynienia z tym samym podmiotem publicznym tj. gminą. Gmina Czerwieńsk jest jednostką samorządu terytorialnego. Dochody budżetu są ściśle określone ustawą z dnia 13 listopada 2003 roku z późn. zm. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Dochody j.s.t. są to środki publiczne pobierane bezwrotnie przez j.s.t. od podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych, jak również środki otrzymywane z budżetu państwa - subwencje i dotacje na realizację zadań związanych z zaspokojeniem zbiorowych potrzeb wspólnoty lokalnej. Z punktu widzenia samodzielności j.s.t. istotne znaczenie ma podział dochodów na tzw. własne, tj. dochody przyznawane ustawowo j.s.t. na czas nieokreślony, i dochody obce, które nie mają stałego charakteru i nie pochodzą z własnej działalności tej jednostki. Dochody j.s.t. są określone w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego; ustawa określa również zasady gromadzenia dochodów, zasady i tryb ustalania i przekazywania j.s.t. subwencji i dotacji z budżetu państwa.

Do dochodów własnych gmin zaliczamy:

1. udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych;
2. wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportu, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych;
3. wpływy z opłat: skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej, od posiadania psów, eksploatacyjnej (w części określonej w ustawie z 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze);
4. dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych;
5. dochody z majątku gminy;
6. spadki, zapisy, darowizny na rzecz gminy;
7. dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
8. 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
9. odsetki od pożyczek udzielanych przez gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
10. odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
11. odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
12. dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
13. inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

W 2015 r. przychody ogółem Gminy Czerwieńsk wyniosły 33.716.994,85 zł.

Z punktu widzenia projektu istotnym jest określenie potencjalnych przychodów powstających w efekcie bezpośredniej realizacji przedsięwzięcia. Dla pełnego oglądu sytuacji finansowej operatora koniecznym jest oszacowanie jego przychodów operacyjnych i w tym celu przyjęto następujące założenia:

- Spodziewany jest coroczny wzrost przychodów operacyjnych wnioskodawcy i operatora zarówno w wariantcie nie inwestycyjnym, jak i inwestycyjnym, który został oszacowany na podstawie połowy wzrostu PKB w okresie referencyjnym projektu (**w związku z realizacją inwestycji nie następuje żadna zmiana w przychodach analizowanych podmiotów**).

- Przyjęto wzrost PKB do roku 2030 zgodnie z oficjalnymi prognozami rządowymi, zawartymi w wariantach rozwoju gospodarczego Polski.

Przy konstruowaniu prognozy działalności przyjęto założenie kontynuowania struktury przychodów dla całego okresu prognozy. Pozwala to spełnić warunki przejrzystości i realności konieczne przy planowaniu finansowym, szczególnie w obecnym okresie, tj. przy dużej dynamice zmian zachodzących w otoczeniu społeczno-gospodarczym podmiotu.

Analiza potencjalnych przychodów projektu dokonywana jest po to, by ocenić czy w ogólnym rozrachunku projekt generuje dochód (istotny z punktu widzenia wysokości dofinansowania inwestycji).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. definiuje, co oznacza pojęcie „Projekt generujący dochód”. Zgodnie z tą definicją projekt generujący dochód po ukończeniu realizacji, jest to projekt współfinansowany z EFRR lub FS, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 1 mln EUR, obejmujący inwestycje w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom bezpośrednio ponoszonym przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntów lub budynków, lub dzierżawę gruntów, lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenia, dla których wartość bieżąca przychodów przewyższa wartość bieżącą kosztów operacyjnych w danym okresie referencyjnym.

W przypadku rozpatrywanego projektu nie zachodzi żadna z wyżej opisanych sytuacji. Stąd też skoro korzystający z infrastruktury nie ponoszą z tego tytułu żadnych opłat, ani nie przewidziano po zakończeniu realizacji projektu sprzedaży, dzierżawy lub najmu gruntu i budynków, projekt należy uznać za niegenerujący dochodu.

Wiąże się to także z faktem, iż wnioskodawca nie będą osiągać żadnych dodatkowych przychodów w wymiarze finansowym z tytułu realizacji niniejszego projektu. Realizacja inwestycji pozwoli na osiągnięcie dodatkowych korzyści społecznych, lecz nie wpłynie na zmianę przychodów wnioskodawcy.

III.4.2.3. Koszty operacyjne, amortyzacja i podatek dochodowy

W niniejszym rozdziale zaplanowano wszystkie koszty operacyjne (eksploatacyjne, bieżące) dla przyjętego planu finansowego. Są to koszty niezbędne do utrzymania wygenerowanych w ramach projektu środków trwałych. Wyliczenia dotyczące kosztów operacyjnych w niniejszym studium wykonalności oparto na następujących założeniach:

- kalkulację kosztów przeprowadzono w układzie kosztów operacyjnych zgodnie z ustawą o rachunkowości,
- w trakcie prac kierowano się zasadą ostrożności wyceny,
- prognoza i kalkulacja kosztów operacyjnych dla scenariusza „podmiot bez projektu – W0” została przeprowadzona na podstawie kosztów historycznych pozyskanych od Beneficjenta,
- prognoza i kalkulacja kosztów dla scenariusza „podmiot z projektem – W1” opiera się na podstawie kosztów historycznych pozyskanych od Beneficjenta oraz analizie spodziewanych efektów realizacji projektu inwestycyjnego. Przedstawione koszty

operacyjne dotyczą utrzymania środków trwałych będących przedmiotem robót, usług i dostaw w ramach projektu. Koszty poniesione na rzecz produktów projektu dotyczą kosztów usług zapewniających energię elektryczną, materiałów eksploatacyjnych, materiałów remontowych - **zużycie materiałów i energii**, usług konserwacyjnych i serwisowych, usługi ogrodnicze, wywóz odpadów - **koszty usług obcych oraz pozostałych kosztów rodzajowych i podatków (ubezpieczenia majątkowe)**.

- w prognozie kosztów rodzajowych powstałych w wyniku projektu założono wzrost kosztów usług obcych, kosztów materiałów i energii, kosztów opłat i podatków oraz pozostałych kosztów rodzajowych, na poziomie połowy wskaźnika „Produktu Krajowego Brutto” rocznie w okresie referencyjnym projektu,
- w prognozie kosztów rodzajowych powstałych w wyniku projektu założono wzrost kosztów wynagrodzeń oraz ubezpieczeń społecznych, na poziomie połowy wskaźnika „Dynamiki realnego wzrostu płac” rocznie w okresie referencyjnym projektu,
- przyjęto wzrost PKB do roku 2045 zgodnie z oficjalnymi prognozami rządowymi, zawartymi w „Wytocznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020”.
- zmiana kosztów operacyjnych wywołana projektem inwestycyjnym wynika z różnicy w kosztach pomiędzy scenariuszem „podmiot z projektem” a scenariuszem „podmiot bez projektu”. Różnica w kosztach pomiędzy tymi planami wynika wyłącznie z działań związanych z realizacją projektu inwestycyjnego,
- różnicowy strumień kosztów jednostkowych dla projektu pojawia się od pierwszego pełnego roku od rzeczowego i finansowego zakończenia inwestycji,
- założenia dotyczące kosztów działalności operacyjnej produktów powstałych w ramach inwestycji prezentują wysokość kosztów ponoszonych w ciągu roku. Oszacowane zostały na podstawie stawek obowiązujących na rynku w sierpniu 2016 roku i stanowią podstawę do oszacowania wysokości kosztów w kolejnych latach,
- koszty rodzajowe zaprezentowane w założeniach zostały podane jako wartości netto,
- pozostałe koszty operacyjne – ubezpieczenia majątkowe, podróże służbowe, koszty reprezentacji, itp.,
- koszt wynagrodzeń i świadczeń na rzecz pracowników:
  - wielkość zatrudnienia założono na podstawie standardów polskich, w rozliczeniu na etaty,
  - przyjęto, że świadczenia na rzecz pracowników obejmują obowiązkowe odpisy na składki ubezpieczeń społecznych, fundusz pracy oraz zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.
- amortyzacja:
  - naliczanie amortyzacji zaczyna się w pierwszym miesiącu użytkowania nowej infrastruktury i jest prowadzone metodą liniową,

- amortyzacja jest obliczana dla środków trwałych zgodnie z obowiązującymi przepisami i oszacowana została przy uwzględnieniu faktycznego okresu użytkowania każdego środka trwałego.

AMORTYZACJA

Osobną pozycją w kosztach operacyjnych stanowi amortyzacja, która jest kosztem ale nie jest wydatkiem. Odpisy amortyzacyjne od posiadanego majątku służą do jego odtworzenia lub przeznaczane są na inwestycje. Z pojęciem tym wiąże się również inna pozycja istotna przy ocenie efektywności inwestycyjnej a mianowicie wartość rezydualna, która znacząco wpływa na ostateczną efektywność finansową projektu, wyrażoną za pomocą wskaźników NPV i IRR. Poniżej zaprezentowana została tabela, która ujmuje wysokość odpisów amortyzacyjnych oraz wartość majątku netto. Wartość majątku netto na koniec analizowanego okresu będzie wartością rezydualną. Przyjęty na potrzeby obliczeń okres amortyzacji dla każdego typu aktywa odzwierciedla jego faktyczny okres użytkowania. W poniższym zestawieniu tabelarycznym szczegółowo przedstawiono poziom nakładów inwestycyjnych, odtworzeniowych, oraz amortyzacji w podziale na wytworzone środki trwałe. Założono, iż wszystkie nakłady odtworzeniowe sfinansowane będą z budżetu Beneficjenta. Ponadto, przyjmuje się iż niezbędne środki na pokrycie kosztów nakładów odtworzeniowych planowane będą w ramach wieloletnich planów finansowych Beneficjenta.

Tabela 40 Plan amortyzacji

Amortyzacja	Wartość początkowa	Stawka (%)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Podgrupa 29 POZOSTAŁE OBIEKTY INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	2 668 103,88 zł	4,5%	0,00	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67
Nakłady odtworzeniowe		20%											533 620,78			
Rata amortyzacyjna od nakł. odtworz.		4,5%											24 012,94	24 012,94	24 012,94	24 012,94
Amortyzacja całkowita			0,00	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	144 077,61	144 077,61	144 077,61	144 077,61
Wartość umorzenia			0,00	120 064,67	240 129,35	360 194,02	480 258,70	600 323,37	720 323,37	840 388,05	960 452,72	1 104 517,40	1 248 595,01	1 392 672,62	1 536 750,23	1 680 827,84
Bieżąca wartość środka trwałego			2 668 103,88	2 548 039,21	2 427 974,53	2 307 909,86	2 187 845,18	2 067 780,51	2 067 780,51	1 947 715,83	1 827 651,16	1 707 586,48	2 097 129,65	1 953 052,04	1 808 974,43	1 664 896,82
Grupa 6 Rodzaj 669 Pozostałe urządzenia nieprzemysłowe	0,00 zł	10,0%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nakłady odtworzeniowe		20%											0,00			
Rata amortyzacyjna od nakł. odtworz.		10,0%											0,00	0,00	0,00	0,00
Amortyzacja całkowita			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość umorzenia			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bieżąca wartość środka trwałego			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Całkowita amortyzacja			0,00	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	144 077,61	144 077,61	144 077,61	144 077,61

Źródło: opracowanie własne

KOSZTY OPERACYJNE

Ponieważ nie istnieje możliwość jednoznacznego oddzielenia strumieni kosztów operacyjnych projektu od ogólnych strumieni kosztów operacyjnych operatorów inwestycji w analizie kosztów rodzajowych projektu zastosowano model różnicowy. W przeprowadzonej poniżej analizie porównano prognozy kosztów beneficjenta z realizacją inwestycji oraz prognozy kosztów beneficjenta bez realizacji inwestycji.

W związku z tym zespół badawczy na potrzeby zdiagnozowania przepływu kosztów operacyjnych dla przedmiotowego zadania opracował następujące plany kosztów operacyjnych:

1. plan kosztów operacyjnych bez inwestycji – (W0),
2. plan kosztów operacyjnych z inwestycją – (W1),
3. różnicowy plan kosztów operacyjnych – (W1 – W0).

Tabela 41 Prognoza kosztów operacyjnych dla projektu bez realizacji projektu w latach 2017-2021

I. Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Amortyzacja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zużycie materiałów i energii	4 585,50	4 677,21	4 773,09	4 866,17	4 956,19
Usługi obce	15 896,40	16 214,33	16 546,72	16 869,38	17 181,47
Wynagrodzenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podatki i opłaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe koszty rodzajowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SUMA	20 481,90	20 891,54	21 319,81	21 735,55	22 137,66
Koszty operacyjne bez amortyzacji	20 481,90	20 891,54	21 319,81	21 735,55	22 137,66

Źródło: opracowanie własne

Przygotowując plan kosztów operacyjnych dla przedmiotowego projektu uwzględniający planowaną inwestycję zespół badawczy zdiagnozował kategorie kosztów, które ulegną zmianie w skutek realizacji projektu – poniższa tabela.

Tabela 42 Zmiana kosztów operacyjnych dla infrastruktury w stanie z projektem

Operatorzy z inwestycją	
Zużycie materiałów i energii	zmiennie
Usługi obce	zmiennie
Podatki i opłaty	stałe
Wynagrodzenia wraz z narzutami	stałe
Świadczenia na rzecz pracowników	stałe
Pozostałe	zmiennie
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	stałe

Źródło: opracowanie własne

Zużycie materiałów i energii

Realizacja przedmiotowej inwestycji w dwojaki sposób przełoży się na relatywny wzrost kosztów materiałów i energii elektrycznej. Należy się spodziewać, iż inwestycja pozwoli na uruchomienie nowych (dotąd nierealizowanych) działań społecznych (sportowych, turystycznych czy kulturalnych) prowadzonych na nowej infrastrukturze. W związku z powyższym należy się spodziewać, iż wraz z rozszerzeniem działalności obszaru parkowego, nastąpi wprost proporcjonalny w ciągu roku wzrost kosztów zużywanych materiałów oraz energii elektrycznej w jednostce. Szczegółowe dane na temat wzrostu poszczególnych elementów składowych tego rodzaju kosztu operacyjnego przedstawiono w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 43 Koszty zużycia materiałów i energii

MATERIAŁY	j.m.	liczb sztuk	wartość jednostkowa	wartość całkowita
Zużycie materiałów eksploatacyjnych	zestaw	1,00	900,00	900,00
Materiały remontowe, konserwacyjne	zestaw	1,00	1 200,00	1 200,00
ENERGIA				
Energia elektryczna	KWh	3 565,77	0,5048	1 800,00
			SUMA	3 900,00

Źródło: opracowanie własne

Usługi obce

W wyniku realizacji inwestycji zespół badawczy, oprócz kosztów opisanych powyżej, jako zmienne zdiagnozował również koszty usług obcych. W wyniku realizacji przedsięwzięcia, nastąpi wzrost ponoszonych kosztów usług obcych związany - tak jak ma to miejsce w przypadku kosztów materiałów i energii – przede wszystkim z uruchomieniem nowych (dotąd nierealizowanych) działań społecznych prowadzonych na nowej infrastrukturze. Na podstawie danych historycznych jednostki oraz bazując na doświadczeniu osób zarządzających infrastrukturą publiczną w gminie założono, iż koszty usług obcych wzrosną wprost proporcjonalnie do rozszerzenia wachlarza działalności w nowopowstałej infrastrukturze. Szczegółowe dane na temat wzrostu poszczególnych elementów składowych tego rodzaju kosztu operacyjnego przedstawiono w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 44 Koszty usług obcych

	j.m.	liczb sztuk	wartość jednostkowa	wartość całkowita
Wywóz odpadów	usługa	1	280,00	280,00
Usługi konserwacyjne, serwisowe	usługa	1	700,00	700,00
Usługi ogrodnicze i koszenia trawy	usługa	1	3 000,00	3 000,00
Usługi pozostałe (w tym zimowe utrzymanie)	usługa	1	2 500,00	2 500,00
			SUMA	6 480,00

Źródło: opracowanie własne

Pozostałe koszty

Kolejną kategorią kosztów, które ulegną zmianie w wyniku realizacji inwestycji są pozostałe koszty rodzajowe. Przyjęto konserwatywne założenie, iż w wyniku zwiększenia wartości środka trwałego koniecznym będzie renegocjacja stawek ubezpieczenia mienia. Przedmiotem ubezpieczenia jest interes ubezpieczeniowy związany z dobrami materialnymi oraz z prawami i zobowiązaniami majątkowymi. Przyjęto, iż wzrost tego rodzaju kosztu ustalony zostanie na podstawie nowej wartości przedmiotu ubezpieczenia i wyniesie 0,15% tej kwoty.

Tabela 45 Koszty pozostałe dla obiektu po realizacji projektu

	j.m.	liczb sztuk	wartość jednostkowa	wartość całkowita
Ubezpieczenia majątkowe	usługa	1	4 204,30	4 204,30
Pozostałe koszty	usługa	1	900,00	900,00
			SUMA	5 104,30

Źródło: opracowanie własne

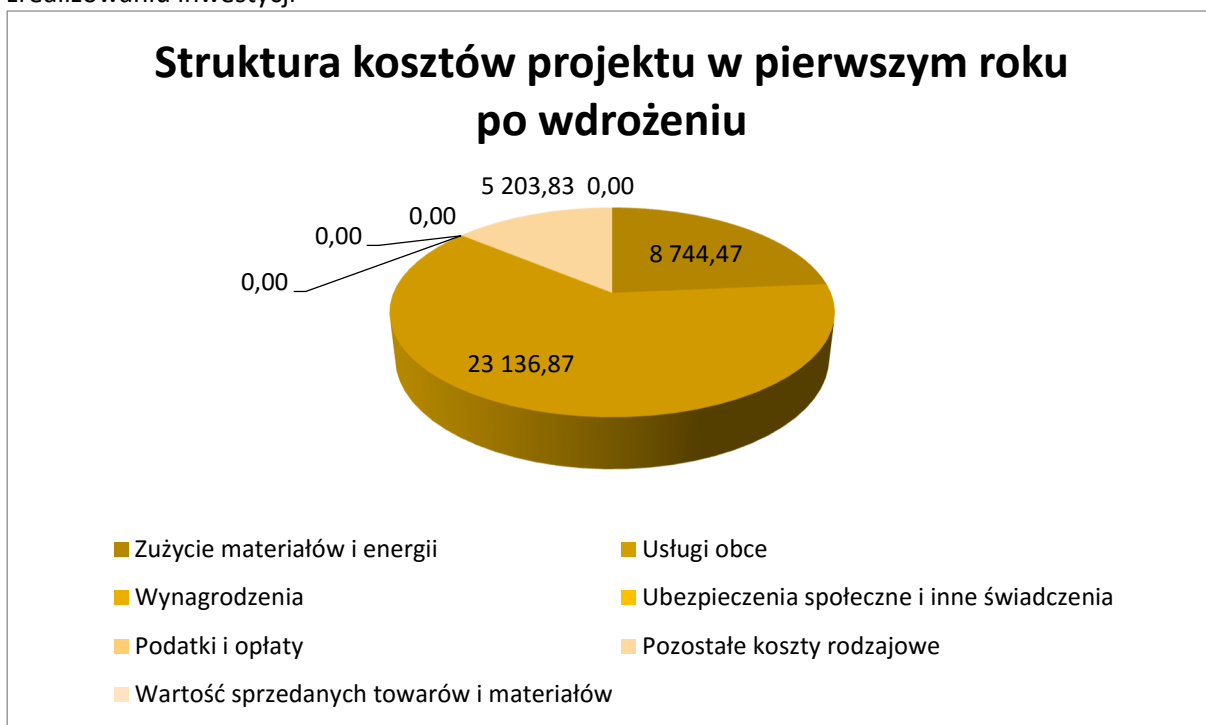
Biorąc pod uwagę powyższe wyliczenia w odniesieniu do poszczególnych kategorii kosztów rodzajowych dla operatora inwestycji, zespół opracowujący niniejsze opracowanie sporządził plan kosztów operacyjnych w stanie z realizacją projektu, który obrazuje poniższa tabela.

Tabela 46 Koszty działalności operacyjnej w stanie „z projektem” dla lat 2017 - 2023

I. Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Amortyzacja	0,00	0,00	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67
Zużycie materiałów i energii	4 585,50	4 677,21	8 577,21	8 744,47	8 906,24	9 062,10	9 211,62
Usługi obce	15 896,40	16 214,33	22 694,33	23 136,87	23 564,90	23 977,29	24 372,91
Wynagrodzenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podatki i opłaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe koszty rodzajowe	0,00	0,00	5 104,30	5 203,83	5 300,10	5 392,85	5 481,83
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SUMA	20 481,90	20 891,54	156 440,51	157 149,84	157 835,91	158 496,91	159 131,04
Koszty operacyjne bez amortyzacji	20 481,90	20 891,54	36 375,83	37 085,16	37 771,24	38 432,23	39 066,37

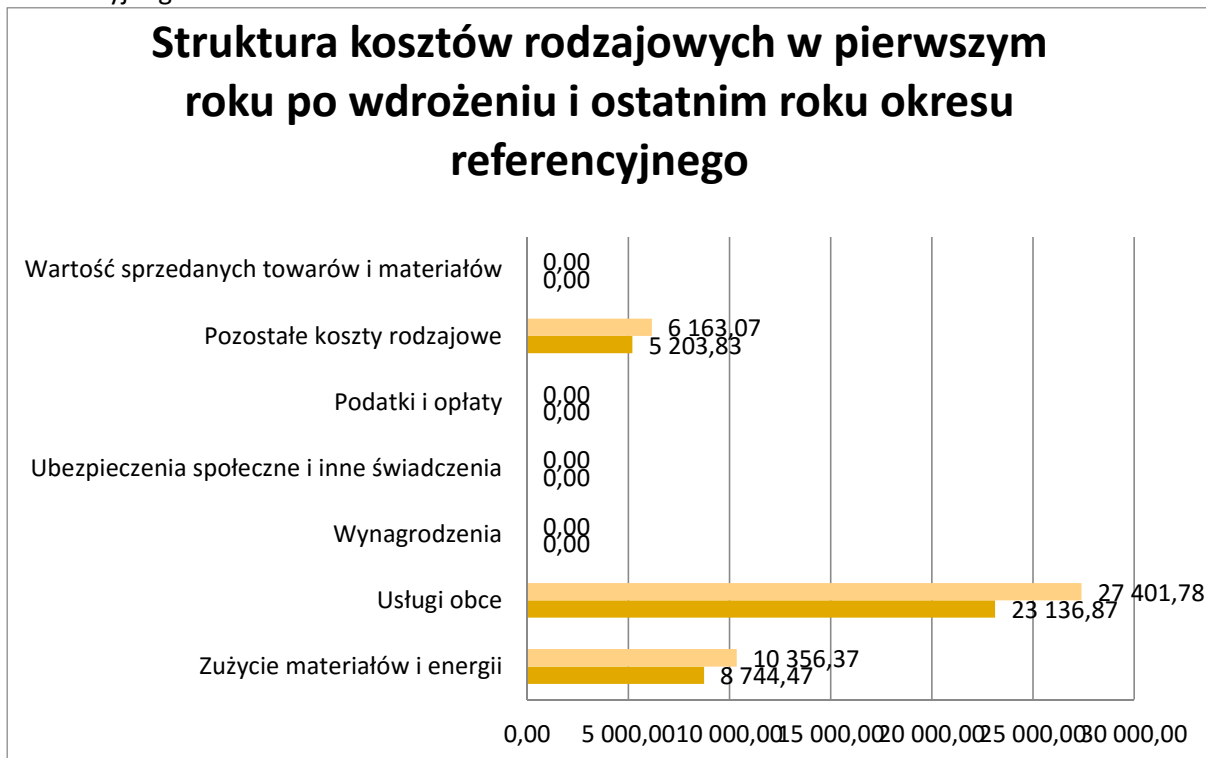
Źródło: opracowanie własne

Wykres 5 Struktura kosztów operacyjnych dla projektu w pierwszym pełnym roku po rzeczowym zrealizowaniu inwestycji

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 6 Struktura kosztów rodzajowych w pierwszym roku po wdrożeniu i ostatnim roku okresu referencyjnego

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowa analiza kosztów operacyjnych dla przedmiotowej inwestycji znajduje się w załącznikach do niniejszego studium wykonalności.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, dochody jednostek samorządu terytorialnego w zakresie dochodów określonych w przepisach ustawy o dochodach j.s.t., podlegają zwolnieniu z opodatkowania. Ponadto z uwagi na to, iż projekt nie generuje dochodu, wnioskodawca nie podlega obciążeniu wynikającemu z podatku dochodowego od osób prawnych.

III.4.2.4. Wartość rezydualna

Wartość rezydualna: wartość bieżąca netto majątku w ostatnim roku okresu odniesienia przyjętego do analizy, odzwierciedlająca wartość przewidywanych przepływów pieniężnych netto w tych latach gospodarczego życia projektu, które wykraczają poza okres odniesienia.

W ostatnim roku objętym analizą (rok 2031) uwzględniono - zgodnie z Przewodnikiem po analizie kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych (Narzędzie analizy ekonomicznej polityki spójności 2014–2020) wartość końcową (rezydualną) inwestycji. Realizowana inwestycja obejmuje roboty budowlane, a wybudowana infrastruktura będzie ulegać stopniowemu zużyciu, czego wyrazem w pieniądzu jest amortyzacja opisana w rozdziale dotyczącym kosztów operacyjnych, amortyzacji i podatku dochodowego. We wspomnianym rozdziale wyjaśniono wysokość przyjętych stawek amortyzacyjnych, a w oparciu o nie wyliczono roczne odpisy amortyzacyjne dla nowej części majątku wnioskodawcy.

W przypadku analizowanej inwestycji nie zakłada się sprzedaży majątku trwałego na koniec przyjętego okresu referencyjnego, stąd w rzeczywistości wartość rezydualna może posłużyć jedynie, jako element analiz ekonomicznych. W przypadku rozpatrywanego projektu nie bierze się także pod uwagę ze zrozumiałych względów decyzji o likwidacji inwestycji na koniec okresu referencyjnego, stąd też brak korekty wartości rezydualnej o jakiegokolwiek koszty likwidacyjne. W naszym projekcie wybudowana infrastruktura amortyzuje się wg stawki 4,5%, wnioskodawca przyjął, że po 10 latach od zakończenia inwestycji zostanie on częściowo odtworzony W 2031 roku wartość rezydualna inwestycji wynosi 1.664.896,82 zł.

III.4.2.5. Poziom dofinansowania projektu

W celu ustalenia wartości dofinansowania w ramach poddziałania 4.5.2 Kapitał przyrodniczy regionu – ZIT Zielona Góra należy posłużyć się właściwym algorytmem określonym w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.

Maksymalny poziom dofinansowania projektu może być ustalany przy pomocy jednej z trzech metod:

1. poprzez zastosowanie metody luki w finansowaniu,
2. poprzez zastosowanie zryczałtowanej stawki procentowej dochodów w trybie samodzielnego jej stosowania przez wnioskodawcę,
3. poprzez obliczenie dofinansowania jako iloczynu kosztów kwalifikowalnych projektu oraz maksymalnego poziomu dofinansowania określonego dla danego działania w SzOOP RPO-L2020.

Wybór i zastosowanie odpowiedniej metody ma gwarantować z jednej strony, iż projekt będzie posiadał wystarczające zasoby finansowe na realizację, z drugiej zaś pozwolić uniknąć przyznania nienależnych korzyści odbiorcy pomocy, czyli finansowania projektu w wysokości wyższej niż jest to konieczne.

W celu dokonania wyboru właściwego sposobu ustalenia poziomu dofinansowania posłużono się drzewem decyzyjnym. Poniżej zaprezentowano zastosowaną w tym przypadku metodologię.

Tabela 47 Drzewo decyzyjne – wybór metody określania wielkości dofinansowania projektu

1. Czy IZ RPO-L2020 podjęła decyzję o zastosowaniu metody zryczałtowanych procentowych stawek dochodów w trybie obniżenia maksymalnego poziomu dofinansowania dla danej osi priorytetowej/działania/poddziałania/ typu projektu?	TAK	obliczenie dofinansowania jako iloczynu kosztów kwalifikowalnych projektu oraz maksymalnego poziomu dofinansowania określonego dla danego działania w SzOOP RPO-L2020
	NIE ↓	
2. Czy całkowity koszt kwalifikowalny projektu przewyższa 1 mln EUR?	TAK	
	NIE ↓	
3. Czy projekt jest objęty pomocą publiczną wskazaną w art. 61 ust. 8 Rozporządzenia 1303/2013?	TAK	obliczenie dofinansowania jako iloczynu kosztów kwalifikowalnych projektu oraz maksymalnego poziomu dofinansowania określonego dla danego działania w SzOOP RPO-L2020 (+monitorowanie)
	NIE ↓	
4. Czy dla projektu istnieje możliwość obiektywnego określenia przychodu z wyprzedzeniem?	TAK	
	NIE ↓	zastosowanie zryczałtowanej stawki procentowej dochodów w trybie samodzielnego jej stosowania przez wnioskodawcę
5. Czy projekt generuje dochód?	TAK	
	NIE ↓	
6. Czy dla sektora lub podsektora gospodarki, osi priorytetowej lub działania RPO-L2020, którego dotyczy projekt, IZ RPO-L2020 postanowiła o stosowaniu zryczałtowanej stawki procentowej dochodów w trybie samodzielnego jej stosowania przez wnioskodawcę?	TAK	
	NIE ↓	zastosowanie metody luki w finansowaniu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Instrukcji do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.

Maksymalny poziom dofinansowania dla tego typu zadania to 85% całkowitych kwalifikowanych kosztów projektu. Mamy w tym przypadku do czynienia z projektem, którego całkowita wartość nie przekracza 1 mln EUR, zatem wysokość wsparcia można przyjąć na poziomie 85%.

Przeprowadzone obliczenia przedstawiają się następująco:

	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	Średnia
kurs Euro	4,3083	4,4062	4,3993	4,3989	4,3555	4,3120	4,363366667
					Wartość nakładów projektu brutto w euro		999 580,05

Drzewo decyzji		
Czy IZ - ryczałt		NIE
Czy KK > 1mln euro		NIE
Czy PP		X
Czy przychód z wyprzedzeniem		X
Czy dochód		X
Czy są stawki zryczałtowane		X

Wyszczególnienie	%/zł
Wysokość nakładów całkowitych projektu	2 802 863,88 zł
Wysokość nakładów kwalifikowanych	2 802 863,88 zł
Maksymalny poziom dofinansowania	85,00%
Poziom dofinansowania przyjęty przez beneficjenta	84,99999864424%
Wartość dofinansowania	2 382 434,26 zł

Przedsięwzięcie realizowane przez wnioskodawcę może być dofinansowane w maksymalnym dopuszczalnym przez SZOOP stopniu. Z tego względu beneficjent zgodnie z przeprowadzoną analizą będzie ubiegał się o maksymalny możliwy poziom dofinansowania tj. **84,99999864424% kosztów kwalifikowanych (2.382.434,26 zł)**.

III.4.2.6. Źródła finansowania

Planowany montaż finansowy uwzględniony w niniejszym studium zakłada dwie formy finansowania inwestycji, tj.

- środki własne z budżetu wnioskodawcy,
- dofinansowanie z RPO L2020.

W celu prawidłowego przedstawienia źródeł finansowania inwestycji koniecznym jest zaprezentowanie, jakie środki finansowe musi zabezpieczyć wnioskodawca, by pokryć nakłady inwestycyjne brutto. Wnioskodawca nie przewiduje na potrzeby niniejszej inwestycji zaciągania kredytu bankowego.

Tabela 48 Źródła finansowania inwestycji [zł]

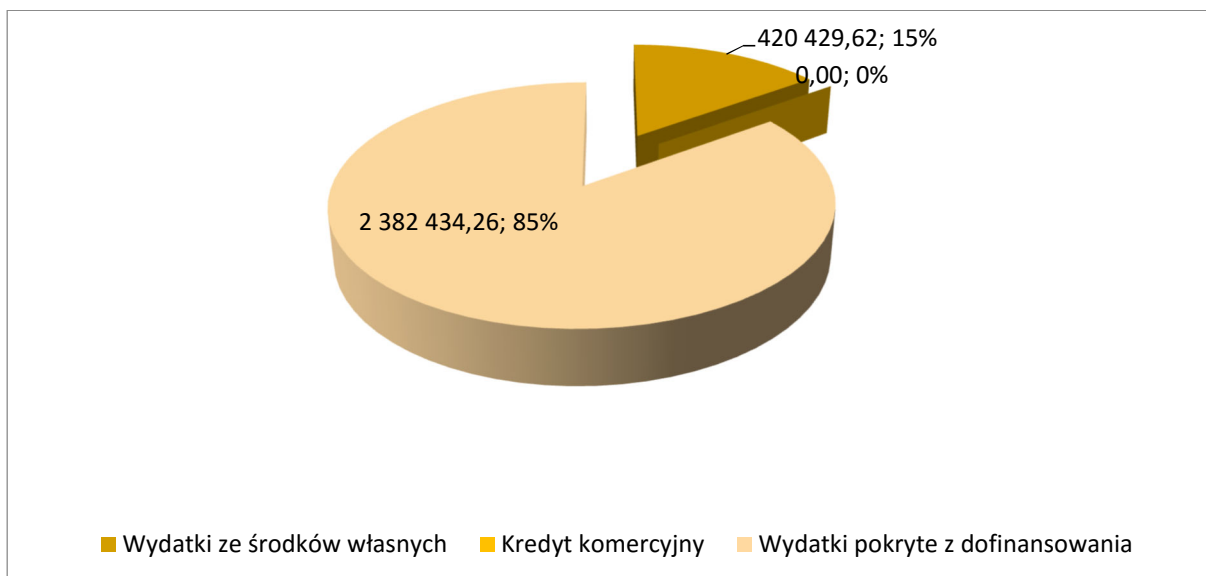
Nakłady inwestycyjne całkowite i kwalifikowane

Wyszczególnienie	Wyszczególnienie					
	2015	2016	2017	2018	razem	udział %
Ogółem środki finansowe na realizację inwestycji w zł	0,00	14 760,00	1 024 374,65	1 763 729,23	2 802 863,88	100,00%
w tym:						
Wydatki ze środków własnych	0,00	2 214,00	153 656,21	264 559,41	420 429,62	15,00%
Kredyt komercyjny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%
Wydatki pokryte z dofinansowania	0,00	12 546,00	870 718,44	1 499 169,82	2 382 434,26	85,00%

Źródło: opracowanie własne

Wykres 7 Struktura finansowania inwestycji, w kwotach całkowitych i kwalifikowalnych.

Nakłady inwestycyjne całkowite i kwalifikowane

Źródło: opracowanie własne

Wyliczono, iż beneficjent pozyska **84,99999864424%** dofinansowania kosztów kwalifikowanych, na które składają się wszystkie nakłady inwestycyjne przedstawione w rozdziale III.4.2.1. Struktura finansowania zakłada więc uzyskanie wsparcia z Unii Europejskiej w wysokości **2.382.434,26** zł. Warunkiem otrzymania środków zewnętrznych jest udział środków własnych beneficjenta. Z analizy budżetu wnioskodawcy i przedstawionych dokumentów finansowych wynika, iż realizator projektu jest wiarygodny i posiada środki finansowe przewidziane do wydatkowania w roku bieżącym i latach kolejnych. Plan finansowy przedsięwzięcia zakłada korzystanie z zaliczek na poczet realizacji przedsięwzięcia od momentu uruchomienia tego instrumentu, a to oznacza, iż z pierwszym wnioskiem o zaliczkę beneficjent zamierza wystąpić tuż po podpisaniu umowy o dofinansowanie.

Przedstawiona struktura finansowania Projektu jest prawdopodobna i możliwa do zrealizowania. Beneficjent nie planuje zaciągnięcia na realizację planowanego przedsięwzięcia kredytu. Gdyby jednak z różnych przyczyn zewnętrznych zaistniała konieczność posiłkowania się przy realizacji inwestycji środkami zwrotnymi to warto podkreślić, iż wnioskodawca posiada również możliwość ewentualnego zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań w postaci kredytu bankowego.

III.4.2.7. Przedstawienie planów finansowych

W niniejszym rozdziale sporządzono rachunek zysków i strat dla projektu zgodnie z Ustawą o rachunkowości w zakresie jej obowiązywania koncentrując się na poziomie grup głównych dla okresu analizy. W rachunku zysków i strat przedstawiono, jak będą kształtować się poszczególne wartości w całym okresie referencyjnym projektu.

W załączniku do niniejszej analizy przedstawiono pełny rachunek przepływów pieniężnych sporządzony dla projektu zgodnie z definicjami i formatami zawartymi w Ustawie o rachunkowości w zakresie jej obowiązywania, koncentrując się podobnie, jak w rachunku zysków i strat na poziomie grup głównych dla okresu analizy.

Cash flow ma na celu określenie ewentualnych okresów niedoboru gotówki oraz zaplanowanie odpowiednich działań służących zapobieganiu wystąpienia takich niedoborów. Przepływy gotówkowe

są bardzo istotne szczególnie dla planowania budżetowego. Rachunek przepływów pieniężnych niezbędny jest w ocenie efektywności inwestycji. Rachunek ten to drugie - obok bilansu - podstawowe sprawozdanie finansowe. Rejestruje sposób tworzenia wyniku finansowego (zysku lub straty) podmiotu w miarę upływu czasu i trwania jego działalności. W rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody i koszty, zyski oraz straty nadzwyczajne, a także obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego (podatki). Sprawozdanie to pozwala na rozpoznanie sytuacji dochodowej podmiotu, ułatwia analizę oraz prognozowanie wyniku finansowego. Umożliwia również ocenę sytuacji finansowej jednostki pod kątem jej płynności, czyli zdolności płatniczej (możliwości spłaty zobowiązań wraz z odsetkami). W oparciu o rachunek przepływów pieniężnych można ocenić:

- a) zmiany sytuacji finansowej jednostki wywołane przez przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej,
- b) źródła dopływu środków i sposoby ich wykorzystania.

Cash flow jest skonstruowany w ten sposób, aby pokazać, która działalność generuje najwięcej gotówki, jakie są możliwości dalszego jej przyrostu, ewentualnie jakie będzie przyszłe zapotrzebowanie na zewnętrzne finansowanie (zaciągnięcie kredytu w banku lub pożyczki). Stanowi uzupełnienie bilansu oraz rachunku zysków i strat.

Obecne zasoby finansowe zostały przeanalizowane na podstawie przedłożonych sprawozdań finansowych jednostki. Na potrzeby projektu sporządzono prognozę rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych w całym okresie referencyjnym koncentrując się na istotnych pozycjach obu sprawozdań. Dane ze względu na obszerność tabel zamieszczono w załączniku. Prezentowane wyniki wskazują na poprawną politykę finansową jednostki związaną z planowanym projektem i dają podstawy dobrej relacji wydatków i wpływów na lata przyszłe.

Tabela 49 Wyciąg z prognozy rachunku zysków i strat oraz Cash flow dla inwestycji w okresie do pięciu lat od terminu zakończenia realizacji projektu [zł].

Lp	Wyszczególnienie	2016-2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
I	PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW, PRODUKTÓW LUB USŁUG	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II	ŁĄCZNE KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ BEZ AMORTYZACJI	0,00	15 056,02	15 349,61	15 633,58	15 907,17	16 169,64	16 436,43
III	ZYSK/STRATA Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ BEZ AMORTYZACJI (I-II)	0,00	-15 056,02	-15 349,61	-15 633,58	-15 907,17	-16 169,64	-16 436,43
IV	CAŁKOWITA AMORTYZACJA	0,00	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67	120 064,67
V	KOSZTY FINANSOWE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VI	ZYSKA/STRATA BRUTTO (III-IV-V)	0,00	-135 120,69	-135 414,29	-135 698,25	-135 971,84	-136 234,31	-136 501,11
VII	PODATEK DOCHODOWY	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

VIII	ZYSKA/STRATA NETTO (VI-VII)	0,00	-135 120,69	-135 414,29	-135 698,25	-135 971,84	-136 234,31	-136 501,11
-------------	------------------------------------	------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

L p	Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
I	CAŁKOWITY ROCZNY WPŁYW GOTÓWKI W PROJEKCIE	14 760,00	1 024 374,65	1 763 729,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1	Środki własne	2 214,00	153 656,21	264 559,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Środki z kredytów/pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Dotacja z instytucji krajowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	Dotacja ze środków europejskich	12 546,00	870 718,44	1 499 169,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Łączne przychody ze sprzedaży	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II	CAŁKOWITY ROCZNY WYPŁYW GOTÓWKI W PROJEKCIE	14 760,00	1 024 374,65	1 763 729,23	-33 523,92	-34 107,35	-31 314,50	-26 654,84	-18 325,74	-18 628,12
1	Całkowite nakłady inwestycyjne	14 760,00	1 024 374,65	1 763 729,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Całkowite nakłady odtworzeniowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Zmiana stanu kapitału obrotowego	0,00	0,00	0,00	-48 579,94	-49 456,96	-46 948,08	-42 562,01	-34 495,38	-35 064,55
4	Łączne koszty działalności operacyjnej - bez amortyzacji	0,00	0,00	0,00	15 056,02	15 349,61	15 633,58	15 907,17	16 169,64	16 436,43
5	Podatek dochodowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Rata kapitałowa + odsetki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II I	ROCZNY PRZEPŁYW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (I-II)	0,00	0,00	0,00	33 523,92	34 107,35	31 314,50	26 654,84	18 325,74	18 628,12
I V	STAN ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU	0,00	0,00	0,00	33 523,92	67 631,27	98 945,78	125 600,62	143 926,37	162 554,48

Źródło: opracowanie własne

III.4.3. Trwałość finansowa projektu

Weryfikacja finansowej trwałości projektu polega na zbadaniu, czy przedsięwzięciu nie grozi wyczerpanie środków pieniężnych. Badanie takie przeprowadza się przez porównanie wielkości źródeł finansowania (na etapie inwestowania) i wpływów generowanych przez projekt (na etapie eksploatacji projektu) z wydatkami ponoszonymi w każdym z etapów. Wyniki sporządzonych w ten sposób obliczeń zamieszczono w załączniku do niniejszego opracowania, w poniższej tabeli zamieszczając poglądowy wyciąg z obliczeń. Oczywiście plan został sporządzony przy zachowaniu zasady równowagi budżetowej, co oznacza, że wpływy do budżetu równoważą w każdym roku analizy jego wydatki (i jednocześnie zapewnia utrzymanie nieujemnych sald środków pieniężnych).

Tabela 50 Analiza trwałości finansowej projektu

Przepływy finansowe związane z samym projektem

Lp	Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
I	CAŁKOWITY ROCZNY WPŁYW GOTÓWKI W PROJEKCIE	14 760,00	1 024 374,65	1 763 729,23	0,00	0,00	0,00	0,00
1	Środki własne	2 214,00	153 656,21	264 559,41	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Środki z kredytów/pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Dotacja z instytucji krajowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	Dotacja ze środków europejskich	12 546,00	870 718,44	1 499 169,82	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Łączne przychody ze sprzedaży	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II	CAŁKOWITY ROCZNY WYPŁYW GOTÓWKI W PROJEKCIE	14 760,00	1 024 374,65	1 763 729,23	-33 523,92	-34 107,35	-31 314,50	-26 654,84
1	Całkowite nakłady inwestycyjne	14 760,00	1 024 374,65	1 763 729,23	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Całkowite nakłady odtworzeniowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Zmiana stanu kapitału obrotowego	0,00	0,00	0,00	-48 579,94	-49 456,96	-46 948,08	-42 562,01
4	Łączne koszty działalności operacyjnej - bez amortyzacji	0,00	0,00	0,00	15 056,02	15 349,61	15 633,58	15 907,17
5	Podatek dochodowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Rata kapitałowa + odsetki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III	ROCZNY PRZEPŁYW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (I-II)	0,00	0,00	0,00	33 523,92	34 107,35	31 314,50	26 654,84
IV	STAN ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU	0,00	0,00	0,00	33 523,92	67 631,27	98 945,78	125 600,62

2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	331 912,07	0,00	0,00	0,00

0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	331 912,07			
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-18 325,74	-18 628,12	-13 265,68	-10 534,28	-7 681,56	525 948,07	-4 654,37	-4 564,24	-8 360,14
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	533 620,78	0,00	0,00	0,00
-34 495,38	-35 064,55	-29 956,88	-27 475,84	-24 868,78	-25 109,14	-22 334,92	-22 492,32	-26 539,20
16 169,64	16 436,43	16 691,20	16 941,57	17 187,22	17 436,43	17 680,54	17 928,07	18 179,07
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18 325,74	18 628,12	13 265,68	10 534,28	7 681,56	-194 036,00	4 654,37	4 564,24	8 360,14
143 926,37	162 554,48	175 820,16	186 354,44	194 036,00	0,00	4 654,37	9 218,61	17 578,75

Przepływy finansowe beneficjenta z projektem (wyciąg)

Uproszczony rachunek wyników								
		2015	2016	2017	2018	2019	2025	2031
I.	Przychody ogółem (1+2+3)	33 716 994,85	34 357 617,75	35 027 591,30	35 728 143,12	36 460 570,06	40 420 420,72	44 023 527,60
1.	Przychody ze sprzedaży towarów, produktów lub usług	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Zmiana stanu produktów (zwiększ wartość dodatnia, zmniejszenie -wartość ujemna) (+ -)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Pozostałe przychody operacyjne	33 716 994,85	34 357 617,75	35 027 591,30	35 728 143,12	36 460 570,06	40 420 420,72	44 023 527,60
II.	Koszty ogółem (1+2+3+4+5+6)	31 955 384,60	32 549 380,70	33 040 876,17	33 548 078,99	34 221 527,35	37 325 326,39	40 489 378,86
1.	Amortyzacja	4 391 726,79	4 391 726,79	4 391 726,79	4 391 726,79	4 511 791,46	4 511 791,46	4 535 804,40
2.	Zużycie materiałów i energii	1 952 810,00	1 989 913,39	2 028 716,70	2 069 291,04	2 115 515,62	2 345 274,12	2 554 333,63
3.	Usługi obce	4 961 622,23	5 055 893,05	5 154 482,97	5 257 572,63	5 371 500,47	5 954 879,71	6 485 702,19
4.	Wynagrodzenia	10 941 545,18	11 204 142,26	11 377 806,47	11 554 162,47	11 744 806,15	12 924 732,56	14 244 211,32
5.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	3 115 775,23	3 190 553,84	3 240 007,42	3 290 227,53	3 344 516,29	3 680 518,69	4 056 260,80
6.	Podatki i opłaty	312 692,50	318 633,66	324 847,01	331 343,95	338 136,51	374 860,29	408 275,62
7.	Pozostałe koszty rodzajowe	6 279 212,67	6 398 517,71	6 523 288,81	6 653 754,58	6 795 260,85	7 533 269,55	8 204 790,90
8.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III.	Wynik na sprzedaży (I-II)	1 761 610,25	1 808 237,05	1 986 715,13	2 180 064,13	2 239 042,71	3 095 094,32	3 534 148,74
1.	Pozostałe przychody operacyjne	4 723 648,96	4 813 398,29	4 907 259,56	5 005 404,75	5 108 015,55	5 662 778,64	6 167 563,01
2.	Pozostałe koszty operacyjne	96,85	98,69	100,61	102,63	104,73	116,11	126,45
IV.	Wynik na dz. operacyjnej (III+1-2)	6 485 162,36	6 621 536,65	6 893 874,07	7 185 366,25	7 346 953,53	8 757 756,86	9 701 585,29
1.	Przychody finansowe	36 078,26	36 763,75	37 480,64	38 230,25	39 013,97	43 251,14	47 106,58
2.	Koszty finansowe	450 845,53	459 411,60	468 370,12	477 737,52	487 531,14	540 480,14	588 658,95
V.	Wynik na działalności (IV+1-2)	6 070 395,09	6 198 888,80	6 462 984,59	6 745 858,98	6 898 436,36	8 260 527,86	9 160 032,93
VI.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	1 606,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VII.	Wynik finansowy brutto (V+VI)	6 072 001,09	6 198 888,80	6 462 984,59	6 745 858,98	6 898 436,36	8 260 527,86	9 160 032,93

1.	Podatek dochodowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VIII.	Wynik finansowy netto (VII-1)	6 072 001,09	6 198 888,80	6 462 984,59	6 745 858,98	6 898 436,36	8 260 527,86	9 160 032,93

Uproszczony rachunek przepływów pieniężnych								
		2015	2016	2017	2018	2019	2025	2031
A.	Środki pieniężne na początek okresu	0,00	10 463 727,88	21 054 343,47	31 861 443,94	42 947 794,19	114 904 599,82	193 194 954,81
1.	Wynik finansowy netto (+)/Strata(-)	6 072 001,09	6 198 888,80	6 462 984,59	6 745 858,98	6 898 436,36	8 260 527,86	9 160 032,93
2.	Amortyzacja (+)	4 391 726,79	4 391 726,79	4 391 726,79	4 391 726,79	4 511 791,46	4 511 791,46	4 535 804,40
3.	Zapasy wzrost (-) spadek (+)	0,00	0,00	-86,24	-90,18	-94,28	-79,42	-78,24
4.	Należności wzrost (-) spadek(+)	0,00	0,00	-153 613,51	-160 624,59	-167 933,01	-141 456,97	-139 362,74
5.	Zobowiązania z tyt. dostaw i usług wzrost (+) spadek (-)	0,00	0,00	106 088,84	109 479,25	119 447,35	111 579,51	112 901,78
6.	Pozostałe zobowiązania z wył. kredytów i pożyczek wzrost (+) spadek (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Zmiany na rezerwach wzrost (+) spadek (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Zmiany na pozostałych aktywach obrotowych wzrost (-) spadek (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów wzrost(+), spadek(-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów wzrost (-) spadek (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
I.	Przepływy z działalności operacyjnej (suma od 1 do 10)	10 463 727,88	10 590 615,59	10 807 100,46	11 086 350,26	11 361 647,88	12 742 362,45	13 669 298,12
1.	Zmiany na wartościach niematerialnych i prawnych wzrost (-) spadek (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Zmiany na środkach trwałych wzrost (-) spadek (+)	0,00	-14 760,00	-1 024 374,65	-1 763 729,23	0,00	0,00	0,00
3.	Zmiany na pozostałych aktywach trwałych wzrost (-) spadek (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II.	Przepływy z działalności inwestycyjnej (suma od 1 do 3)	0,00	-14 760,00	-1 024 374,65	-1 763 729,23	0,00	0,00	0,00
1.	Zaciągnięcie (+) spłaty (-) długoterminowych kredytów/pożyczek/leasingu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Zaciągnięcie (+) spłaty (-) krótkoterminowych kredytów/pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Zmiany na kapitale własnym wzrost (+) spadek (-)	0,00	2 214,00	153 656,21	264 559,41	0,00	0,00	0,00
III.	Przepływy z działalności finansowej (suma od 1 do 3)	0,00	2 214,00	153 656,21	264 559,41	0,00	0,00	0,00
B.	Dotacja ze środków europejskich	0,00	12 546,00	870 718,44	1 499 169,82	0,00	0,00	0,00

C.	Zmiana stanu środków pieniężnych netto (suma od I do III)	10 463 727,88	10 590 615,59	10 807 100,46	11 086 350,26	11 361 647,88	12 742 362,45	13 669 298,12
D.	Środki pieniężne na koniec okresu (A+B)	10 463 727,88	21 054 343,47	31 861 443,94	42 947 794,19	54 309 442,07	127 646 962,27	206 864 252,93

Źródło: opracowanie własne

Finansowa trwałość Projektu jest zweryfikowana pozytywnie, o ile skumulowane saldo przepływów generowanych przez projekt nie jest ujemne w żadnym roku okresu objętego analizą, co ma miejsce w badanym Projekcie. Wnioskodawca posiada bardzo trwałe podstawy swojej działalności oraz jej finansowania.

Niezależnie od powyższych kalkulacji sporządzono dla Projektu rachunek wyników i rachunek przepływów pieniężnych. Powyższe dokumenty sporządzono zgodnie z ustawą o rachunkowości. Wyniki obliczeń zawarto w załączniku.

Projekt będzie funkcjonował w okresie wielu lat od zakończenia inwestycji. Wnioskodawca będzie ponosić wszystkie koszty związane z utrzymaniem i eksploatacją inwestycji. Bezpośrednio po zakończeniu inwestycji i po oddaniu jej do użytkowania, zarządzanie powstałym w niej majątkiem znajdzie się w kompetencjach wnioskodawcy. Do obowiązków wszystkich uczestników projektu należeć będzie bieżące utrzymanie majątku w stanie niepogorszonym.

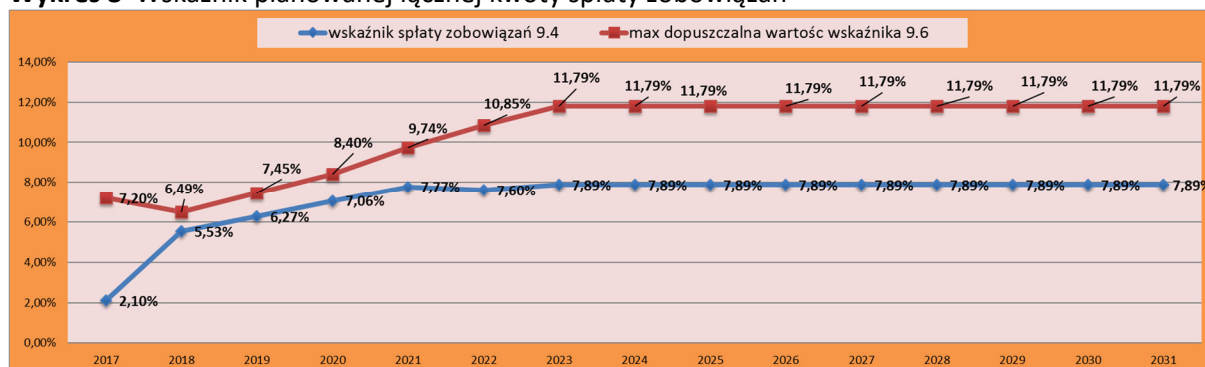
Realizacja projektu wiąże się z powstaniem nowych kosztów np. w pozycjach „usługi obce”, „zużycie materiałów i energii”, „pozostałe koszty”. Wydatki te zostaną pokryte środkami finansowymi wygoszparowanymi w efekcie zmian kapitału obrotowego netto. Jedynie w roku 2028 wnioskodawca będzie musiał wydatkować z budżetu dodatkowe środki finansowe w kwocie 331.912,07 zł na odtworzenie zamortyzowanego majątku.

Beneficjent nie planuje w okresie 5 lat od płatności końcowej na rzecz Beneficjenta, zmian w zakresie sposobu wykorzystania infrastruktury, ani jej odsprzedaży lub zbycia w jakikolwiek inny sposób. Wnioskodawca zapewni trwałość instytucjonalną, techniczną i finansową inwestycji po zakończeniu jej realizacji. Analizując rachunki wyników i strat wnioskodawcy można zauważyć, że pozostałe dochody z powodzeniem pokrywają planowane wydatki.

Wskaźnik spłaty zobowiązań

Na potrzeby analizy trwałości projektu przedstawiono wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań Gminy Czerwieńsk, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz maksymalną dopuszczalną wartość tego wskaźnika.

Wykres 8 Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań

rok	wskaźnik spłaty zobowiązań	max dopuszczalna wartość wskaźnika
2017	2,10%	7,20%

2018	5,53%	6,49%
2019	6,27%	7,45%
2020	7,06%	8,40%
2021	7,77%	9,74%
2022	7,60%	10,85%
2023	7,89%	11,79%
2024	7,89%	11,79%
2025	7,89%	11,79%
2026	7,89%	11,79%
2027	7,89%	11,79%
2028	7,89%	11,79%
2029	7,89%	11,79%
2030	7,89%	11,79%
2031	7,89%	11,79%

Źródło: Uchwała nr 0007.101.2016 Rady Miejskiej w Czerwieńsku z dnia 27 kwietnia 2016 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Czerwieńsk wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2016-2023

Opierając się na wynikach powyższej analizy można stwierdzić, że wnioskodawca w projekcie ubiegający się o wsparcie jest w bardzo dobrej kondycji ekonomicznej i nie występuje zagrożenie utraty płynności finansowej w efekcie podjęcia decyzji o realizacji inwestycji. Przede wszystkim należy podkreślić, iż realizacja projektu nie spowoduje naruszenia relacji wskazanej w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

III.4.4. Wskaźniki finansowej efektywności projektu

Wartość zaktualizowana netto NPV (Net Present Value) – jest aktualną wartością przyszłych przepływów pieniężnych oczekiwanych w wyniku realizacji projektu oraz dotychczasowej działalności, pomniejszoną o nakłady inwestycyjne na realizację projektu.

$$NPV = \sum a_t * (W_t - K_{at} - I_t)$$

W_t - przewidywana w roku t wartość efektu użytkowego

K_{at} - przewidywane w roku t koszty eksploatacji

I_t - kolejne nakłady inwestycyjne w roku t (dla danego projektu)

a_t – współczynnik dyskontujący = $1/(1+r)^t$

IRR – (Internal Rate of Return) – wewnętrzna stopa zwrotu - stopa dyskontowa, dla której NPV – wartość zaktualizowana netto jest równa zero, czyli obecna wartość przyszłych przepływów pieniężnych oczekiwanych w wyniku realizacji projektu i dotychczasowej działalności jest równa wartości poniesionych kosztów na jego realizację.

W ramach analizy finansowej sporządza się wyliczenia:

- wskaźników efektywności inwestycji z uwzględnieniem całkowitej wartości nakładów bez względu na sposób jej finansowania. Pominięty jest tu udział dofinansowania w postaci grantów UE.
- wskaźników efektywności zaangażowania kapitału własnego, gdzie w obliczeniach ujmuje się dotację ze środków unijnych, kredyty komercyjne i ich spłatę.

Zaktualizowana wartość netto odpowie nam na pytanie czy projekt jest opłacalny z finansowego punktu widzenia, aby się o tym przekonać wykorzystano rachunek przepływów pieniężnych z poprzedniego podrozdziału, który następnie przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej pomniejszono do wartości zaktualizowanych. Dla projektu zastosowano 4% stopę dyskonta zgodnie z obowiązującymi wytycznymi. W tym miejscu należy zaznaczyć, że ujemna wartość NPV nie oznacza, że planowany do realizacji projekt nie powinien zostać zrealizowany, gdyż przy tego rodzaju inwestycjach istotne są dodatkowe oczekiwane korzyści, o których szerzej mowa będzie w analizie ekonomicznej.

Liczona w ten sposób dla analizowanej inwestycji kwota, wyrażona wartością bieżącą **FNPV/C** - **Financial Net Present Value of Capital** jest ujemna (-2.191.759,87 zł) - przy przyjętej stopie dyskontowej 4%. Cele Projektu nie są jednak, co wynika już z jego założeń, komercyjne i pomijając nawet znaczące efekty społeczne Projektu, inwestowanie w infrastrukturę służącą ochronie środowiska winno być godne rekomendowania. W tym przypadku wewnętrzna stopa zwrotu, tj. **FRR/C** - **Financial Internal Rate of Return from Capital** jest poniżej stopy referencyjnej i wynosi (-6,85%).

Wyliczona w załączniku do niniejszego SW wartość finansowej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego **FRR/K** jest dodatnia i powyżej 4%, co jest charakterystyczne dla projektów termomodernizacyjnych. Podobnie jest z wartością bieżącą netto **FNPV/K**, która z tych samych powodów również jest dodatnia.

Projekt charakteryzuje się wyraźną nieefektywnością i byłby niemożliwy do realizacji bez zapewnienia udziału środków bezzwrotnych. Pomoc bezzwrotna na projekty niespełniające kryteriów efektywnościowych staje się możliwa w sytuacji, jeśli w wyniku ich realizacji mogą być osiągnęte inne ważne cele społeczne, jak: ochrona środowiska, poprawa sposobu wykorzystania istniejącego kapitału przyrodniczego. Tak wytyczone cele społeczne są w niniejszym Projekcie w pełni realizowane, a więc problematyka niskiej czy wysokiej efektywności finansowej nabiera w nim drugorzędного znaczenia.

III.5 Analiza kosztów i korzyści

Można wyróżnić dwie zasadnicze metody prowadzenia analizy kosztów i korzyści:

- analiza ekonomiczna,

- analiza efektywności kosztowej (CEA).

Zgodnie z „Instrukcją do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020”, metody te zastosowane zostały w analizie wariantów (dokładnie w analizie rozwiązań technologicznych). Dodatkowo wypełniając zapisy wytycznych w niniejszym rozdziale ograniczono się do przeprowadzenia uproszczonej metody analizy ekonomicznej, polegającą na oszacowaniu i opisie ilościowych i jakościowych skutków realizacji projektu. W związku z tym w tej części studium wykonalności zidentyfikowano i opisano wszystkie istotne środowiskowe, gospodarcze i społeczne efekty projektu. Dodatkowo, podjęto próbę ich kwantyfikacji w kategoriach ilościowych.

Analizując zadania przewidziane do realizacji w ramach projektu dokonano identyfikacji podstawowych ogólnych czynników wpływających zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na społeczność regionu. Po identyfikacji wskazanych poniżej kosztów i korzyści poddano je ponownej weryfikacji przy zastosowaniu procedury wykazanej na poniższym rysunku. Do kalkulacji przyjęto jedynie czynniki poddające się kwantyfikacji ekonomicznej i wywierające istotny wpływ na wyniki. Niektóre zidentyfikowane czynniki, mimo świadomości ich oddziaływania są tak trudne do oszacowania, że musiały zostać pominięte, inne zostały pominięte świadomie, gdyż ich wpływ na wyniki analizy jest marginalny.

Rysunek 26 Wybór czynników do analizy ekonomicznej

Źródło: opracowanie własne

W ramach analizy ekonomicznej w dalszej części rozdziału zidentyfikowano i skwantyfikowano efekty zewnętrzne powstałe w wyniku realizacji projektu, które nie zostały uwzględnione w analizie finansowej.

Korzyść finansowa podmiotów realizujących zlecenie

Korzyść finansowa podmiotów realizujących zlecenie oznacza marżę nałożoną przez firmę, która wygra przetarg na realizację inwestycji objętej niniejszym opracowaniem. Przyjęto założenie, iż wartość dodana dla dostawcy przewidzianych w ramach projektu do zakupu środków trwałych wynosi 25 % nakładów netto na działania inwestycyjne (bezpośrednie) w latach wdrażania projektu.

Tabela 51 Korzyści ekonomiczne – zysk finansowy podmiotów realizujących zlecenie

Korzyść finansowa podmiotów realizujących zlecenie	2016	2017	2018
--	------	------	------

Korzyść finansowa	0,00	197 027,37	424 682,31
-------------------	------	------------	------------

Źródło: opracowanie własne

Korzyści wynikające ze wzrostu wartości gruntów znajdujących się w obszarze istotności

Istotną w przypadku miejscowości Sulęcín korzyścią ekonomiczno-społeczną będzie spodziewany wzrost wartości gruntów w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji. Przyjęto, że bezpośrednim efektem inwestycji będzie przeciętnie 5 % wzrost wartości gruntów, które są położone w sąsiedztwie planowanego przedsięwzięcia.

Obszar ten oszacowano na podstawie 250 metrowego obszaru istotności (promień r), wyznaczonego okręgiem od nowopowstałej infrastruktury. Powierzchnię istotności wyznaczono za pomocą wzoru πr^2 . Cenę 1m² (110 zł/ m²) wyznaczono na podstawie dostępnych, aktualnych ogłoszeń z rynku nieruchomości. Efekt uznano za jednorazowy występujący jedynie w pierwszym roku po zakończeniu projektu.

Tabela 52 Korzyści ekonomiczne – Korzyści wynikające ze wzrostu wartości gruntów znajdujących się w obszarze istotności

Korzyści wynikające ze wzrostu wartości gruntów znajdujących się w obszarze istotności	
Średnia cena za 1 m ² działki	110
Max. odległość od obiektu przy której efekt jest istotny [m]	250
Powierzchnia oddziaływania (m ²)	196 250
Średni efekt wzrostu cen nieruchomości	5%
korzyść/rok	1 079 375

Źródło: opracowanie własne

Wzrost atrakcyjności gminy/powiatu

Wzrost atrakcyjności samorządu jako miejsca osiedlania się mieszkańców innych rejonów województwa i kraju, którzy poszukują nowego, atrakcyjnego i bezpiecznego dla ich rodzin miejsca zamieszkania – przyjazna, dobrze wyposażona, świadcząca usługi użyteczności publicznej wysokiej jakości jednostka będzie dodatkowym „magnesem”. Osiedlanie się nowych rodzin przysporzy dodatkowego dochodu w postaci wpływów z podatku PIT. Rodziny te będą katalizatorem przedsiębiorczości i rozwoju okolic oraz pozytywnym przykładem dla obecnych mieszkańców. Przyjęto do obliczeń 10 rodzin o średnim rocznym dochodzie 100 000 zł; podatek PIT od tych dochodów wynosił będzie ok. 19 000 zł. Udział gminy w podatku PIT wynosi ok. 18 % (tendencja wzrostowa na przestrzeni lat). Ponadto, wyceniono wartość korzystnych przeobrażeń miasta na poziomie 50 000 zł/rok.

Tabela 53 Korzyści ekonomiczne – wzrost atrakcyjności gminy/powiatu

Wzrost atrakcyjności przyrodniczej gminy/powiatu	
liczba rodzin	10,00
dochód średni	100000,00
PIT (18%)	19000,00

Udział jst w podatku PIT wynosi ok. 18%	0,18
wartość korzystnych przeobrażeń w zł/rok	50000,00
korzyść/rok	84 200,00

Źródło: opracowanie własne

Koszty społeczno - ekonomiczne

W ramach przedmiotowego projektu zespół opracowujący analizę finansowo - ekonomiczną podczas prac nad analizą ekonomiczną nie zidentyfikował żadnych kosztów społeczno – ekonomicznych generowanych przez przedmiotowe przedsięwzięcie.

III.6 Analiza ryzyka

Analiza ryzyka to analiza, której celem jest ustalenie prawdopodobieństwa wygenerowania przez projekt określonych wyników, jak również ustalenie najbardziej prawdopodobnego przedziału odchyień tych wyników od wartości reprezentującej najbardziej dokładny ich szacunek.

Na jakościową analizę ryzyka przedstawioną w niniejszym rozdziale dla przedmiotowego projektu składają się następujące elementy:

1. identyfikacja ryzyk, na które narażony jest projekt,
2. identyfikacja możliwych przyczyn niepowodzenia,
3. opis skutków urzeczywistnienia się ryzyka,
4. przypisanie poszczególnym ryzykom kategorii prawdopodobieństwa – marginalne (0 – 10% prawdopodobieństwa), niskie (10 – 33%), średnie (33 – 66%), wysokie (66 – 90%), bardzo wysokie (90 – 100%),
5. przypisanie poszczególnym ryzykom kategorii wpływu na powodzenie projektu – nieistotny, niewielki, średni, duży, znaczący,
6. ustalenie poziomu ryzyka w oparciu o kategorie prawdopodobieństwa i wpływu,
7. opis działań zapobiegawczych i minimalizujących,
8. ocena ryzyka rezydualnego, czyli pozostającego po zastosowaniu działań zapobiegawczych i minimalizujących.

Poniższa tabela zestawia zidentyfikowane podczas analizy ryzyka, ich możliwe przyczyny oraz skutki ich materializacji. Kluczowym celem analizy ryzyka w trakcie realizacji przedmiotowego projektu oraz okresie eksploatacyjnym jest identyfikacja czynników mogących mieć jakikolwiek wpływ na zakres, harmonogram, efektywność oraz płynność finansową.

Tabela 54 Zidentyfikowane ryzyka, ich przyczyny i skutki ich materializacji

Id.	Ryzyko	Przyczyny	Skutki
R1	Wzrost kosztów operacyjnych w okresie referencyjnym	Szybki wzrost gospodarczy w Polsce idzie w parze z jeszcze szybszym wzrostem cen na towary i usługi. W najbliższych latach w kraju spodziewany jest dalszy wzrost inflacji. Ocenia się, że jeden z największych wzrostów odnotują ceny usług i materiałów budowlanych, ceny żywności, a także opłaty związane z	Problemy z utrzymaniem płynności finansowej inwestycji w okresie trwałości.

		użytkowaniem mieszkań i obiektów publicznych.	
R2	Wzrost nakładów inwestycyjnych projektu	Wystąpienie dodatkowych prac wymagających dodatkowych nakładów inwestycyjnych, niedokładne szacowanie wartości zamówienia na etapie planowania inwestycji.	Przekroczenie zaplanowanych nakładów inwestycyjnych dla przedsięwzięcia.
R3	Przekroczenie harmonogramu rzeczowej i finansowej realizacji projektu	Podczas wdrażania projektów związanych z infrastrukturą społeczną istnieje ryzyko, że faktyczny okres realizacji ulegnie wydłużeniu. Harmonogram realizacji projektu może ulec wydłużeniu głównie z uwagi na opóźnienia związane z problemami na etapie wyboru głównego wykonawcy inwestycji. Ponadto, również na etapie wdrażania inwestycji istnieje ryzyko opóźnień związanych z terminową realizacją robót/usług/dostaw przewidzianych w projekcie.	Niedotrzymanie założonego harmonogramu rzeczowo – finansowego wdrażania projektu. Konieczność realizowania kluczowych etapów inwestycji poza okresem zimowym wolnym od niesprzyjających warunków atmosferycznych.
R4	Problemy związane z udzielaniem zamówień	Trzeba zauważyć, iż inwestycje publiczne są specyficzną grupą zamówień, które realizowane są przez zamawiających przy bardzo rygorystycznych przepisach ustawy PZP. Dlatego też procedury prowadzone przez samorzady przy wyborze wykonawców są czasochłonne i obarczone są dużym ryzykiem popełnienia błędu skutkującego unieważnieniem postępowania lub koniecznością jego powtórzenia. W skrajnych przypadkach możliwe jest naliczenie korekty finansowej przez instytucję kontrolującą zamówienia.	Nierozstrzygnięcie ogłoszonego postępowania przetargowego. Konieczność zorganizowania powtórnego przetargu.

Źródło: opracowanie własne

Zidentyfikowanym w tabeli powyżej ryzykom przypisano prawdopodobieństwa zgodnie z następującymi kategoriami:

- Marginalne (0 – 10% prawdopodobieństwa),
- Niskie (10 – 33%),
- Średnie (33 – 66%),
- Wysokie (66 – 90%),
- Bardzo wysokie (90 – 100%).

Zidentyfikowanym w tabeli powyżej ryzykom przypisano wpływ zgodnie z następującymi kategoriami:

- Nieistotny - brak istotnego wpływu na dobrobyt społeczny, nawet bez podejmowania działań naprawczych,
- Niewielki - wygenerowanie przez projekt niewielkiej straty ze społecznego punktu widzenia, w minimalnym stopniu wpływającej na długoterminowe efekty projektu – jednakże z koniecznością podjęcia działań korygujących lub naprawczych,
- Średni - projekt wygeneruje straty ze społecznego punktu widzenia, zazwyczaj w kategoriach finansowych, nawet w średnim i długim okresie. Działania naprawcze mogą jednak rozwiązać problem,

- Duży - projekt wygeneruje wysokie straty ze społecznego punktu widzenia. Urzeczywistnienie ryzyka spowoduje utratę podstawowych funkcji projektu. Działania naprawcze, nawet podejmowane w szerokim zakresie, nie będą wystarczające, aby uniknąć poważnych strat,
- Znaczący - niepowodzenie projektu, które może skutkować poważną lub nawet całkowitą utratą jego funkcji. Powoduje brak urzeczywistnienia się głównych efektów projektu w średnim i długim okresie.

Poniższa tabela zestawia określone dla ryzyk prawdopodobieństwa wystąpienia oraz określa ich wpływ na projekt.

Tabela 55 Zidentyfikowane ryzyka, ich przyczyny i skutki ich materializacji

Id.	Ryzyko	Prawdopodobieństwo	Wpływ
R1	Wzrost kosztów operacyjnych w okresie referencyjnym	Średnie (33 – 66%)	Znaczący
R2	Wzrost nakładów inwestycyjnych projektu	Niskie (10 – 33%)	Średni
R3	Przekroczenie harmonogramu rzeczowej i finansowej realizacji projektu	Średnie (33 – 66%)	Niewielki
R4	Problemy związane z udzielaniem zamówień	Średnie (33 – 66%)	Znaczący

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z „Instrukcją do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020”, poziom ryzyka dla zidentyfikowanych zagrożeń ustalono w oparciu o poniższą macierz ryzyka.

Tabela 56 Macierz oceny ryzyka

		Wpływ na projekt				
		Nieistotny	Niewielki	Średni	Duży	Znaczący
Prawdopodobieństwo	Marginalne					
	Niskie			R2		
	Średnie		R3			R1, R4
	Wysokie					
	Bardzo wysokie					

Legenda:

	Niski poziom ryzyka
	Umiarkowany poziom ryzyka
	Wysoki poziom ryzyka
	Nieakceptowany poziom ryzyka

Źródło: Opracowanie własne

W kolejnym kroku analizy dla zidentyfikowanych ryzyk w poniższym zestawieniu tabelarycznym zaproponowano sposób postępowania z ryzykiem oraz oszacowano ryzyko rezydualne.

Tabela 57 Zidentyfikowane ryzyka, sposób postępowania i ryzyko rezydualne

Id.	Ryzyko	Działania zapobiegawcze	Ryzyko rezydualne
R1	Wzrost kosztów operacyjnych w okresie referencyjnym	W przypadku wystąpienia wzrostu kosztów rodzajowych w okresie operacyjnym poszukiwanie zastępczych rozwiązań, które również będą spełniały wymagania operatora infrastruktury przy jednoczesnym niższych kosztach operacyjnych.	Niskie
R2	Wzrost nakładów inwestycyjnych projektu	Przeprowadzenie dokładnej analizy rynkowej polegającej na szczegółowym ustaleniu szacunkowej wartości zamówienia. Ponadto, bieżące zarządzanie zakresem rzeczowym inwestycji w trakcie realizacji projektu.	Niskie
R3	Przekroczenie harmonogramu rzeczowej i finansowej realizacji projektu	Opracowanie dokładnego harmonogramu uwzględniającego ewentualne opóźnienia na poszczególnych etapach w wariantach realnym, optymistycznym i pesymistycznym. Ponadto, bieżące zarządzanie projektem w trakcie jego wdrażania zgodnie z uznaną metodyką (np. PRINCE2/PMI).	Niskie
R4	Problemy związane z udzielaniem zamówień	Opracowanie dokładnego, szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia jako wkładu do przygotowanego postępowania przetargowego, który nie będzie naruszał zasady wolnej konkurencji. Ponadto, dokładne oszacowanie wartości zamówienia oraz wnikliwe przeprowadzenie procedur przetargowych.	Niskie

Źródło: opracowanie własne